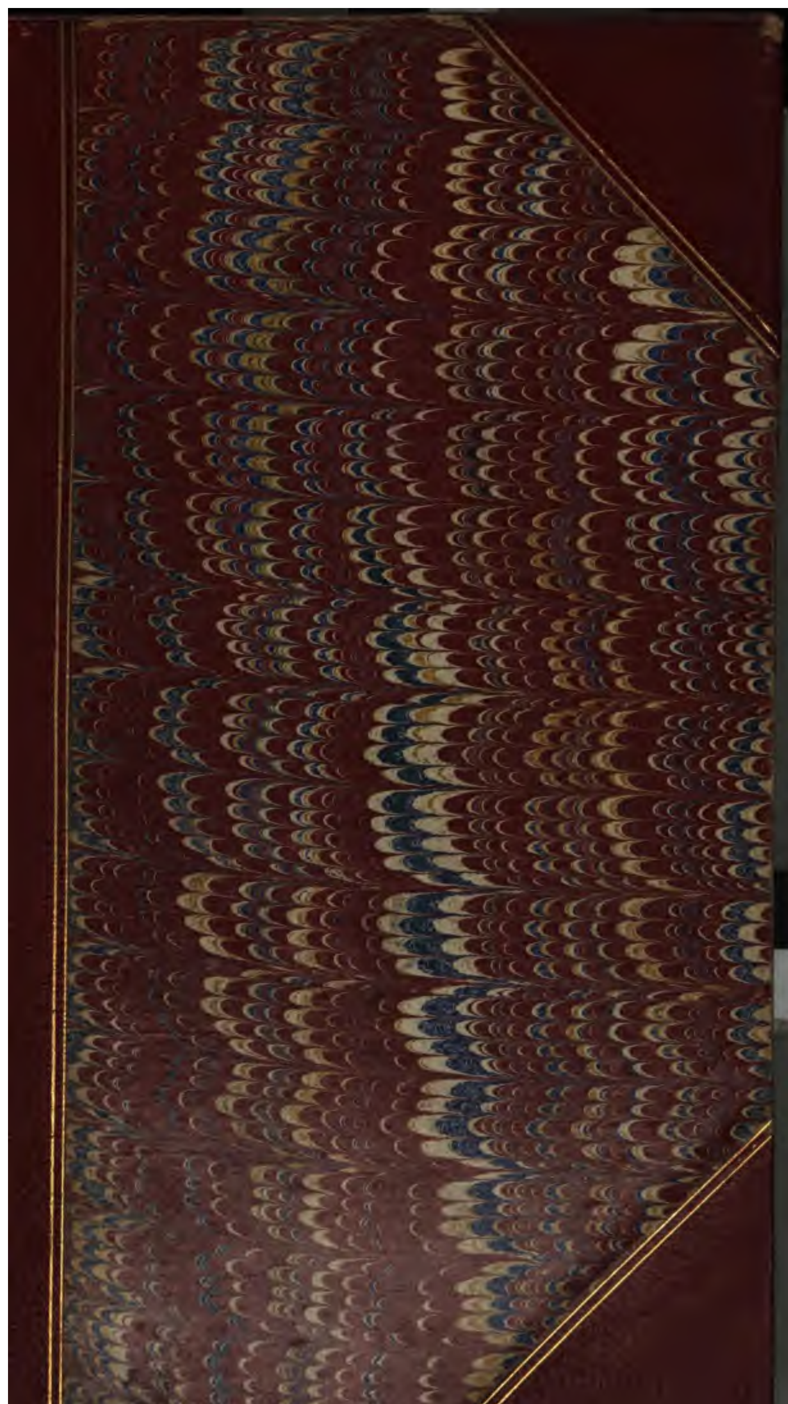

DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
Taylor Institution.

Samlede

Romaner og Fortællinger

af

C. Hauch.

Fjerde Bind.

Slottet ved Rhinen.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1874.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Slottet ved Rhinen.

Første Deel.

Første Capitel.

Det var en Foraarsmorgen i Mai 1827. Viseren paa det store mellemste Taarn i Mainzes Domkirke pegede næsten paa Sex. Den saakaldte Vanddiligence eller Jagtskibet, der endnu paa den Tid ikke var ganske fortrængt af Dampfartøierne, laae ubevægelig ved den store Skibsbro, der forener Kassel med Mainz. De sidste Pakker og Kofferter vare bragte om Bord, Støien og Larmen ved Indskibningen havde allerede tabt sig. De fleste Passagerer stode samlede nær Skibets Agterende og stirrede betænkeligt mod Himlen, der var indhyllet i Skyer, saa Solen neppe kunde skimtes, medens den høire Rhinbred med sine lange Alleer, sine Frugthaver, sine kornrige Dale og sine tryllende Udsigter laae skjult bag hvide Taager, ligesom et Theater bag sit Forhæng, før Stykket er begyndt.

„Der er endnu En, som vil være med," sagde Skipperen, og i samme Øieblik nærmede et ungt Menneske sig med iilsomme Skridt til Flodbredden og gav med et Vink tilkjende, at han vilde optages paa Jagtskibet.

„Kom De kun! der er endnu Plads," blev Skipperen ved, idet han med Venlighed betragtede den unge Mand, der ikke blot havde et usædvanlig smukt Udvortes,

men som tillige besad et af disse Physiognomier, der sikrere end nogen Anbefalingsskrivelse aabne os Adgangen til Menneskenes Velvillie. Arthur Helmuth, saaledes hed den Fremmede, steg nu ombord, efterat han først havde afgivet en lille Pakke, som han selv bar, i Skipperens Hænder. Kort efter slog Klokken paa det nærmeste Taarn sine sex Slag, og næsten i samme Øieblik svømmede Jagten afsted, baaren af de svulmende Rhinbølger.

„Faae vi godt Veir?" spurgte En af Passagererne. — Uden ligefrem at svare herpaa, betragtede Skipperen et Øieblik de drivende Taageskyer, der syntes at komme over Høiderne ved Hochheim. „Det vil vi snart see," sagde han endelig, „Vinden har dreiet sig mod Nordost." Paa Skipperens Vink hævede nu det store Seil sig langsomt i Veiret. Noget efter splittedes Taagerne, og de adspredte Levninger deraf rullede sig sammen og flygtede langs med Taunusbjergene, hvis fjerne Toppe nu først bleve synlige, og neppe havde Jagtskibet naaet Biberich, som er det Sted, hvor Rhinen fuldbringer sin første Bøining nedenfor Mainz, før den klare Morgensol skinnede paa Floden, der krummede sig ligesom en guldplettet Slange, og ved hvis Bredder Byer og Landsteder bleve synlige, der omkrandsedes af Viinbjerge og Frugthaver og speilede deres blaae Tage i Bølgerne.

Hvad end mere forhøiede det Heles Indtryk, var de gamle Borge og Ruiner, der lidt efter lidt kunde sees, og hvorfra den alvorsfulde Fortid kastede et Blik ind i det nærværende Liv. Disse Borge tilligemed de skovklædte Bjergtoppe i Baggrunden meddeelte det tryllende Landskab den mørkere Folie, som ingen jordisk Skjønhed ganske kan undvære uden at tabe sin Betydning.

Selskabet paa Rhindiligencen bestod som sædvanlig

især af Godseiere eller Forpagtere fra Omegnen, af Kjøbmænd og Handelsbetjente. Hertil kom endnu nogle Haandværkere, nogle Udlændinge og andre Reisende, hvis Stand var vanskelig at bestemme, og endelig flere qvindelige Passagerer, hvoraf Størstedelen efter en kort Seilads forlod Diligencen igjen, for at begive sig til en eller anden nærliggende Flække eller Landsby. De Yngre blandt disse vare næsten alle veldannede og udmærkede sig ved et blomstrende Udseende.

Af hele dette Selskab var der kun Een, foruden Arthur, der med Interesse betragtede den omgivende Natur. Det var en Mand, der endnu syntes temmelig ung, han var lille af Væxt, hans Haar var blondt, ja næsten hvidt, hans Ansigtstræk vare ikke regelmæssige, dog vilde de sikkert have frembragt et behageligt Indtryk, hvis der ikke havde været en Spænding og en Uro deri, hvorved det hele Aasyn undertiden fik Lighed med en Karikatur.

Da han første Gang vakte Arthurs Opmærksomhed, vare hans Øine næsten uafladelig heftede paa de Landskaber, der lidt efter lidt bleve synlige, eftersom Skibet gled frem; af og til greb han dog ogsaa en Bog, der laae ved hans Side og bladede noget deri; men snart lagde han den hen igjen, stirrede atter paa Flodbredderne og forespurgte sig om Navnene paa hvert Sted, han opdagede, og Alt, hvad han saaledes erfarede, skrev han omhyggelig op i en stor Tegnebog.

Kort efter bemærkede Arthur endnu en anden Person, hvis Physiognomi var af den Art, at man ikke let glemmer det igjen, naar man engang har seet det. Denne Mands Ansigt syntes egentlig hæsligt og mindede temmelig stærkt om det Silenmæssige, man er vant til at

tænke sig i et Sokrateshoved; desuden laae der en saa stor Klogskab og Skarpsind i hans Øine og i hans tykke sarkastiske Læber, at man ogsaa i denne Henseende blev erindret om hiin Philosoph. Hans Træk vare meget charakteristiske, saa Arthur aldeles ikke undrede sig, da han senere erfarede, at en talentfuld Maler, der forgjæves havde bedet ham om at sidde for sig, i flere Dage sneg sig efter ham for hemmelig at tilliste sig det Portrait, han ikke paa anden Maade kunde faae.

„Hvad hedder denne Mand?“ spurgte Arthur En af Passagererne. „Det er en Læge fra Bonn,“ var Svaret, „ved Navn Wagner.“

Den levende Verden kunde imidlertid i dette Øieblik ikke ret længe fængsle Arthurs Opmærksomhed; han besad, naar han ikke selv ved eensidige Betragtninger undertrykte den, megen Natursands; derfor glemte han snart det Selskab, hvori han befandt sig, idet han stirrede ned ad Rhinen, ved hvis Bred det prægtige Johannisberg med sit hvide Slot og sine terrasseformig opstigende Viinbjerge netop nu syntes at svæve Skibet forbi.

Noget efter nærmede den unge Mand med det blonde Haar sig til ham. „Er Deres Navn ikke Arthur Helmuth?“ spurgte han. „Jo“, svarede Arthur. „Jeg veed ikke om jeg har den Ære at være kjendt af Dem, jeg er Digteren Eginhard S.“ Her udtalte han et Navn, som dengang aldeles ikke var ubekjendt i Literaturen, og som tidt i de offentlige Blade nævnedes med en Ros, der, om den end undertiden syntes overdreven, dog sjelden forekom Arthur ganske ufortjent. „Det er mig særdeles kjært at see en Mand med et saa usædvanligt Talent,“ sagde Arthur. — „Ogsaa jeg har ønsket at see Dem,“ sagde Eginhard. — „Hvorledes kan en saalidet bekjendt Person

som jeg have fristet Dem dertil?" — „Vi have en fælles Ven i Mainz, af ham har jeg erfaret, at mine Digte have den Lykke at behage Dem," sagde Eginhard.

„Skulde De ikke kjende nogle Sagn om Rhinegnene?" spurgte Eginhard kort efter, „om alle disse Borge og Ruiner? Der gives sikkert en stor Mængde slige Sagn, skjøndt jeg endnu neppe kjender flere end dem, der staae i min Veiviser." — Arthur svarede, at han selv var en Fremmed i disse Egne, og derfor vanskelig kunde give ham de Oplysninger, han ønskede. — „Hvor er De født?" spurgte Eginhard. — „Jeg er født i Brüssel, hvor vort Huus har sit Sæde; men da begge mine Forældre ere komne fra Tydskland, blev det besluttet, at jeg skulde studere nogle Aar ved Universitetet i Bonn, for derefter at ansættes i Preussen." — „Saa er dette maaskee Deres første Rhinreise?" — „Ganske rigtig; og jeg valgte netop denne Befordring, fordi den er mindre hurtig end Dampskibet; thi saaledes kan jeg bedre see mig om." — „Det Samme er Tilfældet med mig," sagde Eginhard.

Imidlertid bleve Nogle af de reisende Haandværkere, der hidtil havde været temmelig ordknappe, paa eengang særdeles høirøstede. De kom nemlig i Strid med hverandre om det Haandværk, der af alle burde indtage den øverste Rang, ved hvilken Leilighed hver Enkelt med Grunde, der tidt vare forunderlige nok, søgte at skaffe sin Profession Seiren. Neppe mærkede Eginhard dette, før han pludselig afbrød Samtalen med Arthur og nærmede sig til den stridende Haandværkergruppe.

„En brav Skrædder," sagde En, „der forstaaer at føre sin Naal og sin Sax, og boer i en ordentlig Gade

og holder sine Svende til Arbeide, er dog vel en Mand, som tør løfte sit Hoved ligesaa høit som nogen Anden."

„Tager I den Anseelse fra Folk, som Skræddernaalen giver dem," sagde en Anden, der ønskede at gjælde for et lystigt Hoved, „da vil de fleste i vor Tid ikke beholde stort tilbage."

„En Skrædder kommer dog aldrig saa høit som vi," sagde en reisende Barbeersvend, „thi vi holde Kongers og Keiseres Hoveder i vore Hænder og tage dem Alle ved Næsen, med Respect at sige, og med et lille Snit af vor Kniv kunde vi, hvis vi vilde, forandre den hele Verdens Skjæbne."

„Hvad siger I da til vor Profession?" bemærkede en undersætsig Smed. „Var ikke den, da vilde hverken Barberen have nogen Kniv, eller Skrædderen nogen Sax; vi kan hverken undværes i Krig eller Fred, vi smede baade Plovjern og Sværdklinger; og desuden har jeg ladet mig fortælle af lærde Folk, at vort Haandværk er det ældste i Verden; thi det skal allerede have været drevet før Syndflodens Tid."

„Skulle vi tale derom," sagde en herrnhutisk Snedker fra Crefeld, „saa troer jeg, hvis jeg ellers maa tale Daarskab og rose mig i Kjødet, som Apostelen siger, at den Kunst, vi Snedkere drive, ikke staaer tilbage for nogen anden. Saaledes læser man i den hellige Skrift, at den gudfrygtige Kong Salomon holdt over tusinde Snedkere i sit Pallads, og om det velsignede Jerusalems Tempel staaer der skrevet, at Alt indvendig var af Cedertræ med dreiede Knuder og Blomster og indlagte Zirater i Mængde, og at ingen Stene deri kunde sees; og end ydermere er det mig fortalt, at hverken Fugtighed eller Solens Hede kunde skade disse Arbeider, saaledes som det skeer med

vor Tids skrøbelige Værker. Derfor mener jeg, at Snedkerprofessionen i hine Dage var stegen til en saadan Høide, at den vel kunde kaldes en hellig Kunst."

„Jeg er ikke saa lærd som I, Mester Simon!" svarede Skrædderen; men det mener jeg dog, at hverken Kong Salomon eller Kong David, eller Nogen af de hellige Præster og Propheter kunde undvære vor Hjælp, thi nøgne kunde de dog ikke gaae; og skal vi for Alvor tale om en Professions Ælde, da kan vel Ingen deri overgaae Skrædderkunsten; thi allerede før Eva blev uddreven af Paradiset, læse vi, at hun gjorde sig Klæder af Figenblade."

„Ganske rigtig," bemærkede det lystige Hoved, „saaledes bleve Synden og Skrædderprofessionen fødte til Verden paa en Dag, og fra den Tid af har Skrædderne bestandig rakt de syndefulde Lyster Haanden."

Disse Ord bleve modtagne med høit Bifald, og Striden endte med Latter og Spøg, hvori dog Mester Simon aldeles ikke deeltog.

Saalænge hiin Rangstrid varede, skrev Eginhard flittig i sin Tegnebog. „Hvad mon han skriver?" sagde Arthur uvilkaarlig med lydeligere Røst end han selv anede. „Han bemægtiger sig kun til sit eget fremtidige Brug, hvad Haandværkerne sige," svarede Dr. Wagner. — Lader han da Hændelsen raade for Indholdet af, hvad han digter?" spurgte Arthur. — „Nu slige Ingredientser kunne vel ogsaa finde deres Plads i et ordentligt Værk, naar kun Organismen er stærk nok til at uddrage Næringssaften af det, som Hændelsen giver, og til med Strenghed at bortskyde det, som ikke duer," bemærkede Dr. Wagner.

Imidlertid nærmede Eginhard sig til den Haand-

værker, der spillede det vittige Hoveds Rolle. „Jeg har med Fornøielse hørt Deres Bemærkninger," sagde han, „kun Skade, at ikke Flere vare tilstede, der kunde tale hver for sin Haandtering! Hvad kunde ikke saaledes Haarskærerne og Parykmagerne have sagt? De komme dog endnu høiere i Veiret end hiin Barbeer, som var saa stolt af sin Profession." — „Herre!" svarede Haandværkeren, „de rette Parykmagere findes ikke mere; de døde allesammen af Sorg, den Gang Parykkerne gik af Mode." — Uden at svare et Ord, ilede Eginhard hurtig bort, og strax efter saae Arthur ham igjen nedskrive nogle Linier i sin Tegnebog.

Lidt efter nærmede en ung Dame sig til Eginhard. Hendes Ansigt var egentlig smukt, dog manglede det ganske den blomstrende Colorit og den Sundhedsfylde, hvorved Rhinlænderinderne for det Meste udmærke sig. Om Livet synes hun ogsaa noget for smal og indsnørt, og til Trods for hendes fine Træk var der Noget i hendes Udseende, der i første Øieblik mishagede Arthur, som hun, medens hun talte med Eginhard, flere Gange med et usædvanlig skarpt Blik betragtede.

Eginhard lyttede med stor Ærbødighed til hendes Ord, og neppe havde hun fjernet sig, før han igjen ilede hen til Arthur og sagde: „Veed De Navnet paa det unge Fruentimmer, jeg nylig talte med?" — „Nei", svarede Arthur. — „Det er Frøken Emilie Prechtl, en Dame af usædvanlige Aandsgaver; hun kommer fra Berlin og reiser til en Veninde, som besidder et Gods nærved Moselfloden, og med hvem hun siden skal besøge Badet i Ems. Hun er et overordentlig philosophisk Hoved, og da jeg nu har erfaret, at ogsaa De med Iver lægger Dem efter Philosophien, og da det synes, som De allerede har vakt

hendes Opmærksomhed, saa tillader De vel, at jeg forestiller Dem for hende."

Før Arthur kunde svare herpaa, stod allerede den unge Dame ved hans Side. Eginhard forestillede ham da strax med de Ord, at det var en ung Mand med usædvanlig poetisk Sands og store Anlæg til Philosophien, der ønskede at gjøre hendes Bekjendtskab. Den unge Dame neiede næsten umærkelig og betragtede Arthur med sine store vandblaae Øine, ligesom om hun ventede, at han skulde indlede en Samtale. Da hun imidlertid havde ventet en Stund forgjæves, spurgte hun endelig: „Har De aldrig været i Berlin?" — „Nei", svarede Arthur. — „Da vilde det neppe fortryde Dem, om De reiste derhen." — „De mange udmærkede Mænd, der findes i dette Culturens Midtpunkt, kunde vel friste mig dertil, kun Skade, at den fattige Natur om denne Stad danner en saa stærk Modsætning til det rigtudfoldede Menneskeliv." — „Staaer De endnu paa det Standpunkt, at De sætter særdeles Priis paa den saakaldte skjønne Natur?" — „Det kan jeg ikke negte, især naar den er saa henrivende, som vi see den her." — „Mig forekommer Naturen som noget Underordnet, som en lavere Magt, et antiqveret Moment, som Dannelsen allerede har bragt os langt ud over," gjensvarede Frøken Prechtl.

Her afbrødes Samtalen, da Jagtskibet landede ved Bingen.

Paa dette Sted blive Klippernes Former mere steile og dristige, Bølgegangen bliver stærkere, og Brændingerne bruse vildt om Hattos Taarn, der kneiser midt i Floden, medens Viinbjergene ved Rüdesheim hæve sig paa den høire Side, Bingen selv ligger til Venstre, omgivet af dunkle Bjerge.

Her stege de Reisende i Land. Eginhard vilde, som han sagde, benytte det korte Ophold for at see nogle Ruiner og om muligt skaffe sig en Oversigt over Egnen. Frøken Emilie vilde besøge en Bekjendt, ogsaa Dr. Wagner forlod Selskabet, Arthur og Nogle af de Andre ilede til Værtshuset, hvor Middagsbordet ventede dem.

Andet Capitel.

Kort efterat de Reisende havde sat sig til Bords, traadte en Mand ind, der var høi og mager, og i hvis Ansigt voldsomme Lidenskaber med stærke Træk syntes indgravede. I Haanden havde han en Avis, som han med et kjendeligt Udtryk af Forbittrelse kastede hen i et Vindue, hvorefter han satte sig paa en ledig Plads ved Bordenden. Senere erfarede Arthur, at det var en Herre fra Belgien, altsaa en Landsmand af ham selv.

Under Maaltidet talte den Fremmede høit og heftigt om politiske Materier og ivrede blandt Andet i saa fornærmelige Udtryk mod den hollandske Regjering, at Arthur, hvis Blod ogsaa let kom i Bevægelse, meget alvorlig tog til Gjenmæle imod dem. Dette syntes slet ikke at behage den Fremmede, hvis Ansigtsfarve alt i Forveien var temmelig stærk, men nu blev aldeles dunkelrød. Ja tilsidst, da endnu flere Stemmer hævede sig imod ham, greb han sin Kniv, slog med Skaftet deraf paa Bordet og raabte, at man skulde være stille, naar han talte.

Ved disse Ord opstod der virkelig en øieblikkelig Taushed, der dog snart fulgtes af en forbittret Mumlen fra alle Sider. Dette forbløffede aldeles ikke den opbragte Belgier, der tvertimod endnu ivrigere end før slog med sin Kniv i Bordet, medens han med høi Røst gjentog, at man skulde være stille.

Da hævede en Mand, der sad ligeoverfor Arthur, og hvis Udseende stærkt vidnede om, at der fløb fransk Blod i hans Aarer, pludselig sin Røst og sagde: „Bordet er for os Alle, der har vi Alle lige Ret til at tale."

Neppe hørte den forbittrede Belgier dette, før han igjen greb sin Kniv, reiste sig og nærmede sig den Plads, hvor den Fremmede sad. Denne stod ligeledes op, ventede rolig sin Modstander og greb ham rask i Armen, før han var i Stand til at bruge sit Vaaben. I samme Øieblik ilede Arthur og Flere af Gjæsterne til, Fredsforstyrreren blev kastet om paa Gulvet, berøvet sin Kniv og slæbt ud af Værelset, hvorefter han, med Vertens og et Par Opvarteres Hjælp blev indespærret i et afsides Kammer, hvorfra man forsikkrede, at han ikke skulde slippe løs, før han lovede at føre sig ordentligere op i Fremtiden.

Arthur henvendte sig nu til den Herre, der havde talt det fornærmede Selskabs Sag, og takkede ham for hans Mod og hans Aandsnærværelse. „Deres Modstander havde fuldkommen Uret," svarede den Ubekjendte, „det var ikke høfligt saaledes at begynde Larm ved Bordet." — „En slig Opførsel er meer end et blot Brud paa Høflighed," bemærkede Arthur, „og den røber i mine Tanker en saa forvildet Charakteer, at ikke blot den selskabelige, men hele den borgerlige Orden vilde rystes i sine Grundstøtter der, hvor en slig Adfærd blev almindelig."

„Hvis De virkelig troer, at jeg har viist Selskabet en lille Tjeneste," sagde den Fremmede, „saa beder jeg Dem ret meget om at glemme dette Optrin. Jeg har selv været Militair," vedblev han med større Varme, „og jeg troer ikke, jeg mangler Delicatesse i Æressager; men jeg kan forsikkre Dem om, at Deres Modstander, som jeg temmelig nøie kjender, og med hvem jeg har kæmpet under den samme Fane, i Dag var i en saadan Sindsstemning, at han aldeles ikke kunde fornærme." Efter disse Ord bukkede den Fremmede og gik sin Vei.

Senere hørte Arthur, at hiin Belgier, som han i Følge hans Opførsel neppe troede at kunne henregne til den dannede Kreds i Selskabet, ikke desmindre var en Mand af Indflydelse, der havde Titel af Baron og besad betydelige Eiendomme i en nærliggende Provinds i Belgien.

Kort efter blev der givet Tegn til Jagtskibets Afreise, hvorpaa det spredte Selskab samledes fra alle Kanter. Blandt dem, som igjen indskibede sig, var ogsaa Frøken Emilie. Noget sildigere kom Dr. Wagner, der ledsagedes af en ung Dame, som holdt en lille Dreng ved Haanden; Digteren Eginhard havde endnu ikke indfundet sig, og det var kun fordi nogle Varer i sidste Øieblik skulde indskibes, at Jagten ikke reiste bort uden ham.

Snart saae man en Fiskerbaad fra den modsatte Flodbred, der hurtig gjennemskar Vandfladen. Kort efter lagde Baaden til ved Jagtskibet, og Eginhard steg om Bord tilligemed en anden Passageer, som fulgte ham.

„Jeg er saa lykkelig“, sagde Eginhard, „jeg har været paa den høire Rhinbred, og Alt er der saa deiligt. Viinranker springe frem imellem Stenene, og Klipperne hænge ud over Vandet, og man bliver ganske svimmel ved at see derpaa, og dog saae jeg Viingaardsmænd, der ganske rolig hældede sig ud over de farligste Steder. Jeg var gjerne klattret op til Ruinerne af Ehrenfels, hvis jeg blot havde havt Tid dertil, og det ikke havde været saa farligt. Der skal være deilige Udsigter deroppe, man skal kunne skimte Vogeserne, og nedenunder ligger Hattos gamle Taarn. See hist henne kommer det frem ligesom et truende Spøgelse midt i Rhinen; det maa være forunderligt at seile der forbi ved Nattetid.“ — „Dertil vilde De neppe have Mod,“ bemærkede Eginhards Ledsager, „De skreg jo allerede høit, da vi roede det forbi ved den lyse Dag.“ — „Nu ja“, svarede Eginhard, „Baaden var saa lille, og Bølgerne gik saa vildt; man siger, at disse Baade ere meget udsatte for at kantre.“

Frøken Emilie havde ogsaa lyttet til Eginhards ovenanførte Fremstilling, men hun syntes ikke synderlig opbygget deraf. „Hvis De har den Hensigt paa Tryk at udgive Deres Rhinreise,“ sagde hun, „saa raader jeg Dem til ikke at blande den med for mange Naturbeskrivelser; thi Sligt gjør ingen Virkning meer, det er Noget, som vor Tid er ude over.“ — „De mener maaskee, at man snarere bør behandle Naturen med Ironi,“ sagde Eginhard. — „Det vilde sikkert bedre egne sig baade for vor Tids Digtere og for Naturen,“ svarede hun.

„Uagtet jeg allerede har forsøgt mig i saa mange Retninger,“ sagde Eginhard til Dr. Wagner, som han paa denne Reise ofte henvendte sig til, „saa ere mine Venner dog endnu ikke ganske enige med Hensyn til den

Art af Poesi, hvortil jeg især er kaldet; saaledes talte jeg i Gaar med en Dame, der paastod, at jeg havde meest Talent til Naturskildringer, og nu siger Frøken Emilie lige det Modsatte; Andre raade mig til at skrive Komedier; Andre mene, at Tragedien og den høiere Pathos er mit egentlige Kald; hvilken af alle disse Veie skal jeg nu vælge?" — „Enhver bør vælge den Vei, hvortil hans inderste og bedste Natur driver ham," svarede Dr. Wagner, „uden at agte stort paa den forvirrede Larm, der klinger omkring ham." — „Ja det er let sagt," svarede Eginhard, i det han betragtede Dr. Wagner med et usikkert Blik. — „For at blive en stor Mand, maa man dog i det Mindste først være en Mand," vedblev Dr. Wagner, hvorefter han vendte sig om og forlod ham.

Det syntes vel, som om disse Ord gjorde et Slags Indtryk paa Eginhard, og han blev meget alvorlig derved; men snart gjenvandt han sin forrige Munterhed og fortalte blandt Andet, at han, da han gik forbi et Huus ved Flodbredden, i et aabent Vindue havde seet en Bog, som han selv havde skrevet. „Jeg var gjerne gaaet indenfor og havde gjort Eiermandens Bekjendtskab," lagde han til, „men Tiden tillod det aldeles ikke." — „Og dog var De gaaet ind og havde glemt baade Tid og Afreise, hvis ikke jeg næsten med Magt havde holdt Dem tilbage", sagde hans Ledsager.

Blandt alle de Reisende var der Ingen, der vakte saa stor Opmærksomhed som den unge Pige, der fulgte med Dr. Wagner. „Nu veed jeg først, hvad det vil sige at have en Skabning og et Par Øine som Gazellens," udbrød Eginhard, efterat han længe havde betragtet hende. — „Hun seer ud som en Italienerinde," sagde en Anden.

„Hun seer snarere ud, som hun var nedstegen fra en af de gamle Ridderborge ved Rhinen," sagde en Tredie. — „I det Mindste seer hun ud, som hun ikke ret havde levet sig ind i vort Aarhundredes Cultur," bemærkede Emilie.

Den unge Pige, om hvem der var Tale, havde ogsaa gjort et usædvanligt Indtryk paa Arthur. Hendes Træk vare næsten deilige, og hendes Ansigtsfarve overordentlig frisk, dog syntes den lidt dunklere end sædvanlig. Hun var klædt i en sort Silkekjole, der i rige Folder omgav hendes ranke Figur, og der tilligemed den sneehvide, noget gammeldags Halskrave virkelig mindede om en forbigangen Tid. Den lille Dreng, som fulgte hende, og som vel omtrent kunde være fem til sex Aar gammel, lignede hende meget; han var i det Mindste ligesaa deilig som hun og mindede om de Tider, da et nøiere Samliv med Naturen og en mindre ængstelig Flid tillode Menneskenes Børn at udfolde sig i en høiere Friskhed og Fylde, end det pleier at være Tilfældet nuomstunder.

Det varede ikke længe, før Eginhard henvendte sig til Dr. Wagner og spurgte ham, hvo den deilige Fremmede var. Wagner syntes ikke meget oplagt til at tilfredsstille hans Nysgjerrighed, og han kunde ikke erfare stort Andet, end at hun boede i Bonn og havde været i Besøg hos nogle Venner nærved Bingen.

Jagten, der længere end sædvanlig var bleven opholdt ved Bingen, satte sig endelig igjen i Bevægelse og nærmede sig til den høire Rhinbred, hvor Flodens Vande trænge sig sammen og strømme ligesom igjennem en Tragt, hvorfra man først efter en halv Times Seilads faaer en friere Udsigt imod Nord. Dog vedblive Klipperne endnu at trænge sig sammen om Floden, Ruinernes Antal tiltager paa Bjergtoppene, Viinbjergene vise sig derimod

sparsommere, og det hele Landskab antager et dunklere, mindre smilende, men tillige et mere storartet Udseende.

„Ved hver af disse Ruiner hefter der et gammelt Sagn, ligesom en Aand, der er fasttryllet til en Gravhvælving," bemærkede Eginhard, „maatte jeg blot være saa lykkelig at bryde Fortryllelsen og fremmane disse Aander igjen af deres Grave!" — „Der gives magiske Ordføininger," sagde Arthur, „naar de udtales, da staaer Aanden pludselig for os og række os den Skat, den i Aarhundreder har bevogtet; det er slige Ord, hvorved Digterne vorde Herrer i Erindringens Verden." — „Ja", svarede Eginhard, hvis Phantasi ligesom Vedbenden let rankede sig i Veiret, naar den blev hjulpen af sin Omgivelse, „det er Digterne, der skulle hæve disse Forgangenhedens Skatte, som Aander bevogte, og som undertiden sees ved Midnat og glimte ved Stjernelys for Folkets Øine." — „At skue Glimt af Skatten er ikke saa vanskeligt," sagde Arthur; „men at hæve den af Dybet for bestandig, at fastholde den med Kraft, saa selv Middagssolen kan skinne derpaa, uden at den forsvinder, det er derom det gjælder." — „Og mener De, at jeg er Manden, der kan hæve og fastholde den?" spurgte Eginhard. — „De maa forsøge det," sagde Dr. Wagner, der ogsaa havde hørt denne Samtale, „og gaaer det galt, saa maa De trøste Dem, ligesom den mandhaftige Ridder Don Qvixote ved lignende Leiligheder." — „Og hvormed trøstede han sig?" — „Med den Overbeviisning, at Eventyret var bestemt for en anden Ridder, og at han ikke var kaldet til at bestaae det," svarede Dr. Wagner.

Da Bølgegangen igjen blev mindre heftig, saae man en letbygget Fiskerbaad, hvori en Mand med et solbrændt Ansigt roede af alle Kræfter og søgte at nærme sig til

Jagtskibet. Da han endelig havde naaet det, lagde han om paa Siden deraf og spurgte, om ikke Frøken Franziska Waldstädten befandt sig der om Bord. „Her er jeg," svarede den unge Pige i den sorte Dragt. Da holdt Manden i Baaden en glindsende Gjenstand høit i Veiret, og man saae tydelig, at det var et Guldsmykke. „Ak, det er min tabte Halskjæde! raabte Franziska, „hvor har De fundet den, Martin?" — „Paa Stien nærved Rochuskapellet," svarede han, „da De i Gaar fortalte mig, at De havde mistet den, saa søgte jeg overalt, hvor De havde været." Dermed rakte han hende Halskjæden, hvorpaa han slap Jagtskibet, og kort efter var allerede hans Baad langt borte.

„Det tænkte jeg vel, at jeg fik den igjen," sagde Franziska. — „Har De da saa stort et Held i Sligt?" spurgte Frøken Emilie. — „Ja det kan jeg bevidne," svarede Wagner, „der maa være nogle Dæmoner her i Egnen, der endnu have fristet Livet i denne vantro Tid, og der havde taget hende under deres særdeles Beskyttelse; det gaaer hende som Polykrates, kaster hun en Ring i Vandet, saa ville Fiskene bringe den tilbage igjen." —

„Et saadant Held ønsker jeg mig aldeles ikke," sagde Frøken Emilie. „Og hvorfor ikke?" spurgte Eginhard. — „Fordi et saadant Held kun følger os paa det instinktive Standpunkt, naar vi komme videre, maa det nødvendig forsvinde." — „Det kan vel være, at den Navlestræng, der forener hende med Naturen, endnu ikke er saa ganske overskaaren," sagde Wagner. Herpaa svarede Emilie Intet, men reiste sig og gik, medens Franziska betragtede hende med Forundring og Mistillid; thi allerede i dette Øieblik følte hun den stærke Modsætning, der i deres Allerinderste adskilte dem fra hinanden.

Lidt efter blev man en Bygning var med hvide Taarne, der ligesom ved et Trylleri syntes fængslet midt i Floden. „Seer De," sagde Dr. Wagner, „det er Pfalz. Der var det, hvor Marskalk Blücher gik over Rhinen; jeg fulgte den Gang som Chirurg med den preussiske Armee, og Mange af vore Navne ville vel endnu findes paa Murene i de forladte Værelser."

Imidlertid havde Eginhard nærmet sig til den smukke Dreng, som ledsagede Franziska Waldstädten. „Seer Du der," sagde han og pegede henad mod Pfalz, „den store Borg med de mange Taarne, der svømmer, som en snee-hvid Svane, midt i Rhinen? Det var engang et prægtigt Slot, og indenfor er der mangfoldige Kammere med hvælvede Lofter ligesom i Kirkerne, og paa Væggene seer man den hvide Kalk uden noget Slags Betræk; kun i et Par Værelser findes der endnu Tapeter, hvori forunderlige Billeder ere indvævede. Men nu er Alt forfaldent derinde, og der er mørkt og koldt, og Billederne paa Væggene ere blevne saa blege, at man næsten ikke mere seer, hvad de skulle betyde, og der boer heller ingen Folk i Værelserne. Men i gamle Dage var det et prægtigt Slot, der hørte Pfalzgreverne til, og Riddersvende med blanke Hjelme og lange Spyd stode paa alle Borgtinder, og hver Gang, naar man mente, at en ung Pfalzgreve skulde komme til Verden, førte man Pfalzgrevinden der-over, for at hendes Søn strax i Fødselen kunde omsuses af Rhinens Bølger; thi ellers blev han ikke nogen ret Pfalz-greve. Og nu maatte hun ligge der i et høit og snævert Værelse, og høre, hvorledes Vindfanerne dreiede sig paa Taarnene, medens Rhinens Vande brusede udenfor og kastede det hvide Skum op paa Muren, og seer Du, de gjør saaledes endnu i dette Øieblik. Men den unge Pfalz-

greves Vugge stod ved hendes Seng, og naar Natten kom, hvori hun skulde føde, da kom der ogsaa en Flodjomfru svømmende, som ellers boer noget længere nede i Strømmen og kaldes Lore-Ley, og hun sang en underlig Sang udenfor Pfalzgrevindens Vinduer, medens alle Rhinbølgerne tonede dertil, ligesom det havde været Strænge i en stor Harpe, der accompagnerede Sangen. Og Ingen af de Andre, som hørte denne Sang, kunde ret forstaae den; men Moderen forstod den vel; og saa meget vidste Alle, at, naar Flodjomfruen sang mildt og stille, da skulde den unge Pfalzgreves Liv flyde ligesaa mildt og stille hen som Sangen; vare Tonerne derimod vilde og skærende, da blev ogsaa Pfalzgrevens Liv vildt og stormfuldt, og som oftest kom han da ulykkelig af Dage."

„Kan Du flere slige Eventyr?" spurgte Drengen, i det han betragtede Eginhard med sine store Øine.

„Ja jeg kan," svarede Eginhard. „Seer Du derhenne bag Bjergene, hvor Rhinen klemmes ind ligesom en Bæk, der skal styrte sig ned over et Møllehjul, der ligger en steil Klippe, og yderst paa Klippen stod engang en Borg med et Taarn, som ragede ud over Floden, og hvoraf Du kan see Ruinerne endnu den Dag i Dag. Paa denne Borg levede der for mange Aarhundreder siden en Ridderfrøken, og hun var saa deilig, at alle de, som saae hende, undredes derover. Hun havde lange gule Haar, der, naar hun slog dem ud, hang hende ned over Knæerne, og et Par Øine havde hun, som vare ligesaa store og smukke som Dine egne, eller som Din Søsters der, thi hun er da vel Din Søster, kan jeg troe. Da denne Frøken var bleven atten Aar gammel, vilde hendes Fader gifte hende med en rig Greve, men hun selv vilde nødig

ægte ham; thi hun havde givet en fattig Ridder sin Tro. Dog Faderen var en streng Mand, der ingen Indvendinger taalte, og han lod strax gjøre Anstalter til Bryllup. Da nu Bryllupsdagen kom og alle Gjæsterne vare samlede, og Klokkerne klang, og Præsten stod for Alteret og ventede Brudeparret: da knælede den deilige Frøken for sin Fader og bad om, at hun endnu engang maatte stige op i det høie Taarn, hvorpaa der var en Altan, der ragede langt ud over Rhinen. Hun vilde blot derop, som hun sagde, for at tage Afsked med den Egn, hvori hun var født; thi naar hun var gift, skulde hun reise langt bort med den fremmede Greve, og hun kunde da aldrig mere faae Rhinen at see. Faderen gav ogsaa efter for hendes Bøn, og hun steg op i Taarnet ganske alene og gik ud paa Altanen, hvor hun mangen Aften havde staaet og vinket med sit hvide Tørklæde til sin Elskede, naar han seilede forbi. Men da hun denne Gang kom derop, var hun bleg som et Lig, og hun saae sig om til alle Sider, og saasnart hun endnu engang havde forsikret sig om, at Ingen fulgte hende, styrtede hun sig pludselig over Rækværket ned i de brusende Rhinbølger og begravede sig i Floden, der her er dybere end paa de fleste andre Steder. Men hvor dyb en Grav hun havde valgt sig, saa fik hun dog ingen rigtig Ro deri; og det kom deraf, at hun tænkte mere paa sin Kjærlighed end paa sin Gud. Derfor kan man endnu undertiden see hende, især naar Fuldmaanen skinner; thi Fuldmaanen forstaaer bedre end nogen Hex eller Troldmand at mane de sovende Aander frem af Dybet. Hun svæver da hen paa Rhinen i sin Brudedragt med en Rosenkrands paa Hovedet, hvori alle de røde Roser ere blevne hvide som Snee, og der er dem, som sige, at Lore-Ley følger hende, Andre

ville endog paastaae, at det er hende selv, der er forvandlet til Lore-Ley."

Saaledes vedblev Eginhard i længere Tid og fortalte de gamle Sagn om Bisskop Hatto, om de fjendtlige Brødre, om de syv Søstre, om Hildegunde og Roland. Flere af disse Sagn vilde han endog forbinde med hverandre, men dette mislykkedes som oftest, da han vilkaarlig og efter Lune sammenknyttede Eventyr, der i sig selv ingen Forbindelse taalte, og som netop vare skjønne i deres Begrændsning.

Eginhard havde taget Plads saa nær ved Franziska, at hun uden Vanskelighed kunde høre hans Fortællinger. Saasnart disse vare forbi, begyndte han en Samtale med hende, hvori han søgte at erfare Alt, hvad han kunde om hendes Familieforhold; hun svarede ham ogsaa venlig, men siden, da Flere blandede sig i denne Samtale, gik hun bort og valgte sig en eensom Plads, hvorfra hun tankefuld stirrede nedad Rhinen.

Sagde hun ikke, at hun hedder Franziska Waldstädten?„ spurgte Arthur. — „Jo, det er hendes Navn," svarede Eginhard, „og den lille Dreng er hendes Broder og hedder Wilfred, og hun har hjemme i Bonn." — „Er hun da født i disse nordlige Egne? Hun seer dog snarere ud, som om hun havde Hjem i Syden." — „Og dog er hun født her, hendes mødrene Slægt har fra gammel Tid boet ved Rhinen; men hendes Faders Familie er fra Tyrol som den i Religionsurolighederne maatte forlade, alt dette har hün selv fortalt mig." — „Er ikke hendes Fader protestantisk Geistlig i Bonn?" — „Det er hendes Onkel; begge hendes Forældre ere døde, og hun opholder sig nu tilligemed sin Broder i sin Onkels Huus; kjender De ham for Resten?" — „Nei, men

jeg har en Anbefalingsskrivelse til ham, som jeg endnu ikke har afgivet, og som jeg næsten havde glemt."

„Hvad tænker De paa, Franziska?" spurgte Dr. Wagner, der længe, uden at hun mærkede det, havde staaet ved hendes Side. — „Ak, det vilde dog være deiligt," sagde hun, „at eie et Slot her ved Rhinen med høie Taarne, Vindeltrapper og Altaner, hvorfra man kunde see Floden og Skibene glide forbi og høre Klokkeklangen, der klinger fra Byerne og de fjerne Kapeller."

„Ja naar jeg boede saaledes," udbrød Eginhard, „da kunde jeg fristes til at sige ligesom hiin gamle nordiske Konge: „„Lad kun Gud beholde sit Paradiis, naar jeg maatte beholde denne jordiske Plet, som jeg her har valgt mig!""

„Var det ikke saa ugudeligt, saa vilde jeg næsten sige det Samme," svarede Franziska smilende.

„Lidt ovenfor talte jeg ikke mindre end fjorten Borgruiner," vedblev Eginhard, „og Kirkeklokkerne klinge fra Flodbredderne, og Alt er saa vildt, saa romantisk og streng katholsk, at man troer sig hensat i en længstforgangen Tid."

„Jeg ynder hverken det Vilde, det Romantiske eller det streng Katholske," bemærkede Frøken Emilie, „derfor er jeg glad ved nu snart at see Enden paa denne Rhinreise."

Noget efter dreiede Skibet om Loreleyklippen og bøiede ind mod Sanct Goar, hvor Frøken Emilie vilde gaae i Land.

„Kjender I nogen Egn, hvor Musen er stærkere end Katten?" sagde den lystige Haandværker til Mester Simon fra Crefeld. „Paa slig Spøg forstaaer jeg mig ikke," svarede Mester Simon. „Seer I?" blev hiin ved

og pegede paa Bjergene ligeoverfor Sanct Goar, „der ligger en Ridderborg, som kaldes Katten, og der længere nede ligger en anden, som kaldes Musen, og den skal dog have været den stærkeste af de to.“ — „Det gaaer vel ofte saa,“ svarede Mester Simon, „at den, der fører det store Ord og hovmoder sig og bilder sig ind at staae over Andre, dog tilsidst kommer tilkort imod dem, han stærkest forfølger og ringeagter.“

„Husk,“ sagde Frøken Emilie idet hun tog Afsked med Eginhard, „hvad den gamle Digter siger, og tag Dem ivare for den farlige Lotus, der fortryller Hjerterne! Vogt Dem for at dvæle hos den vegeterende Slægt! thi De vil da tilsidst aldrig kunne løsrive Dem derfra, De vil forglemme Deres Stræben og Deres Fremtid og afsværge Deres rette Fædreland, og De vil spise Lotus til evig Tid.“

„Hvad mener De dermed, Frøken Emilie?“

„Jeg mener, at De skal vogte Dem for den romantiske Rhinegn og især for den drømmende Skjønhed, som traadte frem af Skyggerne ved Bingen,“ svarede hun og kastede ved samme Leilighed et selsomt Blik paa Arthur, saa det forekom denne, at det egentlig var til ham, disse Ord bleve henvendte. Derpaa steg hun i Land, hvor der allerede holdt en Vogn, som skulde bringe hende til hendes Veninde.

Neppe var Frøken Emilie borte, før et Par Reisende, som gjorde Fordring paa en høiere Dannelse, yttrede deres Beundring over hendes usædvanlige Forstand; ogsaa Eginhard roste hende meget og fortalte, hvorledes de berømteste Mænd havde optaget hende i deres nærmeste Kredse. „Det troer jeg gjerne,“ svarede Dr. Wagner; „thi det Hof, der omgiver de aandelige Poten=

tater, er undertiden ikke bedre sammensat end ethvert andet."

Tredie Capitel.

Endelig ankom Jagtskibet til Byen Koblenz, der med sine blaae Skifertage og ranke Taarne hævede sig paa den venstre Rhinbred i Aftenskumringen. Eginhard og Arthur toge Logis paa den højre Side af Floden i det saakaldte Thal-Ehrenbreitstein. Den første vilde blive i nogen Tid i Koblenz, den sidste agtede Dagen efter at reise videre med Postjagten til Bonn.

Arthur havde et Værelse med Udsigt til Rhinen. Han stod just næste Morgen og lod sit Øie svæve hen over den mægtige Strøm, hvori mangfoldige Møller bevægede deres Hjul, da det bankede paa hans Dør, og Eginhard traadte ind.

„God Morgen!" sagde Eginhard. „Jeg har skrevet et Digt, som jeg, hvis De Intet har derimod, vil læse for Dem." — „Naar det blot ikke bliver for sildigt; thi Rhindiligencen vil snart afgaae." — „Nei, jeg har forespurgt mig hos Opvarteren, der er endnu næsten en Time, til den afgaaer." — „Ja, men Veien derhen tager dog nogen Tid." — „Mit Digt er slet ikke langt," sagde Eginhard, derpaa tog han et Papir frem og læste følgende Linier:

Jeg eier en mægtig Veninde,
Hun gav mig en Talisman;
Der lever ei Mand eller Qvinde,
Der den fravinde mig kan.

Jeg ikke for Keiserens Rige
Den sælger og ikke for Guld,
Og ei om den deiligste Pige
Paa Jorden vil blive mig huld.

Thi seer du i selsomme Rækker
De Tegn om Klenodiets Rand?
Ved dem jeg Aanderne vækker
I Luft og i salten Vand.

Ved dem erhverver jeg Skatte,
Og vorder som Salomon klog;
Ved dem jeg mægter at fatte
Naturens og Hjerternes Sprog.

Ved dem kan jeg Stene bortvælte,
Beskrevne med Gravens Skrift,
Og mane de sovende Helte
Af Dybet til ny Bedrift.

Og Møer, der længst monne hvile
Med blegnede Lokker paa Baar,
Dem lærer ved dem jeg at smile,
Saa frisk som den unge Vaar.

Og Roser, der alt vare gustne,
Da rødme paany over Muld,
Og Øine, der alt vare brustne,
Da funkle med Lysets Guld.

Derfor, om en Engel mig bragte
Fra Himlen den deiligste Krands,
De Gaver, min Musa mig rakte,
Jeg bytted ei for dens Glands.

Dette Digt vandt Arthurs Bifald, som han ogsaa gav tilkjende for Eginhard. „Men hvis jeg ikke tager feil,“ sagde han, „saa har vor Samtale i Gaar givet Dem Ideen dertil.“ — „Hvilken Samtale?“ spurgte Eginhard. „Vi talte om, hvorledes Digterne ved et Slags magiske Ordføininger blive Herrer over skjulte Skatte.“ — „Ak, har De nu mærket det?“ sagde Eginhard, „for Resten glæder det mig, at De er tilfreds med Digtet.“

„Da De interesserer Dem for, hvad jeg skriver,“ vedblev han, „saa maa jeg dog vise Dem en Bedømmelse af mit sidste større Arbeide, der vil glæde Dem.“ Derpaa trak han en Journal frem og læste en Artikel deraf, i hvilken hans Bog blev sat over de største Mesteres Værker.

Neppe var denne Forelæsning til Ende, før Arthur saae til sit Uhr; thi han frygtede stærkt for, at han skulde komme for sildig. — „O! det har ingen Hast endnu,“ sagde Eginhard, „og — hør, jeg faaer et Indfald! Den skjønne Rhinlænderinde reiser med Dem til Bonn, det veed jeg vist; maa jeg da ikke give Dem en Afskrift til hende af mit Digt? Den skal snart være færdig.“ Dermed satte han sig ned ved et Bord i Arthurs Værelse og skrev med stor Iver.

Imidlertid havde han neppe skrevet fire Linier, da en Opvarter traadte ind med Arthurs Regning. — „Hvor længe er der endnu, til Jagten seiler bort?“ spurgte Arthur. — „Den seiler om tyve Minutter,“ svarede Opvarteren, „og saa megen Tid behøver De for at naae det Sted, hvor den ligger.“ — „De seer da selv, at jeg maa bort,“ sagde Arthur, idet han tog sin Reisefrakke paa. — „Vent dog endnu lidt!“ raabte Eginhard og skrev ivrig videre. Arthur ventede da en kort Tid, endelig sagde

han: „Nu tør jeg ikke blive længere.“ — „O! jeg har allerede skrevet fire Vers, vent endnu et Par Øieblik!“ — „Jeg vover det sandelig ikke.“ — „Godt, saa gaa! Jeg skal nok indhente Dem,“ sagde Eginhard, idet han vedblev at skrive.

Arthur begav sig nu paa Veien, men før han havde naaet Skibsbroen, saae han igjen Eginhard, som vinkede i det Fjerne og med hurtige Skridt ilede efter ham. Han standsede da, og snart stod Eginhard ved hans Side med Afskriften i Haanden. „Der er den,“ sagde han, „jeg havde gjerne overrakt den selv, men jeg skal hen til en Mand, hos hvem jeg har ladet mig melde, og for hvem jeg ønsker at læse mit Digt. Farvel! jeg tænker snart at see Dem i Bonn.“ Derpaa ilede han bort, medens Arthur stirrede efter ham med stor Forundring; thi han, der var vant til at betragte Livet fra den ideale Side, havde aldrig troet, at Talent og Forfængelighed paa denne Maade kunde forenes.

Da Arthur endelig naaede Skibsbroen, var det for sildigt, og Jagten svømmede allerede midt i Rhinen. En Fisker tilbød ham imidlertid sin Hjælp, og i en af hine smaa Baade, der ere indrettede til med Hurtighed at gjennemkrydse Floden i alle Retninger, lykkedes det ogsaa Fiskeren at bringe ham ombord paa Diligencen.

Her saae Arthur, at Eginhard havde været vel underrettet; thi Franziska, ledsaget af den lille smukke Dreng og af Dr. Wagner, befandt sig virkelig igjen iblandt Passagererne. Arthur nærmede sig til hende, overrakte hende Sangen og udrettede sit Ærinde for Eginhard. Hun rødmede ved Arthurs Tiltale og syntes overrasket ved Eginhards Artighed. „Jeg beder Dem ret meget at takke Deres Ven,“ sagde hun noget efter, da hun havde

gjennemlæst Digtet. — „Jeg tør aldeles ikke kalde mig Herr Eginhards Ven," svarede Arthur; thi jeg har aldrig seet ham før i Gaar; imidlertid finder jeg maaskee snart Leilighed til at bringe ham Deres Tak."

Kort efter gav Franziska Digtet til Dr. Wagner og bad ham læse det. Dette gjorde han ogsaa, men leverede det snart tilbage, uden at sige et Ord derom. — „Nu, hvorledes er De tilfreds dermed?" spurgte Arthur. — „Jeg kan ikke negte ham Talent," svarede Wagner. — „Det mener jeg ogsaa," sagde Arthur. — „Men et virkeligt Digtergeni er han ikke, dertil bekymrer han sig for lidet om den høiere Verden og for meget om sig selv." — „I Lyriken har man dog Lov til at gjengive sin personlige Stemning." — „Ogsaa her maa Menneskehedens Sorg og Glæde, Menneskets almindelige Lod, have rørt Digterens Hjerte, ogsaa her taler han, hvis han er, hvad han bør være, i Menneskehedens Navn." — „Imidlertid har Eginhard allerede erhvervet sig stor Berømmelse." — „Af Berømmelser gives der to Slags," svarede Wagner; „naar Berømmelsen grunder sig paa de Bedstes og Forstandigstes Dom, da er den Jordens høieste Løn for, hvad Aanden virker; men der gives ogsaa en Skinberømmelse, der kan erhverves ved Trykværk og ved smaalige Kunster, en saadan giver just intet Brev og ingen Bestalling paa Evigheden."

„De er meget uskaansom," sagde Franziska.

„Ganske rigtig! Derfor ere vi Læger til; vi skulle ikke skaane det fordærvede Kjød, men skære med skarpe Knive, for at Skaden ikke skal æde om sig og naae Livets inderste Helligdom."

Talen faldt nu ogsaa paa Frøken Emilie Prechtl, for hvis Forstand og fine Bemærkninger Arthur yttrede

stor Beundring. „At hun er, hvad man nutildags kalder et godt Hoved, mener jeg ogsaa,“ sagde Wagner, „ikke desmindre troer jeg, at det aandelige Lys, hun udbreder, forsaavidt der kan være Tale derom, kun er et Gjenskin af en fremmed Sol.“ — „Og jeg synes netop, at hun er i høi Grad original,“ sagde Arthur. — „Ak, tro De mig, hun har heller ikke endnu fundet de Vises Steen, hvormeget hun end giver sig Mine deraf!“ svarede Wagner.

Franziska syntes kun lidet at have lagt Mærke til, hvad der blev sagt om Frøken Emilie; dog efter nogen Tid, da Dr. Wagner og Arthur allerede talede om andre Gjenstande, sagde hun pludselig: „Saae De, at hun har to falske Tænder i Munden?“ — „De tager feil,“ sagde Arthur, „hendes Tænder ere netop særdeles skjønne, hvis jeg husker ret.“ — „Franziska tager ikke feil,“ svarede Dr. Wagner; men de ere saa godt indsatte, at selv jeg, uagtet jeg er Læge, nær var bleven skuffet deraf.“ — „Jeg saae dem strax, da hun lukkede Munden op,“ sagde Franziska.

Fjerde Capitel.

Neppe var Arthur kommen til Bonn, før han opsøgte det omtalte Anbefalingsbrev til Waldstädten.

Dette Brev var skrevet af hans Moder; thi hans Fader, der for Resten havde kjendt Waldstädten bedst og været hans Ungdomsven, var allerede for flere Aar siden død.

Da Arthur forespurgte sig om, hvor Waldstädten boede, erfarede han, at denne var flyttet ud paa et lille Landsted nærved Flækken Beuel paa den høire Rhinbred, hvor han pleiede at tilbringe Sommeren. Paa en smuk Formiddag begav Arthur sig derhen. Det kostede ham nogen Møie at finde Huset, der laae temmelig afsides, og hvoraf kun en lille Deel kunde skimtes fra Veien.

Da Arthur traadte ind i Gaarden, hvor et Par store Valnøddetræer udbredte Kølighed selv i Middagsheden, bemærkede han strax den lille Wilfred, der vaskede en stor glathaaret Jagthund, hvis hvide Farve var blandet med flere brune Pletter og Stænk. Han var meget ivrig sysselsat hermed og vædede hvert Øieblik sit Lommetørklæde og indgned det paany, medens Hunden, der just ikke syntes at elske dette Arbeide, lod sin Hale synke og ofte forandrede sin Stilling under Vaskningen.

„Hvad gjør Du der, min Dreng?" spurgte Arthur. — „Jeg vasker Pletterne af Hektor, for at han kan blive hvid," svarede Drengen. — „Er din Onkel og din Søster hjemme?" — „Nei, Franziska er ude, men Onkel læser i sit Studerekammer."

Kort efter kom en Tjenestepige, som førte Arthur op i et Værelse i anden Etage, der, skjøndt det var meget simpelt meubleret, dog behagede ham overordentlig. Det var af Middelstørrelse og betrukket med et broget Papir, hvori dog den grønne Farve beherskede alle de øvrige. Fra et af Vinduerne var der en vid Udsigt; udenfor de andre skyggede Træerne. Men netop herved fremkom et dæmrende Lys, der virkede husvalende paa Øiet, ligesom ogsaa den Orden og Smag, hvormed Alt var indrettet, vakte en stille Tilfredshed i Sjælen, som om venlige

Aander paa dette Sted havde beredet et Fredens Hjem for Mennesket.

Efter nogle Øieblikke traadte Waldstädten ind. Han var en Mand noget over Middelhøide med et venligt og mildt Udseende, og skjøndt hans Haar allerede syntes stærkt indsprængte med Graat, saa vare dog hans Øine endnu fulde af Ild.

Arthur nævnede sit Navn og rakte Waldstädten sit Brev, som denne strax læste. Hans Træk bleve endnu venligere end før under Læsningen, og dog syntes det Arthur, som om en stille Veemod blandede sig i hans Venlighed.

„Deres Moder har jeg kun sjelden seet," sagde Waldstädten, men med Deres Fader har jeg i flere Aar deelt Ungdommens Glæder og Sorger; dog det er længe siden, og hvert Pendulslag af Tiden sætter jo et sagte, men bestandig gjenkommende Nei imod Jordens Fryd og Smerte."

„Jeg begriber, at Livet maa give os denne Lære," sagde Arthur.

Og dog er der en Egn i vort Allerinderste, hvor disse Pendulslag ikke høres," vedblev Waldstädten, „hvor Tiden taber sin Ret, og hvor Erindringens Billeder ere opstillede i deres Uforkrænkelighed."

Efter disse Ord var det, ligesom hans Tanker vendte tilbage igjen fra en fremmed Verden, og han begyndte at tale om de politiske og religieuse Forhold i Nederlandene. „Belgien kjender jeg ikke," sagde han, „men Holland har jeg besøgt, og jeg fandt da Leilighed nok til at beundre den Udholdenhed og faste Villie, hvormed det kraftige Folk ikke blot har kæmpet mod Havet, men ogsaa imod den ødelæggende Magt, der vilde sætte Menneskepaafund istedenfor Livets og Sandhedens Ord."

„Det er Skade, De ikke har været i Belgien," sagde Arthur; thi De vilde sikkert ogsaa der have fundet mange Virkninger af den Aand, De i de nordlige Provindser beundrer."

Jeg har al Agtelse for den Nation, i hvis Midte De er født," svarede Waldstädten, „men dog mener jeg, at de letsindige Naboer imod Syd have havt mere Indflydelse paa den, end man kunde ønske."

Kort efter traadte Franziska ind i Værelset. Hendes Aasyn omskyggedes af en bred, nedslagen, italiensk Straahat, der klædte hende særdeles godt, og under hvilken hendes Øine funklede med en overordentlig Glands. Hun standsede et Øieblik, da hun saae Arthur, og det forekom ham, som om en stærkere Rødme paa samme Tid fløi over hendes Kinder; imidlertid fattede hun sig snart og besvarede med Venlighed hans Hilsen. — „Herr Arthur Helmuth," sagde Waldstädten, „hvis Fader var min Ungdomsven." — „Jeg har alt før havt den Fornøielse at see Frøken Waldstädten," bemærkede Arthur. „Ja vi har seet hinanden paa Reisen fra Bingen hertil," sagde Franziska, hvorpaa hun gik hen til sit Sybord og satte sig ved sit Arbeide.

Kort efter faldt atter Talen paa Nederlandenes politiske Forhold. „Jeg haaber, De holder mig det til Gode," sagde Waldstädten tilsidst, „om De og skulde finde mig noget partisk for det Bestaaende. Naar vi ældes, tvinges vi til at blive conservative; thi det Bedste, hvad vi have seet, virket og levet for, er det jo vor Pligt at værne om, og det tilhører da for det Meste en forbigangen Tid."

Ogsaa jeg mener, at Friheden bør have sin Rod i en forbigangen Tid," svarede Arthur, „og jeg haaber den

oprørske Aand og de katholske Rænker, hvis Virkninger undertiden blive synlige hos os; desuden elsker jeg det oraniske Huus, der fra gammel Tid af har saa stort Krav paa Nederlandenes Taknemmelighed."

„Det er mig kjært at høre," svarede Waldstädten; „thi ogsaa jeg er en født Undersaat af Huset Nassau Oranien; min Fader var bosat ved Lahnfloden i Staden Diez, der dengang tilhørte Arvestatholderen af Holland."

Lidt efter blev Waldstädten kaldt ud, og Arthur var nu alene med Franziska. Da han ikke ret vidste, hvorledes han skulde indlede en Samtale, kastede han sit Øie paa en Journal, der laae paa Bordet, og spurgte, om ogsaa hun læste politiske Skrifter. — „Nei!" svarede Franziska, „der er Ingen her uden min Onkel, der læser Sligt." — „Troer De da ikke, at det i vore Dage hører med til den qvindelige Dannelse nogenledes at forstaae den bevægede Tid?" spurgte Arthur. — „Maaskee", svarede hun, „men jeg maa bekjende, at alt Saadant kun lidt interesserer mig."

Nu fortalte Arthur, hvorledes han havde fundet Wilfred ifærd med at vaske den store Hund. — „Hvor enfoldig han undertiden kan synes, saa forsikkrer jeg Dem dog om, at han veed og har læst meer end de fleste Børn paa hans Alder," sagde Franziska.

Strax derpaa kom Waldstädten tilbage, hvorefter Arthur vilde tage Afsked, men Waldstädten indbød ham med saa megen Hjertelighed til at blive, at han ikke kunde afslaae Indbydelsen.

„Jeg skal et Øieblik bort," sagde Waldstädten efter Bordet, „vil Du ikke i den Tid vise Herr Helmuth om i Haven, Franziska?" — „Jo gjerne," svarede hun,

hvorefter hun førte ham ud i en temmelig anseelig Have, hvori Anlæggene vare meget smukke, og hvori der var en stor Rigdom af skjønne Blomster.

Tilsidst kom de op paa en Høi, der laae ved Havens Ende, hvorfra de kunde skimte Rhinstrømmen imellem Træerne. Da Arthur yttrede sin Beundring herover, sagde Franziska: „Vil De følge med mig, skal jeg vise Dem en Udsigt, der endnu er større og smukkere."

Efter disse Ord ilede hun hen og aabnede Havedøren, og snart naaede de en Allee, hvorfra en Sti, der krummede sig i forskjellige Retninger, tilsidst førte dem ud paa Marken.

Da Arthur gik ved Franziskas Side gjennem Græsset, kunde han ikke undlade at betragte hende med et inderligt Velbehag, især forekom hendes Gang ham usigelig yndig, og hver af hendes Bevægelser syntes ham at ligne et Raadyrs, der forsigtig og behændig finder sig til Rette overalt.

„Det er forunderligt, hvorledes det gaaer mig med enkelte Mennesker," sagde Arthur; „det forekommer mig, som jeg havde kjendt dem i mange Aar og levet med dem fra min tidligste Barndom, uagtet vort Bekjendtskab kan være ganske nyt." — „Mig gaaer det undertiden ligesaa," svarede Franziska.

Lidt efter kom de til Steder, hvor man havde et friere Blik over Landskabet, og endelig naaede de en større Høi, hvorpaa Franziska førte ham op, og hvor han saae en af de rigeste Udsigter, som denne Egn har at opvise.

„Kan De see de store Bjerge mod Syd?" spurgte Franziska. — Et Par af dem kan jeg see, men længere borte svæver Alt i en usikker Taage." — „Jeg seer langt flere, især kan jeg tydelig skjelne Drachenfels, der stiger

steil i Veiret ligeved Foden, og jeg skimter ogsaa Ruinerne paa Spidsen deraf." — „De maa have gode Øine," sagde Arthur. — „Det har jeg ogsaa," svarede hun.

Efterat Arthur længe havde fordybet sig i Udsigterne mod Syden, bemærkede han, at Franziska ikke længere betragtede dem, men at hendes Blik vare vendte mod Nord, hvor ingen Bjerge meer kunde sees, men hvor de blomstrende Enge, de rige Kornmarker, de mangfoldige Frugthaver dannede et stort Udsnit af et Rundmaleri, hvis Ende tabte sig i den omgivende Horizont.

Kort efter saae han, at Franziskas Øine vare heftede paa et eneste bestemt Punkt. Da han stirrede i samme Retning, opdagede han et Taarn, hvis øverste Deel var synlig, medens Foden deraf skjultes bag Træer. Det laae paa den venstre Side af Rhinen, omtrent ligeover for det Sted, hvor den rivende Siegflod udgyder sine vilde Bjergvande deri.

„Hvad er det for et Slot, der ligger hist paa den venstre Rhinbred?" spurgte Arthur. — „Det tilhørte engang Familien Mandesloh," svarede Franziska, „med hvem jeg selv er temmelig nær beslægtet." — „Hvem tilhører det da nu?" — „Den nærværende Eier kalder sig Maurice, han er en Svigersøn af den afdøde Herr von Mandesloh." — „Hører der betydelige Godser dertil?" — „Det er en af de skjønneste Eiendomme i den hele Omegn; dog min Onkel veed ikke, hvor vi ere henne, det er bedst, at vi vende hjem."

Omtrent 100 Skridt fra den ovenomtalte Høi stod et stort, grovtudarbeidet Crucifix. Allerede paa Udveien bemærkede Arthur, at Franziska paa katholsk Viis bøiede sig derfor. Herover forundrede han sig høilig; thi det syntes ham aldeles ikke tænkeligt, at Franziska skulde af-

vige fra den Tro, hvortil hendes Onkel bekjendte sig. Da de nu paa Tilbageveien atter kom forbi Krucifixet, og hun igjen efter den katholske Skik viste sin Ærbødighed derfor, kunde Arthur ikke undlade at spørge, om hun ikke bekjendte sig til den samme Lære som hendes Onkel. — „Nei", svarede Franziska, „jeg deler den katholske Kirkes Tro." — Denne Tilstaaelse gjorde et ubehageligt Indtryk paa Arthur, som, netop fordi han var opdraget af protestantiske Forældre i et katholsk Land, var bleven vant til med stor Strenghed at holde fast paa sine Fædres religieuse Meninger.

Om Aftenen maatte Franziska paa sin Onkels Opfordring sætte sig til Pianofortet. Hun sang da med en reen og følelsesfuld Stemme flere Sange, som hun ledsagede med faa Accorder. Blandt Andet foredrog hun ogsaa den Sang, som Eginhard havde sendt hende, og som hun havde læmpet til en Melodi, hvortil den meget vel passede.

Endelig sang hun nogle Stropher, der mindede om de gamle Folkeviser, og som vi her ville meddele:

Der staaer en Borg over Høie,
Ved Borgen staaer en Lind,
Der bygger en Svale sin Rede
Saa trygt under Borgens Tind.

Der bygger en Svale sin Rede,
Der fløiter den lystige Stær;
Ved Linden sidder den Jomfru,
Som jeg har i Hjertet kjær.

Ved Linden sidder den Jomfru
Med Haanden under sin Kind;
I Dalen synger en Nattergal,
Det klinger saa høit over Rhin.

I Dalen synger en Nattergal,
Den sidder den Rose saa nær;
Saa svævende rank som min Elskte
Er intet af Skovenes Træer.

Saa svævende rank som min Elskte
Er hverken Piil eller Gran.
De Ønsker sig sprede for Vinden,
Som Bølger, der rinde mod Strand.

De Ønsker sig sprede for Vinden
Og veires i Luften hen;
Christ give, jeg sad under Linden
Hos min allerkjæreste Ven!

Da Franziska siden gik bort, fandt Arthur Leilighed til at spørge Waldstädten om, hvorvidt han var i Slægt med Familien Mandesloh. — „Jeg selv er ikke i Slægt med den," svarede Waldstädten, „men Wilfred og Franziska ere det." Derefter fortalte han, at hans yngre Broder havde giftet sig med en katholsk og adelig Dame, ved Navn Gabriele von Mandesloh. „Men han betalte dette Giftermaal dyrt," blev han ved, „thi han lod sig ikke blot optage i Adelstanden for at naae sit Ønske, men han opoffrede Mere derfor, end det er tilladt at offre noget Menneske."

„Og Franziska er jo opdragen i den katholske Tro?" sagde Arthur.

„Baade hun og hendes Broder," svarede Waldstädten.

„Men hvad er da Grunden hertil?"

„Begge deres Forældre vare jo katholske; og dog var deres Fader opdragen i den protestantiske Lære; men han offrede sin Gud for sin Kjærlighed og afsvor den Tro, for hvilken hans Forfædre havde tilsidesat alle jor-

disse Hensyn, for hvilken de havde forladt Land og Eiendom og vare vandrede fattige fra deres Bjerge ud i den fremmede Verden."

Hvor gjerne end Arthur havde hørt Mere om disse Forhold, saa sagde dog hans Følelse ham, at han som Fremmed neppe, uden at synes paatrængende, kunde tillade sig at forske videre i denne Henseende.

Endelig tog Arthur Afsked og blev da med stor Hjertelighed indbuden af Waldstädten til ret tidt at vende tilbage.

Femte Capitel.

Arthur var et af de Mennesker, hvis første Følelser almindelig ere sikkre og rigtige, men som ved at gruble derover, undertiden forvilde sig fra deres egen bedre Natur; derfor hændte det sig ikke saa sjelden, at den ene Dag hos ham var viet til sværmende Begeistring, den anden til Uvished og Tvivl.

Denne Uvished opstod for en Deel af et misforstaaet Studium. Den uomtvistelige Sandhed, som skarpsindige Hoveder nu saa mangesidig have udviklet, at den umiddelbare og instinktive Verden tildeels er det Underordnede, og at Alt tilsidst, saavidt muligt, skal skues i Tankens Lys, havde han, som saa mange Andre, ganske eensidig opfattet, og han tænkte ikke paa, at Sætningen baade fordrer og forudsætter en anden Betragtningsmaade; at dette instinktive Liv tillige er al Udviklings

uundværlige Grund, der ikke kan rokkes, uden at den hele Bygning styrter sammen. Derfor fattede han tidt Mistro til sin egen oprindelige Følelse og søgte at bringe den Stemme til Taushed, der talte i hans eget Bryst.

Naar vi udsige denne Dom over Arthur, saa mene vi ikke dermed, at han bestandig havde været, end mindre, at han bestandig vilde vedblive at være saaledes; til hans Undskyldning maae vi bemærke, at han netop i hiin Tid gjennemgik den Gjæringsperiode, hvori Aanden befrugtende svæver over Vandene, uden at nogen fast Skikkelse endnu har faaet Tid til at danne sig. I denne Periode synes det undertiden at afhænge af den Bog, man læser, den Docent, man hører, det System, der da gjør sig gjældende, hvilken Retning Livet skal tage.

Saavel Waldstädten som Franziska havde efterladt et yderst gunstigt Indtryk i Arthurs Sjæl. Den første talte rigtignok strax aabenhjertig med ham om Familieanliggender, som man ellers kun efter længere Bekjendtskab pleier at meddele; og Franziska havde, ganske mod unge Pigers Sædvane, endskjøndt han endnu var hende fremmed, ledsaget ham paa en eenlig Vandring gjennem Mark og Eng. Men denne Aabenhjertighed og uskyldige Tiltro bevægede netop hans inderste Sjæl; han følte sig usigelig vel i disse Menneskers Selskab, og det forekom ham, som om en Duft fra Barndommens Egne og fra uskyldige hensvundne Tider omsvævede deres afsides Bolig.

Og dog vakte denne Følelse, da han den næste Dags Morgen tænkte derover, et Slags Betænkelighed hos ham; han maatte huske paa Frøken Emilies Ord, at man skulde vogte sig for den farlige Lotus, der fortryller Sjælen og fængsler den i en lavere Sphære, hvor den glemmer sin Frihed og taber sit høieste Maal af Sigte.

Dette hindrede ham dog ikke fra ret ofte at besøge Waldstädten, i hvis Huus han snart blev saa hjemme, at han savnedes, naar han i nogle Dage ikke havde været der.

Naar da Arthur, som ikke sjelden var Tilfældet, traf Franziska alene, saa læste han almindelig for hende i Bøger, som hun selv havde valgt. Til andre Tider gik de lange Spadseregange sammen, paa hvilke hun viste ham Vei; thi hver Steen og hver Bæk var hende velbekjendt, ja hvert Træ og hver lysere og dunklere Plet i Skoven. Undertiden førte hun ham til Steder, der, uagtet de laae midt inde mellem beboede Egne, dog syntes saa ganske overladte til den fri Naturs Raadighed, at man, naar man befandt sig der, kunde fristes til at troe, man var hundrede Mile borte fra de Eiendomme, over hvilke Culturen udstrækker sit Scepter.

Især var der et skjult og eensomt Sted, der vakte hans Beundring. Det laae midt i en Skov, hvor en dunkel Elv flød ned imellem to uhyre Klippeblokke, som heldede sig imod hinanden med deres øverste Deel, saa at der her opstod en Art af naturlig Bro, medens Vandet banede sig Vei dybt nede ligesom igjennem en underjordisk Kanal. Paa Toppen af den ene Klippe stod en Slaaentjørn, paa den anden et Par vilde Rosentræer; desuden fandtes der flere Slags Bær og Alpeplanter, der ellers ikke vilde trives paa noget andet Sted i Omegnen. En heel Verden af Mosarter snoede sig op ad Klippevæggene, hvorpaa tillige enkelte Hindbærbuske havde fundet Plads. Nedenunder hørtes Vandets Susen, og rundtomkring tonede selsomme Fuglestemmer, som man ellers i disse Egne sjelden faaer at høre.

„Jeg har seet mange skjønne Steder," sagde Arthur, „men et saa eiendommeligt Præg og Udtryk har jeg

aldrig fundet nogensteds; mig synes, at den, der een Gang har været her, aldrig maa kunne glemme det i sit Liv." — „Her har jeg tidt siddet, naar Menneskenes Selskab ængstede mig," sagde Franziska, „heller ikke troer jeg, at ret Mange kjende denne Plads."

„Men hvorledes har De dog selv kunnet opdage disse skjulte Afkroge?" spurgte Arthur.

„Alt fra min tidligste Ungdom af fordybede jeg mig i Skove og Lunde. Jeg lod mig ogsaa lede af Kilderne, de syntes mig liig Børn, i hvis Øine man kan see, at de forstaae Mere, end de er i Stand til at sige; og det maa jeg ogsaa bekjende: Kilderne har sjelden bedraget mig; de har ofte ført mig til Egne, som jeg ellers neppe vilde have fundet."

Arthur svarede Intet herpaa; men det forekom ham, som om han aldrig i sit Liv havde været saa vel til Mode, og som om Luften og Bladene tilligemed det nedenunder susende Vand meddeelte ham Efterretninger om en Trylleverden, som han ikke før havde kjendt, og hvori Franziska var den herskende Dronning.

Hvad der syntes Arthur meget selsomt, var, at han paa de eensomste Steder opdagede Helgenbilleder og Kors, der efter hans Mening mindede om en ganske anden Verden end den, man her ventede at finde. Dette bragte ham atter til at tænke paa Franziskas afvigende Tro, der, uagtet den kun sjelden gjorde sig gjældende i hans Nærværelse, dog laae ham tungt paa Hjerte og syntes at danne en stærk Skillevæg imellem dem.

En Dag da de gik forbi et saadant Billede, kunde han ikke undlade at spørge hende, hvorledes hun, der dog egentlig tilbad Naturaanderne, paa samme Tid kunde bøie sig for disse Helgene. — „Jeg mener, at de Helliges

Skikkelser ligesaavel høre hjemme her som i Kirken," svarede hun, „og det vilde synes mig som om Noget af det Vigtigste manglede, dersom man tog dem bort." — „Men dog er Naturens brogede Verden meget forskjellig fra det rene Lys, hvortil, efter Katholikernes Mening, disse Helgene stræbte," sagde Arthur. — Franziska blev da et Øieblik taus. „Maaskee jeg her taler om Ting, som jeg ikke forstaaer," sagde hun tilsidst, „og dog synes mig, at jeg kunde sige Noget til mit Forsvar. De Helliges Verden er jo den, hvori al Usikkerhed og Ufred forsvinder, hvori det Bedste i os bliver saa mægtigt, at det selv forvandles til Instinkt, til en ufeilbar paradisisk Natur; og en Duft af denne paradisiske Natur svæver endnu i Vaaren om den faldne Jord, ligesom den svævede derom i Patriarkernes Dage; der lyser jo ogsaa Foraarsglands af de Helliges Øine, kun at den her er indvortes og kommer fra Sjælens Grund."

Arthur forstod ikke ret, hvorledes slige Tanker kunde forbindes med Franziskas øvrige Væsen; snart blev han imidlertid Vidne til et Optrin, der noget bedre lærte ham at indsee, hvorledes Natur og Religion undertiden sammensmelte i Katholikernes Forestillinger.

Han var engang tilstede ved et Marked i Omegnen, hvor flere Huusdyr bleve solgte. Blandt disse befandt sig ogsaa et Æsel, hvis Udseende var saa uanseeligt, at det vakte de Forbigaaendes Spot. Deraf tog en Munk, som havde samlet en Hob Mennesker om sig, Anledning til at holde følgende Tale:

„Betragter", sagde han, idet han pegede paa Æselet, „dette uanseelige Dyr, et af de meest foragtede blandt alle Kreaturer, et af dem, der oftest bespottes, forhaanes og belees! Og dog er denne ringe Skabning bleven an-

seet værdig til en Ære, som selv den stolte, modige Hest, der bærer Støvets Fyrster, agtedes alt for ringe til; thi det var paa en Aseninbes Føl, at Himlens og Jordens Herre red ind i Staden, den Gang Folket udbredte Klæder paa hans Vei og viftede med Palmegrene; det var paa det, han drog ind i Jerusalem, for, efter en kort Hyldest af den ustadige Mængde, at hengive sig selv til Lidelse og Død. En Aseninbes Føl har da baaret den, der selv bar Jordens tungeste Byrde. Derfor blev det indviet til Tyngsel og Plage, til at forhaanes af dem, som det tjener i Ydmyghed og Taalmod, til at nære sig af de hvasse Tjørne, hvoraf de hvasseste kronede Frelserens Hoved. Men seer, mine Børn!" Her pegede han paa de to sorte Striber, der krydse hinanden paa Æselets Ryg, „fra denne Dag af bærer det ogsaa et Mærke, hvortil heller ikke den stolte Hest blev funden værdig; det bærer Korsets hellige Billede synligt paa sin Ryg og paa sine Lænder. Og dette skal være Eder et Tegn, I, som savne Støvets Glimmer, I, som ere de forhaanede Stedbørn af den jordiske Lykke, I, som sukke under Livets svareste Byrder og bære dets tungeste Kors, at netop I ere de, som Frelseren har udvalgt, og der engang nærmest skulle skue hans Herlighed!"

Da Arthur berettede Franziska Indholdet af denne Tale, svarede hun: „Ja, det er vist, at Korsets Tegn tidt gjenfindes der, hvor vi allermindst tænke derpaa." Derefter bøiede hun sig til Jorden og plukkede en lille Blomst. „See", sagde hun, idet hun pegede paa Bladenes og Støvtraadenes Stilling, „denne Blomst er ogsaa dannet efter Korsets Billede! Og i denne her," dermed plukkede hun en anden, „findes det samme Tegn flere Gange fordoblet. Ogsaa i Insektets og Fuglens Legemer,

naar de med udstrakte Vinger svæve igjennem Luften, og selv i Menneskets Dannelse gjenkommer dette Tegn: og alt fra min tidligste Barndom har man lært mig at opdage det paa mange Steder, hvor hverken De eller min Onkel vilde søge det."

Arthur taug og betragtede hende med stille Eftertanke; thi han anede nu, hvorledes hun var bleven til den, hun var, og at hun selv maatte betragtes som en skjøn og sjelden Blomst, der havde fæstet Rod mellem Ruinerne paa disse Steder, og i hvis Inderste den katholske Religion havde præget sin barnlige, men dog betydningsfulde Billedskrift.

Dr. Wagner, der næsten hver Dag besøgte Waldstädtens Huus, var En af dem, som satte meest Priis paa Franziska. „Med hende er enhver Methode forfeilet, der vil lægge noget Fremmed ind i hendes Væsen," sagde han, da Arthur beklagede sig over hendes Mangel paa videnskabelige Interesser. „Men selv for det, der i Begyndelsen ikke tiltaler os, maa dog Deeltagelse kunne vækkes," svarede Arthur. — „Franziska er en saa bestemt Organisme, at et sligt Forsøg aldrig vil lykkes," svarede Wagner, „tvertimod hun vilde ved en indre Antipathi strax støde det fremmede Princip fra sig."

At dette virkelig forholdt sig saa, erfarede Arthur hver Gang han forsøgte paa at bringe hende i Berøring med et fremmed Element. Saaledes kunde han aldeles ikke formaae hende til at indlade sig i noget Slags Samtale om abstrakte Gjenstande; det Farveløse, Afblegede var hende i den inderste Sjæl imod; den samme Naturfylde, der gjennemtrængte hendes hele Væsen, fordrede hun af Alt, hvad der skulde interessere hende, og skjøndt hun langtfra manglede Dømmekraft og Overlæg, saa var dog

Philosophernes Begrebsverden hende en lukket Bog, som hun baade manglede Lyst og Evne til at aabne. Derfor vilde hun aldrig læse noget Skrift af dette Slags eller blot høre en eneste Sætning deraf. „Jeg læser det ikke, jeg forstaaer det ikke," disse faa Ord dannede en uoverstigelig Muur, hvorpaa alle Arthurs Bestræbelser i denne Henseende strandede.

Dette hendes Had til Abstraktionens Verden var saa stort, at hun heller aldrig i sin Barndom vilde lære de grammatikalske Regler. Og dog bevægede hun sig med Sikkerhed og Lethed i forskjellige Sprog, som hun ikke blot læste, men endog skrev og talte temmelig flydende, og desuden med det bøieligste og blødeste Organ, saa at alle de, der forstode sig derpaa, glædede sig ved at høre hende. „Hvorledes har De dog lært dette, uden at følge nogen streng Methode?" spurgte Arthur. — „Det er kommet af sig selv," svarede hun; „mit Øre har sagt mig det, og jeg forstod det allerede, før jeg selv vidste ret deraf."

Uagtet Franziska var en troende Katholik, saa var hun dog tillige et sandt Jordens Barn. Derfor hørte hun det mindre gjerne, naar Arthurs Phantasi svævede bort fra det nærværende og dvælede ved de Muligheder, der efter Døden kunde indtræffe. Alle slige Forestillinger vilde ikke antage bestemte Skikkelser for Franziskas Øie, saa hun ret kunde anskue dem. „Jeg troer paa den himmelske Salighed," gjentog hun tidt ved slige Leiligheder, „men jeg forstaaer og fatter den ikke, og alle de Sorger og Glæder, jeg kan begribe, ligge for mig endnu paa denne Side Graven."

Alt det Nærværende, det Nærmeste udførte Franziska overordentlig godt; alle de Færdigheder og smaa Talen-

ter, hvorved en qvindelig Haand kan virke for Øieblikkets Krav og fremkalde en stille Tilfredshed omkring sig, besad hun i høi Grad; hvor hun var, vidste hun med klart Blik at overskue og med hurtig og sikker Følelse at ordne sin Omgivelse, saa det lod, ligesom usynlige Magter hjalp hende og byggede et Arnested ved hendes Side, fra hvilket Varme og Velbehag udbredte sig til hendes hele Kreds.

Og dog kunde hun til andre Tider igjen glemme denne Kreds og aldeles fortabe sig i sine Drømme. Men disse Drømme vare ikke hentede fra fjerne Lande, tvertimod, det var Barndomserindringer, gamle Sagn og Fortællinger om Riddertiden, om Borgene ved Rhinen og om de Steder, hun meest elskede, der da ligesom Syner svævede forbi hendes Sjæl.

Arthur følte mere end nogen Anden al Franziskas Elskværdighed, og dog vaagnede undertiden i hans Inderste en Tvivlens Aand, der truede med at uddrive ham af hans Paradiis; ja ofte, naar en lille Fest var til Ende, eller efter en Tour paa Vandet, eller naar hun havde sunget en af disse lette Sange, hvori Tonerne lege med Øieblikkets Følelse, sagde han til sig selv: „Alt dette er dog kun Endelighed, det er bygget paa Tilfældighed, og til Endelighedens Verden hører jo ogsaa dette fortryllende Væsen selv.“

„Ak“, sagde Arthur engang i en fortrolig Time til Wagner, „hun er ligesom Solen, Maanen og Stjernerne, der hæve sig og dale og fuldbringe deres glindsende Baner med Sikkerhed og forlyste Menneskets Øie; og Solen fremlokker Jordens Spirer, og Stjernerne fylde den med Længsler og Drømme, og alle disse Lys ere deilige at see til, gyldne Lokker omgive deres Tindinger; men dog

høre de Endeligheden til, og de have Hjem i Nødvendighedens, ikke i Frihedens Verden. Derfor udvikle de sig aldrig til noget Fuldkomnere; derfor beskrive de bestandig det samme Kredsløb op og ned og frem og tilbage, og hvad de have fremelsket ved Varme, det ødelægges snart igjen ved Kulde, og saaledes som Adam saae dem i Paradiset, saaledes som de glimrede over Patriarkernes Telte og Grækernes Lunde, saaledes ville de endnu glimte for de sildigste Slægter, og hvad de ere, det ere de ikke ved egen Kraft, men ved en guddommelig Gave; og de vide ikke selv deraf; derfor ville de ogsaa engang udslukkes, trods deres magiske Lys, og Himlens Porte ville være lukkede for dem, ligesom for Nattergalen og for alle de andre Naturens Børn."

„De feiler," svarede Wagner; „thi ogsaa Himmellegemerne udvikle sig tilligemed al deres uendelige Fylde, hvortil vel at mærke vi ogsaa selv høre." — „Vi høre kun dertil med vor dødelige Deel," svarede Arthur. — „Denne deres Udvikling skeer rigtignok langsomt," vedblev Wagner; „men til Gjengjæld have de heller ikke endnu tabt deres Indhold og Kjærne under Udviklingen, og løbe derfor ikke Fare for at forvandles til en Abstraktion eller svinde hen i en uendelig Taage." — „Hvorledes anvender De det paa Franziska?" — „Ogsaa hun udvikler sig," svarede Wagner, „men langsomt, ligesom den, der har en Verden i sit Bryst, som han under Udviklingen aldrig kan tabe eller opgive." — „Og dog er det ingen sand Udvikling; thi hun hører endnu ikke Frihedens Rige til," sagde Arthur.

Men uagtet alle hans Indvendinger, fandt han dog Trøst i Wagners Ord, og jo mere han i dette Samliv, hvori endnu ingen forstyrrende Modsætning var indtraadt,

lærte Franziska at kjende, desmere forsvandt hans Tvivl; ja det forekom ham tilsidst, som om hendes sikkre Natur vel paa en fredeligere Vei kunde føre hende til den Udvikling, som Andre kun under voldsomme Kampe og stor Selvfornegtelse ere i Stand til at erhverve.

Sjette Capitel.

I Almindelighed blev Franziska betragtet som en Aristokrat, og Arthur ansaae ikke denne Beskyldning for ugrundet; ikke destomindre havde hun en afgjort Forkjærlighed for Folk af de lavere Klasser, og i denne Henseende syntes Arthur selv meer aristokratisk end hun.

„Hvordan kan De dog holde ud at høre saalænge paa disse Folks kjedsommelige Snak?“ sagde han engang, efterat hun længe havde talt med en Pige, som hun mødte paa Veien.

„Ak, De forstaaer det ikke, Arthur; disse Folk udtrykke sig tidt meget fornuftigere, end De troer.“

„Nu, særdeles dybe Ideer kunne de vanskelig udvikle for Dem.“

„Hvad der meest bevæger mig, er netop dette ukunstlede Sprog, der ligner Hverdagstale, og hvorigjennem dog den sandeste Følelse tidt træder frem. Saaledes sad jeg igaar udenfor vor Dør ved Solens Nedgang. Da kom en ung Kone forbi, som nylig har mistet sin Mand. Hendes Ansigt var blegt og sørgmodigt. Hun hilsede mig venlig, og jeg kunde ikke lade være at spørge, hvor-

ledes det nu gik hende. „„Ak, jeg tænker bestandig paa ham, der er borte,““ svarede hun. „„Ja, jeg veed det nok, han var en god Mand imod Dig,““ sagde jeg. — „„Han hverken drak eller spillede,““ svarede hun, „„og han har aldrig lagt mig noget i Veien.““ — Det var kun faa Ord, Arthur; men hendes Øine stode fulde af Taarer derved, og der laae mere Smerte og Natur deri, end i alle vore pyntede Talemaader.“

Et Par Dage senere, da Arthur traadte ind i Waldstädtens Huus, mødte han den Mand, der roede efter Franziska ved Bingen og bragte hendes tabte Halskjæde tilbage.

„Det var jo Skipper Martin,“ sagde Arthur, „han saae meget bedrøvet ud.“ — „Ja, han er igjen et Beviis paa, hvor dybt disse Mennesker kan føle Smerten,“ svarede Franziska. — „Hvad er der da gaaet ham imod?“ — „Det Samme spurgte ogsaa jeg ham om, men han svarede Intet og lagde kun nogle Pakker paa Bordet; thi det er ham, som besørger vore Commissioner i de nærliggende Byer. „„Hvad er der da i Veien?““ spurgte jeg igjen. — „„Ak, der er Meget i Veien!““ svarede han, „„i disse Dage er det reent galt.““ — „„Er Martins Kone ikke vel?““ spurgte jeg; thi De maa vide, hun lider af Sindssvaghed. — „„Nei,““ sagde han, „„i denne Tid er det meget slemt, og naar jeg saa igjen tænker paa de første Aar, vi vare sammen, da levede vi, som to Børn i Himmerig. Men hun veed ikke, hvad hun gjør, den Stakkel! Og der kan ogsaa gaae hele Aar hen, hvori hun er ganske stille; men nu har hun skreget saa høit, at alle Naboerne ere løbne sammen, og da sagde hun, hvad hun ikke skulde. Og Frøkenen kan troe, det er haardt for mig, og der er Mange, der benytte dem deraf, naar

de see, jeg er bedrøvet; saaledes blev jeg forgangen Dag skilt ved over halvhundrede Rigsdaler, fordi Hovedet ikke sad rigtig paa mig."" — Derpaa stod han et Øieblik hensunken i sine egne Tanker. „„Der er ogsaa dem, der sige, jeg skal tage hende med det Onde,"" vedblev han endelig, og hans Øine fyldtes med Taarer; „men det kan og skal jeg aldrig gjøre, saalænge jeg kan huske de første Aar, vi levede sammen.""

For denne Skipper Martin havde Franziska en stor Godhed; han gjengjældte den ogsaa, og naar hun, som hun undertiden gjorde, foretog smaa Seiltoure med Wilfred og Arthur, pleiede han at styre deres Baad. Forresten var han en velhavende Mand, der selv eiede Skibe paa Rhinen.

Ogsaa Børn og Dyr vare Franziska hengivne, derimod stod hun ikke saa vel anskreven i de høiere selskabelige Kredse, især hos den qvindelige Deel deraf. Saaledes hørte Arthur tidt, naar hun paa slige Steder blev omtalt, skarpe Anmærkninger over hendes Egenheder og forunderlige Væsen, og det hjalp da kun lidet, om han ogsaa tog hendes Forsvar; ja man lod ham endog temmelig stærkt mærke, at hendes hyppige Spadseretoure med ham selv ikke vare undgaaede den strenge Censur, som kritiske Tunger ved slige Leiligheder pleie at udøve. Overhovedet vakte Franziska mange Menneskers Mishag, netop fordi hun ikke var støbt i den samme Form som de selv. De, der bedømte hende skaansomst, kaldte hende dog en Original, og forsaavidt havde de ogsaa Ret, at hun var En af disse Skabninger, der ere sig selv uden Efterligning, og der stemple alle deres Foretagender med et eget Mærke, fordi de, uden at vide det eller tænke derpaa,

lade deres uforvanskede og eiendommelige Natur komme frem deri.

Ikke desmindre havde Franziskas Væsen tiltalt flere unge Piger, der endog kom hende imøde med et Slags Forelskelse. Men da de Forbindelser, der herved opstode, ikke grundede sig paa nogen sand Overeensstemmelse i Sjælens Indre, saa havde Franziska, som snart mærkede dette og følte Trykket deraf, tilsidst brudt alle disse Baand og derved næsten uden Undtagelse forvandlet sine forrige Veninder til sine Uvenner. Det er langtfra, at vi fuldkommen billige denne hendes Fremfærd, imidlertid hang den sammen med hendes oprigtige Charakteer, der foretrak et aabent Brud for ethvert halvt eller usandt Forhold.

Iøvrigt savnede Franziska ikke ganske Veninder, der bestandig bleve hende troe, og blandt disse var der især Een, som vi ikke bør forbigaae med Taushed.

En Eftermiddag, da Arthur kom op af Haven med Franziska, fandt han Waldstädten i Samtale med en ældre Dame, hvis Aasyn forekom ham ualmindelig betydningsfuldt, og i hvis Træk der, trods de enkelte hvide Lokker, som ikke aldeles vare skjulte bag Randen af hendes Kappe, endnu saaes Spor af Skjønhed.

„Goddag,“ sagde hun, saasnart hun blev Franziska var, „jeg kunde sandelig ikke undvære at see Dig længere; jeg har siddet her og kjælet for Din Onkel, bare fordi han hører Dig noget til; men Du er et Skarn, der streifer om allevegne og gjør lange Reiser paa Rhinen og lader mig gamle Kone sidde og længes efter Dig, saalænge jeg lyster.“ Med disse Ord reiste hun sig op og trykkede et Kys paa Franziskas Læber.

„Det er Fru Sarnen, min tro Moder,“ sagde Franziska, „hun har opdraget mig, og jeg har hos hende til-

bragt en meget lykkelig Tid af mit Liv." — „Opdraget Dig har jeg ikke, mit Barn!" svarede Fru Sarnen, „Mennesker af Dit Slags opdrager man ikke; thi de opdrage sig selv. Men hvordan fører Du Dig op, min Pige! og hvad troer Du Folk siger til, at Du saaledes løber omkring med en ung Herre, som Du ovenikjøbet, efter Alt, hvad jeg kan regne mig til, ikke ret længe har kjendt?"

Franziska blev noget eftertænksom ved disse Ord. „Ak!" sagde hun endelig, „jeg kan vanskelig rette mig efter Folks Dom; thi jeg veed slet ikke, hvad de vil, at jeg skal gjøre." — „Gaa Du kun Din Vei ligefrem," svarede Fru Sarnen; „det har ingen Nød med Dig, mit Barn! Du kommer vanskelig paa nogen Afvei, dertil er Du ikke skabt."

„De skal ikke troe, hvad Fru Sarnen siger," udbrød Franziska; „thi naar hun taler om sine Venner, er hun altid partisk." — „Er jeg det, Frøken Næsviis? Hør, engang, hvorledes hun behandler sin gamle Pleiemoder! Men jeg kan dog ikke blive vred paa hende."

Idet Fru Sarnen sagde dette, klappede hun Franziskas Kind, derpaa tog hun hendes Haand i begge sine: „Ja, de unge Herrer have vel Grund til at være skinsyge paa mig," vedblev hun; „thi jeg er dødelig forelsket i hende, det kan ikke negtes!"

Nu satte hun sig hen i en Krog og talte sagte med Franziska. Kort efter saae Arthur til sin Forundring, at hun greb hendes Haand og trykkede et Kys derpaa. Franziska trak den forskrækket tilbage. „Du maa tilgive mig, mit Barn!" sagde Fru Sarnen høit, „men Din Haand er saa ædelt dannet, og desuden ligner den saaledes

Din afdøde Tantes, at jeg sandelig ikke kunde lade være at kysse den."

Arthur fordybede sig nu i Betragtningen af Franziskas Haand, og det forekom ham, som han aldrig havde seet en skjønnere Haand i sit Liv.

Kort efter forlangte Fru Sarnen, at Franziska skulde sætte sig ved Pianofortet. „Lad mig nu tale med Dem!" sagde Franziska, „det vil jeg langt heller." — „Ja, ja, der kjender jeg Dig igjen," svarede Fru Sarnen, „saa god du for Resten er, saa egensindig og lunefuld er Du ogsaa." — „Nu, saa faaer jeg da vel føie Dem," sagde Franziska, hvorefter hun satte sig hen og spillede.

„Det er deiligt, min Pige," bemærkede af og til Fru Sarnen; dog lod det, som hun ikke agtede meget paa, hvad der blev spillet, thi hun var aldeles fordybet i en Samtale med Waldstädten, og da Franziska kort efter forlod Klaveret, mærkede hun det aldeles ikke.

„Lad De Franziska følge sin egen Følelse, min ædle Ven!" sagde Fru Sarnen tilsidst saa høit, at Arthur kunde høre det; „tving ikke hendes Tilbøielighed og husk, hvor ulykkelig en slig Tvang gjorde hendes stakkels Tante!"

„Store Gud, der kommer Wilfred paa en Vogn ganske alene!" raabte kort efter Franziska. Alle skyndte sig hen til Vinduet, og de saae da den lille Dreng, der stod meget kjæk paa en Arbeidsvogn, som blev trukken af to velnærede Heste; i den ene Haand holdt han Tømmen, i den anden en stor Pidsk, med hvilken han drev Hestene, der hvert Øieblik bleve vildere og vildere, frem paa Veien. Franziska var ganske bleg af Skræk, og Alle skyndte sig ned for at redde ham. Men før de endnu havde naaet Vognen, var den allerede bleven standset af

en vandrende Haandværkssvend, der netop mødte den i det Øieblik, Hestene vilde styrte hen mod en Grøft. Drengen stod nu af, og man erfarede derefter, at Skaglerne havde været fraspændte fra Vognen, og at Drengen selv, medens Kudsken var borte, havde spændt dem for igjen, hvorpaa han var stegen op og havde grebet Pidsk og Tømme, for saaledes at kjøre Vognen paa egen Haand.

Waldstädten irettesatte Wilfred meget strengt, men først da Franziska erklærede, at hun var vred paa ham, syntes han for Alvor at blive bedrøvet, og han brast da i Graad og lovede Forbedring. — „Frygt ikke for ham!“ sagde Fru Sarnen til Waldstädten, „paa ham vogter en Engel i Himlen; naar man har slige Børn at leve for, da er Livet ingen ringe Gave, min værdige Ven!“

Nu vilde Fru Sarnen tage Afsked, men Waldstädten, Franziska og Arthur ledsagede hende et Stykke paa Veien. Arthur og Franziska havde gjerne fulgt hende længere, men derom vilde hun Intet høre. „Nei,“ sagde hun, „De skal ikke følge mig, jeg er gaaet saa mangen Gang alene selv i det tykkeste Mørke, og der er aldrig tilstødt mig Noget.“ Idet hun sagde dette, stod hun for dem med saa kjæk en Holdning, at det uagtet hendes graa Haar forekom Arthur, som han aldrig havde seet en mere majestætisk og junonisk Skikkelse. Derpaa tog hun Afsked og forsvandt snart imellem Træerne.

„Man maa lade hende sin Villie; thi det nytter ikke at kæmpe derimod,“ sagde Franziska. „Hun seer ud som en Løvinde,“ bemærkede Arthur. — „Hun har ogsaa Løvindens Mod, naar det gjælder om at forsvare sine Venner,“ sagde Franziska.

Senere erfarede Arthur, at Fru Sarnen vel var født i Rhinlandene, men at hun under Revolutionskrigene

havde levet i Schweitz. Først efter sin Mands Død var hun flyttet tilbage til Tydskland og boede nu i Huset hos sin Søn, der var ugift og havde et lille Embede i Bonn.

Ligeledes hørte han, at Fru Sarnen havde været en Veninde af Franziskas Moder, der i flere Sommere, medens hun for sin Sundheds Skyld opholdt sig ved et nærliggende Bad, betroede sin Datter til hendes Varetægt.

Efter Fru Sarnens Besøg undlod Franziska for en Tid de lange Spadseregange og blev almindelig hjemme, naar Arthur var tilstede. Men selv heri fandt han en stor Nydelse; og han kunde tidt være en tans Tilskuer i hele Timer, naar hun sysselsatte sig med et eller andet qvindeligt Arbeide; ja undertiden hørte han ikke engang de Ord, hun sagde, blot for at betragte hendes Armes og Hænders Bevægelse.

Syvende Capitel.

En Eftermiddag, da Arthur befandt sig paa Veien til Waldstädtens Bolig, bemærkede han, at det trak op til et Tordenveir. Et Lag af tykke Skyer havde leiret sig over Bjergene mod Syd og udsendte idelige Lyn; dog var endnu ingen Torden at høre. Men lidt efter lidt kom de krusede Luftbilleder nærmere, afrevne, sorte Taager fløi hurtig frem under den større, blegere Skymasse, og enkelte Regndraaber begyndte at falde. Endelig, netop i det Øieblik, da Arthur traadte ind i Waldstädtens

Gaard, hørte han en svag Torden, der rullede langt borte.

Han fandt sine Venner samlede i den omtalte Dagligstue. Waldstädten læste høit i en Reisebeskrivelse for Franziska, som hørte derpaa med adspredt Mine. Den lille Wilfred stod i Vinduet og betragtede med spændt Opmærksomhed de drivende Skyer. Ved Franziskas Fod laae Hektor, den store plettede Jagthund, der ellers var Wilfreds trofaste Legekammerat.

Waldstädten lukkede sin Bog ved Arthurs Ankomst og rakte ham venlig Haanden. Imidlertid nærmede Uveiret sig, og Tordenslagene bleve hvert Øieblik stærkere. Jagthunden laae ganske stille; men dog viste det ængstelige Blik, som den heftede paa Franziska, at det dyriske Instinkt vel anede, hvad der forestod. Ogsaa en hvidgraa Kat syntes at ville søge Beskyttelse hos Franziska, og det lod enten, som de to Dyr i denne fredelige Familie havde forglemt deres medfødte Antipathi, eller som om Frygten for det truende Naturoptrin tilintetgjorde deres gjensidige Had.

Pludselig blinkede et stærkt Lyn, der efter nogen Tid fulgtes af en mægtig Tordenskrald og af en pladskende Regn. „Uveiret er over en halv Miil borte," sagde Waldstädten. — Kort efter fulgte flere Lyn og Tordenbrag hurtig ovenpaa hinanden, og Regnen strømmede endnu stærkere. — „Nu staaer det lige over vore Hoveder," sagde Franziska. — „Det vil snart være forbi," bemærkede Arthur, „Skyerne trække mod Norden." Neppe havde han udtalt disse Ord, før der glimtede et Lyn, som var endnu stærkere end de foregaaende, og som, dog først efter flere Sekunder, fulgtes af et bedøvende Skrald. — „Det har sikkert slaaet ned," sagde Waldstädten. — „Jeg

saae et stort Ildtræ i Luften," raabte Wilfred. — „Sandelig," vedblev Waldstädten, „man begriber vel, at Hedningerne, som troede paa den blinde Skjæbne, frygtede slige Naturoptrin; men for os er Skjæbnen ikke længere blind, den har forvandlet sig til et levende Forsyn med klare Øine. Vi have derfor heller Intet at befrygte af de blinde Kræfter; thi vi vide, at de røre sig i den Seendes Haand." — „Nu er dog sikkert det Værste forbi," sagde igjen Arthur, og denne Gang havde han Ret; thi lidt efter lidt trak Uveiret bort i det Fjerne, og efter en halv Time mærkede man ikke mere hverken til Lyn eller Torden, kun Regnen vedblev at skylle ned, men endelig standsede ogsaa den.

Noget senere, da den blaa Himmel alt var bleven synlig, og da et Glimt af den dalende Sol viste sig i Vesten, bankede det paa Døren og Dr. Wagner traadte ind, ledsaget af en Fremmed, i hvem Arthur og Franziska strax gjenkjendte den reisende Digter Eginhard.

„Her bringer jeg Dem en Poet," sagde Wagner, „som er paa en ridderlig Vandring, ligesom Don Quixote i fordums Tid, for at opjage Eventyr; dog begjærer han ikke selv at bestaae dem, han vil kun beskrive og besynge dem." — „I Sandhed," udbrød Eginhard, før han endnu havde hilst paa Selskabet, „De vilde vise mig en stor Tjeneste, hvis —." „Tillad," afbrød Dr. Wagner ham, „førend vi begynde paa nogen fjerntliggende Undersøgelse, maae vi være beroligede med Hensyn paa, hvad der er nærmest; hvorledes staaer det med Deres Hovedpine, Franziska? Thi at De har den, kan jeg see." — „Er De syg?" spurgte Arthur, „derom har De jo ikke sagt et Ord." — „Det nytter ikke at tale derom," sva-

rede hun, „jeg lider af et stærkt Ildebefindende i Tordenveir; men nu er det næsten forbi.“

„Og Deres Sygdom,“ spurgte Wagner, idet han henvendte sig til Eginhard, „horledes gaaer det med den?“ — „Hvilken Sygdom?“ — „Nu, Frygt er dog ogsaa et Slags Sygdom, og De veed, at De under Uveiret just ikke lagde noget stort Heltemod for Dagen.“ — „Derved skammer jeg mig aldeles ikke,“ svarede Eginhard, „Alcæus og Horaz vare heller ikke frie for Frygt.“

„Ogsaa de stakkels Dyr ere nu forløste fra deres Angst,“ bemærkede Waldstædten, som gjerne, da han saae de satiriske Træk om Wagners Mund, vilde give Samtalen en anden Retning. — „Saalænge Uveiret varede, vendte den store Hund ikke Blikket fra Dem,“ sagde Arthur til Franziska. — „De høiere Dyr see bestandig op til Mennesket, som til deres frelsende Guddom,“ bemærkede Waldstädten, „Menneskedyrkelsen er deres Religion, og deres i Legemverdenen fangne Sjæl kan ikke begribe noget Fuldkomnere.“ — „Kun Skade, at det mishandlede Dyr, hvis det var ret istand til at tænke derover, saa tidt maatte spørge sig selv, om den Gud, det tilbeder, ogsaa er en god Gud, et Væsen, der vil dets Vel,“ sagde Wagner.

„Kjender De nogle sikkre Mærker, hvoraf man kan see, naar et Uveir er i Vente?“ spurgte Eginhard. — „Nu,“ svarede Wagner, „jeg kan vel give Dem nogle Prognostika; dog vil jeg raade Dem til at omgaaes sparsomt dermed, og ikke som en Ødeland at bruge dem op alle paa engang.“ — „Vær da saa god at underrette mig derom,“ sagde Eginhard, idet han tog sin Tegnebog frem.

„Man kan efter vore bedste Jagttageres Mening

vente stærkt Uveir, naar Vandfuglene ved Flodbredden idelig med Næbbet stryge deres Fjædre, naar Huusdyrene blive urolige, naar Staldene pludselig fyldes med Fluer, naar Kattene ivrig pudse sig, naar Ravnen skriger, naar Skrubtudserne komme frem af Jorden, uaar Muldvarpene grave stærkt, naar Bierne sværme nærved Kuberne, naar Maanen er bleg og omgiven med Ringe, naar Taagerne sænke sig paa de syv Bjerge mod Syden, naar Røgen slaaer ned af vore Skorstene, naar —."

„O, jeg beder Dem, vent et Øieblik!" raabte Eginhard, idet han hurtig skrev alle de Tegn op, som Wagner havde angivet. — „De kan vel ogsaa hjælpe Dem dermed for det Første," sagde Wagner; „naar De har brugt dem op, skal jeg see at skaffe dem flere."

„Jeg er egentlig kommen," vedblev Eginhard, „deels for at hilse paa Frøken Waldstädten, som jeg havde den Lykke at ledsage paa en Rhinreise, deels for at foresporge mig, om jeg ikke her kan faae nøiere Oplysning med Hensyn til en Sag, som jeg gjerne vil vide Besked om."

„Hvad ønsker De at vide?" spurgte Waldstädten.

„Det er omtrent fjorten Dage siden, jeg forlod Badet i Ems, hvorefter jeg gjorde nogle Fodreiser til Borgene ved Rhinen. Paa disse Vandringer erfarede jeg adskillige Sagn og Begivenheder, der endnu ikke ere Publikum bekjendte. Blandt Andet fortalte min Veiviser mig en Historie fra de seneste Tider, der forekom mig saa mærkværdig, at jeg strax skrev den op. Den er meget kort, og hvis De tillader det, skal jeg læse den for Dem."

Efter disse Ord trak Eginhard et Blad Papir op af Lommen og læste Følgende:

„Omtrent for ti Aar siden i November Maaned Klokken sex om Aftenen tog Mathias Moth, Graver i Rheindorf nærved Bonn, sin Lygte i Haanden og gik hen til Kirkegaarden, for at fuldende en Grav, han om Formiddagen havde begyndt at grave. Da han var færdig med sit Arbeide, stødte han paa noget Haardt, hvad han snart mærkede var en Ligkiste, som han, efterdi der ikke var begravet noget Lig der, mente var skudt derhen ved en Sænkning i Jorden. Senere opdagede han, at Kistens Laag var i Stykker, at den var fuld af Gruus og Stene, og at der rimeligviis aldrig havde været noget Lig deri. Ved en nøiere Betragtning af Stedet, fik han endelig den Tro, at Kisten var skudt ned fra en indhegnet Grav, der tilhører en anseelig Familie i Omegnen. Han vilde nu have angivet det Hele, men han mærkede snart, at mægtige Folk ikke ønskede, der skulde røres derved. Af den Grund taug han stille; dog havde han i Begyndelsen talt derom til En af sine Venner, Jakob Ortweiler, der boede i Rheindorf og drev Hjulmandsprofessionen; denne betroede det under Tausheds Løfte til Flere, og saaledes fik ogsaa min Veiviser det at vide."

„Dette var den Beretning, jeg ønskede at meddele Dem," blev Eginhard ved; „rigtignok siger Dr. Wagner at der ikke er et sandt Ord i det Hele: men da den omtalte Familie, som jeg hører, er i Slægt til Frøken Waldstädten, saa ønskede jeg dog at erfare hendes og Deres Mening om denne Sag."

„Jeg veed vel, at hiint Rygte var i Omløb," svarede Waldstädten, „jeg veed ogsaa, at Lyst til det Forunderlige bragte Mange til at fæste Lid dertil, dog troede jeg, det længst var forglemt." — „Men er da dette Rygte virkelig saa aldeles ugrundet?" spurgte Eginhard.

— „Naar De nøiere betænker den hele Fortælling, saa vil De allerede deraf see det," svarede Waldstädten; „thi hvorledes kunde en Ligkiste saaledes glide ned fra den ene Grav i den anden? Saameget mere da Vedkommende, hvis de havde en ond Samvittighed, sikkert vilde have ladet Kisten nedsænke saa dybt som muligt." — „Ja derpaa tænkte jeg ikke," svarede Eginhard. — „Jeg har desuden selv talt med Mathias Moth, der endnu den Dag i Dag er Graver i Rheindorf, men han benegter Alt paa det Bestemteste; heller ikke vil Jakob Ortweiler vide Noget om den Sag, og det Hele er efter Alt, hvad jeg kunde erfare, intet Andet end tom Folkesnak." — „Men hvorledes kunde et saadant Rygte opstaae?" — „Ja hvorledes opstaae Rygter? De ere ligesom Vinden, der oversees i sin Fødsel, og først ret mærkes og føles, naar den fremskrider i sin Kraft. Rimeligvis har den Tro, at den ældre Fru von Mandesloh — thi om hendes Lig er Talen — ikke levede lykkelig med sin Mand, og den Omstændighed, at ingen Uvedkommende fik hendes afsjælede Levninger at see, vakt Enkeltes Mistanke og fremlokket Yttringer, som Rygtet har grebet; thi det behøver kun et Ord, for derpaa at opføre de dristigste Bygninger."

„Det er et Sagn her i Egnen," bemærkede Dr. Wagner, „at man undertiden har seet en qvindelig Skikkelse paa Taarnet ved Herr von Mandeslohs Slot; mere behøves der ikke, for at begribe, hvorpaa Rygtet er bygget." — „Og hvad siger man da forresten om hiin Skikkelse?" spurgte Eginhard. — „Med saadanne nebuleuse Personer bringer min Praxis mig meget lidt i Berøring," svarede Wagner, „derom maa De hellere henvende Dem til Frøken Franziska; thi hun er en stor Elskerinde af det Forunderlige."

„Jeg veed ikke Mere derom end De;“ sagde Franziska; „kun tre eller fire Gange har jeg været ved min Tantes Grav.“ — „Hvorledes seer den ud?“ — „Der ligger en Marmorsteen derover, og den er omgivet med et Jerngitter.“ — „Jeg vil see den, jeg vil ogsaa besøge Eieren af Slottet; hvad er hans Navn?“ — „Han hedder Maurice von Mandesloh,“ svarede Waldstädten, „det sidste Navn har han antaget efter sin Svigerfader, og han opholder sig nu ved Badet i Spaa.“ — „Kan jeg da heller ikke faae Taarnet at see?“ — „Det mener jeg vel, at De kan,“ svarede Waldstädten.

„Der har De jo Elementerne til en Roman, der blive Dem overrakte ligesom paa en Præsenteerbakke,“ sagde Wagner. — „Derfor kan jeg dog neppe takke Dem,“ svarede Eginhard, der følte sig noget stødt over den Mangel af Anerkjendelse, han mente at finde i Wagners Adfærd.

Kort efter kom Wilfred ind. Neppe saa Eginhard ham, før han ilede hen og spurgte ham, om han kunde huske den Mand, der havde fortalt ham Eventyr paa Rhinen. „Ja,“ svarede Wilfred, „ham husker jeg godt, det var Dig selv.“ — „Jeg skal fortælle Dig flere endnu,“ sagde Eginhard, „og naar Du saa bliver stor, skal Du fortælle dem til Dine Børn igjen og lære dem at kjende den Digter, i hvis Phantasi de ere udsprungne.“

Franziska takkede nu Eginhard for den Sang, han havde sendt hende, og da Arthur fortalte, at hun havde fundet en Melodi dertil, lod Eginhard hende ingen Fred, før hun sang den for ham. Han syntes henrykt derover og sagde, at han aldrig i sit Liv vilde forglemme den Nydelse, hun derved havde forskaffet ham.

Siden gav ogsaa Eginhard sig til at spille og synge,

derefter deklamerede han flere Poesier, der vare Frembringelser af hans egen Musa.

Paa Hjemveien fortalte Eginhard Meget om sine Reiser og om de berømte Mænd, han havde besøgt. „Jeg har seet Göthe og Tieck,“ sagde han, „jeg har ligeledes været hos Jean Paul, ogsaa Lord Byron har jeg seet et Glimt af, og jeg vil snart reise til England, for at see Walter Scott.“

„Og bliver De da selv en Tomme større, fordi De har talt et Par Minuter med en stor og udmærket Mand?“ spurgte Wagner.

Da Wagner kort efter havde begivet sig bort, og Eginhard blev alene med Arthur, talte han endnu meget om den Melodi, Franziska havde spillet. — „Naar mit Digt bliver trykt,“ sagde han, „da skal denne Melodi trykkes med, og Frøken Waldstädtens Navn skal da ogsaa blive nævnet.“ — „Det er et stort Spørgsmaal, om hun ønsker at nævnes,“ svarede Arthur.

Tilsidst fortalte Eginhard, at han strax ved sin Ankomst havde udforsket, hvor Arthur boede, og var ilet hen til ham. „Men da De ikke var hjemme,“ blev han ved, „saa opsøgte jeg denne besynderlige Dr. Wagner, der paa min Anmodning førte mig ud til Waldstädten.“

Ottende Capitel.

Den næste Formiddag hørte Arthur af sin Værtinde, at det stærke Tordenveir havde anrettet stor Skade i

Egnen, blandt Andet fortalte hun og, at Lynet var slaaet ned i Herr Maurices Slot, dog uden at tænde.

Nogle Timer senere aflagde Eginhard et Besøg hos Arthur.

„Jeg har oplevet Adskilligt, siden vi saaes i Coblenz, som det vil glæde Dem at høre," sagde Eginhard. „Jeg fik nylig et egenhændigt Brev fra James Cooper i Amerika, til hvem jeg har sendt mine samlede Værker; han har ladet flere af mine Digte oversætte for sig og roser dem særdeles meget. Jeg har ogsaa faaet mit Portrait tilsendt fra Berlin, hvor det nylig er stukket i Kobber. Vil De see det?" Hermed tog han et lille Billede frem af sin Tegnebog, hvilket lignede ham temmelig meget: dog frembragte Billedet et heldigere Indtryk end ham selv, fordi dets Træk vare fuldkommen rolige; desuden var der et Udtryk af Melankoli udbredt derover, som klædte ham overordentlig godt, men som, uagtet det virkelig laae i hans Ansigt, dog kun lidet mærkedes, naar han befandt sig i sin sædvanlige forfængelige Spænding.

„Det Portrait ligner paa en smuk Maade," sagde Arthur. — „Jeg haaber snart at kunne vise Dem et, der er langt smukkere," svarede Eginhard, „det er malet af en ung, særdeles talentfuld Kunstner, for hvem jeg oftere har siddet, og som derved haaber at sikkre sig et Navn i Publikum. Desuden skal jeg ogsaa snart stikkes i Kobber i Dresden, hvor man ønsker mit Portrait i en Nytaarsgave, der udkommer næste Aar. Endelig har jeg Haab om, at den berømte R. i Berlin vil modellere min Buste, i det Mindste har han lovet mig det."

„Jeg glæder mig til at see den," sagde Arthur, der under en almindelig Høflighedsformel stræbte at skjule

det Mishag, som Eginhards uafladelige Selvbeskuelse i Forfængelighedens Speil vakte hos ham.

Eginhard mærkede ikke noget til dette Mishag; tvært-imod havde han nu paa sin Viis et lykkeligt Øieblik, og han befandt sig netop i den Stemning, hvori Samtalen let gaaer over til en Monolog, fordi den Talende ikke begjærer nogen Udvexling af Tanker, men kun en stum og beundrende Tilhører.

„Jeg har havt megen Fornøielse af mit Ophold i Ems,“ blev han ved, „jeg fandt mange Yndere af min Musa der; man flokkedes om mig, naar jeg viste mig paa Promenaden. Især fandt jeg en meget smigrende Modtagelse hos en Dame af den allerhøieste Stand, en Prindsesse af T., der endog er i Slægt med det østerrigske Keiserhuus.“

„De er meget lykkelig,“ svarede Arthur.

Da forandredes pludselig Trækkene i Eginhards Ansigt, og han betragtede Arthur med en melankolsk Mine, der mindede om Udtrykket i det nyligomtalte Portrait. „Nei,“ sagde han, „lykkelig er jeg ikke.“ — „Hvad mangler Dem da?“ — „Der er noget i Deres Physiognomi, der vækker min Fortrolighed,“ blev Eginhard ved, „og jeg vil sige Dem, hvad jeg ikke saa let vilde meddele til nogen Anden: Trods al den Ros og Hæder, jeg har vundet, er der endnu en Tvivl i mit Allerinderste. Den vaagner især, naar jeg har læst en eller anden haard og ukjærlig Dom over mig; det forekommer mig da, som om jeg levede i en ulykkelig Tid, som om jeg maatte misunde de Mennesker, der vare fødte i længsthensvundne Dage; thi for dem var endnu Naturen frisk og ubrugt; hvad der nu synes afbleget og forslidt, havde den Gang Nyhedens og Forunderlighedens Glands; den Gang behøvede man ikke

at søge Guldet og Diamanterne i Bjergets Dyb; thi der laae endnu en Mængde deraf synlig paa Jordens Overflade. Nu derimod er det meget vanskeligere at virke paa Menneskene; ja selv om man med sin Sjæls Anstrengelse finder et nyt Billede, en ny Tanke, saa stjæle de Andre den strax, og snart bliver det Fællesgods, hvad der dog fra først af var min Eiendom."

„Om jeg turde give Dem et Raad," svarede Arthur, „saa vilde jeg sige: Tænk ikke saa meget paa, hvorledes de Andre behandle Dem, men søg blot at gjengive, hvad der i Deres bedste Dieblikke fylder Deres Bryst, med al den Eiendommelighed, der almindelig ledsager det, som virkelig tilhører os selv!"

„Der gives Timer," vedblev Eginhard med bevæget Røst og uden at have hørt, hvad Arthur sagde, „hvori jeg tvivler paa mit Digterkald, hvori det synes mig, som om de Andre allerede i Aartusinder før min Fødsel havde opbrugt alle de bedste Tanker, og som om jeg kun havde et Slags Talent til at variere, hvad foregaaende Digtere paa en enfoldigere og friskere Maade have udtalt. Det er slige Modløshedens Dieblikke, som Frøken Emilie kalder den mod Poesien reagerende Prosas og den slette Virkeligheds usande Momenter."

„Og dem kalder jeg derimod Deres lucida intervalla," sagde pludselig en dyb Basstemme, og de bemærkede nu med Forbauselse Dr. Wagner, der allerede stod ved Siden af dem. „Jeg bankede to Gange paa Døren," sagde han, „men De vare saa fordybede i Deres Samtale, at De slet ikke hørte mig. Her er et Brev til Hr. Eginhard S., som blev afgivet under min Adresse."

„Ak det er fra Frøken Emilie!" raabte Eginhard.

„Da jeg ikke kjendte Deres Bolig," vedblev Wagner,

„og da jeg, ved at gaae her forbi, saae Dem i det aabne Vindue, var jeg saa dristig at komme herop.“ Efter disse Ord tog igjen Wagner Afsked.

„Det er en forunderlig Person, den Dr. Wagner,“ sagde Eginhard. — „Han er en meget fortræffelig Læge og nyder en stor Anseelse her i Egnen,“ svarede Arthur. „Hvor stor en Anseelse han nyder, saa maa han dog vist være en Stokprosaiker.“ — „Han skal dog i sin Ungdom have givet sig meget af med Poesien,“ bemærkede Arthur.

Da Eginhard havde gjennemløbet en Deel af Frøken Emilies Brev, sagde han: „Hun er ikke tilfreds i sin nærværende Stilling, hun ønsker at skilles fra den Dame, med hvem hun lever; hun tænker endog paa at komme her til Bonn. Hun sender ogsaa Dem en Hilsen.“ — Da han endnu havde læst noget videre, opklaredes pludselig hans Aasyn, og hans Træk fik et ganske forandret Udtryk. „Hun fortæller,“ sagde han, „at der nylig kom en Familie til Badet i Ems, blot fordi den i Aviserne havde læst, at jeg var der, og fordi den gjerne ønskede at see mig.“

Denne Efterretning satte Eginhard igjen i det allerbedste Lune, og han blev nu ligesaa snaksom og meddelende som før. „Jeg vilde gjerne vende tilbage til Ems, for at gjøre denne Families Bekjendtskab,“ vedblev han, „men efter Frøken Emilies Brev har den desværre allerede forladt Badet.“

„Jeg var saa heldig under mit Ophold i Ems,“ fortalte han kort efter, „at træffe sammen med et Par Forfattere fra Sydtydskland, og jeg har sluttet et Slags Handel med dem, der kan være mig til stor Fordeel. De har lovet at meddele mig charakteristiske Bemærkninger over Personer, som de, formedelst Familie- og Venskabs-

forbindelser, ikke tør bruge, jeg derimod skal til Gjengjæld sende dem Beskrivelser over Personer, som jeg kjender, men som jeg ligeledes af en eller anden Grund ikke vover at fremstille."

„Maa en Digter da ikke selv i sit Inderste, i sine helligste Øieblikke, opleve, hvad han skal fremstille?" spurgte Arthur, „og kan han saaledes faae det udenfra, ja endog tilsendt med Posten og lade Hændelsen raade derfor?"

„Hændelsen raader bestandig derfor, og Alt, hvad vi fremstille, er i Grunden kun Leilighedsdigte." — „Leiligheden kan dog vel aldrig give mere, end det uforarbeidede Stof," svarede Arthur.

„Af Alt, hvad Hændelsen i den senere Tid har tilkastet mig," vedblev Eginhard, „er dog Beretningen om Fru von Mandeslohs Ligkiste det Mærkeligste." — „Veed De, at Lynet i Gaar slog ned i Maurices Slot?" spurgte Arthur. — „Ja, og hvad der er det Forunderligste, Lynstraalen har netop truffet det omtalte Taarn; den er ogsaa løbet igjennem flere Værelser, hvor den anrettede betydelig Skade." — „Hvoraf veed De det?" — „Jeg var selv paa Slottet i Morges og talte med flere af Tjenerne; der er sendt en Stafet til Maurice for at melde ham, hvad der er skeet." — „Har De seet det Indre af Taarnet?" — „Nei, det lader ikke til, at man gjerne viser det; jeg kunde ikke komme derop uden Maurices Tilladelse, sagde Tjenerne, men vender han ikke snart tilbage, saa skriver jeg ham til; thi jeg maa nødvendig erfare noget Meer om denne Fru von Mandesloh, hvad det saa skal koste." — „De troer dog vel ikke længere paa hiint Rygte?" — „Jeg veed ikke, hvad jeg skal troe," svarede Eginhard, men jeg vilde dog gjerne vide Grunden dertil; jeg har derfor i Formiddags været i Rheindorf

og talt med Mathias Moth. Det er en undersætsig Mand med et stummelt Ansigt, og det er klart, at han ikke gjerne indlader sig paa denne Sag, for Resten negter han rigtignok Alt. Ortweiler spurgte jeg ogsaa efter, men han er allerede for flere Aar siden flyttet bort fra Landsbyen." — „Saa svarer han just ikke til sit Navn," sagde Arthur, som al denne Vidtløftighed kun lidet interesserede. „Desuden erfarede jeg," vedblev Eginhard, „at der i Rheindorfs Kirke endnu læses Sjælemesser over Fru von Mandesloh. Disse betales dog ikke af Familien selv, men af en gammel Tjener; hvor denne Tjener boer, vidste Graveren ikke, og hans Navn havde han glemt." — „Ingen Kriminalinqvirent kunde med større Iver søge efter Lys i denne Sag end De," sagde Arthur. — „I Sandhed, den har sat mig i en overordentlig Spænding, thi jeg haaber sikkert at kunne bruge den."

Da Eginhard havde taget Afsked, og Arthur nøiere tænkte over hans Yttringer, var det langtfra, at han følte sig betagen af den Beundring, som et usædvanligt Talent og et literairt Navn ellers pleie at vække. Ja det forekom ham endog, som om Eginhard befandt sig i en meget usalig Tilstand, hvori han ikke søgte Fred og Lykke i sin inderste Sjæl, men i ydre Tilfældigheder af ringe Betydning, og hvori hans Tanker ikke næredes af Livets og Sandhedens Væld, men af den luftige og forgængelige Virakssky, der opstiger fra Døgnsmagens Alter. Derfor maatte han tilsidst fortvivle, mente Arthur, naar denne Virakssky borthvirvledes fra ham, og naar Mængden, denne Afgud med de tusinde Hoveder, som han ene tilbad, forandrede sit Lune og betragtede ham med ligegyldigt Blik.

Niende Capitel.

Et Par Dage sildigere blev det bestemt, at Arthur, Eginhard og Franziska samlede skulde besee det omtalte Taarn, hvortil man, paa Grund af Waldstädtens Bekjendtskab til Maurice og paa Grund af Franziskas Slægtskab med Familien Mandesloh, ikke troede det vanskeligt at faae Adgang; men før denne Plan endnu blev udført, kom Maurice selv pludselig hjem.

Nogle Timer efter Maurices Hjemkomst traadte Eginhard ind i Arthurs Værelse. — „Nu har jeg seet Maurice," sagde han, „det er en særdeles elskværdig og dannet Mand, der har læst alle mine Skrifter. Om den ældre Fru von Mandesloh fik jeg rigtignok kun Lidt at vide; thi der var Noget i hans Væsen, der hindrede mig fra altfor stærkt at udfritte ham. Men saa meget erfarede jeg dog, at hun allerede er død for to og tredive Aar siden, da Maurice endnu selv var et Barn og ikke kjendte noget til Familien Mandesloh. For Resten kunne vi om nogle Dage, naar Alt igjen er istand, komme op i Taarnet; ja til den Tid haabede endog Maurice at see os Alle hos sig, og uden Tvivl bliver ogsaa De indbuden." — „Det er neppe rimeligt," svarede Arthur, thi han kjender mig aldeles ikke."

„Efter hvad han sagde til mig, kan De dog ikke være ham saa ganske ubekjendt," sagde Eginhard.

Virkelig modtog Arthur nogle Dage derefter en lille Seddel, hvori han blev indbuden til Maurice von Mandesloh; han aftalte derfor med Waldstädten, at de skulde tage derhen sammen.

Da Arthur paa den fastsatte Tid mødte hos Wald-

städten, traf han ogsaa Dr. Wagner, der var en gammel Ven af Maurice; kort efter kom Eginhard. — „Maurice tilbød at sende Vogn efter os," sagde Waldstädten, „men jeg foretrak at bestille en Baad paa Rhinen; thi derfra tager Omegnen sig bedst ud. Den sidste Halvdeel af Veien maa vi da rigtignok tilbagelægge tilfods; men det tænker jeg, at Ingen af os har Noget imod."

Kort efter begave vore Venner sig til Flodbredden, hvorhen Wilfred og Franziska alt vare gaaede i Forveien, og det lille Selskab tog nu Plads i den bestemte Baad.

„Saaledes ønskede jeg at reise hver Dag," sagde Eginhard, da Baaden bevægede sig ned ad den store Strøm, ved hvis Bred Piletræerne heldede sig saa nær ud over Vandet, at deres Grene syntes at berøre Bølgerne.

„De har vel allerede reist meget i Deres Liv?" sagde Waldstädten."

„Ak, hvad kan det hjælpe, jeg har dog aldrig Ro selv i de fjerneste Lande; thi min Sjæl higer bestandig videre. Den Plet, hvorpaa jeg staaer, forekommer mig gold og farveløs, kun over den, hvorhen jeg iler, svæver Poesiens Regnbue; ja paa hvert Sted, hvorhen Vognen ruller, haaber jeg at opdage sjeldne Skatte og at opleve poetiske Eventyr, som jeg kan bruge; men naar jeg først er ankommen, mærker jeg kun altfor tidt, at min Phantasi har bedraget mig."

„De hører altsaa til dem," sagde Dr. Wagner, „der haabe at overraske Muserne i et Værtshuus, eller at møde dem, indhyllede i Støvkapper paa en Landevei; men tro mig, man lærer at see dybere ind i Sjælens Inderste ved at leve med eet Menneske i mange Aar, end ved øieblikkelig

at see og tale med tusinde, der i den korte Tid neppe kunne vise meer end Overfladen af deres Væsen."

„De ønsker at komme saavidt omkring," sagde Franziska, „jeg ønsker kun at foretage en eneste Reise."

„Hvilken?" spurgte Eginhard.

„Jeg vilde følge Rhinens Bredder til de store Bjerge mod Syd og see de Kilder, hvorfra den udspringer, men langt vilde jeg aldrig fjerne mig fra den; den skulde være mig en Ariadnes Traad, der sikrede mig fra Forvildelse, og der, saasnart jeg ønskede det, kunde føre mig hjem igjen."

„Dog er det engang bleven Franziska spaaet, at hun inden sit tre og tyvende Aar skal foretage en lang Reise," bemærkede Waldstädten.

„Ogsaa mig er der bleven spaaet forunderlige Ting," sagde Eginhard, „dog er det vel ikke værdt at tale derom nu," lagde han til, i det han betragtede Dr. Wagner.

I samme Øieblik saae de flere Baade, der langsomt roede over fra den høire til den venstre Rhinbred, tillige hørte de Psalmetoner, der klang fra Baadene. — „Det er en Procession!" udraabte Arthur. — „Det er et Ligfølge," sagde Franziska, „jeg seer tydelig den sorte Kiste." — Eginhard foer kjendelig sammen ved disse Ord. — „Det er ikke usædvanligt," bemærkede Waldstädten, „at man saaledes fører Ligene over Floden, for at begrave dem ved en eller anden Kirke paa den modsatte Rhinbred."

Baaden var nu kommen forbi det Sted, hvor Siegfloden falder ud i Rhinen. Kort efter landede den ligeoverfor Siegflodens ældre Munding. Fra Landingspladsen gik en Vei, der gjennem store Skovpartier, som vexlede med Agre og Viinbjerge, førte til Maurices Slot.

Slottet selv havde et temmelig gammelt Udseende.

Over Porten stod en latinsk Indskrift, hvoraf man saae, at det var bygget i Midten af det sextende Aarhundrede. Hovedbygningen bestod af tre Fløie. Det Taarn, vi saa tidt have omtalt, stod yderst paa den sydlige Fløi, og det endte ikke i et Spiir, men i en Flade. For Resten var det meget høit og syntes ældre end den øvrige Bygning.

Nærved dette Taarn fandtes nogle Ruiner af en Borgmuur, der nu var afsondret fra Taarnet, men der rimeligviis i ældre Tider havde været forbunden dermed. Øverst mellem Ridserne af de gamle Stene havde et ungt Piletræ fundet Jord nok for der at fæste sine Rødder, medens den grønne Vedbend slyngede sig opad Murens Sider.

„Vedbenden er et eget Slags Spindelvæv, hvormed Tidens Edderkop omspænder sit Bytte," sagde Eginhard, og paa samme Tid bevægede hans Hænder sig uvilkaarlig ligesom for at skrive det Billede op, der var undsluppet hans Læber.

Foruden det flade Taarn var der endnu et andet over Bygningens midterste Fløi. Dette Taarn var lavere og havde et mindre forældet Udseende, og der hang en stor Klokke deri.

I Slotsgaarden bleve vore Venner modtagne af Maurice selv. Det var en Mand paa noget over fyrretyve Aar. Han bar Æreslegionens Kors paa sit Bryst, og man saae strax af hans Holdning, at han havde været Militair; men hvad der meest forbausede Arthur var, at han i ham gjenkjendte den Herre, der i Bingen havde taget hans Parti mod den belgiske Baron. Ogsaa Maurice gjenkjendte Arthur, dog syntes han aldeles ikke overrasket ved hans Nærværelse. „Jeg tvivlede ikke derpaa, da jeg

hørte Deres Navn," sagde han „at jeg havde havt den Ære at see Dem før. De vil ogsaa her gjenfinde Deres belgiske Modstander; dog haaber jeg, at han ikke meer skal give Dem Anledning til Misfornøielse."

Derpaa førte Maurice sine Gjæster opad Trappen ind i et stort Forsamlingsværelse, hvori de ingen andre Fremmede fandt end hin belgiske Baron. Neppe saae Wagner ham, før han med et betydningsfuldt Blik nærmede sig til Maurice. „Jeg forstaaer Dem vel," sagde Maurice med sagte Røst, „men jeg er aldeles uden Skyld. „De veed, at Baron Verville og jeg ere Vaabenbrødre, og da vi boede sammen i Spaa, kunde jeg vanskelig afslaae hans Begjæring at ledsage mig hid. Imidlertid valgte jeg netop denne Dag til at see min Ven Waldstädten, fordi Verville havde bestemt den til et Besøg i Omegnen; men nu har han betænkt sig og pludselig erklæret, at han vil blive hjemme."

Ved at kaste et Blik ind i et Par Sideværelser, bemærkede Arthur flere Kobberstykker, der forestillede Optrin af Keiser Napoleons Liv; han saae ogsaa forskjellige Brystbilleder af denne Keiser baade i Gips og i Marmor. Dette var ham ikke paafaldende; thi i Rhinegnene, dengang Forbindelsen med Frankrig, huskedes som Noget, de Fleste havde oplevet, var det ganske almindeligt at drive et Slags Afguderi med den døde Keisers Skygge; hans Bedrifter vare i Alles Munde, og hans Billede med den trekantede Hat fandtes i mangfoldige Huse. Heller ikke erindrede man det franske Herredømme med Misfornøielse; tværtimod hørte Arthur tidt, hvorledes selv Folk af de laveste Stænder klagede over, at deres Børn nu ikke længere udmærkede sig ved et saa afslebet Væsen og en saa stor Færdighed i det fremmede Sprog

som i hine Dage, før Baandet brast imellem Frankrig og Rhinprovindserne.

Paa nærmere Forespørgsel erfarede Arthur, at Maurice von Mandesloh i tidligere Aar med Hæder havde tjent i den franske Armee, og at han endog paa Valpladsen var blevet begavet med en Orden af Keiseren selv, hvorfor han heller aldrig kunde glemme ham.

Noget før Selskabet gik til Bords, kom der to smaa Piger ind, som Maurice forestillede for Eginhard og Arthur som sine Døttre. Den ene var omtrent tolv, den anden ni Aar gammel. De syntes begge svagt byggede og deres Ansigtstræk vare overordentlig blege.

„Hvad feiler dog disse Børn?" spurgte Arthur kort efter, da han stod i et affides Vindue tilligemed Wagner. — „Hvad der feiler dem?" svarede Wagner, „der feiler dem det, som ingen Medicin paa Jorden kan skjænke. Det er den naturlige Straf, fordi man, naar der sluttes Ægteskaber, tænker paa alt Andet, kun ikke paa, hvad der behøves for at faae en kraftig og blomstrende Efterslægt. Naar Nogen vil lægge sig en Hest til, da sørger han for en feilfri Race, et ufordærvet Blod; men naar det gjælder tilkommende Menneskers Sundhed og Liv, da spørger man aldrig om slige Bagateller."

„For Menneskenes Fremtid raader vel ogsaa en anden Lov," bemærkede Arthur, „Aandens Gaver komme ovenfra og slaae ned som Funker af en høiere Verden, og Blodets dunkle Magt er her tilbagetrængt."

„Og dog kunne vi ikke rive os løs fra den Jordbund, hvorpaa vi staae," svarede Wagner, „Blodet har dog sin naturlige Ret og sin uomtvistelige Indflydelse; det er ingen ringe Sag at være født med et saadant Legeme som den lille Wilfred der; i det Mindste er jeg

vis paa, at han ikke skal lide stort hverken af Nervesygdomme eller slet Fordøielse, eller af de mangfoldige Onder, der følge hermed. Og hvad vilde den for Resten brave og uegennyttige Maurice sige, han, der dog var født til at efterlade sig en kraftig Slægt, hvis disse stakkels Børn fik det Indfald at spørge ham, om Guld og prægtige Slotte kunne opveie en slig trang Brystkasse, et sligt fordærvet Lymphesystem, saadanne smalle Arme og tynde Been, som de fik i Arv efter deres svage, trangbrystede Moder."

„Det er en ganske egen Betragtningsmaade," sagde Arthur.

„See de ikke ud, som om de deres hele Liv igjennem havde siddet under et Glasskab, hvori Solen aldrig fik Lov at skinne? Og det falder dobbelt i Øinene, naar de staae ved Siden af denne kjække, sortøiede Wilfred. Hvilken Kjærne er der ikke i den Dreng! Kom der en slig Menneskeslægt paa Jorden, da var det forbi med vor hele Praxis; men svært maa det have været for hans stakkels Moder at sætte den bredskuldrede Dreng ind i Verden, og hun betalte det ogsaa med sit Liv."

Arthur rystede paa Hovedet ved denne Tale, men svarede Intet derpaa, thi han havde kun altfor ofte erfaret, hvor lidet det nyttede at kæmpe mod Wagners materialistiske Betragtningsmaade, som han kaldte den.

Ogsaa Maurice syntes at finde særdeles Behag i Wilfred, og gav sig meget af med ham; ja Wilfred betroede med stor Glæde Franziska, at han af Maurice, naar han blev noget ældre, fik en Hest, som han kunde ride paa saa tidt, han vilde.

Kort efter førte Maurice Franziska til Middagsbordet, hvorhen det øvrige Selskab fulgte. De Kobberstykker

og Billeder man paa alle Sider saae, ledede uvilkaarlig Talen hen paa Frankrigs berømte Helt, og Maurice fortalte flere Optrin af den afdøde Keisers Liv, ved hvilke han selv havde været tilstede. Han dvælede ogsaa længe ved den Kjærlighed og Begeistring, hvormed den franske Hær endnu bestandig mindedes ham, og endte endelig med de Ord, at ingen Dødelig i Aartusinder havde efterladt sig et saa stort og forbausende Navn som han.

Ved disse Ord drog Eginhard et tungt Suk; Arthur bemærkede, at den korsikanske Heros dog kunde være bleven endnu større, hvis han havde havt en dybere Sands for Nationernes historiske Udvikling og Ret.

„Ak hvad!" udbrød Baron Verville, „han følte vel, at han selv var Mand for at skabe en ny Historie, naar det skulde gjælde; den, der kan opbygge en ny Verden, han har vel ogsaa Lov til at bortrydde Gruset og Ruinerne af den gamle."

„Ja, De har Ret," svarede Maurice, „thi hvor han var, der var ogsaa Historiens Aand; og hvis det er sandt," blev han ved, idet han henvendte Talen til Eginhard, „at Nationerne ikke nære sig af det legemlige Brød alene, men af hver stor Gjerning, der skeer, og af hver stor Tanke, der fødes indenfor deres Kreds, og hvis derfor allerede et herligt Digt er istand til at vække Begeistringen og den slumrende Livskraft, hvorledes kunde da en saa mægtig Poesi, som den, der udgik fra Keiser Napoleon, et saa storartet Heltedrama, som det, han nylig opførte for vore Øine, blive uden Frugt for de kommende Slægter?"

„Det maa nu staae ved sit Værd," svarede Wagner, „vi ville lade de Døde hvile, de Levende kunne alligevel give os nok at bestille."

„Nei, han er ikke død!" udraabte Maurice, „hans Virken er ikke tabt! Og mangen Gang skulle endnu hans Bedrifter tvinge Tiden til at afryste det Støv, som et hundredaarigt Spidsborgerliv har nedrystet paa dens Isse; ja endnu efter Sekler skulle de opflamme Hjerterne paa Kampens Dag og, som en mægtigere, høitklingende Marseillermarsch henrive Tusinde og atter Tusinde i i Døden og lære dem med Jubel at offre Livet for Nationens Hæder."

Verville, der hidtil nogenlunde havde tvunget sin naturlige Heftighed, kunde nu, da han hørte Maurices Ord, ikke mere holde den tilbage, men sprang op og raabte med høi Røst: „Den Mand erklærer jeg for en Forræder og en Trællesjæl, der ikke tømmer sit Glas til Erindring om den store Keiser."

Ved disse Ord kastede Dr. Wagner et uroligt Blik paa Waldstädten; men denne svarede med fuldkommen Fatning; „Jeg giver gjerne enhver betydelig Natur sin Ret og har derfor Intet imod at tømme Bægeret til den afdøde Keisers Ære; skjøndt jeg ikke kan negte, at Europas Stater have betalt hans Ære dyrt."

„Ak hvad!" raabte Verville, „Europas Stater ere ikke stort bedre end hine Middelalderens Levninger, hvori nu kun Flaggermuus, Ugler og Slanger bygge deres Reder, og hvori intet Menneske mere kan boe. Derfor bort med alt det faldefærdige Kram jo før jo heller, saa der kan komme nye og ordentlige Boliger i Stedet.

„Den, der ikke er tilfreds i den gamle Bolig, bliver det heller ikke i den ny," svarede Waldstädten, „vor Troskab og vort Arbeide, det er Hovedsagen; men Arbeidet befordres kun lidt, og Troskaben endnu mindre ved at trampe paa vore Fædres Grave, og ved at nedrive de

Bygninger, de have opført. Det vilde heller ikke blive saa let; thi de ere langt fastere end vore radikale Skrigere synes at troe; og skal Noget forandres eller ombygges deri, saa kan jo dette skee, ikke ved fræk Vandalisme — thi den er en daarlig Bygmester — men i Mindelighed og efter fælles Overeenskomst, med sømmelig Ærbødighed for de Kæmpeværker, hvis Kraft alt havde trodset Aarhundreder."

Uden Tvivl vilde Verville med Glæde have taget til Gjenmæle, hvis ikke et Vink af Maurice havde forhindret det, og der blev nu et Øieblikś Taushed.

„Der er Intet at indvende derimod," sagde Maurice, „hvis kun Fyrsterne ville finde sig i en saadan fælles Overeenskomst, og hvis de ville lytte til Folkets billige Fordringer. Men jo alvorligere Tiden fordrer sin Ret, og jo mere en hurtig Afgjørelse og en kraftig Ledelse vorder nødvendig, desmere ligegyldige blive vore Herrer, desto fastere tilstoppe de deres Øren, desto ufravigeligere lægges Alt til Side til den følgende Dag, og desto tryggere synes de at indslumre paa deres nedarvede Fyrstestole; og naar da endelig Stormen bruser omkring dem, og de tvinges til at vaagne, da fare de op og holde et ormstukket Pergament imod Tidens vilde Bølger og troe, at de med en skreven Trylleformel kunne standse deres Gang. Men det var blot i gamle Dage, at man mægtede Sligt; i vor Tid gaae Bølgerne alt for vildt, til at Saadant kan hjælpe, det ville Fyrsterne vel tilsidst erfare."

„I Sandhed, vor Tid er en forunderlig Tid," bemærkede Dr. Wagner, „det Meste deri har kun Navneværdi: saaledes have vi Riddere nok, men at kæmpe ridderlig for de Svages Ret, bryde kun Faa sig om; vi have mange Slags Raader, men det rette Raad mod Ti-

dens Onder veed Ingen at angive; man uddeler gyldne Nøgler nok, men Nøglen til det Kammer, hvor den rette Hersker sidder, fra hvem Frelsens Ord skal udgaae, er der Ingen, som veed Noget om."

„Hører De ogsaa til mine Modstandere, Wagner?" spurgte Waldstädten.

„Den Tid er forlængst forbi, da jeg kunde regnes til de Radikale," svarede Wagner, „jeg veed just heller ikke om Verden blev meget lykkeligere, naar Folkene gav sig af med Statssager, men at de have Ret dertil, synes mig soleklart; Enhver har Ret til at tale med i sine egne Anliggender."

„Dette gjælder dog neppe om de Umyndige; man har ingen Ret til at tale med om det, som man ikke forstaaer."

„Saa lad da Folkene opdrages til at vorde myndige!" raabte Verville, „og lad dem ikke blive holdt i en bestandig Umyndigheds-Tilstand!"

„Desuden træffer Indvendingen kun, naar man spørger om Statens detaillerede Bestyrelse," bemærkede Maurice; „med Hensyn til de almindelige Nationalanliggender derimod dømmer Folkets naturlige Følelse med en beundringsværdig Sikkerhed."

«Vox populi, vox dei!» raabte Verville, „vil Fyrsterne ikke tilfredsstille vore Fordringer, saa lad Folkene følge deres Instinkter! Lad os faae en Folkeregjering og see, hvorledes det vil gaae!"

„Lydighed og Ærbødighed for Loven ere ogsaa nødvendige, hvor Folket hersker," svarede Waldstädten, „ja, her fordres de netop allerstrengest; thi her er intet menneskeligt, følende Bryst over Lovens Bogstav, som kan raade Bod paa Vildfarelsen. Til ingen Tid finder man

derfor saa slaaende Exempler paa ubetinget Hengivenhed under Loven som i Roms og Spartas bedste Dage; men da Ulydighedens og Opsætsighedens Aander fik Magten, da maatte ogsaa hine Folkeregjeringer gaae til Grunde."

„En Despot og en Kjætter er dog Ingen forpligtet til at adlyde!" raabte Verville.

„Det sømmer sig hverken for Dem at tale saa eller for mig at høre derpaa," gjensvarede Waldstädten; „det er ikke, naar Haaret begynder at vorde graat og naar Aasynet rynkes, hvad der er Tilfældet hos os To, at man pleier at glemme den Troskab, man i Ungdommen lærte."

Disse Ord, der bleve udtalte med megen Ro, bevirkede en almindelig Taushed og syntes at bringe endog Verville tilbage indenfor Sømmelighedens Grændser.

Maurice, der vel følte, at Verville gik for vidt i sin Iver, greb denne Leilighed for at forandre Samtalens Retning. — Det er Digterne," sagde han, „der først skulle give baade Fortid og Nutid deres Ret og saaledes forberede Philosophernes og Statsmændenes Arbeider."

„Ulykken er," svarede Dr. Wagner, „at de store Digtere kun lidet befatte sig med Eders Politik, og at de Digtere, der befatte sig dermed, ikke ere store."

„De store Digtere, der ville forstaae at afvinde Politiken en poetisk Side, maae nødvendig komme," sagde Maurice; „ja, jeg venter i denne Henseende Meget af den talentfulde unge Mand, der i Dag beærer mit Huus med sin Nærværelse, og som det herved maa være mig tilladt at ønske velkommen iblandt os." Dermed reiste han sig op og klinkede med Eginhard, og det øvrige Selskab fulgte hans Exempel.

„Den Godhed, De viser mig, gjør mig i Sandhed meget lykkelig," sagde Eginhard, „jeg har overhovedet i den senere Tid modtaget saa mange Prøver paa den offentlige Velvillie, at jeg maatte være yderst utaknemmelig, hvis jeg ikke skjønnede derpaa. Saaledes var jeg endnu for to Aar siden kun lidet kjendt udenfor Preussen, nu derimod har mit Navn ogsaa trængt sig frem gjennem Baiern og Østerrig; ja endog i franske og italienske Journaler omtales jeg tidt med Hæder, saa jeg vel tør sige, at min Berømmelse nu er i Opkomst baade i inden- og i udenlandske Blade."

Tiende Capitel.

Neppe var man staaet fra Bordet, før Baron Verville forlod Selskabet, for, som han sagde, at fuldende et Brev; ligeledes gik de to smaa Piger deres Vei.

Kort derpaa nærmede Eginhard sig til Maurice og mindede ham om hans Løfte at vise ham Slottet og det omtalte Taarn. „Der er ikke Stort at see," svarede Maurice, „men eftersom De ønsker det, skal min Tjener Henri ledsage Dem, jeg selv vil, dersom De tillader det, blive her tilbage hos min Ven Waldstädten.

Wagner, Eginhard og Arthur begave sig da paa Vei, ledsagede af Tjeneren, der bar et stort Nøgleknippe; ogsaa Franziska fulgte efter tilligemed den lille Wilfred.

De gik igjennem en Række af Værelser, hvis Meubler vare kostbare, men havde et forældet Udseende. I de fleste af disse Værelser fandtes Kaminer, der indtoge en

betydelig Plads; Bordpladerne vare næsten alle af Marmor, og Bordene hvilede paa forgyldte Fødder; dog saae man tydelig, at lange Rækker af Aar vare henrundne, siden denne Forgyldning straalede i sin Ungdomsglands.

I nogle Kammere fandt de Arbeidsfolk, der skulde udslette de Spor, Lynet havde efterladt. Ødelæggelsen var imidlertid ikke saa stor, som man skulde troe; thi Lynstraalen var løben langs ad Væggene, hvor den havde fundet Metalklokkestrænge, som den fulgte, saaledes blev den ledet igjennem flere Værelser; kun paa enkelte Steder, hvor Ledningen var afbrudt, havde Murene taget nogen Skade.

I den saakaldte Riddersal fandtes der et betydeligt Antal Familieportraiter, hvoraf de fleste saae temmelig stive ud. Dette kom tildels af den forældede Frisur og de gammeldags Dragter, hvori de vare fremstillede. Flere af de mandlige Figurer bare Alongeparykker, Enkelte vare malede i Harnisk. Det bedste Portrait i Samlingen var det, der forestillede Maurices Svigerfader, med hvem Familiens mandlige Stamme uddøde. Hans Træk syntes regelmæssige og smukke, men meget skarpe; Coloriten var kraftig, men temmelig mørk, og især faldt der en bred Slagskygge over den øvre Del af Ansigtet; to usædvanlige dybe Rynker, der snoede sig fra Pandens Midte ned imellem de buskede Øienbryn, gave Ansigtet et stærkt Udtryk af Strenghed og Lidenskab. Dette Portrait hang nederst ved Udgangen af Værelset, og der syntes neppe at være Plads til flere, hvilket maaskee var Grunden til, at man ikke saae noget qvindeligt Billede ved hans Side, uagtet han to Gange havde været gift.

Den, der mest interesserede sig for disse Billeder, var Franziska, og for hendes Skyld dvælede ogsaa de

Øvrige længere i den store Sal, end de ellers havde villet. Franziska blev længe staaende foran det sidstomtalte Billede. „Behager dette Maleri Dem?" spurgte Eginhard. — „Nei," svarede hun. — „Behager heller ikke denne Sal Dem?" spurgte Arthur. — „Jo," svarede hun, „i slige Haller skulde vi egentlig Alle boe."

Fra Riddersalen traadte de ind i et mindre Kabinet, der dannede Gjennemgangen til Bygningens sydlige Fløi. De Værelser, der fandtes her, syntes meget forfaldne; Edderkopper havde vævet deres Net i Krogene, og Murene vare fugtige, ja paa flere Steder stærkt beskadigede, hvad dog neppe var en Følge af Lynstraalen; thi denne vilde, som Wagner ganske rigtig bemærkede, allerede langs de fugtige Mure have fundet tilstrækkelig Afledning, men det maatte hidrøre fra en ældre Tidsalder. Dette bekræftedes ogsaa af Tjeneren, som forsikrede, at disse Værelser allerede i den forrige Herres Levetid bestandig havde været aflukkede og ansete for ubeboelige.

Lige ved Indgangen til Taarnet laae et lille Kapel. Dette havde et bedre Udseende end de tilstødende Værelser, og uagtet Murene ogsaa her syntes temmelig forfaldne, saa vare dog Gulvets Fliser feiede og rene; Alteret dækkedes af et Fløielsklæde, der ikke kunde være meget gammelt, og den hellige Jomfrus Billede, som stod i en Sidenische, syntes ganske vel vedligeholdt; midt i Kapellet hang en tændt Lampe. Ved nøiere Forespørgsel hørte man, at den brændte til Erindring om en afdød Slægtning, og at Maurice — hvad med Hensyn til hans øvrige Tænkemaade syntes besynderligt nok — strengt sørgede for, at den Dag og Nat holdtes vedlige. Denne Slægtning var, som Eginhard siden erfoer, netop den

samme Fru von Mandesloh, om hvem et saa selsomt Rygte havde været udspredt.

Nu aabnedes den Dør, der adskilte Kapellet fra Taarnet, der, som vi ovenfor antydede, egentlig var en Levning af en ældre Bygning. Murene i dette Taarn syntes mægtigere og tykkere end de, der fandtes i det øvrige Slot; Taarnvinduerne vare smaa og sade saa langt fra hverandre, at Lyset blev meget ulige fordeelt i Taarnets Indre. Nedenfra gik der en Sneglegang, der dreiede sig om en tyk Pille; denne Sneglegang var saa bred, at den udfyldte det hele Rum imellem Muren og Pillen. Den strakte sig ogsaa temmelig høit i Veiret, men tilsidst endte den foran en Jernport, som afskar Taarnets øvre Trediedeel fra den nedenunder liggende Spiralgang.

Foran Jernporten laae en stor Steenløve med opspærret Gab. Ved nærmere Betragtning viste det sig, at den ingen Tunge havde i Munden. „En Løve med opspærret Gab og uden Tunge skal have været den Ridders Skjoldmærke, der først byggede Taarnet," sagde Tjeneren. — „Dog kan dette Billede ogsaa betyde, at de forbigangne Tiders Røst er forstummet, men at deres Kraft endnu er synlig," bemærkede Arthur. — „Den Tanke bør ikke gaae tabt," sagde Eginhard.

Imidlertid vendte Tjeneren sig om, stillede sig nærmere Muren og hævede derpaa høit sin Røst. Man hørte da en forvirret Gjenlyd, der syntes at løbe langs med Væggene, ligesom om mangfoldige Stemmer hvislede imellem hverandre. „Fortidens Bygninger ere dog ikke ganske stumme," bemærkede Eginhard, „ogsaa indenfor disse Mure slumre Stemmer, der kunne vækkes."

Efterat Jerndøren var aabnet, traadte Selskabet ind

i en Gang, hvor der faldt et meget sparsomt Lys, saa man maatte føle sig frem, naar man vilde videre. Da man, efter Tjenerens Sigende, ovenfra havde en Udsigt, der strakte sig langt ud i Landet, ja ligetil den store Stad Køln, saa begave Wagner, Eginhard og Arthur sig op ad den Trappe, der førte til Taarnets Tag; Franziska derimod, der frygtede Wilfreds Forvovenhed, erklærede, at hun og hendes Broder vilde blive tilbage. Eginhard gik heller ikke ganske derop, men standsede paa det næstøverste Trin, hvorfra han, som han forsikrede, kunde see ligesaavidt, som de Andre, der stode ovenfor.

Udsigten fra Taarnet var meget overraskende. Mod Norden og Vesten aabnede den uendelige Slette sig, der var fyldt med Landsbyer, og hvorpaa man neppe kunde tælle de Taarne og mangfoldige Spir, som man kunde see; mod Øst saae man igjen den mægtige Strøm, der omsnoede flere Øer med sine Kæmpearme; mod Syden skimtede man de Klipper, der omgive Rhindalens Ende, og det syntes som om Landskabet endnu engang til Afsked stræbte at udfolde sin romantiske Glands, før det tabte sig i den store Slette mod Norden og antog en nederlandsk Charakter.

Taarnets Rand var omgiven af Tinder og Fremragninger, mellem hvilke fandtes aabne Mellemrum, hvortil det var farligt at nærme sig; dog gik Arthur derhen, og han bemærkede da, at Slotsgraven paa to Sider snoede sig nær op til Taarnets Fod, paa den tredie Side stod derimod den omtalte Ruin.

Da vore Venner kom tilbage til den Plads, hvor Franziska befandt sig, viste hun dem en lille Sidedør, som de tidligere ikke havde seet. „Jeg opdagede den først,

da mine Øine bleve vante til det Halvmørke, der omgiver os," sagde hun.

Eginhard spurgte strax Tjeneren, hvorhen denne Dør førte, og da han erfoer, at den dannede Indgangen til et Par Taarnkammere, forlangte han at komme derind. „Naar De befaler, skal det skee," svarede Tjeneren, „for Resten er det ene Kammer halv ødelagt af Lynet; ja, vi mente endog at see en klar Lue indenfor et af Vinduerne, men da vi kom herop, mærkede vi, at vi havde taget feil."

Efter disse Ord gik Tjeneren hen paa et Sted, der var mindre mørkt, og udsøgte en Nøgle, hvormed han lukkede Døren op. Selskabet traadte nu ind i et Værelse med hvælvet Loft og med favntykke Mure. De smaa Vinduer sade saa høit, at ingen Udsigt gjennem dem var mulig. Paa den Side af Vindueskarmene, der vendte indad, saae man stærke Jernstænger. I Værelset fandtes nogle Stole, et Bord og adskillige andre Meubler, der tydede paa, at Værelset i ældre Tider havde været beboet.

Ved nøiere Eftersyn opdagede Eginhard følgende latinske Indskrift, som han med lydelig Røst oplæste:

«Anno incarnationis Domini CIↃIↃLIII. a. d. VI Cal. Iun. Mainhardus de Mandesloh, domo jam constructa, hanc turrim restaurare incepit, eodemqve anno prid. Id. Oct. restauratam perfecit. Anno Domini CIↃIↃLXIV. a. d. VII. Id. Nov., quatuor diebus ante festum beati Martini, Episcopi, XI. annos post ædes exstructas, diem supremum obiit *).»

*) I Aaret 1553 efter Herrens Undfangelse i Kjødet, d. 27 Mai begyndte Meinhard v. Mandesloh at istandsætte dette Taarn, efterat han alt havde bygget Slottet, og den 14 October samme Aar fuldendte han Istandsættelsen. Han døde i Aaret 1564 den 7 November, fire Dage før den salige Biskop Martini Fest, elleve Aar efter Bygningens Fuldførelse.

Nedenunder stod skrevet: «Domini sumus, sive vivimus, sive morimur» *); og paa den ligeoverfor liggende Væg stod: «Defunctis reqviem, vivis pietatem precare!» **).

Disse Stemmer fra de Døde i det fremmede Sprog, og i dette Kammer, som laae adskilt fra de Levendes Boliger, frembragte et saa selsomt Indtryk, at der opstod en øieblikkelig Taushed.

Ved Siden af dette Taarnkammer var der endnu et andet, som syntes noget mindre, og hvor der ligeledes fandtes Jernstænger foran Vinduerne. Her laa det halve Gulv overstrøet med Sten og Kalk, hvilket var en Virkning af Lynet, som havde slaaet ned i dette Kammer. Der fandtes ingen Meubler, men paa Væggen hang et stort Crucifix af Jern, hvilket viste tydelige Spor af, at det var rammet af Lynstraalen, thi det syntes ganske sort og ligesom forbrændt deraf. I et af Vinduerne var et Par Ruder knust; rimeligvis var Lynet først løbet ned ad den udvendige vaade Mur, derpaa havde det delt sig i to Grene, den ene var trængt ind i Slottet, den anden var sprungen over til Metalstængerne i Taarnvinduet og derfra til Krucifixet, hvad Vei den siden havde taget, syntes ikke let at opdage.

„Indenfor disse Mure kunde en Fange sidde mangt et Aar," sagde Franziska, „uden at man vilde høre hans Røst eller ane, at nogen Levende var indesluttet her." — „Ja, slige Tanker faaer man let paa saadanne Steder," bemærkede Wagner, „derfor er det vel og, at eventyrlige Sagn saa gjerne knytte sig dertil."

*) Vi høre Herren til saavel i Livet som i Døden.

**) Bed om Hvile for de Døde, om Fromhed for de Levende!

Imidlertid havde Wilfred fundet Levningerne af et lille Dyr, som han viste Selskabet. „Henri troer, at det er en Rotte,“ sagde han. — „Det er et Egern,“ bemærkede Wagner. — „Hvorledes er det da kommet herop?“ spurgte Eginhard. — „Ja, hvad det har søgt heroppe, er vanskeligt at sige; mange Nødder har det vel ikke kunnet plukke her, og store Spring har det heller ikke kunnet gjøre. Hvor fandt Du det, min Dreng?“ — „Det laa der,“ sagde Wilfred, og pegede paa et lille Skab i Væggen, hvortil Døren var knust. I dette Skab opdagede man ogsaa et Jernbur, der rimeligvis havde tjent Egernet til Bolig. For at naae hen til Jernet, havde Lynstraalen knust Skabets Dør, som efter Tjenerens Sigende, saalænge den var hel og tillukket, ikke faldt meget i Øinene.

„Men hvorledes er da dette Dyr kommet herop,“ spurgte Eginhard igjen. — „Det maa være kommet herop i den gamle Herres Tid,“ sagde Tjeneren, „han havde ofte sin Gang i dette Taarn, uden at Nogen vidste, hvad han foretog sig der.“

Lidt efter steg Selskabet ned. Da det stod i Begreb med atter at gaae i Kapellet, bemærkede Eginhard, der med stor Nysgjerrighed udforskede Alt, at Spiralgangen gik endnu dybere. Paa Spørgsmaal om, hvor dybt den gik, erfarede han, at den endte sig under Jorden, hvor den dannede et Slags Kjælder, over hvilken Taarnet var bygget. Men da han tillige hørte, at man undertiden mødte Skrubtudser og giftige Slanger dernede, saa begjærede han ikke at undersøge den nøiere.

Da man berettede Maurice, at der var bleven fundet et dødt Egern i Taarnet, syntes han at forundre sig derover og erklærede, at han aldeles ikke vidste, hvorledes det var kommet derop. — „Men hvorfor hænger der et

stort Crucifix i et af Taarnkammerne?" spurgte Arthur, „der kommer dog vel sjelden Nogen, som kan knæle derfor." — „Kors og Helgene finder man overalt i denne Egn, enten de behøves eller ikke," svarede Maurice; „De og min Ven Waldstädten ere fornuftigere end vi Andre, thi De bøie ikke Deres Hoveder for slige Afgudsbilleder."

Kort derpaa kjørte Waldstädten bort tilligemed Wilfred og Franziska; Wagner, Eginhard og Arthur derimod kunde ikke afslaae Maurices venlige Indbydelse at tilbringe Aftenen hos ham.

Noget efter kom igjen de to blege Piger ned. „Jeg veed ikke, hvad der feiler de Børn," sagde Maurice sukkende til Wagner; „thi uagtet jeg søger at omgive dem med alle Livets Goder og at fjerne ethvert Savn fra dem, saa ville de dog ikke ret trives." — „Man maa vente en Deel af Tiden," svarede Wagner, „for Resten er der dog et Gode, som De endnu ikke har skjænket dem, De har ikke prøvet, hvad en Moders Pleie formaaer." — „De kjender mit Ønske i denne Henseende," svarede Maurice.

Ellevte Capitel.

Først efterat man havde sat sig til Aftenbordet, indfandt igjen Baron Verville sig og tog Plads ved Siden af Maurice, ligeoverfor sad Eginhard, og ved hans Side Arthur.

Skjøndt Maurice i Begyndelsen, til Trods for sin egen Tilbøielighed, søgte at lede Selskabets Tanker bort fra de politiske Forhold, saa lykkedes det ham ikke ret længe. Ja han gav endog selv Anledning til, at Samtalen tog en politisk Retning, da han sagde Eginhard et Par Artigheder med Hensyn til nogle af hans Digte.

„Det glæder mig, at disse Digte have behaget Dem," svarede Eginhard, „det er mig en sand Trøst efter alle de Krænkelser, jeg med Hensyn til dem har gjennemgaaet." — „Hvilke Krænkelser?" spurgte Maurice. — „Uagtet jeg ikke kan fragaae, at de bleve optagne med overordentligt Bifald i mange dannede Kredse, hvor jeg læste dem, saa kan dog Conversationsbladet i F. ikke lide dem; der er ogsaa et Par andre Blade, som have behandlet mig særdeles ukjærligt med Hensyn til dem." — „Det er de Mishandlinger, for hvilke Talentet bestandig er udsat," bemærkede Maurice.

„Hvorfor skriver De dog paa Tydsk?" raabte Baron Verville, „hvorfor skriver De ikke i det franske Sprog, der læses af et stort og dannet Folk, som ganske anderledes er istand til at henrives og opflammes af det Skjønne end Deres Nation." — „Vi ere Tydskere, Herr Baron!" svarede Wagner, „vi maae da holde paa vort Sprog og paa vort Lands Ret."

„Maaskee gaaer Baron Verville for vidt i sine Fordringer," svarede Maurice; „men De maa erindre, at han lever i et Land, hvor det franske Sprog er bleven Nationens Helligdom, og hvor man ikke desmindre vil fortrænge og udrydde det for at sætte et uudviklet Tungemaal i Stedet."

„Det hollandske Sprog er ikke uudviklet," svarede Arthur, „det besidder en rig og blomstrende Literatur; vi

maae heller ikke forglemme, at Folkesproget baade i Nord- og Sydbrabant, baade i Øst- og Vestflandern ikke er oprindelig fransk, men flamsk."

„Og jeg siger Dem," raabte Verville, „at den franske Aand er bestemt til at indtage Verden. I Savoyen, i det vestlige Schweitz, i Piemont og i Genua hersker den allerede, det Samme er Tilfældet hos os i Belgien; og den vil ikke standse der, men trænge frem til Oceanets Øer og omspænde Zuidersøen; ja det vil neppe vare hundrede Aar, før der ikke vil være Spor meer af Eders Sprog og Literatur i Rhinegnene; seer derfor til, I Herrer, at faae Eders Skrifter oversatte paa Fransk jo før jo heller! Thi ellers finde I tilsidst ingen Læsere.

„Det kunde dog være, at det ikke blev saa let at fravriste os vor bedste Eiendom," svarede Wagner; „thi De maa vide, at vi langt hellere sætte vor timelige Velfærd, ja vort Liv paa Spil, end vi nogensinde for nogen Priis opoffre vor Nationalitet og vort Sprog tilligemed de Rigdomme, der ere nedlagte deri, og for hvilke De, Herr Baron, og Deres Lige aldeles ikke have nogen Sands, og hvorom De paa Deres Standpunkt heller aldrig vil faae noget Begreb."

Ved disse Ord dirrede Vervilles Læber, og hans Lidenskab havde sikkert paa en voldsom Maade skaffet sig Luft, hvis Maurice, der, til Trods for hans Ustyrlighed, dog udøvede et Slags Herredømme over ham, ikke havde lagt sin Haand paa hans Skulder og tilhviskett ham et Par Ord, der igjen syntes at bringe ham til Besindelse.

Samtalen blev nu for en Tid roligere, men ophørte dog ikke at dreie sig om politiske Spørgsmaal. Tilsidst kom Maurice, der ikke sparede paa Viin hverken for sig eller sine Gjæster, i en munter Stemning og sang efter Vervilles Opfordring et Par Sange, der, uagtet de den

)ang yndedes af et stort Parti, dog ved deres Ubillighed
; Eensidighed have beredet sig selv den Glemsel, hvori
: nu ere nedsunkne.

Som en Prøve maa det være tilladt at meddele en
f dem:

Mit elskte Land, hvor er det Seierssmykke,
Som Du har baaret i en svunden Old?
Hvi taler hvert et Døgnblad om Din Lykke,
Endskjøndt Din Aand er vorden svag og kold?

Hvad er den Frihed, som man vil Dig skjænke?
Kun den at feire Kongers Fødselsdag;
Kun den at klirre med Journalers Lænke,
Hvor for en Styver sælges Landets Sag.

Hvor man loyalt paa Trykpapir sig fryder,
Naar feige Slaver slikke Fyrstens Spyt,
Hvor kjøbt Begeistring sværmer for hans Dyder,
Saa Løgnens Fader selv maa sige: Lyt!

Hvad nytter Modet i Din Krigers Øie?
Ei Generalen spørger om hans Mod,
Naar han kun taus forstaaer sin Ryg at bøie,
Og naar Gamaschen slutter om hans Fod.

Hvad nytter det, at skjønne Kræfter spildes,
At end Dit Hjerte slaaer ved Skjaldens Røst,
Naar Phantasien fra sin Tid forvildes
Og drømmer kun om andre Tiders Lyst?

Og naar Din bedste Sang kun er en Klage,
Et Efterskjær af gamle Seklers Glands,
Naar al Din Stolthed er de svundne Dage,
Og al Din Fryd en vissen Laurbærkrands.

Hvad nytter Videnskab, naar den forstummer,
Hver Gang den tale skal et dristigt Ord?
Hvad nytter Kunsten selv, naar halv i Slummer
For Magtens Blik den bøier sig til Jord?

Og hvad kan Kongers Gunst og Smiil Dig baade,
Naar Du skal dyrke Mennesket som Gud?
Og naar hvert Aandepust kun er en Naade,
Der kan Dig røves paa Din Herres Bud.

Hvad nytter Naaden Dig? Kan den vel hæve
De lave Tanker i en slavisk Aand?
Hvad skjænker Naaden Dig? Kun Ret at bæve,
At gaae som Barn i gyldne Ledebaand.

Forlang ei Naade meer, men bryd den Skranke,
Der fængsler Dristigheden i Dit Bryst,
Og lær paany, at Tale, Tro og Tanke
Er frie, som Bølgen ved Din blege Kyst!

„Det er godt, at Waldstädten er borte," sagde Wagner, da denne Sang var til Ende. — „De kan vel vide, at jeg ikke havde sunget den, hvis vor værdige Ven havde været tilstede," svarede Maurice.

„Sangen er ikke fuldstændig," raabte Baron Verville; „der er et Vers endnu." Derefter sang han med skingrende Røst:

Hvi praler Du med Dine Fædres Aner,
Og bruger dem som Værn for Tyranni,
Og flygter feig fra Heltens store Faner,
Der nylig førte Dig paa Seirens Sti.

„Det er sikkert en apokryphisk Tilsætning," bemærkede Dr. Wagner, „den passer kun slet til det øvrige Digt." — „Passer den ikke til Digtet, saa passer den dog til Tidens Fordringer," svarede Verville. — „Det er ikke Fædrelandskjærlighed, der aander igjennem disse Linier," vedblev Wagner, „det er kun den forvildede Stemning, som hersker i en enkelt Provinds." — „Vor Tid er netop den, hvori Provindsernes Stemninger skulle

gjøre sig gjældende og komme til deres Ret," svarede Verville, „og hvad der ikke vil blive sammen, lad det splittes ad jo før jo heller!" — „Ligesom denne Sang overskrider alle Grændser paa den ene Side," sagde Wagner, „saaledes kan det med samme Skin af Ret skee paa den anden; derved kunne alle Partier faae den Poesi, de begjære. Hvad der imidlertid lider meest herved, er Poesien selv; thi om endog denne undertiden kan nedstige fra sin høiere Sphære i Partiernes Dunstkreds, saa svæver den dog aldrig ret sikkert deri, men forvildes hvert Øieblik af de skarpe Vinde, der udgaae derfra."

„Jeg besidder et Digt i den conservative Retning," sagde Eginhard til Maurice, „der danner et Slags Modsætning til Deres Sang; det er for Resten af satirisk Indhold." — „Man bør ogsaa høre sine Modstanderes Meninger," svarede Maurice, „har De dette Digt hos Dem?" — „Ja", sagde Eginhard, hvorefter han tog et Papir frem og oplæste følgende Linier:

Hvad fordum gav i Døden Trøst,
Det har man længst opgivet;
Nu lever Verden for sin Lyst
Og kjedes dog ved Livet.

Man lader haant om Ridderdyd
Og vil dog Ordner bære,
Man finder i sin Skjændsel Fryd
Og beiler dog til Ære.

Man tager en Maitresse hjem,
For Huslighed at kjende,
Og hvis man kan betale dem,
Saa tager man sig tvende.

Videre var Eginhard ikke kommen, da han pludselig

blev afbrudt af Baron Verville, der med stor Heftighed udraabte: „Hvis denne Sang skal sigte til mig, da erklærer jeg den for en nederdrægtig Pasquil.“ Paa samme Tid reiste han sig op, stødte Maurice heftig bort og ilede hen paa den anden Side af Bordet, hvor Eginhard sad. Her blev han standset af Arthur, i hvis Indre den belgiske Heftighed ogsaa gjærede, og der var bleven ganske bleg af Forbittrelse.

„De er et afskyeligt Menneske,“ raabte Arthur, „og før skal jeg qvæle Dem imellem mine Hænder, før De skal krumme et Haar paa Eginhards Hoved.“

„Det er altsaa den anden Gang vi mødes,“ sagde Verville, idet han med Harme betragtede Arthur. — „Hvis De ønsker Fyldestgjørelse, Herr Baron, saa maa De søge den hos mig alene!“ raabte Maurice, „mine Gjæster skulle være sikkre, i det Mindste saalænge de ere under mit Tag.“

Eginhard, der med Forfærdelse var flygtet hen mod et Vindue, erklærede nu, at han aldeles ikke havde anet, at han kunde fornærme med sit Digt, som han ikke engang selv havde skrevet.

Endelig lykkedes det Maurice at berolige Verville, der efter nogen Betænkning vendte sig om uden at sige et Ord og gik ud af Værelset.

Tilgiv dette ubehagelige Optrin!“ sagde Maurice, „Baron Verville er, som næsten alle hans Landsmænd, særdeles opfarende i første Øieblik; han staaer ogsaa virkelig i et Par af de Forbindelser, hvorom Digtet taler. Dernæst maa De vide, at han engang har havt den Svaghed at søge om en Ridderorden, som blev ham afslaaet; dette Afslag kan han aldrig glemme, og Alt, hvad der minder ham herom, vækker en Vrede hos ham, der

grændser til Vanvid." — „Min Gud, derom vidste jeg aldeles Intet!" raabte Eginhard.

„Denne hans Heftighed var ogsaa Grunden til hiint Optrin i Bingen," sagde Maurice til Arthur, „han var den Gang indviklet i en Journalfeide og havde nylig læst et Angreb, hvori man efter hans Mening drev Spot med den omtalte Svaghed."

„Da nu alle Hindringer ere bortryddede, saa haaber jeg, at De fuldender Forelæsningen af Deres Digt," sagde Dr. Wagner til Eginhard. — „Er jeg da sikker for, at Baronen ikke kommer tilbage?" spurgte Eginhard. — „Vær De kun rolig! han trænger nu selv til Hvile," svarede Maurice.

Eginhard tog da igjen sit Papir frem, men efter at have stirret nogle Secunder derpaa, sagde han: „De maa undskylde mig, mit Blod er endnu saa uroligt, at Skriften løber i Eet for mit Øie." — „Lad De mig læse det," sagde Wagner, „jeg er dog nysgjerrig efter at see Enden derpaa." Dermed tog han Papiret og læste Følgende:

Hvad før i Døden skjænked Trøst,
Det har man længst opgivet;
Nu lever hver kun for sin Lyst
Og kjedes dog ved Livet.

Man tager en Maitresse hjem,
For Huslighed at kjende,
Og hvis man kan betale dem,
Saa tager man sig tvende.

Man finder i sin Skjændsel Fryd
Og beiler dog tilÆre,
Man lader haant om Ridderdyd
Og vil dog Ordner bære.

At elske Fædreland og Drot
Kun vilde Modet sløve;
Man taaler nu sin Konge blot
For sin Kritik at øve.

Man favner allervenligst den,
Som man i Støv gad træde;
Dog spotter aldrig man sin Ven,
Før han ei er tilstede.

Samvittighed er kun en Lyd,
En Fordom mellem flere,
Og Troskab er en Hundedyd,
Der kun os kan blamere.

Man Gud og Christendom beleer,
Man spotter Skrift og Bibel,
Og Ærefrygt har Ingen meer,
Der stave kan sin Fibel.

Og Djævlen negter man paa Prent
Og dømmer ham fra Livet;
Men har dog selv med stort Talent
Hans Rolle stundom givet.

Dog var det meest en svunden Æt,
Der ei for Saadant skjælved;
Nu er til Himlen man for slet,
For mat og sløv til Helved.

„Men siig mig dog, hvor i al Verden har De opsporet den Sang?" spurgte Wagner. — „Uagtet den ikke stemmer synderlig med mine Anskuelser," bemærkede Maurice, „saa miskjender jeg dog ikke det Talent, De lægger for Dagen deri." — „Men jeg har jo slet ikke vedgaaet, at jeg har digtet den," svarede Eginhard.

„Og dog tvivler jeg intet Øieblik derpaa," sagde Maurice.

„Den Sang ligner ikke Eginhards øvrige Arbeider," sagde Arthur hemmelig til Dr. Wagner. — „Han har heller ikke digtet den," svarede Dr. Wagner. — „Hvorfor vil han da tilegne sig den? Det behøver han dog ikke, han har digtet flere Sange, der ere bedre end den." — „Han tilegner sig den heller ikke, han har kun ikke fralagt sig den; for Resten kan Forfængelighed lede Menneskene paa mange Slags Afveie."

Kort efter tog Dr. Wagner, Eginhard og Arthur Afsked fra Maurice og kjørte til Bonn. Paa Hjemveien var Eginhard taus og indesluttet i sig selv; Wagner derimod var meget oprømt og bad blandt Andet Eginhard undskylde, at han havde tilladt sig et Par Forandringer og Omsætninger i hans Digt.

Siden faldt Samtalen paa Maurice, som Wagner omtalte med en Varme, som han ellers sjelden viste. — „Jeg havde stor Lyst til at høre deres egentlige Mening med Hensyn til de politiske Stridigheder, der forefaldt," sagde Arthur; „thi, oprigtig talt, det syntes mig, som De opponerede i begge Retninger. — „Nu, hvis De troer, at jeg er ganske paa det Rene med mine politiske Anskuelser, saa tager De feil, jeg kan kun see, at der findes Mangler paa begge Sider."

Da vore Venner havde naaet Bonn, bad Eginhard Arthur om Tilladelse til at følge ham paa hans Værelse. Neppe var han kommen derop, før han kastede sig i en Læneſtol, hvor han sad taus en Tid lang. „Jeg har aldrig seet saa rædselfuldt et Menneske, som denne Baron Verville," sagde han endelig, „jeg er tilmode, som om

jeg var bleven forfulgt af en Tiger, og hans Øiekast vil sikkert i lang Tid forfærde mig i mine Drømme."

„Mit Blod er i en slig Bevægelse," sagde han kort efter, „at jeg frygter for at være alene; af hver Krog vilde jeg see ham træde mig i Møde, og jeg veed vist, at jeg vilde ængstes af de gyseligste Phantasier; tillad derfor, at jeg i Nat bliver her."

Dette skete ogsaa, og først den følgende Morgen havde Eginhard fattet sig saameget, at han kunde vende tilbage til sit Logis.

Tolvte Capitel.

Noget sildigere samme Dag aflagde Arthur et Besøg hos Eginhard, som han endnu fandt temmelig nedslagen, og som forsikrede, at han ikke befandt sig vel.

„Hvad feiler Dem da," spurgte Arthur. — „Jeg kan ikke glemme Baron Vervilles Uartighed," svarede han, „alt Sligt virker endnu længe efter paa mit Nervesystem." — „Ak, hvad vil De dog bryde Dem derom?" sagde Arthur.

„Alt Saadant forstemmer mig for lang Tid, siger jeg Dem; alle de Fornærmelser og Krænkelser, jeg i mit Liv har gjennemgaaet, stille sig da paany for mit Øie, og det er ligesom jeg atter oplevede dem, saa jeg græder bittre Taarer derover; jeg føler da en inderlig Medlidenhed med mig selv, og det synes mig, som jeg var det ulykkeligste, det meest forfulgte af alle Mennesker."

„De maa ikke saaledes give efter for Deres Stemninger," sagde Arthur.

„Dette vexler igjen med en Overspænding, der ledsages af en stærk Hjertebanken," vedblev Eginhard, „naar jeg befinder mig i denne Tilstand, da forekommer det mig tidt, som om jeg strax maatte og skulde foretage mig noget Overordentligt, hvorved den hele Verdens Øine kunde heftes paa mig, og jeg føler mig da meget ulykkelig, naar det ikke skeer."

„De maa spørge en Læge til Raads," sagde Arthur.

„Lægerne vide selv ikke, hvori min Sygdom bestaaer; de give mig kølende Pulvere, men det hjælper ikke, eller de raade mig til at slaae alle Phantasier i Glemmebogen, men det kan jeg ikke."

„De maa tale med Dr. Wagner, han er berømt for sin Konst i den hele Omegn."

„Allermindst med ham!" raabte Eginhard heftig. „Desuden ønsker jeg ikke engang ubetinget at kureres; thi denne Nervespænding ledsages til andre Tider af de skjønneste Phantasier og af de saligste Fornemmelser. Jeg oplever da de forunderligste Eventyr, som jeg tillige selv digter, idet jeg gjennemlever dem. Ofte seer jeg mig da som Helt, som Leder af mange Tusinde, og Alles Øine ere henvendte paa mig, og Seiren hefter sig til mine Fjed. Deilige Piger møde mig paa min Vei, og den deiligste finder sig hædret ved et Ord af min Mund. Konger og Keisere bøie sig for mig, Verdners Skjæbne afhænger af mine Vink. Til andre Tider bortsvinder igjen Lykkens Smiil; Forræderi og Utaknemmelighed hæve deres Hoveder; Oprør reiser sit Banner, og jeg vanker om forfulgt og forladt, og dog endnu bestandig elsket,

beundret og dobbelt stor i min Ulykke, som de ædleste Digtere kappes om at besynge, og hvorved de vække Aartusinders Medlidenhed. Til andre Tider er jeg, hvad der ligger mig nærmere, selv en Digter, hvis Navn klinger fra Alles Læber, hvis Qvad ledsage Jomfruerne paa deres eensomme Kammere og lære Kjærligheden at finde Vei til deres Hjerter, hvis Sange følge Krigerne paa Valpladsen, hvor de fængsle Seiren til deres Glavind. Ogsaa da mødes jeg af deilige Qvinder, hvoraf den deiligste skjænkes mig til Brud; ogsaa da nærme Konger og Fyrster og Jordens Vise sig til min Bolig, over hvilke Digtningens Stjerne svæver, og de offre knælende Virak og Røgelse paa min Dørtærskel, og det synes mig endog, som om en ny og høiere Religion fra mine Sange skal udgaae over Jorden. See! naar disse Phantasier henrive mig, da glemmer jeg aldeles, hvor jeg er, da iler jeg ud i det Fri, gjennemstreifer Skov og Mark og vaagner først op, naar Legemet tvinger mig dertil, naar min Fod støder haardt imod en eller anden Gjenstand; og jeg finder mig saaledes undertiden i en Egn, som jeg aldrig før har seet, og hvorfra jeg kun med største Møie kan naae tilbage til mit Hjem. Men naar hine Drømme ere forbi, da føler jeg mig kun udmattet derefter, og der er intet Spor af de Syner, jeg har havt, eller af de Eventyr, jeg i mit Indre har oplevet, som jeg siden kan bruge i mine Digtninger."

„Tilgiv mig," sagde Arthur; „men det forekommer mig heller ikke saameget at være Digterphantasier, som en grændseløs Higen efter Beundring, der leder Dem vild, og det synes mig, som om Deres Sjæl svimlede paa Indbildningens høieste Høider, for derfra pludselig at styrte ned i den dybeste Afgrund."

„Ja, jeg tilstaaer det,“ svarede Eginhard, „Ros og Beundring higer jeg efter; berømt, berømt maa jeg blive, meer end de, hvis Navne nu klinge lydeligst over Jorden! Kun paa denne Vei ligger den Lykke, der er mig beskaaret; thi ellers har jeg kun faa og korte Glæder. Jeg betaler min Laurbærkrands dyrt, jeg staaer egentlig med al den Hæder, der vises mig, eensom og forladt; jeg har ingen Hustru, ingen Elskerinde, ingen Børn, jeg har intet fast Opholdssted, ikke engang noget ret Fædreland; thi jeg er født i et lille Fyrstendømme, som jeg allerede forlod som Dreng, og hvor Ingen bryder sig om mig. Ja“, blev han ved, „jeg føler mig ofte til Mode, som et Gjenfærd, der ikke staaer fast paa Jorden, men kun glider hen derover i den mørke Midnat. Mit Forbigangne, min Erindring er et opskrevet Billede, min Fremtid, mit Haab er ogsaa et flygtende Billede, en Regnbue, der kun udspænder sig der, hvor jeg endnu ei er kommen; mit Nærværende er heller ikke noget ret Nærværende; thi jeg lever ikke ret deri, men staaer kun ved Siden deraf, og det viser mig atter kun et Billede udenfor mig, hvilket jeg skal nedskrive. Derfor er Troen paa mit Navn, paa den Plads, jeg skal optage i kommende Slægters Erindring, det Eneste, jeg har tilbage; skulde denne Grundvold svigte mig, da maatte min Sjæl forgaae og uigjenkaldelig tabe sig i Afsindighedens Afgrunde.“ — Her betragtede han Arthur med et saa selsomt Blik, at denne virkelig troede at spore et begyndende Vanvid deri.

„Hvad var det for en Spaadom, De omtalte paa Henreisen til Maurices Slot?“ spurgte Arthur, for herved at give Eginhards Tanker en anden Vending. „De erindrer mig om en Sag, som jeg alt tidligere vilde meddele Dem,“ svarede Eginhard, „det er bleven mig

spaaet, at jeg skulde besøge Konger og Keisere, at de skulde sidde ved mine Fødder og lytte med Ærbødighed til min Røst, og at Folket i en stor By skulde spænde Hestene fra min Vogn og trække mig med Jubel igjennem Gaderne."

Ved den blotte Tanke om den Hæder, der var bleven ham lovet, syntes Eginhards mørke Phantasier aldeles at forsvinde, og kort efter foreslog han Arthur, at de sammelede skulde aflægge et Besøg hos Waldstädten.

Før Eginhard gik, tog han et lille Digt frem, som han den forrige Morgen havde skrevet. „Vil De høre det?" spurgte han, „det er kun et Par Vers til Frøken Franziska." — „Lad mig hellere vente, til De læser dem for hende selv," svarede Arthur.

Da de traadte ind i Waldstädtens Dagligstue, fandt de Franziska ved sit Sybord, ved hendes Side sad Wilfred og læste i en Bog. — „Hvad læser Du der, min Dreng?" spurgte Arthur. — „Jeg læser om Achilles." — „Og hvo var Achilles?" — „Han var den Tappreste og Skjønneste af alle Grækerne ved Troia, men Agamemnon var den Mægtigste." — „Og hvem liber Du bedst af de to?" — „Jeg kan ikke lide Agamemnon, fordi han dræbte Adrastus og ikke vilde tillade Menelaus at modtage de uendelige Løsepenge for ham," svarede Wilfred. — „Hvoraf veed han alt dette?" spurgte Arthur. — „Han læser i alle de Mythologier, han kan faae fat paa, og var han ikke en saa forvoven Dreng, naar han først kommer ud, saa vilde jeg troe, at han læste formeget," sagde Franziska.

Kort efter aabnede Eginhard Pianofortet og sang følgende lille Sang, som han ledsagede med faa Accorder:

Jeg skued en Jomfru
Ved Flodbølgen staae,
Hvis Billed jeg vil mindes,
Hvorhen jeg mon gaae.

Jeg mindes hendes Læber,
Jeg mindes hendes Sang,
Jeg mindes hendes ranke,
Fortryllende Gang.

Saa deilig er ei Rosen
Bag Skoven i Skjul,
Saa deilig under Himlen ei
Den sjungende Fugl.

Hvor ubetydelig end denne Sang kan synes, saa vakte den dog en egen Uro i Arthurs Bryst, og det forekom ham, som om den Tilladelse, Muserne skjænke til halvt at skjule, halvt at vise sit Indre bag Digtningens lette Slør, og til paa Almindelighedens Standpunkt at aabenbare, hvad der i den Enkeltes Liv er en dyb Hemmelighed, var en i høi Grad misundelsesværdig Gave. Han kunde heller ikke negte, at Eginhard i dette Øieblik, hvori han syntes at glemme sig selv i Følelsen af en fremmed Naturs Fortrin, viste sig fra en langt elskværdigere Side end ellers.

Ret længe kunde dog Eginhard ikke undlade at efterforske den Virkning, hans Digt havde frembragt. — „Hvorledes troer De, at Frøken Waldstädten har optaget denne Sang?“ spurgte han, da han blev alene med Arthur. — „Jeg formoder, at hun har optaget den vel,“ svarede Arthur. — „Den kommer mig ogsaa ret fra Hjertet,“ sagde Eginhard.

Kort efter traadte Waldstädten ind, og Talen faldt

da paa den forrige Dags Begivenheder og især paa Vervilles Opførsel. „Jeg begriber ikke," sagde Arthur, „hvorledes Maurice kan finde Behag i at omgaaes med en saa raa og forvildet Charakteer." — „Fru Politika var til alle Tider en behændig Koblerske," bemærkede Waldstädten, „det er ikke første Gang, hun har stiftet ulige Forbindelser."

Nu fortalte Eginhard om sit Besøg hos Mathias Moth i Rheindorf. „Jeg har tænkt paa," sagde han endelig, „at henvende mig til en af de katholske Præster, for at erfare, hvem den gamle Tjener er, som betaler de ugentlige Sjælemesser for Fru von Mandesloh." — „Det behøver De ikke," svarede Waldstädten; „thi det kan jeg sige Dem, det er ikke nogen Tjener, det er ingen Anden end den stakkels Margrethe, Skipper Martins Hustru, som er opdragen paa Maurices Slot, og som endnu fra sin Barndom af har en stor Kjærlighed til den afdøde Fru von Mandesloh."

„Neppe hørte Eginhard dette, før han erklærede, at han nødvendig maatte have en Samtale med denne Margrethe. „Ved Franziskas Hjælp kunde De vel faae hende at see," svarede Waldstädten, „men nogen egentlig Samtale med hende kan De neppe faae; thi Margrethe har i mange Aar været sindssvag; dog maa hun være saa syg, hun vil, saa sørger hun ikke desmindre for, at den ugentlige Sjælemesse bliver læst."

Saasnart Franziska kom ind igjen, bad Eginhard hende om at føre ham til Margrethe; men dette afslog hun aldeles. „Jeg tør ikke bringe Dem derhen," sagde hun; „thi jeg kan ikke svare for det Indtryk, som Synet af en Ubekjendt kunde frembringe paa hende."

Noget efter bad Eginhard Arthur om at vise ham

et Par Steder i Omegnen, og endskjøndt Arthur hellere var bleven i Franziskas Nærhed, saa kunde han dog ikke uden Uhøflighed afslaae hans Begjæring.

Neppe havde de forladt Waldstädtens Huus, før Eginhard tilstod, at det var hans Hensigt strax at besøge Margrethe, og han aflod ikke med sine Overtalelser, før han endelig havde formaaet Arthur til at deeltage i dette Eventyr.

Da de vare nærved Margrethes Bolig og netop dreiede om et Havehjørne, stødte de pludselig paa Skipper Martin selv, der saae overordentlig bleg ud, og der i Begyndelsen vilde undvige dem. Da Arthur kaldte paa ham, standsede han dog og stirrede stum til Jorden, idet han tog sin Hue af. — „Hvad feiler Dem?“ spurgte Arthur, „hvorfor er De saa nedslagen, Martin?“ Men Martin blev ved at stirre paa Jorden og svarede Intet. Arthur gjentog endnu engang sit Spørgsmaal, men fik intet Svar. — „Hvorledes staaer det sig med Margrethe?“ spurgte han endelig. — „Det veed jeg ikke, svarede Martin, derpaa hilsede han igjen, dreiede om Hjørnet og forsvandt.

Kort efter traadte de ind i et velbygget og smukt Huus; men Værelserne deri saae øde ud, og der voxede høit Græs i Gaarden. Ingen kom dem i Møde, ja ikke engang nogen Hund lod sin Stemme høre, og selv i Staldene syntes Alt ligesom uddødt.

Endelig kom de ind i det Værelse, hvori Margrethe laae; et Par Qvinder sade ved hendes Leie; hun selv saae lang og bleg ud, som om hun allerede hvilede paa Ligbaaren; og uagtet hun endnu ikke var meget over fyrretyve Aar, saa havde dog Sorgen saaledes furet hen-

des høie Pande, at der neppe fandtes nogen Plads meer, hvorpaa en ny Smerte kunde efterlade sit Indtryk.

„Vi maae finde Noget op, der kan skaffe os Ret til at være her," hviskede Eginhard til Arthur. „Frøken Wahlstädten bad os, da hun hørte, vi gik forbi, at spørge, hvorledes det er med Margrethe," sagde han høit. — „Nu er hun noget bedre," var Svaret. — „Hvorlænge har hun været i denne Tilstand?" — „Det er nu femten Aar siden hun mistede sit Barn; fra den Tid af har hun aldrig været, hvad hun før var."

Pludselig slog Margrethe et Par store Øine op, som hun tilforn havde holdt lukkede. „Nei, vi døe ikke af Sorg," sagde hun, „vi kunne blive gamle derved, meget gamle. Hvorlænge er det nu, siden vi begrove hende?"

„Nu taler hun igjen om sin afdøde Frue," bemærkede en af Qvinderne.

„Det er første Gang i mit Liv, han har lagt Haand paa mig," sagde Margrethe. — „Hvad vil det sige?" spurgte Eginhard. — „Ak!" svarede den ene af Qvinderne, „der var nu saa Mange, som raadede Martin til at tage hende med det Onde, saa han i Dag, da Galskaben igjen kom over hende, vilde forsøge det, men han havde selv værst deraf; thi aldrig saasnart havde han rørt hende, før hun reiste sig op og stirrede paa ham med et Par Øine, saa vi Alle bleve angst og bange derved; men han svor paa, at det var Lore-Ley selv, der havde seet paa ham, og foer ud af Huset, og siden den Tid har han ikke sat sin Fod indenfor Dørtærskelen."

„Dette Huus er jo ligesom det var tomt og uddødt," sagde Eginhard. — „Hvad vil I her?" spurgte pludselig Margrethe og saae stivt paa ham; „ja vel er det Huus tomt og øde, hvori ingen Børn er," sagde hun

til, „thi hvorfor skal der da samles i Kister og Skabe? Der er jo dog Ingen, der kan have godt deraf, naar vor Tid er forbi." — „Hun taler jo aldeles ikke som en Afsindig," sagde Arthur. — „Naar Anfaldet er forbi, da er hun ganske klog," svarede Qvinden.

Nu tog endelig Eginhard Mod til sig og spurgte, om hun kunde erindre den ældre Fru von Mandesloh, og om hun havde hørt Rygtet om den tomme Kiste, man vilde have fundet i hendes Grav. — Da reiste Margrethe sig op, og hendes Aasyn blev endnu blegere end før. „Tal ikke derom!" sagde hun med et forvildet Blik, „jeg maa heller ikke tale derom; jeg bærer min Sorg som et dødt Foster, hvorfra jeg ikke kan forløses; og det udbreder Pest og Forraadnelse i Livets inderste Kammer; og hvad jeg sørger over, er dødt og borte, og dog føler jeg det bestandig her." — Med disse Ord lagde hun Haanden paa sit Hjerte og drog et dybt Suk. — „Det kan hun aldrig glemme, at hun mistede sit Barn," sagde den ene af Qvinderne. — „Ja, ja", vedblev den Syge, „hun hviler dog nu under indviet Jord; men den Gang kunde jeg ikke hjælpe, thi jeg laae tung som Bly i Sengen. — Kom, min elskede Dreng! Her er Plads for Dig." — Med disse Ord flyttede hun sig over til den anden Side af Sengen, ligesom hun vilde give Plads for et Barn.

„I maa aldrig tale til hende om Sligt," sagde den ene Kone alvorlig til Eginhard.

„I Nat skal han ikke reise," udbrød Margrethe kort efter, derpaa faldt hun tilbage ligesom i en dyb Slummer.

Efterdi Eginhard mærkede, at han ikke kunde faae den Underretning, han havde haabet, besluttede han ende-

lig at gaae. Da de kom udenfor Margrethes Huus saae de vilde Skyer drive forbi, der dog snarere syntes at antyde Blæst end Regn, og da de siden gik hjem, var det en fuldkommen Storm, og Bølgerne paa Rhinen hævede sig høit i Veiret, medens Fuldmaanen belyste deres vilde Kamp.

Trettende Capitel.

Et Par Dage sildigere fortalte Arthur til Franziska, hvorledes han havde truffet Baron Verville i Bingen, og hvorledes denne havde opført sig der.

„Baron Verville er et af de hæsligste Mennesker, jeg har seet," udbrød Franziska, „alle hans Ansigtstræk bære Præget af uædle Lidenskaber."

„Men han er jo dog af fornem Herkomst," sagde Arthur smilende, „derfor kan De vel ikke saa ganske negte ham Deres Agtelse."

„Jeg har ofte mærket det," svarede Franziska, der let blev heftig, naar hun angrebes med ironiske Vaaben, „De er ganske klog, saasnart De taler om en Sag i Almindelighed; men De forstaaer ikke det Enkelte, det, der netop passer for Øieblikket, derfor veed De ofte slet Intet; thi naar slige Sætninger ikke bestemmes nøiere, da kan de dreies og vendes, saa de synes at passe overalt, men dog passe de egentlig ingensteds."

„Troer De da ikke, at Sjælen adles, naar man boer i store Værelser og befinder sig i betydelige udvortes

Forhold, eller naar man bliver stemplet som en høiere Natur af Konger og Fyrster?"

Ved disse Ord betragtede Franziska ham med et forundret og næsten fremmed Blik. „Er det Deres Alvor?" spurgte hun, „kan De saaledes misforstaae mig? Og maa jeg høre disse Bebreidelser af Dem, Arthur! der netop saa tidt har dadlet min Forkjærlighed for de lavere Stænder."

„Ja jeg veed selv ikke, hvorledes jeg skal forene disse Modsigelser i Deres Væsen, men jeg saae det jo dog tydelig paa Maurices Slot, hvorledes De glædede Dem ved de store Sale og de gamle Familieportraiter."

„At jeg anseer det for en Lykke, naar en ædel Natur ogsaa befinder sig i frie ydre Forhold, vil jeg slet ikke negte; men dog er jeg i Sandhed ingen Aristokrat i den Betydning, hvori De tager Ordet."

„Saa forklar Dem da nøiere," sagde Arthur.

„Ak, hvorledes jeg skal bære mig ad, for at De kan forstaae mig! De holder Dem alene til det Erhvervede, jeg holder mig mere til det Medfødte. Der er en indvortes Rigdom, en Frihed i Aanden, en Fjernelse fra det Uædle, en høiere Gratie, som gives og ikke erhverves, og Alt dette kan gaae i Arv fra Slægt til Slægt; derfor troer jeg paa indvortes ædle Slægter, der besidde et Adelsbrev, som ingen Fyrste kan skjænke, og som ikke kommer den ydre Adel i mindste Maade ved."

„Derom vil jeg aldeles ikke stride med Dem," sagde Arthur.

„Dog synes mig, at De ikke giver det Medfødte dets fulde Ret; De tager ikke nok Hensyn til hvert Menneskes Natur, De fordrer det Samme af Alle; jeg derimod tvinges til at gjøre forskjellige Fordringer til for-

skjellige Mennesker. Jeg har hørt, at en Østerlænderinde, da hun saae et deiligt Barn, blev saaledes henreven deraf, at hun fulgte dets Spor med Henrykkelse og udbrød: „Velsignet være din Fader og din Moder, og de Søskende, der har leget med dig! Velsignet være den Amme, der har næret dig! Velsignet være det Huus, hvori du har seet Dagens Lys, og den Stamme, hvoraf du er udsprungen!““ See, Arthur! hun havde Følelsen af det Medfødtes Herlighed.“

„Alt dette er jo dog kun udvortes Fortrin, og De er og bliver en Aristokrat!“ raabte Arthur.

„Ikke i den almindelige Betydning,“ svarede Franziska. „De fleste ædle Naturer, til hvem det Bedste er givet, har jeg netop fundet i Folkets Midte; dette er saaledes Tilfældet med Martin og med hans Kone Margrethe, der midt i sin Sindssvaghed dog har bevaret en høiere Værdighed, der vilde udmærke hende i enhver Stilling. Derimod kjender jeg ogsaa Folk af fornem Stand, der selv med de redeligste Bestræbelser ikke kan befrie sig fra den medfødte lavere Natur; saaledes erindrer jeg fra mine tidligere Aar en Adelsdame, der ved Siden af flere gode Egenskaber besad et afgjort Hang til at opsnappe Nyheder og bringe dem omkring. Maaskee havde en mindre god Opdragelse bidraget en Deel hertil; men sikkert var der ogsaa noget Medfødt deri. Denne Dame blev siden gift og elskede virkelig sin Mand. Strax efter hendes Giftermaal blev hendes Mand syg og plagedes af en Melankoli, hvori han var yderst vanskelig at omgaaes. Hun glemte da alt Andet og tænkte kun paa ham; hun bar stille de største Savn, fandt sig taalmodig i alle hans Luner og syntes at leve i en ganske anden Verden end før. Men efter nogle Maaneder blev hendes

Mand atter frisk, hun behøvede ikke mere at opoffre sig alene for hans Pleie; da vaagnede igjen den gamle Tilbøielighed, og trods al sin Adel og Fornemhed, holdt hun igjen Udkig med alle de Folk, der gik forbi, vidste, hvor mange Silkekjoler hendes Veninder anskaffede sig, og hvad der blev spist til Middag eller til Aften i hendes Nabolav."

„Det er endnu et Spørgsmaal, om alt dette udsprang fra Naturen, eller om det ikke snarere var en Følge af ond Vane fra Barndommen af," indvendte Arthur.

„Desuden kunde man spørge," tilføiede Waldstädten, der under denne Samtale var kommen ind, „om ikke denne Qvinde ved sin redelige Stræben har nedlagt en Spire hos sig, der, uagtet den her synes at qvæles af Ukrudt, dog hisset kan udvikle sig og opvoxe."

„Havde det Bedre ret fæstet Rod i hende, da kunde det heller ikke qvæles her," svarede Franziska.

„Det er ofte i slige Tilfælde faldet mig ind," sagde Waldstädten, „om ikke det, vi med redelig Iver og dog forgjæves have kæmpet for, endelig tilsidst ved Naadens Kraft, naar vi neddyppes i Dødens Vande, skal skjænkes os; og betragte vi den Fred, Taalmod og Kjærlighed, der tidt komme tilsyne i Livets sidste Øieblikke, saa kunne vi vel fristes til at troe dette. Erindre vi tillige, hvorledes selv Søvnen, ligesom et himmelsk Bad, styrker vore Sjæleevner; hvorledes det, som med Møie er opfattet af Hukommelsen, efterat Natten er forbi, naar den ny Morgen oprinder, bliver vor fri og inderlige Eiendom, hvorover vi med Lethed raade; betragte vi endvidere, som vi have Ret til, Døden som Søvnens mægtigere Broder,

som en Søn af høiere Orden, hvori de himmelske Kræfter i større Fylde ere tilstede, saa synes dette aldeles ikke urimeligt."

Kort efter blev Waldstädten taus og tankefuld, og, uagtet han saae meget venlig ud, saa var der dog Noget i hans Adfærd, der bragte Arthur til at tage tidligere Afsked end ellers.

„Jeg har en Skrivelse til Dig fra Maurice," sagde Waldstädten kort efter til Franziska, „hvis Indhold jeg beder Dig om alvorlig at overveie." Dermed leverede han hende en forseglet Seddel, som hun med ængstelig Følelse greb og gjennemlæste. — „O, min Gud," sagde hun endelig, „det kan aldrig skee!" — „Maurice er en brav Mand," sagde Waldstädten, og det er hans inderlige Ønske, efter hvad han har betroet mig, at dele den Eiendom med Dig, som har hørt Dine Forfædre til." — „Nei, nei! det er umuligt, jeg elsker ham ikke." — „Du har jo dog ønsket Dig et Slot nær ved Rhinen, Franziska, nu bliver det Dig tilbudt af en retskaffen Mand, der baade besidder Evne og Villie til at gjøre Dig lykkelig." — „Nei, det kan ikke skee!" — „Jeg vil ikke tvinge Din Tilbøielighed, imidlertid beder jeg Dig vel at betænke det, før Du giver ham Afslag; et sligt Tilbud kommer ikke saa let igjen, Franziska!" — „O, min elskede Onkel, det behøver ikke at betænkes, det lader sig aldeles ikke gjøre!"

Imidlertid var Arthur kommen tilbage til Bonn. Han befandt sig allerede temmelig nær ved sit Hjem, da han følte et let Slag paa sin Skulder, og Dr. Wagner stod ved hans Side. „Vil De maaskee den samme Vei, som jeg?" spurgte Wagner, „jeg staaer i Begreb med at aflægge et lille Besøg hos Hr. Eginhard." Ved at see

sig om, opdagede Arthur at han befandt sig lige ved Indgangen til den unge Digters Bolig. Da han nu tillige, idet han hævede sit Blik, bemærkede Eginhard selv, der stod i det aabne Vindue og vinkede ad ham, saa besvarede han Wagners Spørgsmaal med Ja og fulgte med ham op ad Trappen.

Eginhard modtog dem i den aabne Dør; han syntes denne Gang meget vel tilmode. „Jeg kan hilse Dem fra Herr Maurice," sagde han; „han har siddet en hel Time her og talt med mig om min tilkommende poetiske Virksomhed. Han fortalte desuden, at Baron Verville pludselig imorges har forladt hans Slot; Grunden er, at Verville, ved sine uforsigtige Yttringer, fra Politiets Side har paadraget sig en Opmærksomhed, der ikke behager ham. Efter Maurices Sigende kommer han neppe saa snart tilbage, og mig synes ordentlig, at jeg aander lettere, siden jeg hørte det."

„Det glæder mig for Dem," svarede Arthur.

„Efter hvad Maurice fortalte, er dog Baron Verville mest opbragt paa Dem," sagde Eginhard; „thi da De er en Belgier af Fødsel og dog ikke deler hans Anskuelser, saa betragter han Dem som en Forræder mod Fædrelandets Sag."

„Veed De, hvor Maurice gik hen, da han forlod Dem?" spurgte Wagner.

„Nei," svarede Eginhard; „men han har viist mig den Opmærksomhed at bede mig tilbringe dette Efteraar paa hans Slot; ja, jeg har endog Lov til at bo der den hele Vinter og den næste Sommer med, og da nu Efteraaret tegner til at blive saa smukt, og Egnen er saa tiltrækkende, og da jeg herfra med Lethed kan betragte de deiligste Steder ved Rhinen: saa tænker jeg virkelig at

benytte hans Tilbud. Han har sagt mig, at han ofte selv er fraværende; den Tid, han er borte, vil jeg da anvende paa mine Poesier."

„Da De nu bliver her i lang Tid," bemærkede Arthur, saa skulde De spørge Dr. Wagner om Raad og bruge en ordentlig Kur for Deres Hjertebanken." — „Har De Hjertebanken?" spurgte Wagner. „Ak!" svarede Eginhard, „den er allerede for længe siden forbi. Dog nægter jeg ikke, at jeg undertiden er stærkt plaget dermed." — „En Mand bør ikke have Hjertebanken," sagde Wagner, „det bør han overlade til hysteriske Qvinder." — „Har De aldrig lidt af Sligt?" — „Jeg? Jeg har vel undertiden i min Ungdom været nødt til at kaste en uforskammet Knægt paa Døren, men naar jeg da følte paa min Puls, som jeg af lægevidenskabelig Nysgjerrighed ved slige Leiligheder altid gjorde, da slog den saa fuldkommen i sin gamle Takt, at jeg ingen Forskjel kunde mærke. Men jeg kommer ellers i mit sædvanlige Ærinde, jeg er bleven Deres Brevdrager i denne Tid." — Med disse Ord overrakte han Eginhard et Brev, som denne strax brød og hurtig gjennemløb.

„Det er fra Frøken Emilie," sagde Eginhard, „hun adresserer sine Breve til Dem, fordi De, som hun mener, lettest kan sende dem efter mig i det Tilfælde, at jeg er fraværende. Vil De høre, hvad hun skriver?" Derefter læste han Følgende, uden at vente paa Svar:

„Ems d. 28 Aug. 1827.

„Jeg er nu fuldkommen mæt af det Liv, vi føre her og tænker snart at reise bort. Jeg ynder overhovedet ikke Badekure; thi mig synes, at man røber stor Ufrihed i Aanden, naar man saaledes nedstiger fra Selvbestem-

melsens Høider og underordner sig Naturen. Jeg siger dog ikke, at jeg foragter dem, der gjøre Sligt, tværtimod finder jeg, at de som oftest handle med fuld Berettigelse, naar man betragter det Standpunkt, hvorpaa de staae. Men jeg tør ikke vente nogen Frelse fra den Kant; hverken Vand, kølende Pulvere eller Diæt kunne kurere mig, naar jeg er syg; men jeg maa nedstige i mit eget Indre og vise den lavere Naturs Paatrængenhed tilbage ved Aandens Overmagt; jeg maa ville være frisk, saa bliver jeg det ogsaa. —"

„Hun forstaaer da vel at kurere sig ved en eller anden Syllogismus," sagde Dr. Wagner.

„— Hvad endnu behager mig mindre end Badning og Diæt, er det Afguderi med Naturen, der ogsaa her forfølger mig. Damer og Herrer drage ud i Procession i den tidlige Morgenstund paa Heste og Æsler, for at beundre den opgaaende Sol; man sværmer i Stjernelys og henrykkes over den brusende Strøm og over Maanen, naar den speiler sig i Vandet; man gjør Jagt paa Aftenrøden og lytter til Fuglesang og overrasker Landskaberne, medens de endnu bade sig i Morgenduggen; og naar jeg saa forkynder, hvad der nu for den philosophisk Udviklede næsten er vorden en Trivialitet, at selv den skjæveste Tanke, den sletteste Handling af et Menneske, som en Yttring af Friheden, er mere værdt end baade Sol og Maane med alle Planeter, Kometer og Fixstjerner ovenikjøbet: saa viser man mig endog den Ære at kalde mig extravagant.

Hvad De skriver om Franziska Waldstädten og om hendes medfødte Elskværdighed, kan være meget interessant for dem, der beundre Naturens Magt; men hvad mig angaaer, saa kommer jeg bestandig meer og meer til den Overbevisning, at det Medfødte kun er af meget under-

ordnet Værdi; ja, det er et stort Spørgsmaal, om ikke Troen paa det Medfødte grunder sig paa en Illusion, og om ikke alle Mennesker i Grunden komme til Verden med de samme Evner."

„Ganske rigtig," sagde Wagner, „saaledes kan man ogsaa paastaae, at alle Mennesker komme til Verden med de samme legemlige Qvaliteter, med det samme Slags Næse, med det samme Slags Mund, og at Grunden, hvorfor de siden blive smaa eller store, svage eller stærke, hæslige eller smukke, blonde eller brune, ene og alene ligger i deres egen Villie."

„Indvendingen træffer ikke," svarede Arthur; „thi Tilfældigheden kunde gjerne herske i Legemverdenen, og dog kunde dens Magt brydes i Aandens Rige."

„Læs kun videre!" sagde Wagner.

„— Frøken Waldstädtens Indre mener jeg saa temmelig at have gjennemskuet; thi Ideen i et Menneske, og det Standpunkt, hvortil denne har udviklet sig, var det mig sjelden vanskelig at faae fat paa; ofte gaaer den allerede op for mig efter en halv Times Samtale, ja efter et Par Ord af Vedkommendes Mund. Med Franziska Waldstädten var netop det Sidste Tilfældet, og min Mening om hende er den, at hun kunde blive en ganske artig Sommerfugl, hvis det blot engang lykkedes hende at bryde frem af sin Puppetilstand; men det vil hun vanskelig formaae. Som Gjennemgangspunkt vilde hendes Tilstand have en vis Gyldighed; men hun bliver staaende i Gjennemgangspunktet, det er hendes bestandige Ulykke og Uret.

Hun er skjøn, skriver De, som den unge Vaar, og jeg maa tilstaae, det er et meget betegnende Udtryk; thi Vaaren er jo den forgængeligste af alle Aarstider, og

dens Forgængelighed ligger netop deri, at den vil fastholde et i sin Enkelthed sat, altsaa usandt Moment; det til Frihed vaagnede Menneske derimod lever aldrig i Øieblikket, men i fuld Følelse af Øieblikkets bestandige Uret imod det Uendelige.

Med Hensyn til mine Planer for Fremtiden —" her holdt Eginhard et Øieblik op at læse høit og gjennemløb de følgende Linier sagte for sig selv.

„— Hils Arthur Helmuth!" vedblev han endelig. „Det er en Yngling, i hvis Bryst Noget rører sig, som er mere værdt end Alt, hvad der er medfødt; det immanente Begrebs Selvbevægelse er hos ham virkelig tilstede. Hils ham endnu engang, og det ret meget fra

Deres hengivne
Emilie Prechtl."

„De fleste Mennesker synes kun fødte for at forvanske, hvad bedre Hoveder have tænkt," sagde Wagner, hvorefter han gik hen til det aabne Vindue og saae ud paa Gaden, uden at agte paa den efterfølgende Samtale.

„Dette Brev forbauser mig," sagde Arthur, „jeg har aldrig før fra en Qvindes Haand seet Noget, der vidnede om en saa udviklet Intelligents."

„De er ikke den Første, som Frøken Emilie forbauser ved sin Udvikling," svarede Eginhard.

„Men hvorledes er det muligt, at hun i saa kort Tid har kunnet gjennemskue Franziskas Indre; thi hun har ganske Ret, Franziskas eneste Feil er, at hun endnu kun er et elskeligt Naturvæsen, der staaer aldeles bortvendt fra Nutidens Dannelse."

ordnet Værdi; ja, det er et stort Spørgsmaal, om ikke Troen paa det Medfødte grunder sig paa en Illusion, og om ikke alle Mennesker i Grunden komme til Verden med de samme Evner."

„Ganske rigtig," sagde Wagner, „saaledes kan man ogsaa paastaae, at alle Mennesker komme til Verden med de samme legemlige Qvaliteter, med det samme Slags Næse, med det samme Slags Mund, og at Grunden, hvorfor de siden blive smaa eller store, svage eller stærke, hæslige eller smukke, blonde eller brune, ene og alene ligger i deres egen Villie."

„Indvendingen træffer ikke," svarede Arthur; „thi Tilfældigheden kunde gjerne herske i Legemverdenen, og dog kunde dens Magt brydes i Aandens Rige."

„Læs kun videre!" sagde Wagner.

„— Frøken Waldstädtens Indre mener jeg saa temmelig at have gjennemskuet; thi Ideen i et Menneske, og det Standpunkt, hvortil denne har udviklet sig, var det mig sjelden vanskelig at faae fat paa; ofte gaaer den allerede op for mig efter en halv Times Samtale, ja efter et Par Ord af Vedkommendes Mund. Med Franziska Waldstädten var netop det Sidste Tilfældet, og min Mening om hende er den, at hun kunde blive en ganske artig Sommerfugl, hvis det blot engang lykkedes hende at bryde frem af sin Puppetilstand; men det vil hun vanskelig formaae. Som Gjennemgangspunkt vilde hendes Tilstand have en vis Gyldighed; men hun bliver staaende i Gjennemgangspunktet, det er hendes bestandige Ulykke og Uret.

Hun er skjøn, skriver De, som den unge Vaar, og jeg maa tilstaae, det er et meget betegnende Udtryk; thi Vaaren er jo den forgængeligste af alle Aarstider, og

dens Forgængelighed ligger netop deri, at den vil fastholde et i sin Enkeltheb sat, altsaa usandt Moment; det til Frihed vaagnede Menneske derimod lever aldrig i Øieblikket, men i fuld Følelse af Øieblikkets bestandige Uret imod det Uendelige.

Med Hensyn til mine Planer for Fremtiden —" her holdt Eginhard et Øieblik op at læse høit og gjennemløb de følgende Linier sagte for sig selv.

„— Hils Arthur Helmuth!" vedblev han endelig. „Det er en Yngling, i hvis Bryst Noget rører sig, som er mere værdt end Alt, hvad der er medfødt; det immanente Begrebs Selvbevægelse er hos ham virkelig tilstede. Hils ham endnu engang, og det ret meget fra

Deres hengivne
Emilie Prechtl."

„De fleste Mennesker synes kun fødte for at forvanske, hvad bedre Hoveder have tænkt," sagde Wagner, hvorefter han gik hen til det aabne Vindue og saae ud paa Gaden, uden at agte paa den efterfølgende Samtale.

„Dette Brev forbauser mig," sagde Arthur, „jeg har aldrig før fra en Qvindes Haand seet Noget, der vidnede om en saa udviklet Intelligents."

„De er ikke den Første, som Frøken Emilie forbauser ved sin Udvikling," svarede Eginhard.

„Men hvorledes er det muligt, at hun i saa kort Tid har kunnet gjennemskue Franziskas Indre; thi hun har ganske Ret, Franziskas eneste Feil er, at hun endnu kun er et elskeligt Naturvæsen, der staaer aldeles bortvendt fra Nutidens Dannelse."

„De maa vide, at Frøken Emilie har gjort det til sit Livs Opgave at studere Menneskecharakteren," svarede Eginhard.

„Men hun har jo neppe talt med Franziska i fem Minuter."

„Men jeg har, efter hendes Begjæring, meddeelt hende adskillige af Frøken Waldstädtens Yttringer, hvortil jeg ogsaa har knyttet flere Bemærkninger af Dem selv."

„Jeg veed Faa, hvis nærmere Bekjendtskab mere vilde interessere mig," bemærkede Arthur.

„Maaskee kan Deres Ønske blive opfyldt, før De venter det; Frøken Emilie har flere Bekjendte i Omegnen af Bonn, som hun gjerne vil besøge; og hvad mig angaaer, da skal jeg gjøre Alt, hvad jeg kan, for at drage hende hertil."

„Havde jeg en saadan Kone, da dreiede jeg Halsen om paa hende," sagde Wagner, hvorefter han tog sin Hat og gik, ledsaget af Arthur.

Fjortende Capitel.

Da Dr. Wagner og Arthur vare komne udenfor Eginhards Bolig, begyndte denne igjen med Beundring at omtale Emilies sjeldne Aandsudvikling.

„Derom vil jeg ikke tale med Dem nu, men om ti Aar," sagde Wagner; „siig mig hellere, om De har været hos Waldstädten i Dag." — „Ja, men jeg gik snart igjen; thi for første Gang i mit Liv troede jeg at spore

at jeg ikke var saa ganske velkommen." — „Ventede man ikke Maurice der?" — „Hvorfor spørger De derom?" — „Da De er en Ven af Waldstädtens Huus, saa kan jeg vel uden Indiscretion betroe Dem, at Maurice beiler til Franziskas Haand." — „Og troer De, at hun modtager hans Tilbud?" spurgte Arthur med en Stemme, der kun altfor tydelig røbede den Bevægelse, hvori denne Efterretning satte ham. — „Det haaber jeg ganske vist," svarede Wagner.

Arthur hørte til de Slags Mennesker, hvis Natur vanskelig bliver dem selv klar, og der trænge til et Stød udenfra, for at begribe, hvad der gjærer i deres Bryst. Saaledes havde han allerede længe elsket Franziska uden dog nogensinde at have tilstaaet sig selv sin Kjærlighed, ja uden, som det lod, i den senere Tid at være kommen hende et Skridt nærmere. Wagners Ord traf ham imidlertid ligesom en Lynstraale, der knuser, idet den adspreder Mørket, og i samme Øieblik, hvori Bevidstheden om hans Kjærlighed vaagnede, syntes ogsaa hans Haab aldeles at tilintetgjøres.

I stor Forvirring tog han Afsked fra Dr. Wagner og ilede hjem. — „Stakkels unge Mand!" sagde Wagner, idet han stirrede efter ham; „jeg tænkte det nok, det er en smertefuld Krisis; men det har ingen Nød, thi Sygdommen har i vore Dage tabt sin dræbende Kraft."

Uagtet Arthur i sit Hjerte gjorde Franziska tusinde Bebreidelser, fordi hun, som han mente, paa en grusom Maade havde leget med hans Rolighed, saa svævede dog hendes Billed ham bestandig for Øine, thi det gaaer tidt den Forelskede, der troer sig krænket i sin Følelse, ligesom dem, der lide af et chronisk Onde; naar de længe have grublet over deres Tilstand og betragtet den fra alle

Sider; naar de have gjentaget for dem selv enhver lille Omstændighed, der kan forøge deres Sjæleqval; saa begynde de at gruble forfra igjen og dreie sig saaledes bestandig i den samme Kreds.

Da Arthur en Tidlang havde overladt sig til sin Smerte, fattede han endelig den Beslutning aldrig at see Franziska meer. Han vilde ufortøvet forlade Bonn; ja han foresatte sig strax at skrive til sin Moder derom. Men neppe havde han skrevet nogle Linier, før han igjen kastede sin Pen bort; thi et saadant Brev fordrede, som han følte, en langt høiere Besindighed og et større Overlæg, end han i dette Øieblik havde at raade over.

Det er ikke vor Hensigt her at fordybe os i en forelsket Ynglings Planer og Drømmebilleder, kun saameget maa vi bemærke, at Arthur, der i det Mindste for en Tid vilde løsrive sig fra et Opholdssted, som nu var bleven ham utaaleligt, greb til en egen Udvei og foretog en Fodvandring i de mod Syden liggende Bjergegne.

Det var netop i Begyndelsen af September, Naturen havde paany efter flere stormfulde Dage gjenfundet den Ro, der saa tidt ledsager Efteraaret og forhøier dets Skjønhed. Skyggerne ved Middagstid vare blevne længere; men Solen skinnede endnu varmt over Dale og Viinbjerge, hvor Druerne funklede, ligesom magiske Krystaller, der i deres gjennemsigtige Indre havde opfanget og fængslet en Deel af den hensvundne Sommers Glands.

Men Arthur var denne Gang ikke saaledes stemt, at han kunde glæde sig ved Billedet af den omgivende Natur; tværtimod, hvad forhen vilde have henrykt ham, værdigede han nu neppe et Blik, og endelig vendte han efter ti Dages Vandring, under hvilken han vel havde trættet

sit Legeme, men ikke vundet Fred for sin Sjæl, igjen tilbage til Bonn.

I Begyndelsen, efterat han var kommen hjem, besøgte han ingen af sine Bekjendte, men sværmede eensom og drømmende rundt paa afsides Stier og i de omliggende Skove, hvor han, uagtet han fast havde besluttet at flye Alt, hvad der mindede ham om Franziska, dog ikke kunde undlade netop at opsøge de Steder, hvor han saa tidt havde vandret ved hendes Side.

En Dag da han allerede i flere Timer havde sværmet saaledes om, hørte han pludselig en Bæk risle, og efterat have fulgt dens Bred i længere Tid, øinede han endelig i nogen Frastand de to Klippeblokke, som vi engang før har omtalt, og der heldede sig imod hinanden med deres Toppe, medens Bølgerne styrtede sig ned ved deres Fødder ligesom i et underjordisk Vandfald.

Dette Sted havde han vel undertiden besøgt tilligemed Franziska, men han havde aldrig været istand til paa egen Haand at finde det igjen. Heller ikke denne Gang fandt han den Sti, der gik dertil, men var nødt til at bane sig Vei gjennem Slaaentjørne og Brombærbuske, og det var kun med stor Anstrengelse, at han naaede Toppen af det ene Klippestykke.

Neppe var han kommen derop, før han saae en qvindelig Skikkelse, der sad bortvendt fra ham, halv skjult bag Løvet af de vilde Rosenbuske paa Klippens Top, men der hurtig reiste sig, da hun mærkede hans Ankomst. Arthur blev staaende overrasket og ligesom fastmanet ved et Trylleri; thi selv før han kunde see hendes Ansigt, havde han paa hendes Skabning og Bevægelse gjenkjendt Franziska.

Ogsaa Franziska syntes overrasket ved at see ham.

„Kommer De endelig?" sagde hun, „hvor har De været i den lange Tid? Vi har hver Dag ventet Dem forgjæves." — „Franziska!" udraabte Arthur, „skulle vi atter gjenfindes her, og er det paa dette Sted, hvortil Erindringen saa fast knytter mig, at jeg skal bringe Dem min Lykønskning?" — „Deres Lykønskning? Og hvortil?" spurgte Franziska. — „Til Deres Forlovelse med Maurice." — „Med Maurice? De tager feil," sagde hun, medens en pludselig Rødme dækkede hendes Kinder. „Jeg veed det kun altfor vel," udbrød Arthur, „De vil blot skuffe mig." — „Jeg vil ikke negte, at mine Venner har ønsket denne Forbindelse; men dog er jeg ikke forlovet med Maurice og bliver det heller aldrig." — „De har afslaaet hans Haand?" raabte Arthur; „er det muligt?" — „De mener vel, at jeg ifølge min aristokratiske Tænkemaade ikke kunde afslaae et saadant Tilbud?" — „O, Franziska!" raabte igjen Arthur med funklende Blik, „men De seer bleg ud, har det kostet Dem saameget at sige ham Nei?" — „Det har virkelig kostet mig noget at krænke en Mand, som jeg agter, men dog er dette ikke Grunden til mit slette Udseende; jeg har lidt et stort Tab i disse Dage, Arthur, jeg har mistet en af mine troeste Venner." — „Hvem har De da mistet?" — „Den stakkels Martin er druknet; han drog ud paa Rhinen i en Storm, som hans urolige Sind bragte ham til trodse. Det var netop den samme Aften, da De besøgte Margrethe; vi ventede ham med Angst tilbage, men han kom ikke, og endelig for otte Dage siden har vi erfaret, at hans Baad er kuldseilet."

„Hans Skjæbne gaaer mig til Hjerte," sagde Arthur, „og dog kan jeg i dette Øieblik ikke ret sørge derover; thi De har væltet Sorgens Steen bort fra mit Bryst,

Franziska!" — „Hvor har De været i den lange Tid, og hvorfor reiste De bort uden at sige os et Ord derom, og uden at tage Afsked med os?" — „Ak! ogsaa mig drev mit urolige Sind; thi ved Rygtet om Deres Forlovelse blev Opholdet i Bonn mig utaaleligt." — „Kom nu Arthur, lad os gaae!" — „I denne Uvished kan jeg ikke gaae; jeg har ret følt i disse Dage, hvor tomt mit Liv vilde blive, naar De vendte Dem fra mig; jeg har følt, at et venligt Blik af Dem, en Gang med Dem gjennem Skove og Dale var mig mere værd end alle Jordens øvrige Herligheder, ja end alle Videnskabens Skatte, og Alt hvad jeg før agtede høiest." — „Tal med min Onkel, Arthur, og lad os nu gaae!" — „O, elskede Franziska!" raabte Arthur og trykkede hende til sit Bryst, „er det muligt, at De giver mig et saadant Haab?" — „Lad os nu gaae," sagde hun igjen, idet hun rev sig løs af hans Favntag, „og hør! — Nei tal ikke til min Onkel derom; Lad hellere mig sige det! Mig synes, det er bedre saaledes."

Uagtet Franziska sikkert var meget lykkelig ved Arthurs Kjærlighed, saa syntes dog den blotte Overbevisning derom at være tilstrækkelig for hende, og hun søgte aabenbart paa Hjemveien at lede hans Opmærksomhed bort fra sig paa andre Gjenstande. „See!" sagde hun, da de gik forbi nogle Viinbjerge, „Druerne ville blive fuldere dette Aar; Luften er varmere end sædvanlig, og alle Fugle synge skjønnere, end de pleie; der er ogsaa en Yppighed af Løv, som jeg ikke før har seet." — „Franziska!" svarede Arthnr, „jeg føler at Du er en Midler imellem mig og Naturen, hvad abstrakte Studier havde afbleget, har igjen vundet en friskere Farve ved at omgaaes med Dig; ved Dig er Jorden bleven mig rigere

og fyldigere, og jeg har lært bedre at begribe den evige Herlighed, der ogsaa bryder frem igjennem den endelige Verden." — „Nu forstaaer jeg Dig, Arthur, og nu føler jeg ogsaa ret, Du elsker mig," sagde Franziska.

Kort efter stode de udenfor Margrethes Huus. „Jeg kan ikke gaae her forbi i dette Øieblik uden at besøge hende," sagde Franziska, „hun har bestandig været mig saa tro og hengiven."

De fandt Margrethe paaklædt siddende i sit Værelse; hun saae vel bedrøvet ud, men dog syntes Sorgens første Heftighed overstaaet, og en stille Resignation var udbredt over hendes Aasyn. „Hvordan gaaer det Dig, min stakkels Margrethe?" spurgte Franziska. — „Vi skulle ikke bedrøves over dem, der gaae bort," svarede hun, „men snarere over dem, der blive tilbage."

„Har Du talt med de ærværdige Fædre om ham?" spurgte igjen Franziska. — „Ja, priset være den hellige Jomfru! der læses nu en Sjælemesse over ham hveranden Uge." — „Min stakkels Margrethe, hvad skal jeg gjøre for Dig?" — „Sørg ikke over mig! Min Forløsningstime vil ogsaa slaae." — „Det er mig kjært at see Dig saa trøstet." — „Jeg maa nu søge Trøst hos mig selv; thi den er borte, der før trøstede mig, og til hvem jeg støttede mit Hoved. Men hvem er den unge Mand der ved Eders Side?" — Franziska taug et Øieblik og blev staaende, ligesom om hun betænkte sig, endelig svarede hun: „Til Dig kan jeg vel sige det, Margrethe, denne unge Mand har jeg skjænket min Tro, og hvis Du virkelig elsker mig, saa maa Du ogsaa have nogen Godhed for ham."

Ved disse Ord rystede Margrethe paa Hovedet med kjendelige Tegn paa Misfornøielse. „Det har I gjort

ilde i," sagde hun. „Maurice, det var en Mand for Eder, paa ham kunde I have bygget i Liv og i Død, og han vilde ogsaa have skjænket Eder det igjen, der med Rette tilhører Eder; men denne Mand er en Fremmed, der vanskelig vil forstaae og skatte Jer saaledes, som I fortjener det." — „Naar Du bedre lærer ham at kjende, vil Du dømme anderledes." — „Nu, har I engang skjænket ham Eders Tro, saa bør I ogsaa holde den, og saa velsigne Eder Gud og alle hans Helgene! Og gid I aldrig maa blive saa forladt, som den, hvis Billede I bærer i Eders Aasyn, og hvis Arving I burde være paa Jorden."

„Hun taler meget bedre, end man efter hendes Stand kunde vente," sagde Arthur, da han igjen blev alene med Franziska. — „Dette Dødsfald har snarere styrket end svækket hendes Kraft," svarede Franziska.

Femtende Capitel.

Da Arthur og Franziska vare komne op ad Trappen i Waldstädtens Huus, mærkede de, at Døren til Dagligstuen stod aaben, og bleve derved Vidner til en Samtale, der i høi Grad vakte begges Opmærksomhed.

„Jeg vedgaaer aldeles ikke, at det er min Tro," sagde en qvindelig Stemme, „men dog var det tænkeligt, at en aandfuld Mand kunde see Sagen fra dette Synspunkt, og at han kunde have opfattet Christendommen i

sin Sandhed, uagtet han benegtede Christi historiske Fakticitet."

„Det er Frøken Emilie Prechtl," hviskede Franziska, og baade hun og Arthur bleve pludselig staaende, medens tillige en øieblikkelig Blegbed udbredte sig over Franziskas Kinder.

„Jeg indseer ikke, hvorledes der kan være Tale om nogen sand Christendom, naar man drager Jorden bort under Christi Fødder og opløser ham selv i en Luftskikkelse," svarede Waldstädten.

„De maa ikke forglemme, at det ei er min Mening, jeg her fremstiller; thi hvad mig angaaer, da troer jeg fast paa Christus, og selv om jeg maatte antage, at han var død den Død, hvorfra intet Menneske vender tilbage, og at Opstandelsen i Naturens Verden kun var en skjøn Mythe: saa vilde jeg ikke desmindre indsee, at han til Trods herfor kunde sprænge sin Grav og opstige forklaret i Tankens evige Rige."

„Ja jeg veed det vel, at det levende Ord, der var blevet til Kjød, for Eder har tabt sit Liv og er blevet til Ord igjen," svarede Waldstädten.

„Kom! vi tør ikke blive længere her," sagde Franziska, og baade hun og Arthur traadte nu ind i Salen, hvor de fandt Waldstädten og Frøken Emilie Prechtl tilligemed Eginhard, som dog hidtil ikke havde taget nogen Deel i Samtalen og syntes nedsunken i sine egne Betragtninger.

Medens Waldstädten bevidnede Arthur sin Glæde over at see ham igjen, nærmede Eginhard sig til Franziska og sagde: „Jeg har tilladt mig at føre Frøken Emilie herhid, som ved Deres Bekjendtskab ønsker at trøste

sig over det Savn, hun føler ved at forlade en kjær Veninde."

„De tager feil, jeg føler intet Savn," svarede Emilie, „Jeg opfatter Livet i sin Heelhed, aldrig i Momentet; derfor har ogsaa Momentet tabt sin Ret over mig, og ingen Skilsmisse i Tiden har for mig nogen virkelig Gyldighed."

„Frøken Emilie er bestandig vant til at see hver enkelt Handling i sit Liv i Forbindelse med det Høieste," sagde Eginhard.

„Saaledes bør Enhver see sine Handlinger," svarede Emilie.

„Det maa være en vanskelig Opgave," bemærkede Franziska.

„Er det Dem da bestandig nok at forstaae det Omgivende, det Allernærmeste?" spurgte Emilie, „og har De aldrig i Deres Liv følt Trang til at forstaae, hvad der ligger bag ved Deres Forstand, hvad der ligger til Grund for, at De forstaaer?"

„Aldrig," svarede Franziska.

„Det kan jeg begribe," sagde Frøken Emilie.

Nu traadte Wilfred ind med blussende Kinder og ilede, uden at hilse eller see sig om, hen til Franziska. „Marie vil ikke tro," sagde han, „at Ridderne i gamle Dage vare saa stærke, og at de vare klædte i Jern og havde Sværde, der kunde hugge igjennem Skjold og Hjelm af det blankeste Staal."

„Hils paa de Fremmede, Wilfred!" sagde Waldstädten.

Wilfred saae sig da om og rakte Haanden til Eginhard og Arthur, men blev staaende langt borte fra Emilie og vilde aldeles ikke nærme sig til hende.

„Gaa nu Din Vei, min Dreng!" sagde Waldstädten, „og bryd Dig ikke om, hvad Marie siger!"

Wilfred gik strax, men Emilie kunde ikke tilbageholde den Bemærkning, at Børn, naar de ikke tidlig ere blevne vante til at reflektere over dem selv, bringe et raat og ubenskabeligt Element ind i de Voxnes Kreds, og at de derfor, saa ofte det var muligt, burde banlyses derfra.

„De maa vide," sagde Eginhard affides til Arthur, „at Frøken Emilie i mange Aar har gjort Opdragelsen til den fornemste Gjenstand for sin Forskning, og, mellem os sagt, der er Haab om, at hun nu endog vil fæste Bolig i vor Nærhed, for praktisk at udøve denne Kunst." — „Hvorledes det?" spurgte Arthur. — „Det er næsten afgjort, at hun paatager sig at være Opdragerinde for Maurices Børn, og det er den egentlige Grund, hvorfor hun er kommen til Bonn." — „Er det muligt?" — „Tys! det er næsten ganske vist, jeg har selv været Underhandler i denne Sag og smigrer mig med, at jeg for en stor Deel har bidraget til dens heldige Udfald, dog maa jeg erindre Dem om, at alt dette endnu er en Hemmelighed."

Det var aabenbart, at Eginhard, trods sin Ærbødighed for Emilie, dog ikke følte sig ganske vel i hendes Nærhed, uden Tvivl fordi hun, ved at bemægtige sig hele Samtalen, hindrede ham fra at hendrage Selskabets Opmærksomhed paa sig. Han var derfor denne Gang mod Sædvane temmelig taus, og endelig erklærede han, at han vanskelig kunde blive længere, fordi han var indbuden i en Familiekreds, hvori han skulde læse nogle af sine Digte. „Gaa De kun!" sagde Frøken Emilie, „Herr Arthur Helmuth skal samme Vei som jeg, han er da vel saa god at ledsage mig hjem."

„Du maa ikke gaae med hende, Arthur!“ sagde Franziska i et Øieblik, hvori de to Elskende havde vidst at finde hinanden alene i et Sideværelse. „Men Franziska, hvorledes kan jeg lade det være?“ — „Du finder vist Behag i hendes Talemaader, Arthur!“ — „Elskede Franziska, vær dog fornuftig!“ — „Saa lov mig i det Mindste ikke at tale stort med hende, og indlad Dig især ikke paa hendes Philosophi, som hun kalder det!“ — „Men siig mig dog, hvorfor hun mishager Dig saa stærkt.“ — „Det veed jeg ikke ret selv; jeg føler kun, at hun er mig i min inderste Sjæl imod.“

Desuagtet kunde Arthur ikke undgaae paa Hjemveien at tale temmelig længe med Frøken Emilie, saameget mere, da hun gjorde Franziska selv til Gjenstand for Samtalen, og da hun endog i Begyndelsen paa en Maade syntes at anerkjende hendes Elskværdighed.

Under denne Samtale var hendes Sprog meer naturligt end ellers, formodentlig fordi hun her fuldkommen vilde forstaaes og dog ikke vidste, om Arthur var saa erfaren i den philosophiske Terminologi, at han bestandig kunde følge hende, naar hun betjente sig deraf.

„Uagtet jeg er meget forskjellig fra Frøken Waldstädten,“ sagde hun, „og betragter Livet under ganske andre Forudsætninger, saa kan jeg ikke negte, at hun paa sit Standpunkt bevæger sig med megen Gratie, og at hun endnu har bevaret en Friskhed, som man udenfor den barnlige Alder sjelden finder.“

„Det glæder mig overordentlig,“ svarede Arthur, „at netop De, hvis Udvikling, som De selv bemærker, har taget en anden Retning, viser hende en saa stor Billighed og det uagtet —“

„Uagtet hun just ikke viser en saa stor Billighed

skets Skikkelse, saa er det ikke fordi denne fra Begyndelsen af var dannet efter dette Tegn, men omvendt fordi Korset, for at være brugeligt til sin Bestemmelse, maatte dannes efter Grundfiguren i Menneskets Legeme, og da nu tillige denne Menneskets Grundfigur, skjøndt rigtignok kun fordreiet, gjenkommer paa mange Punkter i den dyriske Verden, saa er det begribeligt, at hiint Tegn ogsaa kan eftervises her. Men alle slige Forestillinger have — som De vist med Deres klare Blik selv vil indsee — ikke saa megen Grund i det virkelige religieuse Liv, som i en barnlig Phantasi, der leger med de religieuse Forestillinger."

Med disse Ord, hvis Sandhed syntes indlysende, adspredte Frøken Emilie ganske den Nimbus, hvori Arthur hidtil havde seet den af Franziska opstillede Natursymbolik, og hvor varmt han end hang ved sin Elskede, saa troede han dog at maatte indrømme, at hun i Klarhed og Indsigt stod langt tilbage for Emilie, som med sit skarpere Blik strax havde gjennemskuet den Uklarhed, hvori Franziska endnu var hildet.

Hvad der imidlertid undgik Arthurs Opmærksomhed var, at Frøken Emilie her bekæmpede sine egne Grundsætninger; thi hendes hele System gik ud fra den Fordring, at Mennesket aldeles burde tilintetgjøre sin Forbindelse med den øvrige Natur, idet han med religieus og philosophisk Hovmod stillede sig høit over den paa Tankens Isoleerskammel; men naar hun nu paa den anden Side saaledes satte Mennesket i Række med de øvrige Skabninger, at eet betydningsfuldt Tegn allerede udvortes angav den dybe Forbindelse mellem dem: da syntes heller ikke den Natur, hvori Menneskets Grundform saaledes afspeilede sig, at kunne ignoreres eller bortvises med Foragt.

Hvad der med Hensyn til Arthur forøgede Vægten af Emilies Ord var, at hun egentlig blot udtalte, hvad han selv tidligere havde anet. Men uagtet alt dette jublede dog hans Sjæl ved den Tanke, at den yndige Franziska skulde tilhøre ham, og han var fuldelig overbeviist om, at ikke det meest udviklede Væsen paa Jorden kunde skjænke ham saa stor en Salighed som den, han følte ved hendes Side.

Sextende Capitel.

Saasnart Waldstädten blev alene med Franziska, fæstede han sine Øine paa hende og spurgte med en blid, men tillige alvorlig Stemme, hvor hun havde fundet Arthur. Franziska fortalte da med nogen Forlegenhed, at Arthur nylig var kommen hjem fra en Lystreise langs ad Rhinens Bredder, og at hun havde mødt ham i Skoven nærved Siegfloden.

„Jeg har maaskee tidligere altfor meget overladt Dig til Dig selv," bemærkede Waldstädten, „jeg var sikker paa, at Du ikke vilde foretage Dig noget falskt Skridt, og det er jeg endnu; men dog maa jeg efter adskillige Vink, som man har givet mig, for Dit eget Rygtes Skyld, anmode Dig om at være forsigtigere i Din Opførsel mod Arthur, end Du hidtil har været."

Dette Øieblik syntes Franziska, at hun ikke kunde lade gaae unyttet bort, og hun tilstod da for sin Onkel, hvorledes hendes Forhold til Arthur nu havde forandret sig.

„Det er, siden Du afslog Maurices Haand, ofte faldet mig ind, at dette vilde skee," sagde Waldstädten, hvorefter han taus gik op og ned i Værelset.

„Har Du ret betænkt," vedblev han endelig, „hvad det vil sige, at forbinde Dig med en Mand, der tilhører en anden Kirke end Du?" — „Derfor vil jeg sandelig ikke elske ham mindre," svarede Franziska, idet hun kastede sig om sin Onkels Hals. — „Og dog er det neppe godt," sagde Waldstädten, „at de, der ville slutte et saadant Forbund, adskilles ved Troen i deres inderste Dyb; imidlertid kan jeg ikke frikjende mig selv, jeg har ikke vaaget nok over Eders Omgang, derfor maa jeg ogsaa bære med Eder, hvad der følger paa."

Waldstädten indvilligede nu i de Elskendes Forbund, dog med den Indskrænkning, at Forbindelsen skulde holdes hemmelig, indtil Arthur havde fuldendt sine Studier ved Universitetet.

Ligeledes forlangte Waldstädten, at Arthur strax skulde skrive til sin Moder og bede om hendes Samtykke; thi da hun var en streng Protestant, kunde man maaskee fra hendes Side vente Indvendinger. Denne Waldstädtens Begjæring blev ogsaa opfyldt.

Flere Dage derefter aflagde Franziska og Arthur et Besøg hos Fru Sarnen, som Waldstädten alt havde underrettet om, hvad der var foregaaet. Fru Sarnen modtog dem med stor Glæde. „Den, som Franziska vælger, har tilvisse en høi Stjerne hos mig," saaledes tiltalte hun Arthur; „thi han maa være en ædel Mand, det kan ikke være andet."

„Gud være lovet, at det ikke blev Maurice," sagde hun kort efter til Franziska; „thi han var sandelig ikke nogen Mand for Dig, om Du saa kunde faae alle de

Rigdomme med ham, som engang tilhørte Din ulykkelige Tante; hun havde dog kun lidet Godt deraf, Gud bevare min Datter for en saadan Skjæbne! Lad ham kun beholde sine Eiendomme! Min Franziska behøver dem med Guds Hjælp ikke."

„De kjender endnu ikke alle hendes Talenter," vedblev Fru Sarnen, idet hun igjen henvendte sig til Arthur, „betragt engang denne Kjole! Den har hun selv tilskaaret, og see nu, hvor fortræffelig den sidder!" Dermed tog hun Franziska og dreiede hende rundt paa Gulvet, for at Arthur skulde see hende fra alle Sider.

„Ja jeg elsker, ærer og agter hende," sagde hun, „det er ikke min Fortjeneste, men hendes; thi hun er complet i alle Maader, og skjøndt vi ikke her paa Jorden ganske kunne ignorere Syndefaldet, saa mener jeg dog virkelig, at hun næsten har sprunget det over."

Saaledes vedblev Fru Sarnen, saa ofte Leilighed gaves, at rose sin Yndling, og uagtet al hendes Overdrivelse, ja uagtet den kjendelige Forlegenhed, hvori hun derved satte Franziska, saa klædte dog den Iver og Overbeviisning, hvormed hun talte, hende saa godt, at Arthur hørte paa hende med stor Glæde.

Kort efter kom Fru Sarnens Søn ind. Medens han underholdt sig med Franziska, fortalte hans Moder Adskilligt om Franziskas Forældre og øvrige Slægt, med hvis Forhold hun syntes vel bekjendt. Hvad Arthur ved denne og flere Leiligheder erfarede, skal vi senere fremstille i Sammenhæng; her vil vi kun meddele, hvad der er nødvendigt for at forstaae de Betingelser, hvorunder Franziska levede i sin Onkels Huus.

Efterat Leopold Waldstädten, saaledes hed Franziskas og Wilfreds Fader, havde givet Afkald paa sin Reli-

gion, kom det til et fuldkomment Brud imellem ham og hans ældre Broder. Den yngre Waldstädten gjorde nu flere Reiser med sin unge Kone, hvilke kostede ham Meget. Senere kjøbte han et anseeligt Gods paa den høire Rhinbred; men dette blev i de paafølgende Krigsaar aldeles ødelagt, og endelig blev det solgt, og han beholdt Intet tilbage af den Formue, hans Hustru havde medbragt. Tilsidst mistede han ogsaa denne, der døde i Barselseng med Wilfred. Dette Tab tog han sig saa nær til Hjerte, at han kort efter selv fulgte hende i Graven. Først paa Dødssengen blev han ved Fru Sarnens Mellemhandling forligt med sin Broder, der nu paatog sig at sørge for hans efterladte Børn og betale hans Gjæld, hvortil ogsaa Maurice gav et betydeligt Bidrag.

„Men hvorfor sørgedes der ikke for, at de stakkels Børn antoge den protestantiske Lære?" spurgte Arthur.

„Fordi Leopold Waldstädten havde lovet sin Hustru," svarede Fru Sarnen, „at hendes Børn skulde opdrages i hendes egen Tro. Hans Broder maatte derfor høitidelig forpligte sig til, at han aldrig vilde rokke den, hvilken Forpligtelse vor værdige Ven ogsaa, skjøndt vistnok med et tungt Hjerte, bestandig har holdt."

„Veed Du vel," sagde Fru Sarnen kort efter til Franziska, „at jeg for et Par Dage siden traf sammen med det forstandigste Fruentimmer, som jeg har mødt i mit Liv; hun talte saa klogt, at det var en Lyst at høre hende, og Alle lyttede, naar hun blot lukkede Munden op. Det vilde være en Veninde for Dig, mit Barn!"

„Ak, det var vist Frøken Emilie Prechtl!" udraabte Franziska.

„Ganske rigtig, saaledes hed hun."

„Det glæder mig, at ogsaa De lader hende vederfares Ret,“ sagde Arthur.

„Hvad har da Fru Sarnen egentlig imod Maurice?“ spurgte Arthur siden, da han fulgte sin Elskede hjem.

„Hendes Vrede er uden Tvivl gaaet i Arv til ham fra hans Tante,“ svarede Franziska, „der var Herr von Mandeslohs anden Kone, og paa hvem Fru Sarnen endnu den Dag i Dag er meget vred.“

Da de to Elskende kom nær til Waldstädtens Bolig, hørte de en Folkevise, der blev sungen i en af de omliggende Haver; Melodien passede saa ganske til Sangen og klang trods sin Eensformighed saa smukt, at de begge bleve staaende for at lytte dertil. Visen selv ville vi her nedskrive.

Det er alt længe siden, at jeg min Elskte saae,
Jeg hende saae i Aftes ved Husets Dør at staae.

Hun hvisked' sagte: „Kys mig!“ da jeg forbi vilde gaae,
„Ei Moder skal det vide.“ Dog Moderen det saae.

„Ak har Du alt en Beiler, min Datter, vaer derpaa!
„Hvis Du Din Tro ham skjænker, det vil Dig ilde gaae.

„Thi naar de andre Piger i lange Rækker staae
„Med deres grønne Krandse og froe til Dandsen gaae.

„Da maa Du unge Qvinde saa bleg i stillen Vraa,
„Imens Dit Hoved smerter, ved Vuggen stedse staae;

„Og synge tidt med Taarer, imens de Gænger gaae:
„„Sov ind, sov sødt og rolig og luk de Øine smaa!““

— Af Ilden kan man tæmme, hvor vidt og vildt den gaaer,
Dog Kjærlighed aldrig glemme, saalænge Hjertet slaaer.*)

Slige Viser fatter man først ret, naar man hører dem synge," bemærkede Arthur, „det er kun igjennem Melodien, at de udfolde deres rette Betydning." — „Det er en Sang, der ganske hører Jorden til," sagde Franziska, „troer Du, at Frøken Emilie vilde finde Smag i den?" — „Det veed jeg ikke." — „Men jeg veed vist, at hun vilde afsky den," sagde Franziska ivrig.

Kort efter fik Arthur et Brev fra sin Moder, som han med nogen Ængstelighed brød. Før vi meddele Indholdet af dette Brev, maae vi underrette Læseren om, at Fru Helmuth ikke var aldeles fri for et Slags religieust Sværmeri, og især var hun overbeviist om, at Forsynet tidt giver sin Mening tilkjende ved hemmelige Vink og Henpegninger, for hvilke det er Menneskets Pligt bestandig at holde Øiet aabent.

I det omtalte Brev meddeelte hun nu sit Samtykke til Arthurs Forlovelse; „thi", skrev hun, „min Høiagtelse for Waldstädten er, uagtet jeg personlig kun lidet kjender ham, meget stor, og jeg haaber visselig, at den unge Pige, der opdroges under hans Tilsyn, vil blive en god Ægtefælle. Desuden har jeg, Dagen før jeg fik Dit Brev, havt en Drøm, hvoraf jeg maa troe, at Du er bestemt til at lede Franziska Waldstädten bort fra de papistiske Veie, hvorpaa hun nu vandrer, og naar dette er Tilfældet, saa mener jeg, at det vilde være høist egenraadigt af mig at sætte mig imod, hvad der maaskee er besluttet i et høiere Raad."

---

*) Omarbeidet efter en gammel Folkesang.

Dette sidste Tillæg meddeelte Arthur hverken til Franziska eller til hendes Onkel, men forelæste dem kun de Steder, hvori hans Moder ubetinget syntes at samtykke i Forbindelsen.

En lykkelig Tid frembrød nu for de Elskende, Vinteren svandt hen som en skjøn, flygtig Drøm, og Vaaren der i dette Aar kom tidligere end sædvanlig, syntes endnu at ville forøge deres Lykke.

Neppe var Isen smeltet, og neppe begyndte Myggene deres luftige Dandse i det tidlige Foraar, før Franziska førte sin Elskede ud i Lunden, hvor de første Blomster spirede frem, og hvor Bierne sværmede om det gule Støv, der udgik fra den skæggede Skovpiil. Her lærte hun ham àt kjende Trækfuglenes Stemmer og gjorde ham opmærksom paa de fine Svøb, hvorunder Sommerfuglene vente deres Udvikling, og viste ham, hvorledes den unge Planteverden stod skjult bag det visnede Løv. „Saaledes har den hemmelig været tilstede den hele Vinter,“ sagde hun engang. „Hvorfor bedækker Du saa omhyggelig de smaa Spirer med Løv?“ spurgte Arthur. — „Ak man paastaaer vel, at Naturen mangler Følelse,“ svarede Franziska, „men naar jeg seer paa det bløde Leie, den har beredt selv for den mindste Orm, saa kan jeg ikke troe det; sikkert gaaer det den til Hjerte, naar man forstyrrer de selsomme Kunstværker, for hvilke den saaledes vaager og sørger.“

Siden, da Løvet sprang ud, gjorde de, ligesom i Begyndelsen af deres Bekjendtskab, lange Vandringer med hinanden, og det forekom da Arthur — thi slige Drømme bedaare jo tidt de Elskende — at Gjøgen slog fuldere, og at Stæren fløitede stærkere, og at Nattergalen sang sine

skjønneste Sange, hver Gang Franziska gik igjennem Skoven.

Dog ikke blot naar Veiret var godt, vandrede de saaledes sammen, men ogsaa naar Regnen hang truende over deres Hoveder, og naar Vinden jagede Skyerne over Himlen. Arthur blev saaledes tidt Vidne til den forunderlige Leg, som Lyset og Skyggerne drive med den øvrige Natur, og han maatte da vel sande, at den neppe kjender Naturen halvt, der kun betragter den paa klare, stille Solskinsdage.

Men naar Stormen kom i Utide, naar den ødelagde de unge Spirer og knækkede Løvet i dets Udspring, da blev Franziska hjemme; ja paa slige Dage befandt hun sig ikke engang vel. Det Samme var Tilfældet i stærkt Tordenveir, som vi have seet, ligeledes i Løvfaldstiden, og det var aabenbart, at hun afhang mere af slige Naturforhold end de fleste Andre.

„Seer Du“, sagde Arthur engang ved en saadan Leilighed, „Naturen, der er saa mild og god, kan dog ogsaa undertiden være grusom.“

„Ja det er Noget, som jeg ikke kan forklare,“ svarede Franziska.

Temmelig ofte foretoge de Elskende Seiltoure paa Rhinen. Ved slige Leiligheder hengav Franziska sig til de selsomme Drømme, vi tidligere har omtalt. Naar hun saaledes sad nedsunken i sine Betragtninger og derefter pludselig slog de dunkle, trylleriske Øine op, da maatte Arthur tænke paa hine vidunderlige Væsner, om hvilke man fordum meente, at de boede i krystalklare Hvælvinger paa Flodbunden, hvorfra de af og til hævede sig for i stille Nætter at hensvæve over Vandene.

Franziska, der var en stor Elskerinde af ridderlige Øvelser, foretog ogsaa undertiden Toure til Hest med sin Forlovede. Naar hun da travede forbi i sin sorte Dragt, medens det lange hvide Slør viftede i Vinden, saa bleve Mange staaende paa Veien og stirrede efter hende med Forundring; thi ogsaa nu havde hun Udseende af en Skikkelse fra en forsvunden Verden; dog lignede hun ikke mere nogen Flodnymphe, men snarere en deilig Ridderfrøken, der drog ud paa Jagt fra en af de omliggende Borge.

Til de gamle Ruiner foretog de ogsaa undertiden Valfarter. Franziska lod sig da vise om overalt og betragtede de Indskrifter, der fandtes, hvilke hun, efterdi de som oftest vare skrevne paa Latin, lod Arthur oversætte. „Naar vi læse disse Indskrifter," sagde hun engang, „hvori Bygherren takker Gud for det Værk, han har udført, og glæder sig ved at boe deri til sin Dødsdag, da mærke vi vel, hvilken Lykke der har blomstret indenfor disse Ringmure; derfor vilde jeg ønske, Arthur, at Du og jeg havde levet her i et af de længst hensvundne Aarhundreder, før endnu al den moderne Viisdom var trængt ind i Verden."

Franziskas Stemning i hine Dage vil man tildeels see af et Brev, som hun tilskrev sin Pleiemoder. Ogsaa Fru Sarnens foreløbige Billet vil maaskee, som et Bidrag til hendes Charakteristik, læses med et Slags Interesse.

Til Franziska Waldstädten.

Den 7de Mai 1828.

Dine Linier fra i Forgaars har jeg rigtig modtaget, mit Barn! De glædede mig overordentlig; thi jeg seer

deraf, hvor vel Du befinder Dig. Min Søn, for hvem jeg, i det Haab, at Du ikke tog det ilde op, læste dem, blev ganske glad derover. „Man seer dog ret, at hun holder af os,“ sagde han. Tænk engang, hvor storagtig den Knegt er! Men jeg, min Pige, er ikke saa lettroende; jeg maa have flere Beviser, naar jeg skal fæste Lid til Sligt, og hvis Du ikke kan komme selv, saa forlanger jeg i det Mindste en Udsigt over Alt, hvad Du oplever; thi med blotte Venskabsforsikkringer lader jeg mig tilforladelig ikke afspise. Hils Arthur og sig ham, at jeg beundrer den Smag, han har lagt for Dagen i sit Valg. Han er en fortræffelig ung Mand, der ganske fortjener min ridderlige, høihjertede Franziska, og for at Du ikke skal bilde Dig formeget ind af Din Skjønhed, min Jomfru, saa vil jeg sige Dig, at han næsten er ligesaa smuk, som Du, skjøndt det rigtignok er overordentlig meget sagt.

Din til Døden tro Pleiemoder
Elisabeth Sarnen.

Til Fru Sarnen.

Den 8de Mai 1828.

Jeg vilde ønske, at De var hos mig, min ædle Moder! og at De kunde læse i mit Blik, hvad jeg har at sige Dem, saa jeg ikke behøvede at tale meer derom.

Nei! mit Hjerte har ikke fjernet sig fra Dem, og heller ikke fra min Onkel og heller ikke fra min elskede lille Wilfred.

O, hvor er han mig ikke kjær, denne deilige Dreng, med Lokker, som den bøiede Viinranke, og med Øine, hvori en uendelig Verden funkler! Og hvor er han ikke tro og god! Vi ere Søskende for Evigheden, det veed jeg vist.

Men Arthur — ja ham elsker jeg jo rigtignok anderledes.

„Du er et godt Barn, Franziska," sagde min Onkel til mig forleden Dag; „men den Troskab, vi arvede efter vore Fædre, den har min Broder neddraget fra det himmelske Rige til den jordiske Brud, hans Forvildelse er gaaet i Arv til Dig; derfor frygter jeg, hvor tro Du end er, at hvad der er begyndt med jordisk Sind, ogsaa vil have Jordens Henvisnelighed i sig."

Jeg vil ikke fragaae, at denne Tale ængstede mig noget, men dog er mit Haab stærkere end min Angst.

Ak er det da saa stor en Synd at elske Jorden? Ja naar vi altfor tidlig vende os bort fra det jordiske Liv, er vi da ikke ligesom uartige Børn, der foragte det Legetøi, de har i Hænderne og skrige for at faae Noget, der endnu er bedre? Er ikke dette en Utaknemmelighed mod de hellige Magter, fra hvilke Livets Gave kommer? Og dog betragte de fleste Mennesker netop dette som Tegn paa stor Gudsfrygt.

Arthur er hver Dag hos os, og jeg fører ham omkring paa alle mine Yndlingssteder; jeg veed sandelig ikke, hvorledes jeg skal holde det ud, naar han engang forlader os, selv om det ogsaa kun bliver paa kort Tid.

Dog at tale om ham og om mit Forhold til ham, synes mig næsten en Vanhelligelse, især siden jeg ved at høre Frøken Prechtl, har erfaret, hvor afskyelig Ordet kan misbruges.

Vi har i den sidste Tid oftere havt Besøg af den omtalte Dame, i hvem ogsaa De er saa indtaget. Hvis De kjendte hende saa godt som jeg, da vilde De nok forandre Deres Mening.

Arthur taler ogsaa tidt om hendes Klogskab; mig forekommer det som om hun slet ikke er saa klog; thi hun seer næsten Intet i sit rette Lys, men hun har kun visse pyntede Talemaader, som hun læser sig til, og hvormed hun bestandig hjælper sig. „Hun er en philosophisk Phraseolog,“ siger Dr. Wagner.

Hun har ogsaa forsøgt at oplære mig i sin Viisdom; ja forgangen Dag vilde hun endog, jeg skulde læse en Afhandling, der var skreven i hendes Stiil over Shakspeare; men jeg betakkede mig og sagde, at jeg ingen Lyst havde til at blive spoleret.

Forleden førte hun Maurices to Børn hid. Jeg beklager Dem, de Stakler; thi de maa efter hendes Sigende arbeide fra Morgen til Aften. „Men hvorledes skal de holde det ud?“ spurgte jeg, „de er jo dog ikke meget stærke.“ — „Ved Aandens Seier over Legemet,“ svarede hun, „deres naturlige Liv maa knækkes og gaae til Grunde, om de saa skulde tabe al Saft og Kraft derved.“ — „Kunde hændes,“ svarede jeg.

Forestil Dem dog, de stakkels blege Børn maae læse Schleiermachers Oversættelse af Plato. Men dermed er hun dog ikke fornøiet; „thi Plato er altfor poetisk,“ siger hun, „og Poesien er de alt ude over, de skal nu kun lære at tænke, Intet videre.“

„Ligesaalidt som vi bestandig kan leve i det klare Sollys,“ bemærkede min Onkel, „ligesaalidt kan Sjælen bestandig færdes i den strenge Tankes Rige; thi ogsaa Natten og Søvnen fordre deres Ret.“ — „Jeg hader Søvnen,“ svarede Emilie. — „Og dog kan den ikke undværes,“ vedblev min Onkel, „Solskin maa vexle med Stjernelys, og hver Nat maa Sjælen bade sig i Tilværelsens skjulte Kilder; Kunstens Morgen- og Aftenrøde

maa heller ikke mangle; uden dem vilde Sjælen ældes, og Tanken vilde kun fremstille et farveløst Omrids uden Fylde; thi denne Fylde kommer bestandig fra de dunkle Vande, hvorfra Livet udspringer." — O, hvor har han ikke Ret!

Men nu skulde man dog i det Mindste troe, at de stakkels Børn havde lært at tænke nogenledes ordentlig, og dog forsikkrer jeg Dem om, at dette aldeles ikke er Tilfældet. Andre Børn veed tusinde Ting, som de ikke har læst sig til, man begriber tidt ikke, hvorfra det kommer, det er ligesom de indaande det med Luften; men disse veed Intet uden deres Lectier, og dem kan de blot ramse op.

Hun lader sig aldeles ikke lede af den naturlige Følelse, paastaaer hun, men kommer til Alt ved Slutninger, og saaledes mener hun at begribe det, som hun slet ikke hverken udvortes eller indvortes har gjennemlevet. O, min ædle Moder! Er ikke dette den allerstørste Hovmod, naar man saaledes bilder sig ind at kunne fælde Dom baade over hvad man kjender og ikke kjender, og naar man mener at være færdig uden at være moden. „Før var det slette Digtere," sagde Wagner, „der drev en Leg med Klangen og de blotte Ord, men nu er Raden ogsaa kommen til Philosopherne."

Arthur paastaaer, at hun har smukke Øine, mig forekomme de hæslige; de ere stærkt udstaaende, og hun spiler dem op ligesom et Par Æg, for at de skal see store ud; ja jeg vil vædde paa, at hun aldrig har slaaet dem ned sit hele Liv igjennem.

Med Arthur giver hun sig meget af, mig kan hun derimod ikke fordrage, det har jeg nok mærket.

Ogsaa Herr Eginhard S. besøger os tidt. De veed, han har tilbragt hele den forløbne Vinter paa Maurices Slot, og han tænker endnu at blive der i denne Sommer. Herr Eginhards virkelige Fortjenester maae vi naturligviis Alle erkjende; men ogsaa han lider desværre af den samme Sygdom som Frøken Emilie, skjøndt den yttrer sig paa en anden Maade, thi ogsaa han stræber efter en høiere Plads end den, der med Rette tilkommer ham. Men er da ikke Rang- og Titelsyge ligesaa tilgivelige som en saadan Skribentforfængelighed, og enten man bruger Kunster for at roses i offentlige Blade, eller for at faae en Orden, kommer ikke det ud paa Eet, og er det ikke Skade, at et saa sjeldent Talent skal forvilde sig paa slige Afveie?

Dog kan jeg langt bedre lide ham end Frøken Emilie, og jeg vilde blot ønske, at Arthur saae hende med de samme Øine som jeg.

Lev vel, min elskede Moder! I Morgen kommer jeg maaskee til Dem, men dog vilde jeg ikke lade Dem vente saalænge paa Svar, derfor sender jeg Dem disse Linier.

Deres
Franziska Waldstädten.

Dette Brev og forskjellige sildigere Iagttagelser, som Franziska meddeelte Fru Sarnen, bevirkede lidt efter lidt, at denne ganske forandrede sin Dom om Frøken Emilie og tabte den høie Mening, hun i Begyndelsen havde havt om hende.

Syttende Capitel.

Vi kan nu vanskelig gaae videre, uden at berøre en vigtig Hemmelighed, som vi ikke før har omtalt, men som dog maaskee den skarpsindige Læser alt længe har anet.

Strax den første Gang Emilie saae Arthur, frembragte hans fordeelagtige Ydre et overordentligt Indtryk paa hende. Hendes hele Digten og Tragten gik derfor lige fra det Øieblik, hun skiltes fra ham, ud paa snart at samles med ham igjen. Dette var den egentlige Grund, hvorfor hun forlod sin Veninde og paatog sig at være Gouvernante for Maurices Børn, hvad hun vist, da hun aldeles ikke trængte dertil, i andre Tilfælde vilde have afslaaet.

Saaledes havde den forunderlige Ironi, der saa ofte udøver sin Magt i Livet, og hvorigjennem høiere Aander synes at lege med Mennesket, ogsaa grebet ind i hendes Tilværelse; thi uagtet hun ellers ved enhver Leilighed gav tilkjende og sikkert ogsaa meente, at hun hørte hjemme i den Sphære, hvori Naturen taber sin Magt, og hvori Tankens klare Dagslys og den fri Selvbestemmelse hersker: saa syntes dog den dunkle Drift, som hun med Hensyn til sig selv ingen Berettigelse vilde tilstaae, og som hun med philosophisk Haan saae ned paa, nu at have vundet en stor Seier over hende.

Om det for Resten var en virkelig Kjærlighed, hun følte, eller et sandseligt Velbehag, hvorover hun ikke kunde blive Herre, tør vi ikke afgjøre; men hvad man saa vil antage, saa kan man ikke tvivle paa, at hun har vidst at

besmykke sin Sag for sig selv; og da hun besad en meget ubøielig Villie, ja da det var hendes faste Grundsætning, at man aldrig burde opgive Noget, som man engang havde fundet det værdt at kæmpe for, saa blev denne hendes Følelse for Arthur i flere Aar den hemmelige Drivefjeder til hendes Handlinger og det Midtpunkt, hvorfra disse alene kunne begribes i deres Sammenhæng.

Da hun hverken manglede Snildhed eller qvindeligt Blik, begreb hun snart, at Franziska Waldstädten kunde blive hende en farlig Medbeilerinde, og rimeligviis bidrog dette end mere til at forstærke den Utilbøielighed, hun alt fra første Øieblik følte for Franziska.

Dog var det langt fra, at dette hindrede hende fra at søge Franziskas Selskab; tvertimod, neppe mærkede hun, at Waldstädtens Huus var det, hvori hun sikkrest kunde finde Arthur, før hun, uden i mindste Maade at generes af den Tilbageholdenhed, Franziska viste hende, meget hyppig indfandt sig der og opførte sig, som om hun hørte til Husets fortroligste Venner.

Naar hun her eller andensteds traf Arthur, indlod hun sig strax i Samtale med ham, og hun vidste ved slige Leiligheder at udvikle et saa stort Bekjendtskab med den æsthetiske og philosophiske Literatur, hun talte med saa stor Sikkerhed og tilsyneladende Overlegenhed om Alt, hvad der vakte almindelig Interesse i Kunst eller Videnskab, at hun hos Arthur bestandig vandt i Anseelse og meer og meer bestyrkede ham i den høie Mening, han alt forhen havde fattet om hende.

Hun laante ham flere Bøger og Tidskrifter, hvorved hun stræbte at stemme ham efter sine Planer, og som hun ved Maurices Godhed i stor Mængde vidste at skaffe sig.

Ja der forløb neppe nogen Uge, hvori hun ikke sendte ham en eller anden literair Nyhed, en eller anden Journalartikel, hvori allerede det samme logiske Spil blev drevet med forskjellige Kunster og Videnskaber, som siden er blevet saa almindeligt.

Alt dette var vel ikke efter Franziskas Ønske, men dog taug hun, da hun vidste sig sikker paa Arthurs Kjærlighed, og hun indlod sig overhovedet kun lidet med Emilie, i hvem hun anede en fjendtlig Natur, med hvem ingen Forsoning var mulig eller tænkelig.

Heller ikke indlod Waldstädten sig stort med Emilie, med mindre hun fremkom med Paastande, hvorimod han ifølge Pligt og Samvittighed troede, han maatte tage til Gjenmæle. En desto kraftigere og ivrigere Modstander fandt hun i Dr. Wagner, som næsten aldrig lod nogen Leilighed gaae hen, naar hun yttrede en Mening, som han ikke kunde billige, uden at bryde en Landse med hende.

Naar Emilie med sine to Elever besøgte Waldstädtens Huus, anstillede hun almindelig et Slags Examen med dem, hvorved det da viste sig, at de havde lært en heel Deel; men hvorved tillige de huulklingende og iiskolde Phraser, der gled frem over deres blege Læber, frembragte næsten det samme Indtryk som et Pust af Vintervinden i en halvødelagt Vaar.

„Læg dog Mærke til hendes Dragt!“ sagde Franziska til Arthur efter en slig Examen, „betragt den mørkegrønne Kjole med de brede Seladonsbaand og de store røde Sløifer foran! Hvordan synes Du de klæde hende?“

„Ikke synderlig godt,“ svarede Arthur; „men hendes

Ansigt er dog smukt, og hendes Tale vidner om den høieste Indsigt og Intelligens."

Imidlertid havde Emilie sendt sine Elever hjem, hvorimod hun selv besluttede at blive den hele Aften hos Waldstädten.

Lidt senere traadte Dr. Wagner ind tilligemed Wilfred, der med stort Velbehag spiste nogle Jordbær, som Wagner havde givet ham.

„Den største Feil hos Børn," bemærkede Emilie, „er den, at de saa sjelden komme til Negationen af deres sandselige og empiriske Natur; de betragte almindelig en Frugt, en Kage eller en betydningsløs Leg som det Substantielle, som det, hvori Livet kommer til sin fulde Ret, og bryde sig aldeles ikke om noget Høiere. Hos Clara og Natalia derimod", (saaledes hed Maurices Børn), „er Aanden allerede vaagen, derfor sætte de kun liden Priis paa slige Nydelser."

„Nu, det kommer vel af, at de have daarlige Maver," sagde Wagner; „thi naar det er Tilfældet, bringes man let til at gjøre en Dyd af Nødvendighed."

„Men hvorledes har De kunnet lære dem saa Meget i saa kort Tid?" spurgte Arthur.

„Kun ved en alvorlig og vedholdende Anstrengelse," svarede Emilie; „thi det er Altsammen en Virkning af Villien, det er slet ikke Natur, ikke i mindste Maade." Under disse Ord, som Emilie udtalte med usædvanlig Heftighed, vendte hun sig henimod den Side, hvor Franziska sad.

Hvad har De da imod denne Natur, som De ved alle Leiligheder saa haardt forfølger?" spurgte Wagner.

„Ved Natur forstaaer jeg her kun det Umiddelbare i Menneskets Sjæl," svarede hun, „det Givne, det Ube-

vidste, hvis Magt Friheden underkjender og negerer, og der i vor Tid meer og meer trænges tilbage. Ja jeg mener endog, hvor forunderligt det klinger, at have kjendt Børn, der i deres tidligste Aar allerede vare ude af Bevidstløshedens Nat, og paa hvis Vugger allerede Tankens klare Dagslys straalede."

„Det vil sige: De mener at have kjendt Børn, der bleve fødte med philosophiske Talemaader og Floskler paa Læberne," sagde Wagner.

„Jeg har ogsaa kjendt en Dreng paa syv Aar," bemærkede Franziska, „der paastod at han ikke troede Andet, end hvad han kunde begribe. Han maa da vel allerede dengang have staaet paa Philosophiens høieste Høide."

„De er en skeptisk Natur," sagde Emilie til Wagner uden at agte paa Franziskas Ord, „og De er ikke istand til at tage Deres Negation tilbage igjen i en høiere Idee, derfor hader De vore Dages Philosophi."

„Ingenlunde", svarede Wagner, „jeg negter ikke, at der i vore Dage findes store og udmærkede Hoveder ogsaa i den philosophiske Videnskab; men jeg misbilliger det i høi Grad, naar Philosophien gives i de aandelig Umyndiges Hænder; thi deraf kommer næsten al den forvirrede Tale nuomstunder, al den usigelige Hovmod og hele denne Leg med Videnskabens Terminologi, hvorved umodne Ynglinger forføres til at skrive Recensioner over Bøger, de neppe have læst, til at fælde afgjørende Domme i Videnskaber, hvoraf de neppe kjende Andet end Overfladen, og til at troe sig store Mænd, fordi de forstaae at klirre med Systemets Bjælder. Dette Uvæsen kunde ødelægge Verden, hvis det virkelig tog Overhaand, og hvis ikke til Lykke ogsaa Tiden var der, som lidt efter lidt udjevner alt Sligt; og saaledes ville vel de fleste af

disse Philosopher snart tabe sig i den almindelige Menneskemasse og maaskee endog ende som fuldkomne Philistere, hvorimod naturligviis Ingen kan have det Mindste at indvende."

„Siig hvad De vil, De hindrer dog ikke Verden fra at kæmpe sig ud af sin Umiddelbarhed."

„Der gives en riig Umiddelbarhed, der er mere værd end en fattig Udvikling," sagde Wagner; „man behøver ikke altid ved det Umiddelbare at tænke sig noget Raat eller Dyrisk, men kun den Forbindelse med Naturen, at dens rige Strøm, uden at vi selv vide hvordan, finder Vei til vort Inderste, og at vi føle dens Nærværelse i det dunkle forhøiede Hjerteslag. Denne Umiddelbarhed bør aldrig ophøre; thi det er fra den, at Digterkraft og selv det philosophiske Geni udgaae, og det er gjennem den, at Skabelsesakten gjentager sig i den Enkeltes Bryst, og hvis dette Væld udtørredes, hvorfra skulde da Livet faae Kraft til at vedvare?"

„Livet maa være saa rigt det vil, saa skal det dog udvikles."

„Ja, men vel at mærke uden at løsrive sig fra sit Udspring, uden at tabe den dunkle Naturgrund i sit Indre; thi ellers kunde jo Livet aldeles ikke bestaae, ligesaalidet som et Træ, der afskæres fra sin Rod; og den, der miskjender dette og bortvender Øiet herfra under sin Udvikling, han vil faae en Abstraktion istedenfor Naturens rige Fylde, og om han da ikke har tabt Meer, end han har vundet, derom vil jeg rolig lade enhver Upartisk dømme."

„Jeg hader denne mystiske Natur ligesom enhver anden Dunkelhed; Mystik og Dunkelhed ere Ord, der egentlig burde udslettes af Sproget."

„Saalænge de findes i Livet, maa De vel ogsaa taale dem i Sproget," svarede Wagner.

„Og dog skal og maae de forsvinde; thi dertil stræber jo den hele Videnskab."

„Det vil dog neppe skee her paa Jorden, Ingen har endnu opløst Tilværelsens dunkle Gaade, de Formler, hvorved man indbilder sig, at dette alt er skeet, skuffe kun den, der ikke kan eller ikke vil skjelne Form fra Væsen; thi om ogsaa den Vise vilde sige sig at forstaae det, saa skal han dog ikke finde det, siger Salomon."

„Paa Spekulationens Høider vorder Formen selv til Væsen," svarede Emilie, „der er Gaaden løst; thi der gjennemtrænger Aanden ethvert Punkt i Tilværelsen."

„Og derved kunde da ogsaa Naturen igjen komme til Ære og Værdighed, men derved synes mig ogsaa, at De aabenbart modsiger Dem selv."

„Om saa var, saa er jeg heller ikke saa afmægtig, at jeg ikke skulde kunne bære Modsigelsen i mig; thi det er netop det sande Livs Kjendetegn, at det optager og fastholder Negationen i sit eget Væsen."

„Verden er allerede farveløs nok," svarede Wagner; „men skal dette af Abstraktionen og kun for den strengere Videnskab dannede Sprog saaledes trænge sig ind i vor daglige Kreds, saa vil snart det sidste Spor af Friskhed og Simpelhed og af levende Anskuelse forsvinde."

„Den, der taler i dette Sprog, hans Haar maa vist blive graat før Tiden," bemærkede Franziska.

Emilie svarede Intet herpaa, men betragtede hende med et mistroisk og ængsteligt Blik; thi hun havde virkelig allerede blandt sine zirlige Lokker opdaget enkelte slige Forløbere for Høsten, der hos hende vare komne

tidligere end sædvanlig. Hun udryddede dem bestandig med stor Omhu, og dog frygtede hun nu for, at en eller anden saadan graa Forræder var bleven tilbage, der ikke havde kunnet undgaae hendes Medbeilerindes skarpe Blik.

„Ja bliver det saaledes ved," sagde Wagner, „da kommer snart den Tid, hvori ethvert naturligt Udtryk vil betragtes som en Raahed, og hvori hvert Spor af Farve vil bortsvinde fra de saakaldte Dannedes Tale. Naar det skeer, da ville ogsaa Hjerterne afkøles med Sproget, og man vil da kun elske den abstrakte Menneskehed, medens Kjærligheden til det enkelte Menneske, som Jean Paul siger, ikke vil findes i andre Hjerter end i Hundenes."

„Med Dem er det mig umuligt at disputere," svarede Emilie; „thi vi staae paa saa forskjellige Udviklingstrin, at De nødvendig maa misforstaae mig."

„Hvis nu de gamle Komedieskrivere kunde see op af deres Grave," vedblev Wagner, „da vilde de undre sig over vore Fremskridt; thi hos dem var det dog kun lærde Pedanter og skimlede Magistere, der anvendte de logiske Kunstudtryk til dagligt Brug; men nu høre vi dem alt i Taler, der ere skrevne for Folket, ja selv ved Theborde og i Damernes Kredse."

Emilie svarede Intet herpaa, og Samtalen tog nu en anden Vending. Kort efter, da Tusmørket begyndte, satte Franziska sig til Klaveret og spillede flere Smaastykker, tilsidst endte hun med Goethes bekjendte Digt til Maanen, af hvilket vi her blot ville anføre det sidste Vers:

Was von Menschen nicht gewußt,
Oder nicht bedacht,

Durch das Labyrinth der Brust
Wandelt in der Nacht.*)

„Alle slige Sange, hvori ingen klar Tanke, men kun halvdunkle Stemninger udtale sig, ere mig i den inderste Sjæl imod," sagde Emilie.

„Paa mig virker denne Sang, som en duftende Natviol i en Foraarsnat," sagde Arthur, „Musiken finder jeg ogsaa meget skjøn."

„Baade Blomsterduft og Musik ere for mig noget Underordnet," svarede Emilie, „de tilhøre Livets mystiske Side, hvori Tankens Lys vanskelig kan gjøre sig gjældende."

„Hvergang jeg seer denne Frøken Emilie," sagde Franziska til sin Onkel, da Selskabet var borte, „saa ønsker jeg, at jeg kunde lægge et uhyre Hav imellem hende og mig, og at jeg kunde flygte til en fjern Ø, hvor slige Væsner ikke fandtes, eller at jeg var født i en forbigangen Tid, hvori Menneskene vare uskyldigere og eenfoldigere, og hvori de endnu ikke kjendte al denne Forfængelighed og falske Glimmer."

„Det er dog en urigtig Vei, Franziska," svarede Waldstädten, „fremad maae vi, og ikke tilbage. Det kan vel synes herligt at henleve sit Liv paa de Saliges Øer eller under Patriarkernes Telte, man kan ogsaa tidt fristes til at ønske sig den barnlige Uvidenhed og Uskyldighed

*) Det, som Mennesket ei veed,
Hvad han ei forstaaer,
Gjennem Brystets Labyrinth
Dog i Natten gaaer.

igjen; imidlertid er Porten dertil lukket bag ved os og aabnes aldrig meer. Frem maae vi for at kæmpe os igjennem Livet, og for endelig ved Veiens Ende at gjenfinde, hvad vi dog, ved at see tilbage, aldrig vilde naae. Menneskeslægten begynder i Paradiset, udjages deraf, gjennemgaaer en lang og bitter Kamp og gjenvinder endelig, efter at have opoffret den jordiske Lyst, ved Troen, ved Aandens Hjælp og ved den himmelske Naade, et høiere Paradiis, saaledes forestilles det jo ogsaa i den hellige Skrift.

„Ak! nu taler Du jo næsten ligesom Frøken Emilie, Onkel!"

„Nogen Forskjel er der dog vel imellem os, skjøndt jeg ikke kan negte, at hun undertiden eftersnakker Mænd, der have tænkt dybere end hun. De Mennesker, hvortil hun hører, have tidt ikke saa megen Uret i hvad de sige, som i den Form, hvorunder de sige det, og i den Overdrivelse, hvormed de gjentage, hvad bedre Hoveder før dem have udtalt."

„Og troer Du da ikke, at hun har Uret?" spurgte Franziska forundret.

„Hvor hendes Mestre alt i Forveien gik for vidt, der forvilder hun sig naturligviis ogsaa; end mere feiler hun i de Følger, hun paa egen Haand uddrager af deres Systemer, og allermeest, naar hun blot benytter deres Ord som et Glimmersmykke for sin egen Person; thi om Nogen end kjendte Sandheden aabenbar og vilde misbruge den til Forfængelighed, saa vilde Ordet forvende sig i hans Mund og vorde en klingende Bjælde, og han blev en falsk Prophet."

Attende Capitel.

En Dag begav Arthur sig ud til Maurices Slot, for at besøge Eginhard, der ikke befandt sig vel.

Maurice var fraværende, Emilie var gaaet ud at spadsere med Børnene, og Arthur fandt Eginhard ganske alene liggende paa en Sopha. Foran ham stod et Bord, hvorpaa der laae en Laurbærkrands, hvis Blade han idelig overspraitede med Vanddraaber. Da Arthur spurgte til hans Befindende, svarede han, at han nu var saa godt som ganske rask; men at han i flere Dage havde været temmelig angreben. Ved nøiere at udforske ham erfarede Arthur, at han for kort siden havde besøgt den sindssvage Margrethe, og at dette Besøg havde henkastet ham paa Sygeleiet.

„Jeg skriver i denne Tid paa en Fortælling," sagde Eginhard, „hvori jeg vil benytte det underlige Rygte om hiin Ligkiste, hvori intet Lig fandtes. Da jeg nu fuldt og fast troede, at Margrethe kunde give mig adskillige Oplysninger i denne Henseende, saa havde jeg allerede for lang Tid siden besluttet at gaae til hende. Flere Gange begav jeg mig paa Veien, men ligesaa ofte vendte jeg tilbage med uforrettet Sag; thi jeg har et Slags Afsky for Vanvittige, og mit Mod forsvandt hver Gang jeg nærmede mig til hendes Dørtærskel. Endelig for nogle Dage siden overvandt jeg alle Betænkeligheder og traadte ind til hende. Jeg fandt hende oppe af Sengen, og, som det lod til, var hun ganske vel stemt. Men neppe havde jeg sagt et Ord om mit Ærende, for hendes Aasyn paa en egen Maade formørkedes. „„Jeg veed

meget godt, hvem I er,"" sagde hun, „„thi jeg har seet Jer paa Maurices Slot, og han fortalte mig, at I var en Mand, der ved Skrifter havde gjort sig bekjendt for Verden."" — Det vil jeg ikke negte, svarede jeg. „„Og I udgiver da vel paa Tryk alle de mærkværdige Historier, I hører?"" vedblev hun. — Jeg forsikkrede hende nu om, at Intet skulde blive fortalt, uden hvad hun selv tillod; dog hun agtede aldeles ikke paa mit Ord, men traadte mig nærmere og rettede sig op, saa hun næsten syntes et Par Tommer høiere end før; paa samme Tid fik Øinene i det blege Aasyn et saa usædvanligt Udtryk, at jeg blev staaende, ligesom jeg havde seet et Medusahoved.

„„Skal da nu,"" udraabte hun, „„min bittre Graad i de lange Nætter paa det søvnløse Leie udblæses i alle Vinde til Spot for de letsindige Mennesker? Har denne Qval nu i saa mange Aar ligget stum i min Sjæl og udbredt Gift og Angst i mit Blod, saa mit Barn døde deraf — o, mit stakkels Barn, det var en sørgelig Tid, da de lagde Dig ned i den sorte Jord! — og er alt dette blot derfor skeet, og har hun, som er gaaet i Forveien, blot derfor dyppet sit Brød i sine Taarer, for at I nu tilsidst skal lege med hendes bittre Qval og stille hende frem til et Skuespil for den kolde, nysgjerrige Verden?""

Efter disse Ord betragtede hun mig igjen med dette forstenende Blik, hvori Sjælens Forvildelse tydelig stod skreven. Endelig traadte hun mig endnu nærmere end før og sagde med en dæmpet, halvhviskende Røst: „„Men har Du saa stor Begjærlighed efter at høre Noget om hende, saa stig op ved Midnatstid i Taarnet og vent, til Fuldmaanen kaster sine Straaler gjennem de smaa Vin-

duer, da kan Du see ham selv, den gamle Søvngænger; thi han har ikke Ro paa Gravens Pude, og hans Synder vare stærke nok for at bryde den tykke Marmorsteen, hvorunder han blev nedlagt. Spørg ham saa, om Du har Mod, hvorfor han kommer, og hvad han søger, og hvad det er, han bærer under sin Arm, saa fortæller han Dig maaskee selv den hele Historie.""

Da hun havde sagt Dette, sank hun udmattet ned paa en Stol, og hendes Øines Glands udslukkedes, og jeg ilede igjen til Maurices Slot, hvor jeg har ligget syg lige til i Dag af den blotte Erindring; men endelig har en Begivenhed, der i Morges mødte mig, skjænket min Sjæl dens Kraft igjen. For Resten veed jeg nu, at Margrethe, naar hun befinder sig bedre, ofte kommer hid, hvor hun efter Maurices Befaling bestandig bliver godt modtagen, og hvor hun tidt forretter sin Andagt i det lille Kapel."

Kort efter begyndte Eginhard som sædvanlig at omtale sig selv og sine egne Anliggender. Han fortalte blandt Andet, at han nylig havde udarbeidet et Par Romancer, som han strax, uden at Arthur bad ham derom, forelæste for ham.

„Troer De," sagde han derefter, „at der er nok Billeder deri? Enkelte Steder synes mig selv noget magre, og jeg maa sikkert skyde nogle Billeder ind hist og her." — „Gaaer det an?" spurgte Arthur, „og skulle ikke Billederne udspringe under Udarbeidelsen organisk af Digtet selv?" — „Det behøves aldeles ikke," svarede Eginhard, „hvad jeg paa denne Maade tilføier, er det netop, der som oftest gjør meest Lykke. Derfor opskriver jeg daglig alle de Tanker og Billeder, der falde mig ind, saaledes har jeg allerede samlet mangfoldige Hefter deraf,

som jeg siden benytter. Den eneste Uleilighed, der følger dermed, er, at jeg, hver Gang jeg skriver Noget, maa lede saamange Papirer igjennem; derved taber jeg en betydelig Deel Tid."

Naar Eginhard først begyndte at omtale sin literaire Virksomhed, saa fattede han sig sjelden i Korthed. Han blev derfor ved og fortalte blandt Andet, at han nylig havde ladet hente sine egne Skrifter fra et Leiebibliothek; han bemærkede da med Glæde, at de befandt sig i en meget forslidt Tilstand; „thi det er jo dog et Beviis paa den Begjærlighed, hvormed de blive læste," sagde han.

Kort efter aabnede han en Sekretair, hvoraf han fremtog flere Pakker Breve, som han havde modtaget fra de forskjelligste Personer, og hvori, efter hans Forsikkring, hans Skrifter med stor Varme bleve omtalte. Adskillige af disse Breve læste han for Arthur, og de indeholdt alle en temmelig ubetinget Ros. Eginhard tilstod ogsaa meget oprigtig, at det var hans Vane at gjemme de Breve, hvori han blev rost, alle de øvrige kastede han bort.

Endelig fremtog han og en Bog i Qvart, som han viste Arthur; den var indbunden med stor Ziirlighed i rødt Safian og bestod deels af skrevne, deels af trykte Blade. I denne Bog havde Eginhard samlet alle de fordeelagtige Recensioner og Bedømmelser af hans Arbeider, som han kunde overkomme, og som ellers stode adspredte i mangfoldige Dagblade. Blandt disse Recensioner vare endog flere af de Anmeldelser optagne, hvori Boghandlere pleie at anprise deres Forlagsartikler, og Intet var af saa ringe Værdi, at det ikke her havde fundet sin Plads, naar det blot indeholdt den tilbørlige Ros.

Tilsidst pegede Eginhard paa den omtalte Laurbær-

krands og spurgte Arthur, om han ikke fandt den smuk. „Jo," svarede Arthur. „Men De spørger jo aldeles ikke, hvorfra jeg har faaet den." — „Nu, hvorfra da?" — „Den er efter Tjenerens Udsigende bragt af en tilsløret Dame, der ikke vilde sige sit Navn; hun bad alene om, at den maatte blive leveret til Digteren Eginhard som et Tegn paa hendes Erkjendelse af hans Værd. Frøken Emilie formoder af flere Grunde, at denne Dame har været Franziska Waldstädten, og mellem os jeg veed Ingen, fra hvis Haand jeg hellere vilde modtage en slig Gave." — „Franziska Waldstädten har det ikke været, derom kan De være overbeviist," sagde Arthur, hvorefter han med kjendelig Forstemthed tog Afsked og gik.

Ved Slottets Udgang mødte han Frøken Emilie, som kom hjem med sine to Elever. „Det er mig kjært, at jeg træffer Dem," sagde hun, „jeg har lovet en Veninde at komme til Bonn i Dag, altsaa kunne vi følges ad."

Efter disse Ord befalede hun, at en Vogn skulde forspændes, derpaa hviskede hun et Par Ord i Børnenes Øren, hvorefter de gjorde en ziirlig Kompliment for Arthur og forføiede sig bort.

„Det er kun efter Herr Maurices Ønske og efter Lægens udtrykkelige Befaling," sagde hun, „at jeg saaledes fører Børnene ud, thi mig selv er det egentlig imod; Børnene ere nu vante til Luften i Værelserne, og Vinden og den vexlende Temperatur udenfor gjøre dem, som mig synes, aabenbar Skade."

„Men ellers betragter man jo dog Bevægelse i fri Luft som gavnlig," svarede Arthur. — „Det er sikkert en Fordom; men sæt ogsaa, at man havde Ret, og at denne Bevægelse gavnede Legemet, hvo vilde da ønske sig det ukultiverede Menneskes Sundhed, der er kjøbt med

underordnede Sysler paa Aandens Bekostning?" — „Men nogen Adspredelse trænge vi dog Alle til." — „Et velopdraget Barn finder sin Adspredelse i sit Arbeide, Intet er mig piinligere end at see et Barn henbringe den halve Dag i Lediggang saaledes som den lille Wilfred".

Kort efter kom Vognen og Emilie tog tilligemed Arthur Plads deri. Undervejs omtalte Arthur sit Besøg hos Eginhard. „Hans hele Væsen tyder paa, at han har udviklet sig til Kunstner," sagde Emilie, „det er meget elastisk og retter sig hurtig op efter enhver Slappelse. Denne Gang er det Laurbærkrandsen, der har kureret ham." — „Han nærer den urimelige Tro, at den er kommen fra Franziska," udbrød Arthur. — „Det er mig kjært, at De bringer Talen paa hende," sagde Emilie, idet hun nøie betragtede ham; „hun er en af Hovedaarsagerne, hvorfor Eginhard bliver i denne Egn, han elsker hende med sand Lidenskab og tænker at tilbyde hende sin Haand." — „Er det muligt!" udbrød Arthur; „kan han da elske Andet end sin egen forfængelige Person!"

„De gjør ham Uret," svarede Emilie, „hans Forfængelighed er ikke af det almindelige Slags; tværtimod, idet han udelukkende sætter det Uendelige i sin Subjektivitet, faaer han et betydeligt Moment af Aanden i sig, og det er netop dette, der giver ham hans Styrke og hans Pathos. Han er dristig nok til at erklære sig selv for det egentlige og eneste Menneske, sin Berømmelse som det, alt Andet skal dreie sig om, saaledes faaer han Princip tilfælles med Verdenserobrerne; thi den fri Subjektivitet, der føler sin Uendelighed, seirer tidt, netop fordi den i sit Inderste fastholder et stort Moment af Sandheden."

„Nei!" raabte Arthur, „vær De vis derpaa, om

saa tusinde Journaler udbasunede hans Ros, og om al Verdens ubekjendte Damer sendte ham Laurbærkrandse, saa vinder han aldrig Franziskas Kjærlighed!"

„Det skulde gjøre mig ondt," svarede Frøken Emilie; „thi Franziska trænger stærkt til at kjende den Berettigelse, som Subjektet har ligeoverfor den saakaldte Natur, og denne Kundskab mægtede Eginhard bedst af Alle at give hende."

„Tro mig, De miskjender Franziska!" sagde Arthur.

„Jeg miskjender Ingen," svarede Emilie, „og naar jeg blot seer en Bevægelse fremad, en fri Udvikling i Tanken, saa opgiver jeg heller Ingen; ja selv det Ringeste, selv det stationaire Standpunkt giver jeg dets Ret, og jeg tilstaaer derfor gjerne, at den øiebliklige Fremtræden af en umiddelbar Natur ved første Øiekast kan synes interessantere end de fleste Andres, og at den kan glimre med en vis oprindelig Glands ligesom den, der pryder Insektets Vinger, kun paastaaer jeg, at denne Glands har en meget underordnet Betydning."

Hvormeget dette end stemmede med de Grundsætninger, hvortil Arthurs tidligere Studier havde ført ham, saa frembragte det dog i hiint Øieblik kun liden Virkning paa ham. „Det kan og skal aldrig skee!" raabte han, „og jeg beder Dem anvende al Deres Indflydelse for at bringe Eginhard paa andre Tanker."

„De interesserer Dem jo særdeles levende for Frøken Waldstädten," bemærkede Emilie.

„Jeg negter det ikke," svarede Arthur, hvis Lidenskab nu vanskelig lod sig længere tvinge, „hun interesserer mig overordentlig; ja naar jeg seer hende, da er der Fred i mit Inderste, og naar hun taler, da er det

ligesom jeg vandrede i eensomme Skove og lyttede til Fuglenes deiligste Sange."

„Vogt Dem vel for at falde i de Dæmoners Hænder, der med magiske Kunster forlokke Mennesket!" sagde Emilie med en Heftighed, som hun dog snart igjen vidste at betvinge. „Jeg begriber ikke ret Deres Mening," svarede Arthur.

„Franziska staaer jo paa den ubevidste Naturs Standpunkt," vedblev Emilie, „hun ligner ganske de Naturaander, hvormed man i gamle Dage befolkede Elementerne. Alle saadanne Aander vare jo Magiens Mestere og forstode den Kunst at fortrylle og bedaare Sindet, men alle havde de tillige, trods deres ydre Skjønhed, i deres Væsen Noget, der hindrede enhver Fremgang, noget Forstenet, ligesom de Bjerge, hvori flere af dem antoges at boe. Derfor siges der, at Sjælen, naar den var i deres Vold, slumrede som under Vægten af en Talisman; man vandrede da rundt i Bjergene eller dybt under Havet ligesom i en bestandig Kreds, og Aarene løb forbi uden Indtryk, uden at man udviklede sig for et høiere Liv. Selv bevarede disse Væsner en uforgængelig Ungdom, og Alferne vedbleve endog bestandig at være Børn, der gjøglede som Solens og Maanens Straaler; men netop denne gjøglende Barndom var den Forbandelse, der hvilede over dem; thi den var kun Udtrykket for, at de aldrig kom videre frem, og at Porten til en høiere Fuldendelse i al Evighed var lukket for dem."

Arthur stirrede tankefuld paa hende. „Jeg tilstaaer gjerne," sagde han, „at jeg undertiden har næret en lignende Frygt, men jeg er kommen tilbage derfra igjen, og jeg veed vist, at Franziska staaer langt høiere, end De troer; jeg veed ogsaa, at hun er et af de elskværdigste

Væsner, og at hendes Sjæl, om den end ikke er saa udviklet som Deres, dog har Fortrin nok, for at gjøre den Mand, hun skjænker sit Hjerte, usigelig lykkelig."

„Har De da ikke allerede følt hendes retarderende Magt?" spurgte Emilie, „og er De fra den Tid af, hvori De gjorde hendes nærmere Bekjendtskab, gaaet saaledes frem paa den videnskabelige Bane, som De tidligere havde haabet, og som man var berettiget til af Dem at vente?"

Arthur blev hende Svaret skyldig paa dette Spørgsmaal og syntes nedsunken i meget alvorlige Betragtninger, hvori Emilie en Tidlang ikke fandt sig fristet til at forstyrre ham.

„Og nu hendes Troskab!" vedblev endelig Emilie, „mener De saa sikkert at kunne stole paa den? Mener De, at et saadant Væsen, der aldrig bestemmes af ethiske Motiver, men ene følger sin Lyst og sin Ulyst og ledes af Sympathier og Stemninger, overhovedet kan vise nogen ret Bestandighed? I det Mindste veed jeg, at Franziska er meget ubestandig i sit Venskab; hun har havt mange Veninder i tidligere Dage, som hun alle har forladt, og det blot af Lune og Vægelsind; thi som Drømmen vexler, og som Regnen og Vinden forandre sig, saa vexle og forandre sig ligeledes slige Naturvæsner."

„Nei, hun forandrer sig ei," udraabte Arthur; „hun er tro som Vedbenden mod sin Stamme, som Trækfuglen mod det Land, hvori den byggede sin første Rede! Hvo kan tvivle derpaa, der kun engang har seet ind i Dybet af hendes deilige, trofaste Øine?"

„Trækfuglen er kun tro, saalænge til Kulden kommer," svarede Emilie; „i alle Tilfælde — tillad mig at sige det ligefrem — passer Franziska aldeles ikke for

Dem. De bør ikke binde Dem til et blot Naturvæsen, hvis Indre er lukket for Deres høieste Stræben; men De maa hellere vente, til De finder en qvindelig Skabning af høiere Orden, der mægter at bringe Dem selv videre, der ikke blot har overvundet det naturlige, men ogsaa det reflekterende Standpunkt, og hos hvem den høiere Idee i al sin Kraft har gjort sig gjældende."

Under disse Ord holdt Vognen stille udenfor det Huus, hvori Emilie skulde stige af. „Forstaa mig vel!" sagde hun til Afsked; „Franziska vil bestandig have Værd og Berettigelse for Dem, som et i Deres Uddannelse tilbagelagt Moment, og forsaavidt De erindrer hende med Overbærelse, vil hun ogsaa i Dem have sit Liv og sin Existents, men selv kan De, ifølge Deres hele Udvikling, ikke længe blive staaende i hendes Kreds; thi de høiere Skabninger gjennemgaae kun momentant de Stadier, hvortil de lavere for bestandig ere bundne."

Strax derpaa tog Arthur Afsked og begav sig hjem, og det varede længe, før han kunde dæmpe den Uro, som Emilies Ord havde vakt i hans Inderste.

Nittende Capitel.

Omtrent to Timer efter Arthurs Bortgang, traadte Dr. Wagner ind i Eginhards Værelse. „Nu saavidt jeg kan mærke, er Sygdommen overstaaet," raabte han, saasnart han havde kastet et Blik paa Eginhard. — „Seer De?" sagde denne, idet han igjen drysfede nogle Draaber

Baand paa sin Laurbærkrands, „alle Mennesker ere ikke saa ligegyldige for Poesien som De, denne Foræring har jeg faaet i Dag af en ubekjendt Dame.“ — „Nu begriber jeg,“ svarede Wagner, „det er ved slige Midler, man skal kurere Dem, en saa virksom Medicin staaer det rigtignok ikke i min Magt at foreskrive.“

„Ja jeg føler mig nu aldeles vel,“ sagde Eginhard, „og dog har jeg nylig havt en lille Ærgrelse; man har uden min Tilladelse i et offenligt Blad aftrykt den Sang, som jeg forelæste ifjor Sommer, da vi vare sammen med Baron Verville.“ — „Staaer Deres Navn derunder?“ spurgte Wagner. — „Ja, men det er aldeles imod min Villie; thi jeg frygter for, at det kan skade mig hos et mægtigt Parti.“ — „Altsaa er De Forfatter til denne Sang?“ — „Da jeg nu engang er bleven røbet, saa vil jeg ikke længere negte det,“ svarede Eginhard, som ikke kunde modstaae den Fristelse at gjælde for Forfatter til en Sang, der efter hans Mening havde vundet Wagners Bifald; „kan De ellers lide den?“ — „Jeg har læst mange Sange, som jeg kan lide bedre end den,“ sagde Wagner.

Den Ligegyldighed, hvormed Dr. Wagner alt flere Gange havde behandlet Eginhard og hans Poesi, saarede i høi Grad dennes Egenkjærlighed, og det saameget mere, som han fra mange Sider hørte, at Wagner stod i særdeles Anseelse i Omegnen, og at han endog i æsthetisk Henseende gjaldt for en Autoritet. Han besluttede derfor at anvende Alt, for at stemme ham venligere for sig. Paa det han kunde naae dette Maal, betjente han sig af en List, som han oftere i slige Tilfælde med Fordeel havde brugt; han foregav nemlig, at han havde hørt Folk af Faget med stor Berømmelse omtale et Par Skrifter, som

Wagner havde udgivet. „Saameget desmere smerter det mig," blev han ved, „at jeg netop hos en Mand, som jeg agter saa høit, ikke har kunnet vække den Sympathi, som jeg dog fandt hos saa mange Andre."

„Nu, jeg har dog aldrig lagt Dølgsmaal paa, at jeg anseer Dem for et særdeles mærkeligt psychologisk Phænomen," svarede Dr. Wagner.

„Jeg besidder flere Breve fra Mænd, som have et bekjendt Navn i vor Literatur, og som alle ere enige om at anerkjende mit poetiske Kald, og jeg kan ikke troe, at disse Mænd skulde have taget aldeles feil i deres Meninger; ja hvilken Maalestok kunde Mennesket have for sine Fortjenester, hvilken Dom var sikker, og paa hvad skulde man bygge og forlade sig i denne Verden, hvis alt dette skulde være udsprunget af Vildfarelse og Bedrag?"

Efter disse Ord læste han flere af Brevene for Wagner. — „Nu i Sandhed," bemærkede denne, „der er mere Ros i disse Breve, end Eders sunde Sands godt kan taale."

„Tro ikke, at jeg efter Modtagelsen af disse Vidnesbyrd har lagt Hænderne i Skjødet og meent at kunne hvile paa mine Laurbær," sagde Eginhard, „tværtimod, alt dette har kun været mig en Spore for at stræbe videre; jeg har anstrengt alle mine Kræfter, jeg har aldrig ladet mig selv hverken Rist eller Ro, jeg har gjennemforsket alle Kroge, lyttet til alle Sider, samlet og skrevet op paa alle Kanter; ja jeg har gjennemreist baade Tydskland, Schweitz og Italien blot for at berige mine poetiske Hefter, og selv den Reise, der førte mig hid, havde i Begyndelsen ingen anden Hensigt."

„Alt dette vil dog ikke i det Væsentlige nytte Dem stort", svarede Wagner.

„Men hvad vil De da, at jeg skal gjøre?" spurgte Eginhard.

„I skulde engang see at faae fat paa Eders Paafugl, Forfængeligheden, der saa tidt har blandet sit hæslige Skrig med Eders bedste Sange, I skulde gribe den ved dens lange Hale med de hundrede Øine, der vel have Farvens Glimmer men ikke Sjælens Blik, og I skulde slagte den som et skadeligt Dyr, da kunde der maaskee endnu blive Noget af Eder."

„Og hvad i al Verden har De da imod, at jeg stræber efter et berømt Navn?"

„Je n'en vois pas la nécessité, kunde jeg svare Dem, ligesom hiin franske Minister svarede ved en anden Leilighed, hvor der var mindre Grund dertil end her; jeg indseer ikke, hvorfor De eller jeg, der dog vel ikke have saa store Nyheder at fortælle Verden, skulle vorde verdensberømte Mænd, vi kunne i Grunden meget godt hjælpe os igjennem Livet og være ligesaa lykkelige uden saaledes at indbalsamere vore Navne for tilkommende Slægter."

„Og dog, til Trods for Dem og alle mine Misundere, skal jeg naae denne Berømthed," raabte Eginhard, der nu ikke længere kunde holde sin Harme tilbage, „man skal læse mine Sange under Platanen og under Nomadernes Telte; Kamelen skal bære dem igjennem Ørkenen, og Negeren skal synge dem under sit Palmetræ, og mit Navn skal endnu erindres efter Aartusinder, naar mine Forfølgeres sildigste Afkom er forsvundet fra Jorden."

„De er ikke den Eneste i vor Tid," svarede Wag-

ner, „der gjør sit Jeg til sin Afgud, det synes tvært- imod, som denne Afgudsdyrkelse tiltager i samme Grad, som den rette Gudsfrygt forsvinder."

„De er, trods al Deres Forstand, en prosaisk Per- son," udraabte Eginhard, „De er ingen skjøn Aand, De har ingen Agtelse for Kunsten, hvordan kan De da med Retfærdighed dømme om en Digter?"

„Og De er, uagtet al Deres Talent, en ugenialsk Natur," svarede Wagner, „thi De er frygtsom og mod- løs og sætter endog en Ære i at være det; men Geniet forudsætter Mod, og kun til den Dristige giver Poesiens Aand sit Ridderslag."

„I Sandhed, jeg forstaaer Dem ikke."

„Dristig at vove, det er Geniets Særkjende, siger jeg Dem; de sande Digtere ere ikke som De mener, frygt- somme, men kjække Naturer, der med befriet Aand lege med Tilværelsen og opoffre sig selv for deres Musas Kald og hengive Velfærd og Liv og alle jordiske Hensyn derfor; ja de høieste blandt dem ere liig mægtige Hær- førere, der overskue de kæmpende Aanders Skare, veie deres Kræfter og Lidenskaber og lede dem imod hverandre under Ideernes høitflagrende Faner i aandelige Verdens- slag, hvori Menneskehedens Genius udfolder sine dybeste Tanker; og den, der formaaer Sligt, han behøver ikke hvert Øieblik skriftlig og mundtlig at minde Verden om sine Triumpher og Fortjenester; han behøver ikke hver Uge at modtage Forsikkring i Aviserne om, at han er en stor Mand, thi hans Navn vil nok erindres alligevel, uden at en slig ugentlig Avisassurance dertil er nød- vendig."

„Nu i Sandhed, jeg troer, at aldrig nogen Læge

før har behandlet sin Patient paa den Maade!" sagde Eginhard.

„Deri har De maaskee Ret, men Deres legemlige Sygdom er her af ringe Vigtighed, det er Deres Aand, der især trænger til Lægens Hjælp; dog vil jeg for denne Gang ikke stort længere fortsætte Kuren, saameget mere da jeg ikke troer, at den nytter synderligt, jeg har endnu kun et Par Ord at lægge til, og dermed basta."

„Hvad har De endnu at sige, der kan være mere krænkende, end hvad De allerede har sagt?"

„Jeg har kun et Par Ord at tale med Dem angaaende hiin lille Sang," svarede Wagner, „hvis Forfatter De nylig vedkiendte Dem at være."

„Og hvad har De at sige derom?" spurgte Eginhard med en noget usikker Stemme.

„Ikke synderlig Andet, end at jeg har Originalen dertil liggende hjemme i min Pult, og at jeg ifølge deraf staaer i den Formening selv at have skrevet den. Lad da Nogen komme og beskylde en ærlig Mand for Plagiat herefter, han skal faae med mig at bestille, thi her see vi nu to redelige og vel ansete Mænd, der begge paastaae at være Forfatter til det samme Digt. Det er saaledes ligesaa vanskeligt at udfinde den sande Forfatter her, som det var for Alkmene i sin Tid at udfinde den sande Amphitryon, eller for Sosias's Hustru i Komedien at udfinde den sande Sosias. Men De kan trøste Dem ved, hvis det skulde mærkes, at det ikke stod saa rigtig til med Deres Forfatterskab, at det heller ikke var den rette Amphitryon eller den rette Sosias, men netop de urette, de, der havde tilranet sig en fremmed Eiendom, der, hvis man kan troe derpaa, tilsidst hævede dem over Jorden til en udødelig og guddommelig Hæder."

Eginhard følte sig dybt beskæmmet ved disse Ord, og han maatte tilstaae sig selv, at hans Forfængelighed her havde beredet ham en usædvanlig Ydmygelse, der overvældede ham saameget desmere, da det, uagtet han tidt nok havde tilegnet sig Andres mundtlige Yttringer, dog var den første Gang, han havde bemægtiget sig et heelt af en Anden udarbeidet Digt.

„Tilgiv mig!" sagde Wagner tilsidst med mildere Røst, „jeg miskjender aldeles ikke Deres Talent, og jeg veed meget godt, at De har skrevet Adskilligt, der er langt bedre end hiin lille Sang, som De nu har tilegnet Dem uden at have skrevet den. Jeg vilde kun vise Dem, at den, der bruger alle Midler, for at blive rost, egentlig arbeider paa sin egen Ydmygelse. For Resten ønsker jeg aldeles ikke at volde Dem flere Ubehageligheder og skal derfor heller Intet røbe angaaende dette Pseudoforfatterskab."

Efter disse Ord gik Wagner, men Eginhard var bleven bleg under denne Samtale, og uagtet han vel søgte at tage sine Kræfter sammen, for at Wagner ikke skulde mærke hans Bevægelse, saa svimlede dog hans Hoved, og hans Knæ dirrede; thi det forekom ham, ligesom om der var bleven holdt Dom over ham af en høiere Magt, og han følte sig aldeles knust og tilintetgjort ligeoverfor den Mand, som han dog saa tidt havde erklæret for en Prosaiker, der ikke havde noget Begreb om Kunsten og om det høiere Liv.

Eginhard havde endnu ikke gjenvundet sin Fatning efter dette Optrin, da han modtog et Besøg af Emilie. Ogsaa hun saae forstemt og noget bleg ud, og hun havde

allerede staaet en Tid lang ved Siden af den Sopha, hvorpaa Eginhard hvilede, før han bemærkede hendes Nærværelse.

„Er De igjen bleven syg?“ spurgte Emilie. — „Ja, jeg er meget syg,“ svarede han, uden at løfte sit Hoved fra den Pude, hvorpaa det hvilede, „og hvis han havde Ret, da var det bedre, jeg aldrig havde seet Dagens Lys.“

Emilie maatte anvende megen Overtalelse, før hun erfarede den Samtale, han nylig havde havt med Wagner, og hun erfarede den ikke engang i dens fulde Sammenhæng; thi Eginhard skjulte netop de Punkter deri, der havde krænket ham allermeest. „Han bebreider mig rigtignok, at jeg elsker Ros,“ sagde han endelig, „og at jeg er forfængelig, som han kalder det; men, hvis han ret kjendte de Andre, da vilde han see, at de ere ligesaa forfængelige som jeg, kun veed de maaskee bedre at skjule det.“.

„Jeg maa desværre bringe Dem en Efterretning, der rimeligviis vil forøge Deres Mismod,“ sagde Emilie, „Arthur Helmuth er dødelig forelsket i Franziska Waldstädten, og hun ogsaa i ham.“

„Hvo har sagt Dem det?“ spurgte Eginhard og reiste sig pludselig op, medens en stærk Rødme dækkede hans forhen blege Kinder.

„Han selv“, svarede hun, „thi om han just ikke udtalte det ligefrem, saa har han dog sagt saameget, at jeg kan slutte mig til Resten.“

„O, jeg er født til Ulykke og Savn,“ raabte Eginhard, idet han bedækkede sit Ansigt med sine Hænder: „Hun er den, jeg af alle Qvinder har elsket høiest, hendes Billed stod fra den første Dag, jeg saae hende, for mig

som noget af det Skjønneste, Jorden eier; det var isæ
for at blive i hendes Nærhed, at jeg valgte mit Ophol
her; og at synge mine Sange for hende og vinde hende
Bifald og modtage Laurbærkrandsen af hendes Haand
syntes mig den høieste Løn for al min Stræben, men n
er ogsaa det Haab forsvundet."

„Fat Dem!" sagde Emilie, „vi ville ikke opgive Seiren, fordi Lykken er os imod i Begyndelsen."

„O, hun lignede en duftende Drøm under en Rosenbusk!" vedblev Eginhard, „men Drømmen har skuffet mig, hendes Blik og Smiil har bedraget mig, og hvem veed, om ikke Musens Smiil tilsidst vil bedrage mig ligesom hendes!"

„De kan lettere gjennemphantasere alle Muligheder, end tænke en eneste klar Tanke og lægge en fast Plan for Fremtiden," bemærkede Emilie.

„Og hvad vil De da, jeg skal gjøre? Han er nu engang den Lykkelige! ak, og hans Ydre er maaskee ogsaa mere tiltrækkende end mit!" udraabte Eginhard, idet han kastede et Blik i et ligeoverfor hængende Speil; „og desuden, staaer ikke denne Wagner ved hendes Side, han, som har forfulgt og misundt mig ligefra den første Dag, han saae mig, og vil han nogensinde hvile, før han med sin bittre Haan, sin hjerteløse Spot, sine hadefulde Angreb, har tilintetgjort den sidste Gnist af den Følelse, hvormed hun i Begyndelsen kom mig i Møde!"

„Vi ville forene os til et fælles Maal, Eginhard, vi ville understøtte hinanden, og dersom De følger mine Vink, saa haaber jeg vist, at De skal naae Deres Ønske."

„Men endnu engang, hvad vil De da, jeg skal gjøre?"

„De maa blive her i lang Tid, Maurices Samtykke dertil skal jeg forskaffe Dem; De maa lade, som Intet var gaaet Dem imod og flittig besøge Waldstädtens Huus, og vi maae holde fast sammen og, om det er muligt, fjerne denne Wagner; thi han er en gjennemgribende Personlighed, og saalænge han er tilstede, haaber jeg heller ikke nogen synderlig Lykke for os."

„Men hvorledes vil De sønderrive det Baand, der binder Arthur til Franziska?"

„Jeg veed det endnu ikke; Arthur er imidlertid en af disse elskværdige, men meget svage og holdningsløse Charakterer, som man med en Smule Kløgt kan vikle rundt om en Finger; overlad De ham til mig! Røb for Resten ikke Deres Hensigt, og hold Venskab med ham! Naar saa Tiden kommer, skal jeg sige Dem, hvad De videre har at iagttage."

„Jeg overgiver mig aldeles i Deres Hænder," sagde Eginhard.

„For det Første vil jeg skrive til Arthurs Moder, om hvem jeg veed, at hun hænger ivrig ved den protestantiske Tro; thi jeg interesserer mig ligesaa meget for ham som for Dem, Eginhard, og vil ikke, at han skal indgaae en Forbindelse, der ikke passer for ham."

„Jeg har alt naaet mit tredivte Aar," sagde Eginhard, „og jeg har følt den uendelige Længsels Qval, og jeg føler den endnu; men jeg har aldrig trykket noget elskende Hjerte til mit Bryst." Efter disse Ord sad han nogle Øieblikke nedsunken i Tanker, men tilsidst syntes endelig hans Forfatterbegjærlighed og Samlerlyst at seire over hans Sorg, og han greb sin Tegnebog og nedskrev de Ord, der nylig vare undslupne hans Læber.

„Hun fortjener ham ikke, derfor skal hun helle have ham, og det er en hellig Pligt at adskille der hinanden." Efter disse Ord, som Emilie mere s at henvende til sig selv end til Eginhard, forlod Værelset.

Slottet ved Rhinen.

Anden Deel.

Første Capitel.

Maurice havde i det sidste Aar endnu oftere end før været fraværende. Naar han imidlertid paa kort Tid vendte tilbage, undlod han aldrig at besøge Waldstädten og Franziska, og det Afslag, den sidste havde givet ham, syntes ikke i mindste Maade at kølne hans Venskab for hende.

Imidlertid førte Frøken Emilie et meget uafhængigt Liv paa Borgen Mandesloh; thi hun havde alt fra Begyndelsen af erhvervet sig en stor Anseelse hos Maurice, der ikke blot næsten uden Indskrænkning overlod hende sine Børns Opdragelse, men der desuden med Omhyggelighed søgte at opfylde alle hendes øvrige Fordringer, hvor betydelige disse end kunde være.

Maurice havde nemlig, som det er Tilfældet med en stor Deel af hans Landsmænd, megen Agtelse for ethvert fremtrædende Talent, ja for enhver Virtuositet, især naar den offentlige Mening eller bekjendte Mænds Dom først havde stemplet dem med deres Præg og derved forvandlet dem til gangbar Mynt, og her skjelnede han neppe saa skarpt og sikkert, at han ikke undertiden kunde bedrages af den uægte Tilsætning, hvormed det ædle Metal tidt er gjennemtrængt. Dette var vel især

Bevæggrunden til hans forekommende Adfærd baade mod Eginhard og mod Emilie, hvilken sidste var bleven ham anbefalet ikke blot som et udmærket Hoved, men endogsaa som en Stjerne af betydelig Størrelse paa Philosophiens Himmel.

Den Opmærksomhed, Maurice ifølge heraf viste Emilie, benyttede hun meget ofte, som vi nylig have seet, til at raade over Gaardens Heste og Vogne og til at besøge sine Venner og Bekjendte, blandt hvilke der ogsaa fandtes et Par Kredse, hvor hun undertiden traf sammen med Arthur. Endnu oftere mødte hun ham hos Waldstädten, hvor hun tidt indfandt sig, naar man allermindst ventede det.

Det var en usædvanlig smuk Morgen i Juni Maaned, Arthur var nylig bleven vakt af en livlig Fuglesang udenfor sine Vinduer. Gjennem en Aabning mellem Gardinet og Vindueskarmen tittede Solen ind i hans Værelse, ligesom den vilde huske ham paa, at det nu vel var rigtigst at staae op og at løsrive sig fra de gjøglende Morgendrømme.

Morgentimerne vare Arthurs sædvanlige Arbeidstid, og han gik da sjelden ud. Men der gives Dage, hvorpaa Trangen til at være med dem, vi elske, bliver saa stærk, at den næsten forekommer os som en høiere Nødvendighed. I denne Stemning var nu netop Arthur, og det Arbeide, der den forrige Aften syntes ham uopsætteligt, forekom ham i denne Morgenstund at være af ringe Betydenhed imod den Lykke at samles med Franziska. Han sprang da op af Sengen, klædte sig hurtig paa og ilede afsted til hendes Hjem, idet han paa Veien nynnede.

en Melodi, som hun for faa Dage siden havde sunget for ham.

Da han traadte ind i Waldstädtens Dagligstue, saae han ingen Anden end Wilfred, der var sysselsat med at skrælle Barken af en lang Hasselgreen, hveraf han formodentlig vilde danne sig en Fuldblodshoppe.

„Franziska er gaaet ud, men hun kommer snart igjen,“ sagde Wilfred, „saa skal vi spise Frokost i det store Lysthuus.“

Arthur greb da en Bog, der laae opslagen paa Franziskas Sybord, og begav sig med den ned til Lysthuset. Han havde ikke siddet der længe, før han, ved at løfte Hovedet i Veiret, saae en qvindelig Skikkelse, som endnu var halv skjult imellem Træerne. Han tvivlede aldeles ikke paa, at det var Franziska, og hans Hjerte bankede allerede stærkere; men snart saae han, at han tog feil, og at det var Frøken Emilie, der ligeledes havde besøgt Waldstädtens Huus tidligere end sædvanlig.

„Jeg havde tænkt at finde Frøken Franziska her,“ sagde Emilie, „af hvem jeg vilde laane nogle Musikalier til en Veninde, og nu finder jeg mod al Formodning Dem, som jeg troede i fuldt Arbeide med Deres Studeringer.“

„Morgenen var saa skjøn,“ svarede Arthur, „at jeg —“

„Det er rigtignok lettere,“ afbrød Emilie ham, „at lytte til Nattergalens bløde Toner i Dalen, end at opstige til de Bjergtinder, hvor Sandhedens rene Lys funkler i sin Glands.“

„De synes i Dag at være noget forstemt, Frøken Emilie.“

„De tager feil, forstemt kunde jeg kun blive, hvis jeg levede med Mennesker, i hvis Skjæbne jeg deeltog,

og som jeg dog ikke ved min Omgang bragte videre frem, men dette er endnu hidtil ikke hændet mig."

Arthur gav nu Samtalen en anden Vending, og for, om muligt, at bibringe hende bedre Tanker om Franziska, viste han hende de forskjellige Blomsteranlæg, der fandtes i Haven. Heri blev han understøttet af en Arbeider, som var tilstede, og som aldrig blev træt af at rose Franziskas lykkelige Haand. „Alle disse Blomster har Frøkenen selv plantet," sagde han, „Alt, hvad hun rører ved, lykkes; der er jo dem, der har et saadant Held."

„Det er lutter Enkeltheder, ligesom hendes eget Indvortes," sagde Emilie, da hun og Arthur vare komne tilbage til Lysthuset igjen.

„De er ikke ganske retfærdig, Frøken Emilie."

„Jeg tilstaaer hende jo gjerne en vis Glands ligesom de Blomster, hun elsker," svarede Emilie, „jeg indrømmer ogsaa gjerne, at hun ikke kunde gaae ind under de ethiske Bestemmelser uden at tabe Noget af denne Glands."

„Men at hun er en harmonisk og frisk Menneskenatur, synes mig dog ikke, De burde negte."

„Paa mig gjør hun aldeles ikke Indtrykket af et rigtigt Menneske," svarede Emilie; „naar jeg seer paa hende, forekommer det mig, som om jeg betragtede en fremmed Fugl, en Colibri f. Ex. med metalglindsende Vinger og med Fjedre, farvede af den tropiske Sol."

„Var hun ikke et ægte Menneske, da kunde hun heller ikke vinde Menneskenes Kjærlighed," sagde Arthur med nogen Heftighed, „og det gjør hun dog."

„At hun i Længden kan fængsle en høiere Menneskenatur, troer jeg ikke. Dyr derimod kan hun rigtignok

fængsle; om det saa er den gamle Hektor, der bestandig knurrer ad mig, saa logrer den dog med Halen, naar hun kommer. Ogsaa Børn forstaaer hun at vinde; men uagtet de elske hende, føle de dog ingen Ærefrygt for hende; de sætte sig i Sophaen ved hendes Side og lege med hende som med deres Ligemand, og hun opfylder alle deres barnagtige Ønsker, det er Alt; men at fremhjælpe dem og udvikle dem til et høiere Liv, det tænker hun ikke paa, og det formaaer hun heller ikke."

Arthur sad et Øieblik taus og grublede over Frøken Prechtls Ord, for at udfinde, hvorvidt hun havde Ret eller ei.

Da naaede Lyden af Franziskas Stemme hans Øre; hun talte med Wilfred og nærmede sig, ledsaget af ham, til Lysthuset.

„Det var smukt, Arthur, at Du kom saa tidlig i denne deilige Morgenstund," sagde hun og udstrakte Haanden mod ham. Men da hun i samme Øieblik blev Frøken Prechtl vaer, forandredes pludselig hele Udtrykket i hendes Aasyn, og med en fremmed og noget stiv Hilsen vendte hun sig om til hende.

Arthur sad imidlertid hensunken i Betragtningen af Franziska, der i Dag forekom ham endnu yndigere end nogensinde før.

En let Blouse, der blev sammenholdt om Livet af et Bælte, indesluttede i rige Folder hendes deilige Legeme. Paa Hovedet bar hun sin brede italienske Straahat, og ned ad hendes Skuldre hang det lange tykke Haar, som han nu for første Gang saae opløst. Hendes Hud syntes endnu mere frisk end sædvanlig, og det var ligesom om en Duft af Ungdom og Sundhed med forhøiet Kraft omsvævede hendes ranke, jomfruelige Skikkelse.

„Hvor har De været, Frøken Waldstädten?“ spurgte Emilie; „jeg troede ikke, De saa tidlig vilde forlade Huset, da De dog bør opfylde en Huusmoders Pligter.“

„Jeg skyndte mig at give Onkel hans Kaffe og at sørge for, hvad ellers var nødvendigt, og derpaa gik jeg hen for at bade mig. Jeg kjender intet Herligere,“ vedblev Franziska, idet hun henvendte Talen til Arthur, „end paa en deilig Morgen som denne, før jeg ret tager fat paa mit Arbeide, at kaste mig ud i de kølige, klare Bølger. Jeg føler mig da saa fri, saa vel til Mode, og jeg kan ikke tænke mig, at den rigeste Fyrste for sine Skatte kunde kjøbe sig en større Nydelse.“

„Hvad mig angaaer,“ svarede Frøken Emilie, „da skal jeg ikke kunne prise Noget, som jeg aldrig har forsøgt.“

„Men De har jo dog en heel Sommer været ved et Bad,“ sagde Arthur.

„Ganske rigtig! Men jeg var der kun for Selskabets Skyld, og det faldt mig aldrig ind selv at tage noget Bad. Engang lod jeg mig dog overtale til at forsøge det. Jeg gik da ind i et Badekammer ganske alene, jeg klædte mig ogsaa af; men i det Øieblik, jeg skulde lade det sidste Stykke falde, paakom der mig en Modbydelighed derfor, og jeg skyndte mig at klæde mig paa igjen; thi jeg følte, at det var mig aldeles umuligt at udføre mit Forehavende. Det har ogsaa tidt undret mig, at Mødre saaledes ganske kunne blotte deres Børn, naar de ville vaske dem. Er en saadan Blottelse en streng Nødvendighed, hvad jeg dog ikke indseer, da burde man overlade Sligt til aldeles underordnede Personer; thi Synet af den umiddelbare Natur har noget saa Raat og

Anstødeligt ved sig, at man paa ingen Maade burde tillade sit Øie at dvæle derved."

„Hun er jo nærved at blive uanstændig af lutter Anstændighed," sagde Wagner, da Franziska senere fortalte ham dette Optrin. „Egentlig burde hun heller ikke kunne udholde at see en Haand uden Handske eller et Ansigt uden Slør; thi Hænder og Ansigt hænge jo dog sammen med andre Lemmer, som man ikke seer; en saadan Pænhed er intet godt Tegn, og der skjuler sig som oftest en større Sandselighed og en meer antændelig og ureen Phantasi bag Sligt, end de fleste Mennesker troe."

Andet Capitel.

Nogle Dage senere besøgte Frøken Prechtl tilligemed Arthur, Wagner og Franziska et Billedgalleri, der tilhørte en Kunstkjender i Bonn.

Ved denne Leilighed lagde Frøken Emilie just ingen synderlig Kunstsands for Dagen; saaledes gik hun, for at nævne et Exempel af mange, ligegyldig forbi nogle af Rembrandts bedste Stykker, og da Arthur gjorde hende opmærksom paa deres Skjønhed, sagde hun: „Koloriten er mig for dunkel, De veed, jeg hader Dunkelhed og anerkjender ikke dens Ret."

„Følgelig maae de chinesiske Malerier tiltale Dem meest," bemærkede Wagner; „thi Chineserne anerkjende heller ikke Dunkelhedens Ret, derfor male de, som bekjendt, uden Skygge."

Tegning, Kolorit og den hele Udførelse brød Emilie sig ikke stort om, hun betragtede blot Tanken eller Ideen, som hun kaldte det, og naar denne behagede hende, saa erklærede hun Maleriet for godt, enten saa Tanken virkelig var bleven levende og fremtraadte med den nødvendige Fylde deri eller ei.

„Hvis slige Principer engang faae Indpas hos vore Kunstnere," sagde Wagner, „da ville vi faae store Malere, der have sjeldne Ideer, men aldeles ikke kunne male og kun sætte Farveklatter rundt omkring paa Væggene."

Blandt andre Malerier fandtes der og i denne Samling en temmelig heldig Efterligning af hiint græske Billede, som en stor Digter omtaler, og hvori et deiligt Barn ligger paa Randen af en Afgrund og forestilles at lege med en giftig Slange. Maleren har netop valgt det Øieblik, hvori den forbittrede Slange reiser sig for at bibringe Barnet det dødelige Stik, og denne Uskyldighedens trygge Leg paa Randen af Dødens Afgrund gav dette Billede en forunderlig Blanding af Deilighed og Rædsel, saa det paa engang virkede baade som et fortryllende Maleri og som et gyseligt Eventyr.

De bleve Alle staaende foran dette Billede, og selv Emilie betragtede det med stor Opmærksomhed. „Finder De det ikke deiligt?" spurgte endelig Arthur. — „Jo", svarede hun, „men hvad jeg beundrer deri, er sikkert noget ganske Andet, end det, der tiltrækker de Øvrige." — „Og hvad beundrer da De?" spurgte han igjen. — „Jeg beundrer Slangen," svarede hun, „den er fortræffelig, dens Idee opgaaer her virkelig for mig, og jeg erkjender den i dens fulde Berettigelse." — „Det tænkte jeg nok," sagde Wagner. — „Hvad Berettigelse har da et giftigt Kryb, der blot vil ødelægge?" spurgte Franziska. — „De, der

sætter Naturen saa høit, skulde ikke saaledes modsige Dem selv," svarede hun, „thi Slangen følger dog kun her sin Naturdrift og har altsaa den samme Ret, som Nattergalen, naar den synger, eller som Duen, naar den mader sine Unger. Men jeg mener dog tillige noget Andet og Høiere; Slangen er ogsaa berettiget, som den, der fører Barnet ud over Umiddelbarhedens Tilstand og lærer det Forskjellen paa Godt og Ondt, og selv om Barnet først erkjender denne Forskjel i sin Død, saa er dog dette ikke for dyrt betalt."

„Hvor er Grændsen," sagde Wagner, „udenfor hvilken Ordets Magt forvandler sig til Ordbram, og Klogskab sig til Sophisteri? Det er den lille Tostavelseslyd Super, der angiver denne Grændse. „„Jeg vilde heller have sammensat det Ord superklog"", siger Lichtenberg, „„end ethvert andet, det er et Ord, der gjør sin Opfinder Ære.""

Dette Besøg i Billedgalleriet gav senere, da Emilie var samlet med de Andre i Waldstädtens Huus, Anledning til en Strid, hvori hun med mindre Overdrivelse end sædvanlig fremsatte enkelte af de Sætninger, der hos saa mange gode Hoveder i vor Tid have gjort sig gjældende.

Talen var om det religieuse Maleri, ved hvilken Leilighed Emilie paastod, at ethvert Christusbillede, ja at Kunsten selv i vor Tid maatte tabe sin Interesse, eftersom Billedernes Verden nu skulde negeres og afstreifes, og eftersom Christus nu var opstegen fra Historiens og Anskuelsens til Aandens og Tankens Rige.

„Tør man da i vor Tid ikke mere troe paa den historiske Christus?" spurgte Wagner.

„Det vil jeg langt fra sige! Saalænge Mennesket

behøver ham i Historien, saa er han der ogsaa; thi det er netop det Betydningsfulde ved Christendommen, at den fremstiller sig for Enhver i den Form, der er meest passende for ham, og at den antager Skikkelse i Historien og Legemlighed for den, der trænger dertil, og paa den anden Side bliver til et indre Forhold, til Tanke for den, der mægter at hæve sig over Legemlighedens Verden."

„Det vil da sige, De troer paa den Christus, som De har dannet Dem i Deres egne Tanker, men ikke paa den, Bibelen forkynder," sagde Wagner.

„Jeg troer ikke alene paa den Christus, jeg har dannet mig i mine Tanker, men ogsaa paa den, der er sat i Begrebet, og der udvikler sig igjennem den hele Menighed, og i hvis Udvikling hvert Medlem af Menigheden er et Moment; jeg troer, at denne ideale Christus, der saaledes udfolder sit Væsen, er større end den reale; og dog troer jeg ogsaa paa denne, forsaavidt han var den Første, der begyndte den ideale Bevægelse, og forsaavidt han er det Punkt, hvorfra Tankens Religion udgik."

„Nu Waldstädten! hvad siger De til denne moderne Christus?" spurgte Wagner.

„Han er mig ikke ganske ubekjendt," svarede Waldstädten; „det er intet Nyt i vor Tid, at Enhver dreier og tilskjærer sig et Christenbillede paa sin Viis; men sandelig det er ikke denne Christus, der nu i atten Aarhundreder har styrket de Svage og smeltet de Forhærdedes Hjerter; det er ikke ham, om hvem Apostlene talede med Ildtunger, og som Evangelierne med seirende Røst forkyndte gjennem Landene; det er ikke ham, der er nedstegen iblandt os, der er bleven et sandt og ægte Menneske, underkastet de strenge Love for Støvet og alle Legemlighedens Vil-

kaar, paa det hans uskyldige Læber, ved at berøre Dødens Kalk, kunde mildne den Bitterhed, som Aartusinders Fordærvelse havde blandet deri."

„Jeg begjærer aldeles ikke at rokke Deres Overbeviisning," sagde Frøken Emilie, „jeg veed vel, at man kan være en ivrig og trofast Christen uden at have mediteret sin Christendom; men dog har man da kun et umiddelbart christeligt Liv; man har kun den gamle Tale for de gamle Tanker; man har da ikke grebet Troen paany, luttret den i Tvivlens Ild og gjort den til sin igjen, idet man udviklede den igjennem den dybere Tanke og det ny Ord."

„Det nytter ikke, at De disputerer med hende," sagde Wagner, „thi De blive dog aldrig af samme Mening. I det Mindste vil De vanskelig indrømme, at Treenigheden ikke er Andet end et pædagogisk Forsøg, hvorved Gud stræber at udvikle sig af sin egen uklare Begyndelse, hvilket dog neppe vilde lykkes ham, hvis han ikke saa trolig blev hjulpen af Frøken Emilie og af hendes Parti, under hvis Hænder han bestandig meer uddanner sig, saa at han snart ganske har aflagt al den gjærende Vildskab og det mystiske Væsen, hvormed han i ældre Tider forskrækkede Verden."

„De misforstaaer og fordreier ganske den Tanke, De udtaler," svarede Frøken Emilie, „thi Gud er aldrig uklar; han er i Begyndelsen den Samme som ved Enden, og de tre Momenter, hvori han udfolder sig, falde indenfor ham selv og ere hævede over enhver Tid. Men hvad der i Ideen paa engang er tilstede, det falder i Endelighedens Rige udenfor sit eget Væsen."

„Eders Viisdom leger med Verden, ligesom en Ta-

skenspiller," sagde Wagner, „hvo der ikke seer Eder nøie paa Fingrene, han er og bliver bedragen."

„Og De", sagde Emilie, „der har et spottende Ord for hver betydningsfuld Tanke, Tiden har udtalt, hvad er da Deres Tro? Har De noget Bedre at give os end det, de skarpeste Tænkere med stor Konseqvents have udviklet af Christendommens dybeste Grund?"

„Jeg", svarede Wagner, „jeg troer, ligesom Indierne og de gamle Ægyptere, paa Sjælevandringen; thi deraf lader sig Forholdet mellem Oldtid og Nutid fortræffelig udvikle. I gamle Tider, i Dagenes Begyndelse, da var Jorden opfyldt med stærke, kraftige og forvovne Skabninger, kloge Elephanter vandrede da i Floddalene, Løver lurede ved Kilderne, Hyæner og vilde Bjørne boede i Fjeldhulerne, medens Uroxen og det stærke Elsdyr gjennemstreifede de store Skove. Alle disse Dyrs Sjæle — og deres Antal var ikke ringe, det vil De see, naar De betragter de Levninger deraf, som Tid efter Tid opgraves af Jordens Indvolde — alle disse Dyrs Sjæle, siger jeg, fremtraadte nu, naar deres Tour var forhaanden, i menneskelig Skikkelse; derfor fandtes der i hine Tider saa mange vise Dommere, store Konger, mægtige Helte og Verdensbetvingere; men heller ikke manglede der grusomme Uhyrer, hvis dyriske Rovbegjærlighed endnu skimtedes bag den menneskelige Maske. Nu derimod har Naturen noget forandret sig, Elephanternes Flokke ere blevne færre og mindre, Løver og Tigre udryddes overalt, og hvor Elsdyret og Uroxen før vandrede, der græsser nu vort tamme Qvæg i talløse Flokke; dog ere heller ikke de krybende Dyr og de behændige Abeslægter uddøde, tvertimod udvikle de sig endnu i Mængde, saasnart Klimatet nogenlunde begunstiger dem. Alle disse opfylde nu Jorden,

og deres Sjæle incarnere sig uden Omstændigheder og uden Frygt for mægtigere Medbeilere i menneskelige Legemer. Disse tamme Dyr vorde da som oftest Philistre og Spidsborgere, Faaret bræger og bliver klippet, den phlegmatiske Oxe tygger Drøv, Æselet slæber Sække til Møllen, og selv den ædle Hest bøier sig, trods sine dristige Sidespring, tilsidst i Aaget. Ligeledes drive Aberne endnu deres gamle Efterligningsleg, og det med en stor Behændighed og et særdeles Talent, hvorpaa man netop i den seneste Tid kan opvise mangfoldige Exempler."

Saavel den ovenanførte Samtale, som flere af Wagners Yttringer vakte stor Lyst hos Arthur til at erfare Noget om hans religieuse Anskuelser; imidlertid fandt han, da han søgte at udforske ham i denne Henseende, en større Tilbageholdenhed, end han havde formodet.

„Hvad jeg troer eller ikke troer," sagde Dr. Wagner, „det er en Sag, der vedkommer mig alene og ingen Anden, og jeg ønsker ikke at paatvinge Nogen mine Meninger."

Ved en anden Leilighed yttrede han sig dog med mindre Forbeholdenhed. „Nu, hvis De endelig vil vide det," sagde han, „saa vil jeg gjerne tilstaae Dem, at ogsaa jeg i tidligere Dage har stræbt at udgranske den store Hemmelighed, men jeg har ikke været heldigere end mine Forgængere. Jeg har forsket efter Sjælen i hver Trevl, i Hjertets Fiber, i Hjernen og i dens inderste Nerver, men jeg har ikke fundet Spor af det, jeg søgte."

„Formodentlig er De da en Materialist, ligesom saa mange af Deres Kolleger."

„Paa ingen Maade," svarede Wagner, „og selv mine Kolleger maa jeg her tage i Forsvar; vi Læger ere ikke skabte til slige Grublerier, og vi have saameget at gjøre med det Nærmeste, med Menneskets forgængelige og dødelige Side, at vi kun have liden Tid til at tænke paa den uforgængelige og udødelige."

„Men De maa jo dog stræbe ogsaa med Hensyn herpaa at komme til Vished," bemærkede Waldstädten, der ligeledes var nærværende ved denne Samtale.

„Vished!" gjentog Wagner, „ja naar man blot kunde finde den. Misforstaae mig ikke, min gamle Ven! Jeg agter Deres Tro høit, men for mig er det ikke muligt at opsvinge mig dertil, og dog har jeg i min Ungdom forsket ligesaa meget som Andre; jeg har læst Oldtidens Skrifter, og jeg er heller ikke ubekjendt med de nyere Philosopher og Naturgranskere, hvilke man sikkert ikke kan negte Skarpsindighed og et udviklet Øie; men det er gaaet her, som det gik, da man opdagede de skarpere Teleskoper, istedenfor at faae Vished ved at stirre saameget dybere ind i Himmelrummet og Fixstjerneverdenen, saa opstode der tvertimod, som en berømt Gransker siger, nye Gaader, nye Spørgsmaal, ny hundredfold større Uvished, hvorved det, som før syntes fast og hvilende, nu viste sig at være Forandring underkastet, og hvorved netop de skarpeste Øine løb Fare for at forvildes allermeest."

„Og af alt dette følger da, at der i Deres Inderste er mere Tvivl end Tro?" sagde Waldstädten.

„Det vil jeg ikke sige, jeg vil jo heller ikke negte, at der er en Stjernehimmel over mit Hoved, fordi jeg suspenderer min Dom om dens Indhold og tilstaaer, at dens egentlige Væsen er mig en Gaade."

„Altsaa har Frøken Emilie Ret," udbrød Arthur;

„thi hun paastaaer bestandig, at De hylder de Meninger, der herskede i det forsvundne Aarhundrede, at De er en Deist, at De kun troer paa en abstrakt Gud og paa et Hiinsides, om hvis Indhold De er aldeles uvis."

„Nu, den saakaldte Deismus er i mine Tanker en meget fornuftig Tro," sagde Wagner, „i det Mindste passer den godt for den, der ikke vil lade sig fange i Systemernes Spindelvæv. Jeg er ikke saa aandelig hovmodig, at jeg skulde forkaste Alt, hvad der gaaer over min Horizont, heller ikke troer jeg, som man har beskyldt Philosopherne for, at jeg veed, forstaaer og kan forklare, hvad jeg ikke veed og ikke forstaaer og ikke kan forklare; thi Eders Gud og Eders Uendelighed have maaskee kun derfor et Skin af Indhold, fordi I fylde dem med Eders Vildfarelser." Med disse Ord afbrød Wagner Samtalen og vendte sig bort.

„Det er atter et Beviis paa, at de, der ere kloge paa Verdens Løb, tidt komme mindre vidt end de, der vandre deres Vei i Tro og Enfoldighed," sagde Waldstädten.

Tredie Capitel.

I de Yttringer, Wagner flere Gange havde tilladt sig, troede Emilie at finde saa fornærmende Henthydninger til sig selv, at hun i sit Hjerte fattede et bittert Nag til ham; men uagtet hun saaledes i sit Allerinderste beherskedes af Had og Elskov og i denne Henseende ikke var kommen videre, end de uphilosophiske Skabninger, som hun

foragtede, saa vidste hun dog udvortes at betvinge sig selv; ja, da hun fandt det fordeelagtigst for sig og sine Planer, saa roste hun endog Wagner paa høiere Steder og anvendte al sin Indflydelse, der aldeles ikke var ringe, paa at skaffe ham en fordeelagtig Ansættelse i en anden Provinds langt fra Bonn.

Naar det derimod lykkedes hende at træffe Arthur alene, da erklærede hun Wagner for en indskrænket Natur, der, trods alle sine Kundskaber, var aldeles fangen i den lavere Reflexion og manglede Præget af den høiere Aandighed.

Da Arthur engang yttrede den Overbeviisning, at Wagner ikke blot var en Tvivler i philosophisk Henseende, men ogsaa med Hensyn paa den positive Religion, sagde Emilie: „Denne Tvivl har dog vel neppe saaledes gjennemrystet hans Inderste, at den kan begrunde en virkelig Proces, der fører ham ud over sit nærværende Stadium til det Punkt, hvor Tvivlen atter benegtes i Ideen. Jeg skal sende Dem nogle Breve,“ lagde hun til, „hvoraf De kan lære en mere storartet Tvivler at kjende, der neppe, saaledes som Dr. Wagner, vil blive staaende paa den halve Vei.“

Den næste Morgen modtog Arthur flere Breve, som en Herr von Rehfeld, en af Emilies Venner, havde skrevet, og som ledsagedes af et Blad Papir, der indeholdt nogle Træk af haas aandelige Udviklingshistorie. Ved Siden heraf laae en Seddel fra Emilie, hvori hun berettede, at hiint Blad var skrevet efter hendes Opfordring af Herr von Rehfeld selv, og hvori hun bad Arthur om at læse det tidligere end Brevene, eftersom han da først, som hun udtrykte sig, vilde faae et fuldkomment Begreb om den levende Proces i Forfatterens Indre.

Da denne Herr von Rehfeld ikke var uden Indflydelse paa Emilies senere Skjæbne, saa er det neppe af Veien, om ogsaa vi kaste et Blik i disse Papirer.

„Jeg var i min Ungdom en overordentlig Ven af Naturen," skrev Herr von Rehfeld, „og jeg havde en usædvanlig Sands for den besynderlige Magi, hvormed den fængsler den uerfarne og ved Videnskaben endnu ikke udviklede Sjæl. Jeg sværmede om i Skovene, slumrede ved Kilder og Bække, foretog Vandringer i de eensomste Bjergegne, besøgte Klippehulerne, og ingen Afkrog kunde der findes saa skjult eller afsides, at jeg ikke opsporede den. Ligeledes var jeg fortrolig med alle de Stemninger og selsomme Drømme, hvormed Jordens Kredsgang og Dagenes og Aarstidernes bestandig gjenkommende Vexel fylde det menneskelige Bryst.

Dog var det især Naturens vildeste og mørkeste Optrin, dens dunkleste Drømme, der meest tiltalte mig. Naar Efteraarsnætterne kom, og Høststormene opløftede deres Stemmer, og Bladene hvirvledes i deres Runddands, naar Skyernes vilde Leg vexlede med Stjerneglimt eller med Fuldmaanens Skin, og end mere naar Blæsten blandede sig med Regn: da var det, ligesom jeg hørte mægtige Dæmoner, hvis Røst kaldte mig, og som jeg ikke kunde modstaae, og jo vildere Stormen raste, jo stærkere Regnen strømmede, desto begjærligere blev jeg efter at komme afsted. Jeg ilede da frem over Bjerg og Dal og besøgte midt om Natten de steileste og farligste Steder, som de fleste Mennesker neppe vovede at bestige ved Dagens Lys.

Da betoges jeg tidt af en selsom Forvildelse, og det syntes mig som mine Fødder ikke mere berørte den faste Jord, og som jeg blev reven mangfoldige Mile hen i Vinden. Ved slige Leiligheder raabte jeg ofte med høi Røst og besvor Naturaanderne og de natlige Dæmoner om at vise sig for mig, ja jeg bildte mig undertiden virkelig ind, at jeg saae mørke Skikkelser, der kom frem af Skovene, og vilde Øine, der glimtede i Luften; derved opstod igjen en saa uhyre Rædsel i mit Inderste, at jeg flygtede gjennem Natten lig en jaget Hjort, som Dæmonerne forfulgte, hvilke jeg da troede at høre bag mig ligesom gjøende Hunde.

Uagtet jeg vidste, at al denne Rædsel forestod mig, saa kunde jeg dog ikke modstaae den vilde Drift, og hvad enten jeg var i Selskab med mine Jevnlige, eller i min Familieś Kreds, eller jeg havde lagt mig til Hvile paa mit ensomme Kammer, saa maatte jeg afsted, saasnart hine Naturoptrin gjentoge sig; thi det forekom mig da, som jeg hørte Aanderne, der midt i Regnen sloge paa Ruderne med deres vaade Vinger, og nu hjalp hverken Bøn eller Formaning. Ja, engang, da Døren til mit Kammer ved en Feiltagelse var bleven tillaaset udenfra, styrtede jeg mig ned fra et Vindue, der laae saa høit over Jorden, at det let kunde have kostet mit Liv; og eftersom der undertiden hengik hele Maaneder, hvori disse Anfægtelser ikke lode mig Ro nogen Nat, saa led ogsaa mit Legeme derunder, og jeg svandt lidt efter lidt hen ligesom en Skygge.

Denne Tilstand varede i flere Aar, indtil jeg endelig efter min Familieś Opfordring drog til Berlin, for der paa en grundigere Maade at fortsætte mine Studier, som jeg hidtil mere end billigt havde forsømt. I Berlin be-

gyndte jeg blandt Andet ogsaa at høre philosophiske Forelæsninger, og næppe havde jeg besøgt disse i nogle Uger, før et nyt Lys opgik i mit Indre, og før jeg indsaae, hvad der var nødvendigt, hvis jeg vilde udvikle mig af den ufri Tilstand, hvori jeg hidtil havde befundet mig. Jeg opgav derfor alle andre Planer for udelukkende at hellige mig til Videnskabernes Videnskab, og med den samme Heftighed og Iver, hvormed jeg før havde nedsænket mig i mine Phantasier, nedsænkede jeg mig nu i den alvorligste og strengeste Granskning. Jeg gjennemvaagede endnu ofte Nætterne ligesom før, dog tilbragte jeg dem ikke længere under aaben Himmel i den dunkle Natur, men indesluttet paa mit Værelse, ved den ensomme Lampe, og jo mere jeg saaledes fordybede mig i Tænkning og mit eget Indre, desmere befriedes jeg fra den lavere Naturmagt, der før saa stærkt havde fængslet og henrevet mig

Denne Frihed vandt jeg imidlertid ikke strax, tværtimod blev jeg endnu fristet i mangen alvorlig Kamp. Især naar Efteraaret vendte tilbage, naar det stormede og regnede, eller naar Maanen kastede sin mystiske Glands i mit Kammer, da var det lige som det Onde atter fik Magt, og som de forunderligste Erindringer igjen vaagnede i mit Bryst; mangen Gang mente jeg da ganske vist, at jeg langt borte hørte bekjendte Røster, der kaldte paa mig, eller gamle Melodier, der tonede gjennem Stormen, og der fandt Gjenklang i mit inderste Hjerte; ja, undertiden troede jeg pludselig udenfor mit Vindue at fornemme en vild Latter, der spottede over min nærværende Færd, og naar jeg derefter stirrede ud af Ruden, saa betragtede Maanen mig med en forladt Elskerindes Blik, og Stjer-

nerne vinkede mig til ubekjendte Lande, langt bort fra det, der sysselsatte mig i mit trange Kammer.

Da kunde jeg endnu undertiden betages af en saa forunderlig Stemning, at hele min nærværende Færd syntes mig af ringe Betydning, og der kom en saa stor Længsel over mig, at jeg var nærved at opoffre Alt, hvad jeg havde vundet, for igjen at overgive mig i de fjendtlige Magters Vold. Men i slige Øieblikke pleiede jeg at hjælpe mig ved et eget Middel: jeg kastede mig ned til Jorden og bad til Aandens og Tankens Gud, at han vilde staae mig bi og hjælpe mig til at overvinde Fristelsen; og ved at kalde disse Optrin tilbage i min Erindring siden efter, maatte jeg tidt sammenligne mig med de gamle Eremiter i Ørknerne, naar de kæmpede mod Djævelen og Dæmonernes Anfægtelser. Men den høiere Magt svigtede mig da heller ikke, og ved kraftig Bøn, ved Faste, og ved at lukke mit Øje for alt andet og fordybe mig i de mest abstrakte Undersøgelser, lykkedes det mig tilsidst ganske at betvinge den Aand, der fristede mig.

For endnu bedre at opnaae dette flyttede jeg hen i et af de mest indesluttede Qvarterer i den store By. Her leiede jeg mig et Værelse, der vendte ud mod en snæver Gaard, hvor jeg kun saae de golde Mure og Røgen af Skorstenspiberne, der hvirvlede mig forbi, og hvori jeg ene skimtede en smal Strimmel af Himlen over mig. Jeg lod Rullegardinerne gaae ned i mit Værelse, saa jeg aldrig øinede hverken Sol, Maane eller Stjerner; jeg gik heller aldrig ud at spadsere, og jeg er vis paa, at der forløb over to Aar, hvori jeg ikke saae et Træ eller en Græsplet; jeg vendte mine Øine bort fra enhver Blomst, selv naar den stod indenfor Vinduerne i et Værelse; jeg tilstoppede mine Øren, naar Vinden blæste, og saaledes

mener jeg nu at have tillukket den sidste Port for de Dæmoner, der fristede mig.

Hermed endte Herr von Rehfelds foreløbige Beretning, men nedenunder paa samme Blad stod nogle Ord, som Emilie havde tilføiet:

„Understøttet af denne alvorlige Villie seirede Herr von Rehfeld over mangfoldige Vanskeligheder, for hvilke mindre kraftige Aander vige tilbage. Han gjennemstuderede og tilegnede sig med utrolig Hurtighed alle de vigtigste Systemer baade i den ældre og nyere Tid, og han vandt ved sin Flid og sin Iver alle sine Læreres Bifald; ja, han gjorde saa usædvanlige Fremskridt, at flere af de skarpsindigste Hoveder i ham anede et stort Lys, der i Fremtiden skulde kaste sin Glands over den videnskabelige Verden.

Saaledes stod Forholdet endnu, da jeg for halvandet Aar siden skiltes fra ham i Berlin; men siden er der, som hans Breve udvise, atter foregaaet en Forandring med ham, og det synes, som han heller ikke i Videnskaben ganske har fundet, hvad han søgte. Dette har igjen fremkaldt en Uro og en Bitterhed i hans Sjæl, hvoraf der, da jeg sidst saae ham, ikke var noget Spor, og han synes nu for en Tid ganske at have bortvendt sig fra den udvortes Verden blot for at udvikle sin immanente Natur. Hans øvrige Venner ængste sig, som jeg hører, meget over hans Tilstand; jeg derimod er aldeles uden Frygt, thi jeg veed, at en Aand som hans aldrig kan rammes af den største Ulykke, den kan aldrig stagnere, den maa fremad; derfor betragter jeg al denne Uro kun som et Tegn paa, at han netop nu bereder sig til en ny For-

vandling, der maaskee skal føre ham langt ud over det, der for Øieblikket betragtes som det Høieste.

De vil snart see, at Forfatteren af disse Breve ikke er konseqvent i sine Yttringer, tværtimod, han stiller ofte to modsatte Meninger ved Siden af hinanden i det samme Brev, han frygter aldrig for Negationens Bitterhed, men vil dog heller aldrig hvile deri, og deraf slutter jeg, at det spekulative Moment, den Anskuelse, der medierer Modsætningen ved Aandens Hjælp, ikke længe kan udeblive.

Jeg troer Dem nu fuldkommen forberedt til at læse disse Breve, jeg tvivler dog ikke paa, at De i mange Punkter vil misbillige Forfatterens Meninger, det gjør jeg ogsaa selv; men da jeg anseer Dem for en Aand, der agter enhver i Sandhed fremad stræbende Personlighed, selv der hvor De ikke bifalder dens momentane Yttringer, saa overlader jeg rolig disse Breve i Deres Hænder."

Emilie tog ikke feil deri, at Arthur maatte misbillige Meget i disse Breve; thi en stor Del deraf modsagde ligefrem hans inderste og helligste Overbevisning. For Resten havde denne Herr von Rehfeld flere Berøringspunkter med et bestemt Parti, hvis Stemme i den senere Tid ofte lydelig nok har ladet sig høre. Vi skal ikke ret længe opholde Læseren med disse Yttringer af en forvildet Tænkning; men nogle Brudstykker deraf tvinges vi dog til i Forbigaaende at berøre.

I et af de tidligere Breve stod: „Der er en Opgave, som Djævelen har givet Mennesket, det er den at bringe Uendeligheden tilveie, ved at tælle saa mange Sandskorn, til den er komplet. Det er en unyttig og dertil en ond

Møie, og dog er det den, som Verden bøier sig dybest for; det er slige Uendeligheder, byggede af Mosaikarbeide, som man almindelig giver Navn af Videnskaber, og som nu i mangfoldige Aarhundreder have sysselsat Menneskene. Hvad mig angaaer, da blive disse Videnskaber mig Dag for Dag mere ligegyldige, jeg bortkaster bestandig meer og meer alle positive Kundskaber, og jeg agter nu kun een Videnskab, den at udvikle mig selv af mit Allerinderste, alt det Øvrige er unyttig Trældom."

I et andet Brev stod der: „Hvorfor mon Oraklet erklærede Sokrates for den Viseste? Netop fordi han havde givet Slip paa al den falske Videnskabelighed. Han vidste Intet om den Visdom, der er Menneskene lige saa uvedkommende, som de Verdner, hvoraf man fortæller os, at Mælkeveien er sammensat, han vidste kun Noget om sig selv og om sit eget Subjekt, og fordi han erkjendte dette som det Eneste, der var værdt at vide Noget om, derfor var han den Viseste."

I et tredie Brev stod: „Der gives en mægtig Fjende, et Naturforhold, fra hvilket intet Menneske kan befrie sig: jeg taler ikke her om den Nødvendighed, at stille sin Hunger og sin Tørst; Sligt er hurtig afgjort og tager kun sjelden Mennesket saa aldeles fangen. Men der er endnu en værre Fjende, det er Søvnen, denne Alt overvældende, hver Nat tilbagevendende Lethestrøm, hvori næsten Halvdelen af mit Liv nedsænkes, og der, saalænge jeg befinder mig deri, absorberer min Personlighed og tvinger mig til helt at opgive mine Tanker. Den er for mig et sørgeligt Billede paa Forgængeligheden selv af det Allerhøieste. Jeg har kæmpet mod den ved min natlige Lampe, skjøndt jeg forud anede, at min Kamp var unyttig; jeg har i det Mindste med fuld Bevidsthed stræbt

at nærme mig min Fjende, men forgjæves. Den sniger sig frem som en Slange, der sløver sit Rov med sin Aande, før den helt neddrager den i sit Svælg, dens langsomme Tilnærmelse bedøver os alt i Frastand, og naar den endelig betvinger os med sin fulde Magt, da vorde vi alle lige, og den skarpeste Tænker har da Intet forud for det i Buggen slumrende Barn.

Og dog er der i Søvnen en betydningsfuld Billedverden, som jeg ikke vover at bryde Staven over; jeg mener hint gjennem Ubevidsthedens Taager glimtende Halvlys, som vi kalde Drøm. Den er Sjælens Benægtelse af Søvnen midt i Søvnen selv. I Drømmen optager Mennesket den ydre Verden i sit eget Indre og vorder tildels Herre derover og former den efter sit Godtbefindende. Drømmen er da et Billede paa Subjektets Seier over den ydre Natur; den er et Bevis paa dets Kraft midt i den tilsyneladende Afmagt; og hvis jeg endnu kunde fæste Lid til nogen Udødelighed, da vilde jeg sige, at Personligheden saaledes optager Naturen i sit Inderste, for tilsidst at kunne undvære den udvortes og for at kunne frembringe den af sig selv, naar den trænger dertil, i en høiere Verdensorden.

Jeg har talt med dem, der paastaae, at Religionen er Produktet af en lignende Tilstand, at den er fremsprungen af en vaagen Drøm, hvori Subjektet henstiller sit kjæreste Haab og sin inderste Tanke udenfor sig selv og kaster sin egen Verden som et fritsvævende Billede ud i Luften. Religionen er da intet Andet end et Tegn paa Personlighedens Seier over den ydre Natur; Evangelierne ere Historiens ubevidste Digtning; Christus er det mythiske Subjekt, der viser Mennesket i dets Høide og Udvikling. Om der nu for Resten ogsaa har været en ud-

vortes Anledning til alt dette, om der ogsaa har været en Christus i Tilfældighedens Verden, det er da et Spørgsmaal, der tilhører den lavere Forskning, og som aldeles ikke kommer den høiere Tænkning ved.

Til andre Tider forekommer denne Forklaring mig netop at være den urimeligste af alle. Hvad vilde dog det være for en Christus, der blev tilbage, naar man erklærede Evangelister og Apostler for at have levet i bestandige Hallucinationer eller med andre Ord for at have været modne til Daarekisten! Der er lige saa megen Erkjendelse af Christendommen i den gamle Bog: De tribus inpostoribus*) som i alle slige Forklaringer; thi i det Mindste bliver i hin Bog Christi reale Personlighed ikke benægtet."

Som Efterskrift var der tilføiet: „Og dog kan jeg heller ikke tro paa den virkelige historiske Christus; den Bugge, hvori Mennesket for attenhundrede Aar siden drømte den skjønne Drøm om sin salige Fremtid, er bleven for lille for den voxne Slægt."

„Eders saa høit priste Lære," stod der i et andet Brev, „at hver Enkelt ikke lever for for sin egen Skyld, men kun for Menneskeslægtens Udvikling, indeholder kun en fattig Trøst. Ja, hvad meer er, den indeholder en Modsigelse; thi Mennesket skulde da existere for et Begreb, som selv aldrig kommer til fuld Existents, fordi det mangler den individuelle Grund, uden hvilken intet virkeligt Liv er tænkeligt. Det Værende bliver saaledes kun en Træl for det ikke Værendes Udvikling, og Tilværelsen vorder ligesom en Regnbue, der viger bort paa alle Punkter, hvor man vil gribe den; med andre Ord, den

*) Om de tre Bedragere.

vorder et Bedrag, der er ingen sand Tilværelse, eller ogsaa det enkelte Subjekt har sit sande Liv i sig selv og er kun til for sin egen Skyld alene."

Jo yngre det Tidspunkt var, hvorfra disse Breve daterede sig, desto mere syntes den hele Verdensorden at forvirres for Brevskriverens svimlende Blik, og desto flere Hentydninger fandtes der til de trøstesløse og atheistiske Grundsætninger, der ogsaa have gjort sig gjældende hos flere af vor Tids Philosopher.

„Det er en dyb Tanke," stod der i et af de senere Breve, „at Oraklet erklærede den for den Viseste, der vidste, at han Intet vidste; altsaa det er Viisdom at vide, at man Intet veed og Intet kan vide i det Mindste om den udenfor os liggende Verden.

Vender jeg mig bort fra Subjektet, fra mit eget Jeg, til Væsnernes formentlige Grund, da seer jeg kun tusindaarigt Mørke, famlende Uvished, og al vor Kundskab og høit udbasunede Fremgang synes mig da kun et Skin, en Leg med Ord.

Jeg hørte engang en Fortælling om en gammel tandløs Qvinde, der sad paa en Vei; da kom en Reisende forbi, som gav hende tre Nødder og sagde, at han, hvis hun havde knækket dem inden Aarets Ende, vilde give hende en stor Skat. Efter et Aar kom igjen den Reisende tilbage og fandt den gamle Qvinde siddende paa det samme Sted. Da han nu spurgte hende, hvorledes det gik, svarede hun: „„Det gaaer ganske godt; thi naar jeg nu har knækket den, jeg har i Munden, og en til, saa har jeg kun een tilbage."" Den, som opfandt denne lille Fortælling, tænkte vel kun paa at sige en plat Spøg, og dog kan der lægges en meget alvorlig Betydning deri: Den gamle tandløse Qvinde er Videnskaben, hun sidder

nu siden Aartusinder og forsøger sin Kraft paa de samme Nødder; men hendes Kraft er bleven til Afmagt og hendes Stræben en unyttig Møie. I kunne nu kalde de tre Nødder: Treenigheden, eller, om I vil: Menneskets Udspring, Syndens Oprindelse og Dødens Hemmelighed, bestandig betegne de det eneste Vigtige, Livets Gaader, og disse ere endnu, i det Mindste paa den objektive Vei, lige saa uopløste, som i den fjerne Oldtid, og hver ny Slægt haaber at opleve deres Løsning, men bestandig sidder endnu den gamle tandløse Qvinde og spilder sine Anstrengelser paa den haarde Skal, og saaledes vil det gaae til Dagenes Ende."

Den Lære, der i de sidste Breve forkyndtes, vilde vi næppe gjentage her, hvis vi ikke vidste, at den allerede havde fundet Plads i almindelig bekjendte Skrifter.

„Et af To," stod der, „enten er Gud almægtig, altopfyldende, allestedsnærværende; men da er han og den Alt fortærende, da er Menneskets Personlighed blot et skjælvende Billede i Tidens Strøm, da maa vi Alle tilbede ham med Frygt og Bæven, ligesom en Østerlænder tilbeder sin Despot; thi der gives da ingen sikkret Tilværelse, ingen fri Aand, ingen uafhængig Personlighed, med Undtagelse af ham alene. Eller ogsaa der gives virkelig fri, uafhængige Personligheder, men da maa disse hvile i sig selv og ikke i nogen Anden; deres Forhold til Gud er da aldeles brudt, thi et af en anden bestemt, og dog sig selv bestemmende Væsen er en Modsigelse. Her er da to Veie, mellem hvilke De maa vælge. Hvad mig angaaer, da har jeg allerede valgt, jeg vil ikke afhænge hverken af Naturen, eller af nogen anden Magt udenfor mig selv; for mig ere alle slige Baand brustne, jeg vil kun mig selv i min Konseqvents; alle Troens Stjerner

skulle slukkes for Tankens opgaaende Sol, og en eneste fri Personlighed styrter Verdenstyrannen fra sin Throne.

Saaledes faaer min Personlighed en uendelig Berettigelse, jeg selv bærer min Gud i mit Indre, og deraf er efter lang Kamp og Tvivl igjen det Udødelighedshaab opgaaet for mig, som udslukkedes, da jeg stirrede efter den Ubekjendte bag Stjernerne. Jeg skal selv udvikle Uendeligheden af mit eget Indre, jeg maa altsaa vel ogsaa kunne holde mig selv fast gjennem en Evighed ved min uendelige Villie, saaledes skal mit Jeg overvinde Dødens Skræk, og nu kunde jeg endog være fristet til at hæve det sorte Slør, der bølger om Isis, om Underverdenens Gudinde, jeg vilde da maaskee Intet see; thi hvo kan see sig selv? Og der er jo intet Andet end mit Jeg, der bestaaer, men om jeg Intet seer, saa er og lever jeg dog baade paa denne og paa hin Side af Sløret, og derpaa alene kommer det an.

Dog kunde ogsaa dette være en Illusion, og tidt synes det mig kun en indskrænket og afmægtig Gud, som jeg saaledes skal fremelske af mit eneſtaaende Selv, en usſel Verdensherre, der bæver for ethvert Vindstød.

Men om man nu endog paa denne Vei har fundet Sandheden, saa opstaae dog atter nye Vanskeligheder; thi naar de enkelte Personligheder saaledes ere de eneste Berettigede, saa ere der altsaa tusinde og atter tusinde uafhængige Personligheder ved Siden af min Person, tusinde Villier imod min Villie, og det høiere Middelpunkt, der skulde mægle mellem os, mangler. Dette giver et mægtigt Sammenstød, en Krig af Alle mod Alle, og den Storm, der raser i den lavere Natur, er nu bleven optagen i Aandernes Inderste, og saaledes vil, hvor forunderligt det end klinger, Anarki blive den eneste beret-

tigede Regjeringsform. Dog hvortil skal igjen dette føre, og maa man ikke frygte for Alles Undergang i den store Kamp, der nødvendig vil opstaa? Eller hvis dette ikke skeer, da vil den Stærkeste komme til Herredømmet, men er det sagt, at den Stærkeste just er den, med hvem jeg bedst kan være tjent? Slige Spørgsmaal spænde mig tidt paa Pinebænken, og jeg er nu ligesaa ulykkelig, som dengang Naturaanderne fristede mig, og dengang Vinden rev mig hen i sin Hvirvel, mine egne Tanker ere nu de Dæmoner, der ængste mig, det er dem, der nu jage og forfølge mig paa alle Veie ligesom gjøende Hunde.

Tankerne ere blevne skarpere i vor Tid end nogensinde før, siger man. O ja, de ere blevne ligesom en Hær af Insekter med skarpe Kjæver, der gjennembore og ødelægge Naturens Træ, og naar Træet er ødelagt, da ville Insekterne døe, fordi de mangle Næring. Paa denne Vei vorde Tankerne Selvmordere, og videre kunne de ikke komme med al deres Skarphed."

Arthur forbausedes over den fred- og holdningsløse, ja usalige Natur og over det Forstyrrelsens Væsen, der udtalte sig igjennem disse Breve, og han kunde ikke undlade at læse nogle deraf for Waldstädten og Wagner.

„Naar Elementerne ikke vorde tjenende Magter for Mennesket," sagde Waldstädten efter en slig Forelæsning, „saa vorde de lig vilde Dyr, der med tørstig Tunge drikke vort Blod, og naar Tanken ikke vil underordne sig under Livets Helligdom, da vorder den en oprørsk og ubændig Aand, der vil fortære, hvad den var kaldet til at vogte og beskytte."

„Men hvorledes kan Tanken underordne sig og vorde Tjener, uden at tabe sin Frihed?“

„Hvorledes!“ gjentog Waldstädten, „kun ved Villiens Renhed og Kraft, der ligesom den fri Ridder i gamle Dage, bøier sit Hoved for det Hellige; kun ved en sand og alvorlig Christendom, der ikke er en Leg med ydre Former, og der vel er gjennemarbeidet af Tanken, men hvori Troen atter har gjennemtrængt denne.“

„Man kan ikke ganske negte,“ sagde Wagner, „at Vorherre har været et Slags Geni, derfor maa han nu dele Geniernes almindelige Lod, som er at blive forfulgt, traadt i Støvet og fornegtet, i det Mindste saalænge de leve. At Forfølgelsen fremdeles vedvarer, det viser kun, at man endnu ikke saa ganske troer at have faaet Livet af ham.“

„I disse Breve,“ vedblev Waldstädten, „føres der det Beviis for Guds Tilværelse, som Mathematikerne kalde det indirekte, og hvorved det Modsattes Umulighed godtgjøres; thi naar Livet saaledes synker sammen og bliver til et Intet ved en slig Philosophi, naar det er klart, at det, der dog nu saa længe har bestaaet, ikke kunde bestaae under slige Forudsætninger, saa kan Sandheden ikke findes paa denne Vei, og den modsatte bliver da den eneste rigtige.“

Uagtet Arthur langtfra billigede Herr von Rehfelds Anskuelser, saa havde dog dennes Kamp imod Naturmagterne frembragt et stærkt Indtryk paa ham, og da han heller ikke troede Franziska fri for disse Magters skadelige Paavirkning, saa kunde han heller ikke undlade at meddele hende Begyndelsen af de ovenomtalte Fragmenter.

„Men hvorledes kan Tanken underordne sig og vorde Tjener, uden at tabe sin Frihed?“

„Hvorledes!“ gjentog Waldstädten, „kun ved Villiens Renhed og Kraft, der ligesom den fri Ridder i gamle Dage, bøier sit Hoved for det Hellige; kun ved en sand og alvorlig Christendom, der ikke er en Leg med ydre Former, og der vel er gjennemarbeidet af Tanken, men hvori Troen atter har gjennemtrængt denne.“

„Man kan ikke ganske negte,“ sagde Wagner, „at Vorherre har været et Slags Geni, derfor maa han nu dele Geniernes almindelige Lod, som er at blive forfulgt, traadt i Støvet og fornegtet, i det Mindste saalænge de leve. At Forfølgelsen fremdeles vedvarer, det viser kun, at man endnu ikke saa ganske troer at have faaet Livet af ham.“

„I disse Breve,“ vedblev Waldstädten, „føres der det Bevis for Guds Tilværelse, som Mathematikerne kalde det indirekte, og hvorved det Modsattes Umulighed godtgjøres; thi naar Livet saaledes synker sammen og bliver til et Intet ved en slig Philosophi, naar det er klart, at det, der dog nu saa længe har bestaaet, ikke kunde bestaae under slige Forudsætninger, saa kan Sandheden ikke findes paa denne Vei, og den modsatte bliver da den eneste rigtige.“

Uagtet Arthur langtfra billigede Herr von Rehfelds Anskuelser, saa havde dog dennes Kamp imod Naturmagterne frembragt et stærkt Indtryk paa ham, og da han heller ikke troede Franziska fri for disse Magters skadelige Paavirkning, saa kunde han heller ikke undlade at meddele hende Begyndelsen af de ovenomtalte Fragmenter.

„Er da Maaneskin, Fuglesang og de grønne Skove noget Dæmonisk?“ spurgte Franziska.

„Det er en fortvivlet Konseqvents af Reflexionen,“ svarede Arthur, „som Frøken Emilie sikkert vilde vise tilbage; thi den har ingen Gyldighed i den høiere Forskning.“

„Ak, Arthur! jeg kan ikke godt tale for mig, naar hun begynder med sin Snak, jeg kan da tidt ikke forsvare, hvad jeg elsker høiest; men jeg føler det dog, at hun er paa den største Afvei, og jeg maa advare Dig for hende; thi hun har hemmelige Planer, som vist ikke er til Dit Gavn, ja undertiden er jeg tilmode, ligesom hun vilde forføre og fordærve Dig.“

„Hvor kan Du dog være saa uretfærdig, Franziska?“ spurgte Arthur, idet han lod sin Haand glide hen over hendes mørke Haarfletninger.

„Hun er mig meer imod, end jeg kan sige Dig,“ svarede Franziska, „hun forstaaer ikke, hvad Skov, Bjerg og Dal fortæller os, hun har ingen Glæde af nogen Ting uden af sine Talemaader, og, som Wagner sagde forgangen Dag, hun lærer ordentlig Klipper og Stene at udsige hæslige, ganske afskyelige Echoer, som man aldrig før har hørt paa slige Steder; og hendes Ord er istand til at forpeste hele Skove, saa man ikke gider gaae der længere.“

„Du er en selsom Skabning, Franziska!“

„Nei, hun forstaaer det ikke,“ blev Franziska ved, medens en usædvanlig Begeistring farvede hendes Kinder, „hun forstaaer det ikke, naar Nattergalen synger om Foraaret; naar Vinden leger med Vandet og de grønne Skove; naar Stjernehimlen funkler som en hvælvet Kongesal, hvori Herskeren sidder bag et Forhæng og endnu ikke har viist sig; naar Maanen stiger og afspeiler Sollyset,

hvori den har fortæret alt det Hede og Brændende, saa den nu kan udkaste det, som en kølende, qvægende Balsam over Jorden; ja hun veed ikke engang, hvilken kostbar Gave Søvnen er. Alt dette har hun vendt sig bort fra og ikke faaet Andet i Stedet end et Par fattige, hovmodige Talemaader, hvori hun troer al Verdens Visdom skjult."

„To saa forskjellige Væsner, som Du og hun, maa nødvendig miskjende hinanden," svarede Arthur.

„Heller ikke Musik forstaaer hun; erindrer Du dengang Schweitsersangerne var her, da vi Andre blev saa henrevne, da sad hun ganske kold og ærgerlig; men Du sagde et Par Ord, som jeg aldrig glemmer, Arthur! „„Musiken kommer fra Bjergene,"" sagde Du, „„ligesom de rindende Vande, der ogsaa nedstige fra Bjergene og siden udbrede sig igjennem Dal og Eng, hvor de forvandle sig til store, mægtigstrømmende Floder, men det klare Himmelblaa, det uskyldige Blik, hvori Paradiset speiler sig, det faae de aldrig meer igjen, det havde de kun i Hjemmet, i deres Barndomsvugge,"" saaledes talte Du, Arthur, og det klædte Dig saa smukt, og jeg følte ret, hvor sandt det var; dog hun sad som en Papegøie og gjentog sin gamle Snak om Umiddelbarhed, som hun pleier ved slige Leiligheder, og om en uudviklet Natur, der ikke fortjener Navn af Kunst, og hvad der smertede mig mest, det forekom mig, som Du heller ikke, da vi næste Gang hørte dem, lod Dig saaledes henrive deraf som den første Dag."

Arthur betragtede med Henrykkelse den deilige Skabning, der stod for ham, og hvis Læber nu syntes løste og bevægede ved en høiere Kraft, og endelig trykkede han et brændende Kys paa hendes Mund.

„Det er forunderligt," sagde han tilsidst, „at Du aldrig forekommer mig skjønnere, end naar Du saaledes lader Din Eensidighed raade og er ret ubillig og uretfærdig; dog lover jeg Dig, da det er Dig saa meget om at gjøre, at jeg lidt efter lidt, saa vidt Høfligheden tillader det, skal trække mig tilbage fra Frøken Prechtl."

Fjerde Capitel.

Efter Martins Død pleiede Franziska tidt at besøge Margrethe, som havde vænnet sig saaledes til hendes Omgang, at hun ikke ret længe kunde undvære den.

En Dag, da Franziska traadte ind, fandt hun Margrethe siddende foran et lille Bord, hvorpaa der laa et Billede, i hvis Betragtning hun var saa nedsunken, at hun aldeles ikke bemærkede Franziskas Ankomst. Billedet forestillede en bleg Qvinde i et høit, hvælvet Kammer. Denne Qvinde havde et usædvanligt regelmæssigt og tillige betydningsfuldt Ansigt; men der var et Udtryk af Kummer og langvarig Lidelse deri, som bragte Taarer i Franziskas Øine.

Nærved denne blege Skikkelse var der malet et stort Jernbur, hvori man skimtede et Egern. Ved at see dette randt det Franziska i Hu, hvorledes Wilfred havde fundet Levninger af et Egern i et af Taarnkammerne paa Maurices Borg. Da var det, som om et Lyn slog ned i hendes Bryst, og som om flere Erindringer fløde sammen til eet Billede; ja hun blev tilsidst vis paa, at det var et af hine Kammere, hun her saae af-

„Ak nei," svarede Fru Sarnen, „jeg boede dengang i Schweitz, desuden var Herr von Mandesloh en Tyran i sit Huus, og da jeg en Gang, som det var min Pligt og Skyldighed, foreholdt ham hans slette Opførsel mod hans Hustru, saa viste han mig ligefrem bort af Huset, og den Dør, hvoraf man saaledes er viist ud, ad den gaaer man ikke saa hastig ind paany, det kan De vel begribe, min værdige Ven!"

„Der er endnu Meget, som kan vække Tvivl i denne Sag," bemærkede Waldstädten; „ja jeg forstaaer ikke engang, hvorledes hiint Billede kunde blive til; thi sæt ogsaa, at Fru Mandesloh har været indesluttet i Taarnet, saa vilde dog hendes Bevogtere neppe have tilladt, at et sligt Billede blev malet og bortskjænket."

„Hvorledes det end forholder sig, saa skal denne Sag tilforladelig undersøges," udbrød Fru Sarnen; „jeg vil selv anmelde den, og lukker man sit Øre for mig her, saa reiser jeg til Berlin og taler med Kongen selv, og hjælper heller ikke det, lader jeg det Hele bekjendtgjøre i de offentlige Blade."

Waldstädten foreslog derimod, at man, før man gik videre, skulde skrive til Maurice og forlange hans Betænkning; men deri vilde Fru Sarnen ikke finde sig. „Maurice siger os ikke Sandheden," bemærkede hun; „thi han vil naturligvis skaane sin Svigerfader og sin Tante, den yngre saakaldte Fru Mandesloh, der var et slet Fruentimmer, og som sikkert har havt sin Haand dybt i Spillet med."

Det blev da vedtaget, at man, uden at skrive til Maurice, strax skulde anmelde Sagen for Øvrigheden. Imidlertid bad Waldstädten sin Veninde, hvis Heftighed han frygtede, at overlade det Heles Ledelse til ham alene,

hvortil han ogsaa, skjøndt kun efter megen Møie, overtalte hende.

Dog kunde han ikke forhindre, at hun samme Dag, saasnart hun af Franziska havde erfaret, hvor Billedet laae, begav sig hen til Margrethe for at see det. Da Margrethe i sin nærværende Tilstand ikke lagde Mærke til, hvad der foregik omkring hende, saa syntes det rimeligt nok, at Fru Sarnen vilde naae sit Maal. Men dette gik ikke saa let; thi kort efter Franziskas Bortgang gjenvandt den Syge et Øieblik sin Bevidsthed og lod Billedet henlægge i et Skab, der blev tillaaset. Derpaa forlangte hun selv Skabsnøglen, som hun hang i et Baand om sin Hals, hvorefter hun midt i sin paafølgende Forvildelse med Ængstelighed vaagede over, at Ingen skulde vriste den ud af hendes Værge. Da nu tillige Lægen forbød at anvende noget Slags Vold mod hende, maatte Fru Sarnen, hvor nødig hun vilde, opgive sin Plan.

Den Ærgrelse, hendes feilslagne Forventning frembragte, virkede saa stærkt paa den heftige Kone, at hun ikke kunde tilbageholde en øieblikkelig Yttring af sin Uvillie. „Har I," sagde hun til Margrethe, „været Medvider i den skammelige Misgjerning, der blev udøvet imod Eders ulykkelige Herskab, da er I en Forbryderske, skyldig til Døden her og til evig Fordømmelse hisset." Efter disse Ord gik Fru Sarnen; men Margrethe, som uden Tvivl havde hørt dem, blev derefter betagen af saa voldsomme og vedholdende Krampetrækninger, at man maatte opgive Haabet om hendes Liv.

Imidlertid havde Waldstädten angivet Sagen for vedkommende Øvrighed, som, da Mistanken syntes vel begrundet, ikke undlod at anstille de fornødne Undersøgelser. Saaledes blev den Grav aabnet, hvori den ældre Fru

von Mandeslohs Levninger efter Sigende skulde hvilet, og man fandt med Forbauselse intet Spor af et menneskeligt Legeme deri, men kun, som et Rygte havde fortalt, en Ligkiste fyldt med Gruus og Stene.

Herved blev Mistanken endmere bestyrket, og man var nær ved at sætte Margrethe selv under Tiltale, da der indtraf en Forandring i hendes Sygdom, der gjorde denne Forholdsregel overflødig.

Efter de stærkeste Anfald af Sjælsforvirring var der hos den Syge indtraadt en roligere Periode, hvori vel hendes Legemskræfter daglig aftoge, men hvori hun syntes at have seiret over sin tidligere Sindssvaghed. Neppe erfarede Waldstädten dette, før han, uden at agte paa det Mishag, hvormed Margrethe, der var en streng Katholik, betragtede enhver anderledes Troende, begav sig til hendes Bolig, hvor han vel tiltalte hende med den største Mildhed og Skaansel, men hvor han tillige alvorlig og med en gjennemtrængende Kraft lagde hende den Pligt paa Hjerte, at hun nu, da hun dog rimeligvis stod paa Dødens Tærskel, skulde aflægge et sandfærdigt Vidnesbyrd om sit forrige Herskabs Skjæbne. Ved disse Ord rystede han hendes Sjæl i dens Inderste, saa hun virkelig syntes nærved at lade sin Frygt og sine Betænkeligheder fare og at aflægge den Bekjendelse, man ønskede.

Det varede dog ikke længe, før Tvivl og Uvished igjen vaagnede i hendes Bryst. „Tør jeg bryde den Ed?" spurgte hun, „som jeg har svoret foran den Allerhøiestes Alter? Tør jeg forvandle min Faders Eftermæle til en Skjændsel blandt Menneskene? Tør jeg være Aarsag i, at de maaskee slæbe hans hvide Been ud af Ligkisten for at begrave dem paa Retterstedet?"

Men da fortalte Waldstädten hende, hvorledes hiint

hvortil han ogsaa, skjøndt kun efter megen Møie, overtalte hende.

Dog kunde han ikke forhindre, at hun samme Dag, saasnart hun af Franziska havde erfaret, hvor Billedet laae, begav sig hen til Margrethe for at see det. Da Margrethe i sin nærværende Tilstand ikke lagde Mærke til, hvad der foregik omkring hende, saa syntes det rimeligt nok, at Fru Sarnen vilde naae sit Maal. Men dette gik ikke saa let; thi kort efter Franziskas Bortgang gjenvandt den Syge et Øieblik sin Bevidsthed og lod Billedet henlægge i et Skab, der blev tillaaset. Derpaa forlangte hun selv Skabsnøglen, som hun hang i et Baand om sin Hals, hvorefter hun midt i sin paafølgende Forvildelse med Ængstelighed vaagede over, at Ingen skulde vriste den ud af hendes Værge. Da nu tillige Lægen forbød at anvende noget Slags Vold mod hende, maatte Fru Sarnen, hvor nødig hun vilde, opgive sin Plan.

Den Ærgrelse, hendes feilslagne Forventning frembragte, virkede saa stærkt paa den heftige Kone, at hun ikke kunde tilbageholde en øieblikkelig Yttring af sin Uvillie. „Har I," sagde hun til Margrethe, „været Medvider i den skammelige Misgjerning, der blev udøvet imod Eders ulykkelige Herskab, da er I en Forbryderske, skyldig til Døden her og til evig Fordømmelse hisset." Efter disse Ord gik Fru Sarnen; men Margrethe, som uden Tvivl havde hørt dem, blev derefter betagen af saa voldsomme og vedholdende Krampetrækninger, at man maatte opgive Haabet om hendes Liv.

Imidlertid havde Waldstädten angivet Sagen for vedkommende Øvrighed, som, da Mistanken syntes vel begrundet, ikke undlod at anstille de fornødne Undersøgelser. Saaledes blev den Grav aabnet, hvori den ældre Fru

Mandesloh, havde havt nogen Deel i denne Forbrydelse. For hans Kone var den bleven holdt hemmelig til hendes Død, han selv erfarede den først i det Øieblik, da al Hjælp kom for sildig, og da den ulykkelige Fru von Mandesloh virkelig og i Sandhed var bleven et Bytte for den Magt, til hvem man alt i saamange Aar troede hende hjemfalden. Maurices eneste Forseelse var saaledes at han, for ei at blotte sin Families Skam, saalænge som muligt skjulte, hvad han efter den strenge Lov strax burde have indberettet paa høiere Steder.

Efter denne Bekjendelse overgav Margrethe det tidt omtalte Billede i den Geistliges Hænder med den Bemærkning, at Fru von Mandesloh selv hemmelig havde malet det og givet hende det til Erindring, dengang hun forlod Slottet. Hun havde vogtet derpaa som paa sin helligste Skat og bevaret det med Taushed til Trods for Sygdom og Sindsforvirring. Men nu, da Martin var død, og hun troede, at heller ikke hun havde lang Tid tilbage, besluttede hun at brænde det; thi saaledes mente hun, vilde ethvert Spor af den Hemmelighed, hun saa fast havde lovet at bevare, udslettes af Jorden. Hun havde just i denne Hensigt taget det frem og vilde kun til Afsked endnu ret dybt indprente de kjære Træk i sin Hukommelse, da hun overraskedes af Franziska, hvorved den Time, der var bestemt til at udslette det sidste Minde om denne Hemmelighed, netop maatte tjene til at drage den frem for Lyset.

Paa den Geistliges Spørgsmaal, hvor Fru von Mandeslohs Legeme efter Døden var bleven nedlagt, svarede Margrethe, at hendes Levninger vilde findes i Slotshaven ved Maurices Borg.

Tilsidst erklærede Margrethe, at hun havde aflagt

denne Bekjendelse og overgivet Billedet i den Geistliges Hænder ikke blot for at berolige sin Samvittighed, men og i det Øiemed at afgive et Vidnesbyrd, hvorved Sandheden kunde komme for Dagen, og hun tillod ham derfor ogsaa at gjøre den Brug af hendes Bekjendelse, som han med Hensyn hertil ansaae for at være den rigtigste.

Saasnart Efterretningen om denne Tilstaaelse naaede Fru Sarnens Øren, forlangte hun at see Fru von Mandeslohs Portrait. Dette blev hende heller ikke afslaaet; neppe havde hun kastet et Blik derpaa, før hun brast i den heftigste Graad; thi hun overbeviste sig strax om, at det virkelig var hendes afdøde Veninde̊s Billede, hun her saae for sine Øine, kun vare Trækkene paa Billedet meget ældre og tillige langt blegere, end de, hun havde seet paa den levende Original.

Da Fru Sarnen ikke blot i dette Maleri havde gjenkjendt sin Veninde, men da hun desuden ved Forevisningen af et Par Breve næsten med Sikkerhed godtgjorde, at de Ord, der fandtes bag paa Billedet, vare skrevne med Fru von Mandeslohs egen Haand, og da man ovenikjøbet, ved Eftergravning paa det af Margrethe betegnede Sted, fandt Levningerne af et Lig: saa betænkte man sig ikke længere paa, for at Sandheden endnu øiensynligere kunde komme for Dagen, at undersøge Maurices Slot og især det omtalte Taarn.

Ved at sammenligne det ene Taarnkammer med Maleriet, blev det umiskjendelig beviist, at dette indeholdt en nøiagtig Afbildning af hiint. Ogsaa det Jernbuur, der var bleven fundet i Taarnet, lignede ganske det, der saaes paa Maleriet. Endelig opdagedes der i Taarnets Kjælder en Gang, der løb under Jorden og tilsidst førte til et Værelse paa den modsatte Sidefløi. Dette Værelse

stødte op til et andet, som i en Række af Aar havde været den afdøde Herr von Mandeslohs Sovekammer. I den senere Tid beboedes det kun af Baron Verville, og naar han var borte, stod det fuldkommen ledigt.

Allerede før denne Undersøgelse fandt Sted, blev der holdt Forhør over de ældre af Borgens Tjenere, dog vandt man ikke noget synderligt Udbytte derved. Strax da Sagen blev anmeldt, lod ogsaa vedkommende Øvrighed skrive til Brysfel og opfordrede Maurice, der efter Sigende opholdt sig der, til at afgive sin Erklæring. Da Maurice ikke for Øieblikket var i Brysfel, men tilligemed Baron Verville havde foretaget en Udflugt til Paris, saa maatte dette Brev gjøre en Omvei, og det varede derfor længe, inden man modtog Maurices Svar.

Imidlertid tilstod Graveren Mathias Moh, som paa Grund af tidligere Rygter, under Løbet af denne Sag var bleven fængslet, at han godt vidste, at Fru von Mandeslohs jordiske Levninger ikke fandtes paa Kirkegaarden i Rheindorf. Han var nemlig en Slægtning af Margrethe, som han af og til besøgte. Hans Mistanke vaagnede ved nogle Ord, som hun i sin Vildelse lod falde; hans Nysgjerrighed blev derved saa stærk, at han besluttede at tilfredsstille den, hvad det saa skulde koste. Dog vovede han ikke ligefrem at undersøge det indhegnede Gravsted, men han grov en Grav saa nær derved som muligt, og derved banede han sig i flere Nætter en Vei fra Siden af hen til Kisten. Dette faldt ham ikke saa vanskeligt, da han tidligere havde gjort Tjeneste i et Bjergværk og altsaa forstod sig noget paa Bjergmændenes Kunst, og da han selv havde gravet den indhegnede Grav og vel erindrede, hvor dyb den var. Saaledes overbeviste han sig

allerede tidlig om, at intet menneskeligt Legeme var nedlagt paa dette Sted.

Men istedenfor, som han burde, at berette det Hele til sine Foresatte, henvendte Moh, der havde nydt mange Velgjerninger af Familien Mandesloh, og der kunde takke den for sin Ansættelse i Rheindorf, sig til Maurice og angav sin Opdagelse for ham. Dette vovede han med saameget større Sikkerhed, da han vel anede, at han, naar han havde en saa vigtig Hemmelighed i sin Magt, snarere af Maurice kunde vente Belønning end Straf. Han modtog ogsaa en betydelig Sum Penge, for at han ikke skulde omtale denne Sag, og uagtet nogle Rygter i Begyndelsen ved hans egen Uforsigtighed havde udbredt sig, syntes de dog saa lidet begrundede, at de ikke gave Anledning til nogen Undersøgelse.

Iøvrigt er det rimeligt, at Mathias Moh hverken til Maurice eller til nogen af de Andre, hvem han meddelte sin Hemmelighed, ligefrem tilstod, at han havde aabnet et indhegnet og fredet Gravsted, snarere tog han, paa det han selv kunde synes reen, sin Tilflugt til Opdigtelser. Derved var vel det selsomme Rygte opstaaet, som Eginhard fortalte, at Ligkisten var gleden ned fra det Sted, hvorpaa den før stod, i en fremmed Grav.

Endelig kom der ogsaa Svar fra Maurice, som, da han indsaae, at Hemmeligheden ikke længere kunde bevares, afgav en Erklæring der i Hovedsagen stemmede med Margrethes.

Men uagtet Forbrydelsen saaledes afsløredes og Sandheden kom for Dagen, saa skete dog dette under saadanne Forhold, at denne Sandhed stod, som et sørgeligt Vidnesbyrd om den menneskelige Retfærdigheds Afmagt; ja de Fleste mente, at Maurice snarere fortjente Ros end Dadel

fordi han havde skjult, hvad der, naar det blev opdaget, blot kunde vække Gysen og Forfærdelse, men hverken kunde lede til de Skyldiges Afstraffelse eller forskaffe den Forurettede Opreisning.

Efterat Margrethe havde skriftet sin Hemmelighed, levede hun endnu i fjorten Dage uden at lide hverken af Smerte eller Sindssvaghed. Endelig da hun mærkede, at hendes sidste Time skulde slaae, lod hun ikke blot Franziska, men ogsaa den lille Wilfred kalde til sit Leie. Det Sidste var saameget mere paafaldende, da hun tidligere, efter sin egen lille Drengs Død, ikke kunde taale at see noget Barn. Denne Gang fandt hun sig dog godt i Wilfreds Nærværelse, ja hun fæstede med stor Bevægelse Øinene paa ham og mumlede nogle Ord, hvoraf Meningen var, at den forgangne Slægt i ham atter skulde opblomstre med fornyet Kraft. Derpaa lagde hun sine blege Hænder baade paa hans og paa Franziskas Pande og velsignede dem begge, hvorefter hun med en Ro, der vidnede om, at hun nu havde sluttet sit jordiske Regnskab og seiret over Endelighedens Forvirring og Smerte, indslumrede til et bedre Liv.

Paa dette Sted kunde Læseren synes berettiget til at fordre en nøiagtigere Fremstilling saavel af Fru von Mandeslohs foregaaende Liv som af hendes Fængsel og sidste Skjæbne, der var af den Natur, at Margrethe, selv paa Gravens Bred, ikke kunde tale derom uden under en Strøm af Taarer; dog troe vi det bedre, for at Hovedfortællingens Gang ikke skal standses, endnu i nogen Tid at udsætte hiin Fremstilling.

Femte Capitel.

Endskjøndt Undersøgelserne med Hensyn til Fru von Mandeslohs Indespærring vakte stor Opsigt i den hele Omegn, var der Ingen, paa hvem de virkede stærkere end paa Eginhard, som aldrig blev træt af at efterforske enhver Omstændighed derved. Han besøgte alle dem, der havde kjendt Familien Mandesloh; han nedskrev enhver Beretning, enhver Tilfældighed, som han kunde erfare om den; han vidste ogsaa at skaffe sig en Kopi af det Billede, Margrethe havde eiet, og den ulykkelige Fru von Mandeslohs Skjæbne var i flere Uger det Yndlingsthema, hvorom hans Tale dreiede sig.

En Aften da Waldstädten og Franziska vare alene med Dr. Wagner, hørte de det ringe gjentagne Gange paa Porten. Aftenen var mørk, det stormede og regnede, og det var alt saa silde, at man ikke havde Grund til at vente flere Besøg. Franziska befandt sig ikke vel, og hun foer sammen ved Klokkens Lyd, ligesom om hun frygtede en eller anden ubehagelig Efterretning. Da Pigen lukkede op, saae hun, at det var Herr Eginhard, der uden Overkjole og dryppende vaad af Regnen, forlangte at tale med Franziska, og uagtet Pigen sagde, at Frøkenen ikke befandt sig vel, trængte han sig dog ind i Værelset.

„Min Gud! hvad vil De?" spurgte Franziska, „er der hændet nogen Ulykke?" — „Nei, men jeg kommer for at læse Dem Noget for; nu troer jeg, at jeg har faaet en god Begyndelse til min ny Roman." — „Den Læsning maa De bie med til i Morgen," sagde Wagner, „Franziska har allerede været meget for længe oppe og

trænger nu til Ro." — „Det er ganske kort, det Hele vil neppe vare en halv Time." — „Det gaaer aldeles ikke an, Franziska skal ikke høre paa nogen Forelæsning i Aften." — „Saa tillad mig blot at læse Begyndelsen! I et Qvarteer skal jeg være færdig." — „Nei vist ikke! De er jo desuden selv gjennemvaad af Regnen; De maa strax begive Dem hjem." — „Er jeg vaad?" sagde Eginhard, i det han med nogen Ængstelighed betragtede sig selv, „det har jeg ikke engang mærket; men, som sagt, jeg er færdig i ti Minuter." — „Nei, Herr Eginhard! En saadan Forelæsning kan jeg som Franziskas Læge, paa denne Tid aldeles ikke tilstede." — „Saa tillad mig da blot at fortælle Indholdet af et Par Kapitler!" raabte Eginhard.

Derpaa begyndte han en Fortælling, hvori det gamle Taarn tilligemed den der indespærrede Fange dannede Midtpunktet; men jo længere han talte, des ivrigere blev han, og de ti Minuter, han havde sat sig selv som Grændsen for sin Beretning, vare længst forbi, og der gik endnu en halv Time, hvori han bestandig indviklede sig i nye Vidtløftigheder, og det var allerede henimod Midnat, da Enden endnu syntes langt borte.

Wagner havde flere Gange under Fortællingen mindet ham om at holde op, men da dette aldeles ikke hjalp; og da Stoffet bestandig udvidede sig under Eginhards Hænder, ja da han nu begyndte at deklamere flere Digte, der skulde indflettes i Bogen: saa tabte Wagner tilsidst Taalmodigheden og sagde, idet han greb ham i Skulderen: „Nu skal De gaae, enten De vil eller ei." Derpaa trak han ham med Magt henimod Døren; men Eginhard, der var midt inde i et Digt, blev ved at deklamere, indtil han alt var ude af Værelset, og endnu paa Gangen og ned

ad Trapperne deklamerede han, og selv udenfor Husets Indgang hørte man endnu hans Stemme, indtil den endelig tabte sig i Gaarden, hvor der allerede paa Waldstädtens Foranstaltning holdt en Vogn, der kjørte Eginhard til hans Hjem.

„Denne saakaldte Digter," sagde Wagner til Waldstädten, „viser ret, hvorledes et Menneske kan være saa betagen af en fix Idee, at det egentlig er affindigt, uagtet det endnu er en Hemmelighed for Verden."

„Men hvorledes tør dog han, der ellers er saa ængstelig, trodse Vind og Veir i en saadan Nat?" spurgte Waldstädten.

„Det kommer alene af den fixe Idee, der, naar den har Magten, driver ham ufstandselig frem og tillige betager ham den Besindighed, uden hvilken Faren ikke mærkes."

Paa Emilie gjorde Fortællingen om Fru von Mandesloh et høist ubehageligt Indtryk. „Det Hele kommer mig for som et forvirret Eventyr," sagde hun engang, da hun og Eginhard vare samlede hos Waldstädten, „et Spøgeri fra Middelalderen, hvilket staaer aldeles fremmed i vor Tid. Det er en Begivenhed, hvori Ideen slet ikke kommer til sin Ret, derfor burde det Hele ignoreres og holdes skjult for Verden."

„Tilgiv, at jeg modsiger Dem," svarede Eginhard; „men jeg troer just i denne Begivenhed at spore Forsynets Finger. Hvor selsomt er det ikke, at netop jeg maatte være den, der først fik Vink om denne Historie, at jeg maatte stifte Bekjendtskab med den Afdødes Slægtninger, at jeg maatte undersøge det Taarn og faste Bolig

i det Slot hvor hun levede, og at jeg endelig tilsidst maatte være tilstede ved det Heles Opdagelse og Opløsning. I alt dette ligger der, som mig synes, en Forudbestemmelse, et Vink af Forsynet, et Kald til at behandle dette Æmne, som jeg hverken kan eller bør modstaae."

„Forsynet har dog maaskee noget Bedre at varetage end at være Veiviser for Herr Eginhards Forfængelighed," svarede Emilie med større Spydighed end hun ellers pleiede at vise Eginhard, „det Guddommelige træder kun frem igjennem Ideen og det immanente Begrebs Udvikling, det har Intet at bestille med Tilfældighedens Verden; men denne Tilfældighed raader jo saa godt som udelukkende i hiin eventyrlige Begivenhed; thi der naaer Forbrydelsen fuldkommen sit Maal, den seirer og bliver skjult for Verden ligetil det Øieblik, hvori der ikke kan være Spørgsmaal mere hverken om Gjengjældelse eller Straf; derfor kalder jeg denne Begivenhed ideeløs."

„For at udtale en saa sikker Dom, maatte vi see dybere ind i den saakaldte Tilfældigheds Natur, end vi her paa Jorden ere istand til," bemærkede Waldstädten; „og dog vil den, der agter paa de forunderlige sammenslyngede Veie i Livets Labyrinth, selv i den jordiske Tilværelse tidt bemærke, at det, der syntes endt og afsluttet i den forbigangne Tid, ofte med fine Traade, som netop det saakaldte Tilfælde har spundet, er sammenknyttet med det nærværende Øieblik."

„Hvorledes anvender De det her?" spurgte Emilie.

„De har vel hørt, hvorledes man paa Maurices Borg fandt en underjordisk Gang, som forbinder Taarnet med et Værelse, der undertiden beboes af Baron Verville. Da man nøiere undersøgte dette Værelse, opdagede man flere Breve, som Verville havde glemt. Disse Breve

lagde Vedkommende, der allerede længe nærede Mistanke imod ham, strax under Beslag, og man fandt dem ved nøiere Gjennemlæsning vigtige nok for dertil at knytte en ny Undersøgelse, hvis endelige Følger endnu vanskelig kunne forudsees."

Det viste sig snart, at Waldstädten var vel underrettet; thi man havde virkelig fundet et Par Breve, der ikke blot angreb den bestaaende Tingenes Orden, men der endog indeholdt Vink om en Statsomvæltning, hvorved den gamle Forbindelse med Frankrig igjen skulde knyttes. Da nu desuden flere bekjendte Personer saavel i Rhinegnene selv, som i Nabolandene, vare nævnede som Deeltagere i en saadan Plan, saa maatte der hos de høiere Autoriteter nødvendig opstaae Mistillid, og strenge Forholdregler kunde saameget mindre undgaaes, eftersom adskillige Forbindelser allerede forhen vare opdagede, der, hvor forskjellige Øiemed de end for Resten havde, alle syntes rettede mod de bestaaende politiske Forhold.

Uagtet Maurice ikke blev nævnet i hine Breve, saa vakte dog hans nøie Omgang med Berville, hans store Kjærlighed til Frankrig og hans lange Ophold i Belgien, hvor man vidste, at en hemmelig Gjæring fandt Sted, en stærk Mistanke imod ham, og det blev befalet fra høiere Steder, at man paa det Nøieste skulde efterforske alle hans Veie.

Paa samme Tid, da disse Skyer opstege over Maurices Horizont, syntes Lykken at smile til Wilfred og Franziska. Der blev nemlig efter Margrethes Død fundet et Testament, som var underskrevet baade af hende selv og af hendes forudgangne Ægtefælle, og hvori de to Søskende indsattes til Arvinger af alle de Obligationer og rede Penge, som hun efterlod sig; „thi," stod der i Testa-

mentet, „eftersom vi ingen Livsarvinger have og takke Familien Mandesloh for vor Formue, saa er det vor eenstemmige Villie, at den største Deel heraf skal tilfalde de Efterkommere af hiin Familie, der kunne ansees som de meest ubemidlede."

Denne Arv var langt anseeligere, end man kunde formode; den beløb sig omtrent til tyvetusinde Løvdalere, hvoraf den største Del ved Maurices Mellemhandling paa meget fordeelagtige Vilkaar var udlaant til et af de anseeligste Handelshuse i Brüssel.*)

Testamentet var affattet med saa stor Forsigtighed, at Intet kunde siges derimod, og det varede ikke længe, før den hele Arv, der efter de Afdødes Villie i lige Lodder skulde deles mellem begge Søskende, blev udleveret i Waldstädtens Hænder, for at han som deres lovlige Værge kunde tage den under sin Bestyrelse.

Men uagtet Lykken udvortes begunstigede Franziska, saa var der dog en Orm, som gnavede hendes Inderste; thi hun mærkede med stille Mismod, at Arthur ikke havde holdt det Løfte, han engang gav hende, han havde ikke trukket sig tilbage fra Frøken Prechtl; tværtimod vandt denne bestandig stærkere Indflydelse paa ham og drog ham bestandig nærmere mod den Kreds, hvori det naturlige Udtryk maa vige for en tillært Phraseologi, og hvori man ved et Slags kabbalistiske Sammenstillinger ved den blotte Form og ved logiske Kunstgreb mener at kunne besværge og fremmane Aanden.

Vi veed ikke, om Læseren har lagt Mærke til den List og Behændighed, hvormed den omstreifende Edderkop forfølger den sorgløse Flue; hvorledes den hver Gang

---

*) En Løvdaler udgjør lidt over to af vore Rigsbankdalere.

Gjenstanden for dens Begjærlighed gjør et Skridt frem eller tilbage, skyder sig i samme Retning, saa at den Forfulgte og den listige Forfølgerske synes forbundne ved en hemmelig Traad, og saa det seer ud, som de udførte en afmaalt og regelmæssig Dands med hinanden. Uden for Resten at ville sammenligne Arthur og Emilie med to saa lavtstaaende Dyr, kan man dog paastaae, at et lignende Forhold fandt Sted imellem dem, og Arthur maatte have besiddet en langt større Charakteerfasthed og Verdenserfaring, end han var i Besiddelse af, hvis han skulde have sønderrevet den usynlige Traad, der forbandt hans Skridt med Emilies.

Emilie aflod ikke at sende ham philosophiske Skrifter, hvori hun, deels ved Ombøininger af Bladene, deels ved Blyantstreger, deels ved Mærker med Neglen, vidste at fremhæve hvert Sted, der kunde give hans Tanker den af hende forønskede Retning; ja undertiden sendte hun ham endog Recensioner og Anmeldelser, som hun selv havde forfattet, og uagtet de alle vanzirebes af en misbrugt Terminologi og ikke vare fri for sophistiske Kunstgreb, saa vidnede de dog om Talent og tjente saaledes end mere til at overbevise Arthur om hendes ualmindelige Evner.

Arthur kunde ikke undlade at vise nogle af disse kritiske Arbeider til Dr. Wagner, om hvis Skarpsindighed han endnu, trods Emilies Indvendinger, havde en meget høi Mening. Wagner læste dem ogsaa, men syntes dog ikke stort opbygget deraf og gav Arthur dem tilbage med den Bemærkning: „Gud bevare Enhver for en Kone, som er Recensent, thi ellers vil hans Ægteskab rimeligviis blive af en meget kritisk Natur."

„Finder De dog ikke, at der er Sandhed i, hvad hun skriver?" spurgte Arthur.

„En Sophist kan ogsaa undertiden tale Sandhed, naar det træffer sig saa, at den passer i hans Kram," svarede Wagner.

„Men finder De ikke, at hun besidder en stor Forstand?"

„Forstand har hun, det negter jeg ikke, men dog er hendes Aand steril; thi de samme Tanker vende bestandig tilbage hos hende under tusinde Forklædninger. Der er desuden et bestandigt Brud, eller, om De vil, en bestandig Mangel af Kongruents mellem Virkeligheden og de Floskler, hvormed hun vil affærdige den; hun har dannet sig en Skinverden af Ord og Phraser, og hvor Virkeligheden ikke vil passe dertil, der vorder den negeret, som hun udtrykker sig, den antages da for ikke at existere, men uheldigviis existerer den dog, og hvad der engang er, det lader sig ikke tilintetgjøre ved nogen Phrase eller noget Magtsprog."

„Og saaledes bryder De aldeles Staven over hende?"

„Det er ikke min Hensigt; tvertimod, naar Livet har taget hende i Skole en halv Snees Aar og ret gjennemrystet hende i det Inderste, og naar hun da endelig har erfaret, at dets Fordringer ikke lade sig afvise med Ord, at det skal gjennemkæmpes med Alvor og Smerte, og at ingen løiet Floskel her hjælper: saa anseer jeg det for muligt, at hun tilsidst bliver fornuftig, dog vil jeg aldeles ikke staae inde derfor."

„At hun er agtet og beundret af Mangfoldige, og at hendes Navn endog offentlig med Hæder er omtalt, skal De ikke kunne negte."

„Den Grund kan være god for Herr Eginhard, men

ikke for mig," svarede Wagner. „Betragt engang denne Præst," blev han ved, „denne Waldstädten, hvis Navn aldrig er nævnt i nogen Journal, der aldrig følte Trang til at lade sit Talent glimre i en større Kreds, der er tilfreds med hver Søndag at opbygge en lille Menighed, og der neppe kjendes udenfor den, troer De ikke, at han veier mere paa Evighedens Vægtskaal end alle disse indbildte Vise, der tænke at kunne trykke Gud og Verden flade mellem Bladene af deres Systemer?"

„Jeg maa give Emilie Ret," svarede Arthur, „trods al Deres Skarpsindighed hæver De Dem dog aldrig til det speculative Standpunkt, og udenfor dette kan Emilie aldeles ikke forstaaes."

Efter disse Ord vendte Arthur sig bort, og det var aabenbart, at han fra den Dag af mindre end før søgte Wagners Selskab.

Arthurs Kjærlighed til Franziska var altfor rodfæstet i hans Inderste, til at den nogensinde kunde udryddes. Men ikke desmindre gjentog Frøken Emilie idelig den gamle Tale om hendes Umiddelbarhed og overbeviste ham bestandig meer om, at hun burde udvikle sig deraf, og at hun maatte og skulde opgive, hvad Emilie kaldte hendes Drømmeliv ved Naturens Bryst. Derfor blev han aldrig træt af at bringe hende de Skrifter, som efter hans Mening kunde fremkalde denne Virkning, og naar hun ikke desmindre lod dem ulæste eller afslog at høre dem, saa fremkaldte dette undertiden saa heftige Udtryk paa hans Læber, at Franziska, naar hun var alene, græd mangen bitter Taare derover.

Heller ikke med Hensyn paa Poesiens Frembringelser vare Arthur og Franziska saa enige nu som før; thi Arthur hengav sig ikke længere til Øieblikkets friske Ind-

tryk og sin oprindelige Følelse, men søgte med Ængstelighed i et Begreb at gjengive Digtets inderste Natur, og da nu dette faldt ham allervanskeligst med de bedre Digte, med dem, hvori en heel Verden er udtalt, hvori det Almindelige viser sig i den individuelleste Skikkelse, og hvori Ordet i Sandhed er vorden til Kjød: saa bleve disse ham tidt paa den Vei, han nu gik, aldeles uforstaaelige, og hvad der var skabt af store Kunstnere til Glæde for Aanden, det foraarsagede ham nu ofte den Qval og Marter.

Naar Arthur yttrede disse Følelser for Franziska, saa betragtede hun ham med Forundring og Bedrøvelse, thi det forekom hende da, som det ikke var ham selv, hun hørte, men som et ganske fremmed Væsen udtalte sig igjennem hans Mund.

Men der opstod endnu et andet Stridspunkt imellem dem. Emilie havde saa tidt omtalt, hvor uforsvarlig Wilfreds Uddannelse blev forsømt, at Arthur endelig selv besluttede at tage sig af hans Underviisning, hvad heller ikke blev ham negtet. Dog her frembragte den Indflydelse, Emilie udøvede paa ham, i Forening med hans eget Ubekjendtskab til den barnlige Natur og Fatteevne, en høist uheldig Virkning. Thi han paalagde ikke blot den stakkels Dreng Byrder, som denne, uagtet sine udmærkede Anlæg, ikke kunde bære; men han anvendte ogsaa efter Emilies Raad en saa tør og abstrakt Methode, at Drengen, skjøndt han i Begyndelsen havde den bedste Villie, dog snart tabte al Lyst og Kjærlighed til sit Arbeide. Det hjalp nu kun lidet, at Arthur hvert Øieblik tilraabte ham: „Wilfred, Wilfred, nu tager du ikke Sagen fra det aandelige, det høieste Standpunkt!“ Drengen gjorde dog ingen Fremgang, men gik snarere tilbage.

Og da nu han, der ellers pleiede at tilbringe en stor Deel af sin Tid i fri Luft, maatte sidde den hele Dag over sine svære Lectier, saa blev han desuden høist ulykkelig derved, hans Munterhed svandt hen, hans friske Kinder blegnede, og det syntes virkelig, som om Arthur af lutter Kjærlighed og Iver var nær ved at pine den stakkels Dreng til Døde.

Men Arthur havde, uagtet al sin fortræffelige Villie, en anden uheldig Egenskab, der bevirkede, at den omtalte Underviisning tog en hurtig Ende. Han var ikke blot usædvanlig streng i sine Fordringer, men desuden, som vi tidligere har bemærket, overordentlig heftig og opblussende. Derved skete det, at han undertiden, naar Wilfred ikke svarede efter hans Ønske, aldeles tabte sin Fatning og straffede ham meget stærkt, saa den stakkels Dreng i lang Tid bar Mærker deraf; og da nu Wilfred engang, efterat Arthur var gaaet, høit grædende styrtede sig i Franziskas Arme med de Ord: „Frels mig, Franziska, han har Jernhænder!" saa kunde hendes søsterlige Hjerte ikke længere holde det ud, og hun tog Drengen ved Haanden, gik ind til Waldstädten og fortalte ham det Hele, hvoraf da Følgen blev, at han selv paatog sig at bibringe den lille Dreng den Kundskab, han behøvede, og at Timerne med Arthur til stor Glæde for Wilfred i Fremtiden ophørte.

Ved denne Leilighed erklærede Franziska ligefrem til Arthur, at han havde behandlet Wilfred paa en aldeles urigtig Maade. Dette ærgrede og forbittrede ham i høi Grad samt nedlagde en Spire til Misfornøielse i hans Sjæl, der bestyrkedes ved Samtaler med Emilie og endelig gav Anledning til det Udbrud, vi snart skal omtale.

Sjette Capitel.

Imidlertid havde de Undersøgelser, der blev anstillede med Hensyn til de omtalte Breve taget en for Maurice meget uheldig Vending. Flere af de fængslede Personer tilstode, at ogsaa han hørte til det Parti, der ønskede igjen at forene Rhinprovindserne med Frankrig; og uagtet man, ved at lægge Beslag paa hans Papirer, ikke deri fandt noget afgjørende Beviis for hiin Beskyldning, saa vakte de dog en saa stor Mistanke, at Regjeringen anlagde Proces imod ham, og da han senere ikke efter Befaling selv indstillede sig for at staae til Ansvar for sin Opførsel, saa fik hans Sag derved et endnu betænkeligere Udseende.

Denne Maurices uheldige Stilling gik baade Wagner og Waldstädten nær til Hjerte, uagtet den sidste tillige yttrede stor Misfornøielse over hans Opførsel.

„I de øvrige Kunster og Videnskaber," sagde Waldstädten, „erkjender man dog, at Tiderne skulle række hverandre Haanden, at intet Træ voxer, afhugget fra sin Rod, og at Stammen først maa hæve sig fast og sammentrængt, for at Kronen tilsidst kan udfolde sig i sin Frihed og Glands; i Statskunsten derimod vil hver Menneskealder begynde Værket forfra igjen; der ere de foregaaende Slægters Erfaringer spildte.

„Dette gjælder dog neppe her," svarede Wagner, „det er Frankrigs svundne Glands, Keiserdømmets Hæder, der endnu spøge i Maurices Erindring, og kun derfor vil han frarive os, hvad han mener, vi med Uret besidde."

„Og kommer da ikke det af Ligegyldighed for de ældre Tiders Værk, for det stærke nationale Præg, som mangfoldige Aarhundreder have paatrykt os, og staaer ikke denne Ligegyldighed igjen i Forbindelse med hiint luftige Frihedsideal, som Frankrig fordum gjorde til sin Afgud, og som man derfor ved Forening med hiint bevægede Land lettest venter at naae?"

„Nu det kunde dog være, at hiint Frihedsideal ogsaa indeholdt nogen Sandhed, men derfor have I, der tale saameget om det Bestaaendes Ret, aldeles intet Øie; hvis I kom Tidens Fordringer noget oprigtigere imøde, saa opstod der vel heller ikke saa megen Forvildelse paa den anden Side."

„De er ikke ganske fri for den Svimmel, som Luften fører med sig i vore Dage," sagde Waldstädten.

„De tager feil, jeg er ingen Frihedssværmer; for mig maae de Høitstaaende gjerne beholde den Glands, som de tidt med saa store Offere betale. Men vi Andre ville dog ikke være deres Heloter, vi ville være uhindrede i vort Erhverv, faste i vor Stilling, stærke ved vort nationale Sammenhold og vor aandelige Kraft; vi ville staae som Schweitserne i gamle Dage, ikke selv smykkede med Riddernes forfængelige Mærker, men ligesaa kjække og agtede i vor Kreds, ligesaa stolte og uafhængige, ligesaa fulde af Ære og Tapperhed, som de bedste blandt dem."

„Og ved hvilke Midler vil De naae alt dette?" spurgte Waldstädten.

„Nu, hvad jeg ikke kan naae ved egen Kraft," svarede Wagner, „det overlader jeg til den opfindsomme Tid, der i Stilhed udjevner Meget, som nu synes at trodse alle vore Anstrengelser."

Wagner havde allerede for længe siden besluttet i Anledning af nogle Familieanliggender at reise til Berlin, men hidtil havde hans Lægepraxis afholdt ham derfra. Nu modtog han imidlertid et Brev fra Maurice, hvori denne viste, at flere Klagepunkter imod ham grundede sig paa mundtlige Yttringer, som han havde udtalt paa Steder, hvor ogsaa Wagner havde været nærværende. Da Maurice ifølge heraf ikke blot affordrede ham en Erklæring, men tillige mente, at der vilde komme en Vending i den hele Sag, hvis hiin Erklæring blev afgivet til de høieste Autoriteter mundtlig: saa besluttede Wagner, der nærede et virkeligt Venskab for Maurice, og der fra tidligere Dage stod i Forbindelse med mange Mænd af Indflydelse, at sætte alle Betænkeligheder tilside og strax at foretage den Reise, som han dog indsaae, at han af andre Grunde ikke ret længe kunde udsætte.

Emilie havde bidraget mere til denne Beslutning, end Wagner anede. Allerede tidligere satte hun alle sine Venner i Bevægelse, for at skaffe ham en anden og fordeelagtigere Post; men da han afslog ethvert saadant Tilbud, saa skrev Emilie, der i det Mindste vilde fjerne denne sin farligste Modstander for en Tid, flere Breve til Maurice, i hvilke hun med mange Grunde udviklede, hvor særdeles skikket Wagner var til at tale hans Sag i Berlin, og hun aflod ikke med sine Tilskyndelser, før hun havde formaaet Maurice til af sende ham den omtalte Skrivelse.

Førend sin Afreise aflagde Wagner et Affskedsbesøg hos Arthur. Under dette Besøg talte han temmelig udelukkende om Maurices Proces og nævnede næsten aldeles ikke de Forhold, der angik Arthur selv. Kun tilsidst, da han allerede stod i Begreb med at gaae, sagde han: „Bliv

nu ikke altfor philosophisk i min Fraværelse, men vaag over; „„at den gamle Svigermoder Viisdom,““ som Digteren siger, ikke krænker den Helligdom, som De er kaldet til at beskytte.“

Mellem to saa bestemte Charakterer som Franziska og Emilie havde Arthur en vanskelig Stilling, som han ikke ret længe kunde vedligeholde, saameget mere som den stærke Modsætning imellem dem Dag for Dag tydeligere kom tilsyne.

Vi har allerede ovenfor seet Beviser nok paa denne Modsætning, der gjennemtrængte deres hele Væsen ligefra Issen til den yderste Taaspids, og vi har her kun lidet at tilføie.

Franziska besad saaledes de fineste og skarpeste Sandser, hos Emilie var dette ikke Tilfældet, hendes Syn var kort, og hendes Lugt var saa ufuldkommen, at hun, som Franziska paastod, aldeles ikke kunde skjelne mellem Duften af en Rose og en Reseda.

Franziska havde en stor Færdighed i forskjellige qvindelige Arbeider, Emilie manglede fuldkommen Haandelav til alt Sligt, og hun betragtede det som noget Ringe og Underordnet, der ikke godt lod sig forene med den høiere Aandsdannelse.

Franziska klædte sig med den fineste Skjønhedssands, Emilies Paaklædning vidnede derimod om, at hun manglede denne Sands; Snittet paa hendes Klæder var almindelig uheldigt, og uagtet hun med stor Omhyggelighed valgte sin Pynt og talte meget om, hvorledes Farverne skulde ophæve deres Partikularitet i en høiere Eenhed, saa

vidste hun dog sjelden at finde de Farver, der passede for hende.

En Aften traf hun i et Selskab sammen med Franziska, som var iført en Kjole af broget Musselin. Dette Slags Tøi, der var kommet fra Vestindien over Holland, og der var temmeligt ualmindeligt, lignede baade i Tegning og Farver de stribede Dragter, hvori Raphael undertiden fremstiller sine qvindelige Skikkelser, og det passede saa godt til Franziskas skjønne Skabning og deilige Aasyn og til hendes friske, noget sydlige Hudfarve, at flere af de Tilstedeværende lydelig yttrede deres Beundring derover. Men da tog Frøken Emilie stærkt til Gjenmæle; hun paastod, at alle disse røde og grønne Striber ikke dannede noget harmonisk Heelt, og at Farverne bleve staaende i deres Mangfoldighed, uden at denne igjen negeredes i et eneste Hovedindtryk. „En slig Dragt kunde maaskee passe til Brudekjole for en omvankende Zigeunerinde,“ sagde hun, „da Franziska havde vendt sig bort; „men i dette Aarhundredes udviklede og ved Aanden forædlede Cirkler burde den aldeles ikke taales.“

„Hun bilder sig rigtig nok ind, at hnn har en særdeles udmærket Smag; men den skal hun dog mærke, at hun ikke har,“ hviskede Emilie til en af sine Fortrolige.

Efter Dr. Wagners Afreise blev Emilie meget dristigere mod Franziska og behandlede hende med et langt stærkere Overmod end før; ja ofte, men dog kun, naar Arthur ikke var tilstede, talte hun til hende i en Tone, der ligefrem oversteg Grændserne for den selskabelige Høflighed.

Engang traadte hun ind i Waldstädtens Have, da Franziska var i Færd med at opbinde sine Blomster.

Hun blev længe staaende ubemærket og betragtede hende, endelig udbrød hun: „De opgiver og frafalder da i Naturlivet alle Deres høiere Interesser." — „O, min Gud, er De nu der igjen?" udraabte Franziska, i det hun halv forskrækket vendte sig om. — „Jeg troer virkelig, at De nævnede Gud," sagde Emilie, „det Ord passer kun lidt i Deres Mund." — „Den Gud, som De forkynder, har jeg rigtignok kun lidet at bestille med," svarede Franziska med nogen Heftighed. — „Naar De bliver heftig, saa er De i Deres fulde Berettigelse," sagde Emilie, „paa Ufrihedens Standpunkt har Lidenskaben ene Ret, her kan man ingen Selvbeherskelse vente."

Denne Emilies Opførsel fremkaldte ligeledes et Slags Overdrivelse hos Franziska. Dette gav nogle Dage sildigere, da Emilie igjen besøgte hende, Anledning til et Optrin, der havde en sørgelig Indflydelse paa Franziskas Fremtid.

Hun syede netop paa en Bold til den lille Wilfred, som stod ved Siden af hende og betragtede hendes Arbeide. Arthur, hvis Forbindelse med Franziska nu ikke længere var nogen Hemmelighed, befandt sig ogsaa tilstede, Waldstädten var ikke hjemme.

„Jeg har nogle Indkjøb at gjøre i Bonn," sagde Frøken Prechtl, „og eftersom De forstaaer Dem bedre paa slige Smaating end jeg, ønskede jeg, De skulde følge mig." „De maa da vente et Qvarteerstid," svarede Franziska; „thi jeg har lovet Wilfred ikke at gaae ud, før hans Bold er færdig." — „Wilfred maa rette sig efter Dem, og De ikke efter ham," svarede Frøken Emilie. — „Jo vist maa jeg rette mig efter ham, ikke sandt, Wilfred? Har Du ikke forbudt mig at gaae ud, før Bolden er færdig?" — „Jo," svarede han. — „Og tør jeg da nu

understaae mig at ledsage Frøken Brechtl til Bonn, før det er skeet?" — „Nei Du tør ikke," svarede Wilfred, hvorefter han leende løb sin Vei. — „Der kan De see," sagde Franziska, „det lader sig ikke gjøre."

Nu begyndte Emilie i sin sædvanlige Terminologi at udvikle, hvor urigtigt det var saaledes at give efter for Wilfreds umiddelbare Natur, istedenfor med Strenghed og Alvor at fremkalde det ethiske Moment hos ham.

„Ak, ti dog stille med Sligt!" sagde Franziska; „thi hverken Wilfred eller jeg er skabt for den Viisdom, De forkynder."

Da hævede pludselig den mørke Dæmon sig i Arthurs Bryst; alle hans frugtesløse Anstrengelser for at bibringe Franziska det Slags Dannelse, han ønskede; alle de bittre Ord og strenge Domme, Emilie havde udtalt over hende, fremstillede sig nu for hans Hukommelse, og selv hendes Elskværdighed forekom ham i dette Øieblik næsten som en Brøde.

„Nei, Du har Ret, Du er desværre ikke skabt for denne Viisdom;" udbrød han, „Du lider med Naturen, naar et Uveir er i Vente; Du sørger, naar Skoven visner, ja naar Gjøgen og Nattergalen holde op at slaae; der er en Røst i Dit Indre, som siger Dig, naar Knopperne springe frem paa Træerne; Du arbeider ogsaa med den samme Kunstfærdighed, hvormed Bien bygger sin Celle, og Fuglen sin Rede; men Du bryder Dig ikke om de store Bevægelser i Menneskelivet, ikke om Tidernes Kamp, ikke om Folkenes Skjæbne og Fremadstræben, ikke om Tankens og Frihedens Udvikling; ja de vigtigste Opdagelser i Aandens Rige ere Dig ligegyldige, det selskabelige Liv tiltaler Dig ikke, Fuglen i Skoven er Din Omgang og ikke Mennesket. Derfor lader Du ogsaa den stakkels

Wilfred opvoxe som en slig vild Fugl uden Tugt og Orden; thi Du kjender ikke til Selvbeherskelse, Du veed ikke, hvad Pligt og Ret betyde, og den Verden, der først opvoxer af det ubevidste Livs Undergang, er ikke for Dig."

„Min Gud! hvad har jeg da forbrudt?" spurgte Franziska, hvis Kinder blegnede ved Arthurs Ord.

„Sandheden af Deres Tale lader sig vanskelig benegte," sagde Emilie.

„Du hører ikke til vor Tid," vedblev Arthur, „ikke til Civilisationen og det fremskridende Liv. Du burde leve der, hvor den hvilende Bajadere køles af Lotusblade eller paa en af Øerne i Sydhavet, hvor Livet henglider uden høiere Stræben, som en blot Leg af Instinktet, af en dunkel Attraa og Afsky, halv i Slummer, under en Kokospalme. Og dog hører Du heller ikke ganske hjemme der; thi Du er heller intet reent Naturvæsen; Naturens Drømmeliv er hos Dig paa en selsom Maade sammensmeltet med alle de Fordomme, som den katholske Religions barnagtige Helgendyrkelse og Slægtskabet med en forældet Ridderfamilie har medført, og som ligne de Skygger, der udgaae fra Middelalderens Ruiner."

„Uagtet De i det Væsentlige har Ret, saa bliver De dog noget for heftig," sagde Emilie.

„Dit Liv er kun en Samling af Momenter," vedblev han uden at agte paa Emilies Ord, „ligesom den hver Nat tilbagevendende Drømmeverden; men der er ingen Forbindelse deri, ingen Fremgang. Du har ligesom Nattergalen og Natfiolen ingen Historie, thi Du har ingen Opgave sat Dig i Livet, som Du vil løse, Du har Intet i Din Sjæl, som Du vil udvikle; ja idet Du ligesom ved en magisk Kraft fængsler Enhver, der nærmer

sig til Dig, saa vorder Du netop Frihedens og Udviklingens farligste Fjende."

„De er noget for streng, De maa huske, at det naturlige Moment ogsaa har sin Berettigelse," bemærkede Emilie, hvad enten hun nu ved Modsigelse tænkte at forøge hans Heftighed, eller hun følte en øieblikkelig Medlidenhed med den, som hun hidtil saa stærkt havde forfulgt.

Franziska betragtede hende med et Blik, hvori Forundring var blandet med usigelig Smerte. „De tager mig da i Forsvar," sagde hun, „og det imod ham! O, min Gud!"

Hvis Arthur ikke saa ganske var bleven henreven af sin Heftighed, og hvis han blot havde seet det Udtryk, der laae i hendes Blik, da vilde han have styrtet sig i Støvet ved hendes Fod for at bede om Tilgivelse, men han havde nu talt sig ind i en saadan Hede, at han Intet saae og Intet hørte uden sin Lidenskab, og selv de stærkeste Udtryk vare ham ikke stærke nok.

„Kun Eet veed jeg endnu, der kunde hjælpe Dig," blev han ved, „og som den, der vil Dig vel, maa bede Gud om at nedsende over Dit Hoved: det er Sorg og Smerte, en saa bitter og sønderrivende Smerte, at den Rod maatte visne, der binder Dig til Naturen, og at Du blev saa kuet, saa nedtrykt, saa fortørret, at der ikke var en frisk Fiber i Dig; først da var der Haab om, at Du kunde fæste Rod i en høiere Verden; men den Dag kommer aldrig, aldrig — og naar den ikke kommer, da maa jeg næsten fortvivle over det Øieblik, hvori jeg første Gang saae Dig."

Franziska lyttede skjælvende og forfærdet til disse Angreb, og det syntes, som om hun neppe kunde troe sine egne Øren. Endelig fæstede hun sine Øine paa ham liig

en Døende, der tager Afsked med alle dette Livs Forhaabninger. Derpaa ilede hun, uden med et Ord at tage til Gjenmæle, bleg og med lydløse Trin ud af Værelset.

Der foregik endnu en temmelig lang Tid, før Stormen lagde sig i Arthurs Bryst, og efterat dette var skeet, blev en stærk Mathed tilbage, der tvang ham til at tage Plads i Sophaen, hvor han sad ligesom i en halv Drøm. Kort efter traadte Eginhard ind og spurgte efter Frøken Franziska og fortalte, at han nu igjen havde faaet et rosende Brev fra en af sine Beundrere. Men Arthur lagde neppe Mærke til hans Ord, han agtede heller ikke paa, at Frøken Emilie kort efter havde en hemmelig Samtale med ham, og han vaagnede først af sin Drøm, da Pigen kom ind og meldte, at Frøkenen lod sig undskylde, hun befandt sig ikke vel.

„Jeg maa og vil see hende," udraabte han pludselig, idet han reiste sig op; men da traadte Emilie ham rask imøde. „Nei, min Ven!" sagde hun, „thi uagtet De var heftig, saa har De dog Intet gjort, uden hvad De var Dem og hende skyldig, det var jo Deres helligste Pligt om muligt at hjælpe hende ud af den Stagnation, hvori hun er fængslet; De maa derfor vedblive at handle som en Mand og ikke selv tilintetgjøre Deres eget Værk." — „Men hun er syg," sagde Arthur, idet han lagde Haanden paa sin blege Pande. Derpaa taug han atter en Stund. „O, jeg indseer det!" udraabte han igjen, „jeg har handlet slet imod hende, og i samme Oieblik da jeg bebreidede hende hendes Naturliv, lod jeg selv min allervildeste og værste Natur raade i mig. Men jeg vil see hende, jeg vil afbede min Synd i Støvet, jeg . . ." — „Nei, det maa De ikke!" afbrød Emilie ham, „thi De

har Intet at afbede. De har jo kun givet hende den bittre Drik af Kjærlighed; De maa derfor ingen uværdig Svaghed vise, De maa huske, at Overgangen fra Instinktets til Frihedens Verden skeer igjennem Smerte, den bør De nu lade hende heelt gjennemgaae, ellers kommer hun aldrig videre."

Men uagtet alle sine Bestræbelser kunde Emilie ikke hindre, at han strax skrev et Par Linier, som han sendte Franziska ved Pigen, og hvori han paa det Inderligste besvor hende om et Øieblikks Samtale, men han fik sin Billet ubrudt tilbage med den gjentagne Besked, at Frøkenen Ingen vilde see, og da nu Waldstädten endnu bestandig var fraværende, saa besluttede Arthur, hvormeget det end smertede ham, at udsætte enhver videre Forklaring til næste Dag og begav sig omsider bort, ledsaget af Frøken Emilie, der med alle de Grunde, hun kunde udfinde, søgte at bevise ham, at han ikke for tidlig burde gjøre noget Skridt til Forsoning.

„Om et sligt Naturvæsen bliver ulykkeligt," sagde Emilie ved sig selv, da hun blev alene, „derpaa kommer det aldeles ikke an; thi enten hjælper Ulykken hende frem, og da er den egentlig en Lykke, eller den hjælper hende ikke, og da er hun, ligesom Planten og Dyret, under vor Medlidenhed."

Imidlertid gjennemgik Franziska Timer, om hvilke selv Arthur ikke havde noget Begreb; thi den mandlige Haand veier ikke sine Slag og veed derfor kun sjelden, hvor tungt de falde. Hun henbragte den største Deel af Natten søvnløs, og Strømme af Taarer vædede hendes Leie. Hun følte sig saa ulykkelig, saa forstødt og forladt

i Verden, som om hun var viist ud fra Menneskets Boliger til den vilde, ensomme Hede. Det Baand, der bandt hende til Arthur, var, som hun mente, sønderrevet for bestandig, til ham kunde hun aldrig mere nærme sig; thi hvad der alt forhen, naar hun anede Muligheden deraf, fyldte hendes Barm med Dødens Isnen, det viste sig nu som uigjenkaldelig Vished for hende, han var ikke blot troløs, men han var aldeles fangen af det Væsen, hun af alle meest afskyede.

Først ved Daggry faldt hun i en urolig Slummer, gjennemvævet af Feberdrømme, og skjøndt hun deri troede at have oplevet en Uendelighed af Smerte, saa varede det dog knap et Qvarteer, før hun atter vaagnede.

Hun følte da et stærkt Tryk paa sit Bryst, og det syntes hende, ligesom om noget Legemligt var sprunget i hendes Inderste. I Begyndelsen var hendes Erindring forvirret, og hun maatte betænke sig noget, inden hun ret vidste, hvorover hun sørgede. „Er det da saa slemt?" sagde hun til sig selv, „og kan jeg dog ikke tilgive ham?" — Men da stod det hele Optrin fra den foregaaende Dag pludselig klart for hendes Sjæl. „Nei aldrig, aldrig!" udraabte hun, medens en Strøm af Taarer udvældede af hendes Øine, og endnu samme Morgen skrev hun med skjælvende Haand og med usigelig Smerte, men fast i sin Beslutning, et Brev til Arthur, hvori hun med faa Ord og uden videre Bebreidelse erklærede ham, at hun, da de aabenbart ikke passede for hinanden, hermed sendte ham hans Ord tilbage.

Syvende Capitel.

Arthur havde just heller ikke havt nogen rolig Nat, og han stod netop den følgende Morgen i Begreb med at begive sig til Waldstädtens Huus, da han erholdt Franziskas Brev.

Han anede intet Godt, da han modtog det, og neppe havde han læst Begyndelsen deraf, før al Farve forlod hans Kinder. Imidlertid fattede han sig og gjennemløb det Hele. „Jeg anede det vel", udbrød han endelig, „men jeg vil dog derhen, hun skal see, at jeg ikke er saa skyldig som hun formoder." Med disse Ord reiste han sig op; men hans Been vaklede under ham, han følte, at hans legemlige Kraft var brudt, og maatte for Øieblikket opgive sin Hensigt.

Kort efter kom Eginhard, som Emilie sendte for at spørge til Arthurs Befindende.

„De seer ikke vel ud," sagde Eginhard, „skal jeg læse Dem Noget for, der kan adsprede Dem? Jeg har netop nu fuldendt et Par Kapitler i min ny Roman." „Ak nei!" udraabte Arthur, „jeg har aldeles ingen Samling til at høre paa Dem nu." — „Men det er ikke ret langt." — „Jeg siger Dem, jeg er ikke oplagt dertil," svarede Arthur.

„Jeg har hørt om en vild Aand," vedblev han kort efter, „der pludselig overvældede de gamle nordiske Helte, saa de sønderknuste Alt, hvad de mødte paa deres Vei. Dette betragter man nu som Fabel og Overdrivelse, eller troer i det Mindste, at en slig Vildskab ingen Magt har i vor Tid og over os; men man feiler, den vilde Aand

er endnu ikke betvungen, tværtimod den udøver et frygteligt Herredømme, og hverken Opdragelse eller Kultur danner noget tilstrækkeligt Værn derimod. Den ligger begraven i vort Inderste ligesom de gamle Giganter i Jordens Afgrunde, og den bryder pludselig frem lig et ildsprudende Bjerg. Ja saa selsom er Menneskets Natur, at vi, naar denne Vildskab kommer over os, netop føle Drift til dybest at saare og knuse det, der ellers er os kjærest og helligst."

„Jeg har engang behandlet dette Stof i en Romance," sagde Eginhard, „jeg troer jeg kan den udenad, og hvis De tillader det, saa . . ." — „Ak, ti dog stille med Deres Romance!" afbrød Arthur ham, „jeg kan og vil i Dag intet Sligt høre, siger jeg Dem." — „Man mærker rigtignok, at De ikke befinder Dem vel," svarede Eginhard.

Uagtet Eginhard, efter Aftale med Emilie, gjorde Alt, hvad der stod i hans Magt for at holde Arthur hjemme, saa kunde han dog ikke forhindre, at denne, da han følte sig bedre, begav sig paa Vei til Waldstädtens Huus.

Men allerede tidligere havde Franziska, der følte, at hun ikke burde skjule sit Brud med Arthur, sendt Bud efter Fru Sarnen, og neppe var denne kommen, før hun betroede hende sin bittre Sorg.

Aldrig saasnart hørte Fru Sarnen, hvorledes Arthur havde baaret sig ad, før hun betoges af den heftigste Vrede og Lidenskab og gjorde Alt, hvad hun kunde, for end mere at ophidse Franziska imod ham; ja hun brugte saa haarde Ord ved denne Leilighed, at Franziska selv, hvor dybt hun end følte hans Uret, blev fristet til at tage ham i Forsvar.

Der gives Mennesker, som, uagtet de besidde den fortræffeligste Villie og ere istand til de største Opoffrelser, dog af en altfor vidt dreven Iver tidt hindre Tingenes naturlige Gang og Udvikling og bringe Forstyrrelse der, hvor de allerinderligst ønskede at bringe Fred og Frelse. For en lignende forstyrrende Indgriben i sine Venners Skjæbne kan vi ikke sige Fru Sarnen fri; i det Mindste elskede hun Franziska altfor ubetinget, til at hun denne Gang kunde være en billig Dommer over Arthur.

Saasnart hun erfarede hans Ankomst, ilede hun afsted for selv at sige ham Sandheden, som hun udtrykte sig.

„De er et nederdrægtigt Menneske," raabte hun, saasnart hun blev ham vaer, „der aldeles ikke fortjener min ædle fortræffelige Datter; men Franziska har dog med Guds Hjælp ikke forspildt sit Liv, thi jeg skal kæmpe som en Løvinde for at vække hendes Stolthed, og deilig er hun, yndig og elskelig, saa at Tusinde vilde betragte det som en Lykke blot at berøre Sømmen af hendes Kjortel; og troer De, at Deres Frøken Emilie kan maale sig med hende, da tager De sandelig feil; men De er et uforstandigt og slet Menneske, som Frøken Emilie har fanget ved sine høitravende Ord og Talemaader og aldeles ikke ved Andet."

„O, min Gud! hun har ikke fanget mig, jeg beundrer kun hendes store Udvikling og usædvanlige Forstand, men . . ."

„Ak, hvad, Forstand! Det er intet Andet end høitravende Ord og Forfængelighed, siger jeg Dem. Derfor skulde hun ud paa Landet, hvor der aldeles Ingen var, der agtede paa hendes Talemaader, og hvor hun maatte arbeide i sit Ansigts Sved og takke Gud for det dagli-

Brød, da vilde det maaskee blive bedre med hende, men før ikke."

Fru Garnens Heftighed var saa stor, at den aldeles trættede Arthurs Taalmod, og han besluttede endelig, uden at indlade sig meer med hende, at opsøge Franziska paa hendes Kammer; men inden han kunde udføre denne Beslutning, aabnedes Døren, og Franziskas Skikkelse viste sig pludselig for ham.

Hun blev staaende stille paa Dørtærskelen, det lange deilige Haar hang frit om hendes Skuldre, hendes Aasyn var blegt, og i de dunkle Øine var der en Alvor og Strenghed, som Arthur før aldrig havde seet deri, og der nagtet Alt, hvad han til sin Undskyldning vilde sige, bragte ham til pludselig at forstumme.

„Hvad søger De her?" spurgte hun, „jeg har jo sendt Dem Deres Ord tilbage."

Men Arthur stod endnu taus, og Bevidstheden om hans Uret lammede hans Tunge.

„Jeg er en nudviklet Skabning," vedblev hun, „fuld af Fordomme, uden høiere Stræben, uden Begreb om Pligt, jeg standser Dem selv i Deres Udvikling, og De maa fortvivle over det Øieblik, hvori De første Gang saae mig. Saaledes lød jo Deres Ord, og naar De tænker saaledes, da kan ingen Forbindelse finde Sted imellem os, det falder jo af sig selv."

Endnu havde Arthur ikke gjenfundet sin Fatning, og de Ord, hvormed han vilde tage til Gjenmæle, hendøde paa hans Læber.

„Men naar De maatte sige mig dette," blev Franziska ved, „burde De da netop vælge hint Øieblik dertil? Var det den Skaansel, jeg kunde fordre, burde De saa-

ledes gjøre min Ydmygelse til et Skuespil for den, der bestandig har viist sig som min bittreste Fjende?"

„O, Franziska!" udraabte Arthur, „jeg vidste ikke hvad jeg selv sagde, jeg . . ."

„Ja, havde De været en vild Fremmed," afbrød hun ham, „saa burde De dog have beskyttet mig imod hende. Og det er Dem, De, som havde forpligtet Dem til at være mit Værn, mit bestandige Forsvar, det er Dem, der selv overgiver mig i hendes Hænder, der misbruger den inderligste Hengivenhed, den Tiltro, der udsprang af det helligste Forhold, til at overvælde mig med Haan i hendes Nærværelse; ja De driver endog Deres Grusomhed saavidt, at selv hun tilsidst føler en Gnist af Medlidenhed med mig! O, hvor langt ere vi ikke fra de Tider, da der gaves Riddere, der beskyttede de Værgeløse!"

Her vilde Arthur atter tage til Gjenmæle; men, uden at lade ham komme til Orde, vedblev hun:

„Barbar, udannede, raa, uædle Natur! Saaledes behandler Du den, Du foregiver at elske! Nei, Du kjender ikke til milde Sæder, Du er ikke skabt for en ædel Qvindes Kjærlighed! Jeg har læst om vilde Horder, der behandle Qvinden som en Slave, som en Vold for deres Lidenskab og Lune, som et Lastdyr, der drives under Pidsken og sukker under uværdige Byrder. I slige Horder maa jeg søge, naar jeg vil finde et Billede, der gjengiver Din Opførsel."

„O, Du maa og skal høre mig!" udraabte Arthur „jeg er ikke saa skyldig, som Du mener, jeg . . ."

„Nei," afbrød Franziska ham igjen, „jeg har hørt nok, jeg vil Intet høre. Mellem os er Alt forbi; thi aldrig meer kan jeg gribe den Haand, der saaledes har forraadt mig, aldrig meer kan jeg støtte mit Hoved til den, der har overtraadt Alt, hvad Ridderlighed, Alt, hvad

Ømhed og Skaansel og mandlig Overbærelse foreskriver. Deres Ydre har bedraget mig, De er ikke den, jeg har elsket; De kan maaskee lære at opfylde alle de lavere Pligter i Deres Liv; men ingen Qvinde tør betro sin Skjæbne til Dem, thi De er ingen ridderlig Natur." — Under disse Ord brast hun i Taarer, som hun forgjæves søgte at skjule, og før han vel endnu havde besindet sig paa sit Forsvar, var hun igjen forsvunden.

Efter hendes Bortgang blev Arthur endnu et Øieblik staaende ligesom overvældet af, hvad han havde hørt og oplevet; endelig forlangte han at tale med Waldstädten, men fik det Svar, at han var ikke hjemme.

„Jeg er ingen ridderlig Natur," sagde han endelig, „det er for hende Synden mod den Helligaand, der ikke kan tilgives." Efter disse Ord vendte han sig om og gik; men Fru Sarnen fulgte ham ned og betragtede ham med mistroiske Blik og forlod ikke Husets Indgang, før han allerede var langt borte.

Derefter ilede hun tilbage til sin Yndling, som hun overvældede med Kjærtegn og Lovtaler. „Du er mit ædle, høihjertede Barn," sagde hun, „Du har sandelig i Dag viist, at Du er født til at herske over os Alle; Du har talt, saa al Verdens Advokater kunde lære af Dig, og Du har knust ham i Støvet under Din Fod." — „Ak, jeg har snarere knust mig selv!" sukkede Franziska, „og mit Hjerte var færdigt at briste ved hvert Ord, jeg sagde." — „Han er et slet Menneske, som det ikke er værdt at tænke mere paa," svarede Fru Sarnen; „men han skal vel engang føle, hvilken Perle han har bortkastet."

Da Arthur kom hjem, fandt han paa sit Bord et Brev fra sin Moder, der, som vi har bemærket, var en meget streng og ensidig Protestant, og hvis Iver og Mis-

fornøielse Emilie, som nu førte en stadig Brevvexling med hende, bestandig gav ny Næring. Dette Brev syntes atter et Bevis paa den gamle Sætning, at een Modgang sjelden kommer alene. Hun havde ikke ubetinget nægtet sit Samtykke til hans Forbindelse med Frøken Waldstädten, stod der i dette Brev, fordi hun ifølge visse hemmelige Vink havde meent, at denne Forbindelse var Forsynets Villie. Men da hun nu efter senere Underretninger maatte troe, at hun havde misforstaaet hine Vink, og da Frøken Franziska bestandig lagde en meget verdslig og letsindig Tænkemaade for Dagen: saa betragtede hun ikke meer det Løfte som bindende, der var givet under Betingelser, som den bemeldte unge Person aldrig var tilsinds at opfylde.

Da Waldstädten hørte, hvad der var foregaaet med Franziska og Arthur, blev han meget betænkelig derved. „Hvo der saaledes overlader sig til Øieblikkets Stemning," sagde han, „vil sikkert i sit Liv sønderrive mangt et Baand, over hvis Brud han siden i lang Tid bittert vil sørge."

„Dette skal dog aldrig være et Forsvar for den slette Person, der saa dybt har krænket Franziska?" sagde Fru Sarnen.

„Er han nu en slet Person? For kort siden kaldte De ham jo det ædleste Menneske paa Jorden," svarede Waldstädten.

Under andre Omstændigheder havde han dog sikkert forsøgt at forlige de Elskende, men ulykkeligvis modtog ogsaa han et Brev fra Arthurs Moder, hvilket i Hovedsagen lignede det ovenfor omtalte; og da han nu mente, at et Veto i slige Forhold med Rette tilkom Forældrene, og da han heller ikke selv yndede Ægteskaber mellem for-

skjelligt Troende, saa besluttede han aldeles ikke at blande sig i denne Sag.

Arthur gjorde endnu adskillige Forsøg paa at bøie Franziskas Villie, men forgjæves; det var hendes faste Overbevisning, at han ikke fortjente hendes Kjærlighed, og hun nægtede standhaftig at see ham igjen. Han søgte derefter at formaae Waldstädten til at mægle imellem dem, men denne afslog det af ovenanførte Grunde. „Det vilde desuden kun lidet hjælpe," lagde han til; „thi Franziska er uagtet al sin Blidhed en meget fast Charakteer, og saaledes som hun nu er stemt, vil det ikke være let at rokke hendes Beslutning."

Ottende Capitel.

Den idelige Spænding, hvori Arthur befandt sig, hans skuffede Haab og al hans Angst og bittre Sjælequal virkede endelig saa stærkt paa ham, at han faldt i en virkelig Sygdom.

I Begyndelsen, før Sygdommen endnu ret tog Overhaand, skrev han flere Breve til Franziska, der vare saa gjennemtrængte af Veemod og Anger og vidnede om en saa dyb Følelse, at de dog maaskee, hvor fast hun end var i sin Beslutning, kunde have mildnet hendes Strenghed, hvis hun blot havde modtaget dem; men dette skete ikke, thi de bleve anbetroede til Eginhards Omsorg, der ifølge en tidligere Aftale med Emilie afleverede dem alle i hendes Hænder.

Da Eginhard imidlertid, naar hans Forfængelighed ikke hindrede det, var meget godmodig, saa kunde han ikke ret længe være Vidne til Arthurs Sindsstemning og til den dybe Smerte, der stod præget i alle hans Ansigtstræk uden at angre, at han havde ladet sig bruge som Redskab for Emilies Planer.

Denne sin Følelse skjulte han heller ikke for hende, men erklærede ligefrem, at han ikke længere vilde opfange Arthurs Breve.

„De er en Daare," svarede hun, „jeg kan vise Dem Skrivelser, hvori hans Moder selv beder os om at anvende ethvert Middel for at adskille ham fra Franziska."

„Siig, hvad De vil, jeg befatter mig dog ikke videre dermed," svarede Eginhard.

De er et ledeløst Menneske, der ikke er istand til at fastholde nogen Plan."

„Jeg er en Mand, hvis Navn skal erindres, naar De længst er forglemt," svarede Eginhard, der uagtet al sin Godmodighed vanskelig tilgav, hvad der stærkt saarede hans Egenkjærlighed, og det var aabenbart, at der fra denne Dag af opstod et spændt Forhold mellem ham og Emilie.

Da nu desuden Arthurs Sygdom antog en betænkelig og, som man sagde, smitsom Charakteer, saa blev Eginhard bange og besøgte ham ikke længere.

Imidlertid havde Emilie anbefalet Arthur en Sygevogterske, paa hvem hun kunde stole, og der nu paatog sig den Rolle, hun tidligere havde bestemt for Eginhard.

Iøvrigt betænkte hun sig ikke paa under Arthurs Sygdom at aflægge ham flere Besøg. I Begyndelsen ledsagedes hun af Eginhard; men da han svigtede hende, kom hun uden Ledsager. Denne hendes Fremgangsmaade;

som hun ikke ganske kunde skjule, gav Anledning til det Rygte, at Arthur nu havde forlovet sig med hende, hvilket Rygte hun heller ikke gjorde sig den ringeste Umage for at gjendrive.

Under Arthurs Sygdom indfandt ogsaa Waldstädten sig flere Gange for at besøge ham, men under Paaskud af, at den Syge trængte til Ro og Ingen kunde see, blev han bestandig bortviist.

Saalænge Arthur endnu havde nogen Besindighed tilbage, talte Emilie ofte med ham om hans Tilstand. Hun forsikkrede ham da om, at hans Sygdom ingen egentlig Berettigelse havde; „man behøver blot at gjengive Aanden dens høiere Interesser," sagde hun, „saa vil den nok af sig selv skyde Sygdommen fra sig." For atter at vække disse høiere Interesser, talte hun til ham om philosophiske Gjenstande. Men denne Tale frembragte ikke længere den vante Virkning; ja undertiden overraskede han hende endog midt under hendes Foredrag med Ytringer, der viste, at alt hvad der ikke havde sin Rod i hans inderste Tilværelse, nu var bortviftet og forglemt.

Saaledes reiste han sig engang halvt op under hendes Tale, og det var som om han lyttede til en Røst, der ikke var hendes. „Det er som om jeg hørte hendes Stemme i Vinden," sagde han, „men ak, hun er langt borte." — „Ja vel er hun langt borte!" svarede Emilie, „hun er nu kun et fjernt, et tilbagelagt Moment i Deres Liv. Tænk ikke meer paa hende."

„Naar jeg hører Vinden suse," vedblev han, „da er det, som om hun kom mig nærmere; i Dalene og paa eensomme Steder mener jeg at jeg skal finde hende, naar jeg stirrer ud af Vinduet da er det, som om hendes

ranke Skikkelse ilede hen ad Veien; ja høit fra Skyer vinker hun mig, og jeg seer hende vride sine Hænder over, at vi ere saa langt — langt fra hinanden; i Morgen- og Aftenrøden svæver hun mig forbi, og i Stjernerne funkle hendes Blik. Ja jeg kan ikke redde mig fra disse Erindringer; hvor Naturen er, der er hun, og det er ligesom Livets Kilder vilde fortørres, naar jeg ikke meer maa tænke paa hende."

„Naar De taler saaledes," svarede Emilie med fremtvungen Kulde, „saa synes De næsten hildet i de samme Vildfarelser, hvori Herr von Rehfeld fordum var fangen; men dog er jeg rolig for Dem, thi jeg stoler paa den høiere Aand i Deres eget Bryst, der ikke vil ligge under i Fristelsen."

Emilie var dog ikke saa rolig, som hun vilde synes, saameget mere da Arthurs Tilstand Dag fra Dag forværredes, og da der tillige paa ubestemte Tider indfandt sig en Feber, som Lægen ansaae for yderst betænkelig.

I denne Tid tabte ogsaa Emilie til sin store Forbauselse det Herredømme over ham, som hun tidligere havde vundet. Ja da Sygdommen ret udviklede sig, syntes det, som der brød en skjult Modbydelighed, et dybt Fjendskab frem imod hende af hans Allerinderste. Han kunde nu neppe taale at see hende, hun maatte aldeles ikke nærme sig til hans Leie, han blev urolig, hver Gang han hørte hendes Røst, og især hver Gang en af de Talemaader fremgled over hendes Læber, som han ellers med saa stor Ærbødighed lyttede til. Endnu værre blev det naar hun i de Øieblikke, hvori han syntes ved sin Samling, vilde læse for ham i philosophiske Skrifter; thi da betoges han af en krampeagtig Latter, og der opstod en convulsivisk Bevægelse omkring hans Mund, hvoraf der i slige Til-

fælde udgik Ord, som vidnede om, at hans forrige Beundring nu havde vendt sig til Had og Afsky, og som tidt syntes opfundne med stor Kløgt for paa det Dybeste at krænke hende.

Jo mere han saaledes vendte sig bort fra Emilie, desmere uindskrænket blev hans Følelse for Franziska, hvis Billede under Feberanfaldene idelig svævede ham for Øie. „Hun er der," sagde han da tidt, „hun er ikke vred, hun passer mig saa godt — saa — nu lagde hun sin Haand paa mit Hoved — sin deilige hvide Haand — hendes Haand køler — saa — nu bliver det nok godt."

Engang overraskedes Emilie af den indtrædende Læge netop i det Øieblik, da Arthur med den største Forbittrelse afbrød hendes Læsning. „Jeg begriber det vel," sagde hun, „jo meer han under Sygdommen overvældes af den raa Naturmagt, desto nærmere synker han ogsaa tilbage til den natlige Side af Livet, hvor vi skjælve, hver Gang Aandens Speil holdes os for Øie, og hvor vi vorde Børn igjen. Men denne barnagtige Opførsel bryder jeg mig kun lidt om; thi hvad han saaledes, medens det Onde er paa sit Høieste, slipper og opgiver, det vil sikkert, naar tilsidst Aanden seirer, paany gjøre sin Ret gjældende."

„Ikke desmindre maa jeg alvorlig raade Dem til ingen Experimenter i denne Henseende at anstille," svarede Lægen, „og ikke at afbryde den Ro, hvortil Naturen trænger, ved Forelæsningen af Skrifter, der neppe kan fattes uden Anstrengelse; thi derved kunde De let fremkalde en Tilstand, hvoraf Døden blev en uundgaaelig Følge."

„De tager feil," svarede hun, „jeg kjender Arthur, og jeg mener netop, at en slig Anstrengelse er nødvendig,

for at hans Aand kan skyde Sygdommen fra sig. For Resten glæder det mig egentlig, at han, naar det Onde har Herredømmet, saaledes raser imod mig, og at jeg er en Skræk for hans oprindelige dyriske Natur; thi derved viser han jo tydelig, at det ikke er den lavere Naturmagt, men kun Aandens og Ideens Kraft, der forbinder os."

Men uagtet al den Kløgt, hvormed hun forsvarede sin Sag, maatte hun dog denne Gang give efter for Lægens alvorlige Befaling, og det saameget desmere, da hun selv tilsidst i sit Inderste begyndte at frygte for, at han havde Ret; ja efterdi den Syges Tilstand aabenbar forværredes ved hendes Nærværelse, maatte hun endog i flere Dage holde sig ganske borte fra ham.

„Det har jeg tidt seet," sagde Opvarterskeen, som gjerne vilde trøste Emilie, „den, vi ellers allermeest elske, den hade og forfølge vi allerværst i slige Sygdomme." — „Det skeer vel undertiden," svarede Lægen, der var en Skolar af Dr. Wagner, og der just ikke havde Meget tilovers for Emilie; men det hændes ligesaa tidt, at Alt, hvad der ved Kunst er tillært, i slige Tilfælde forsvinder, og at alene det, der sidder inderst i Hjertet, kommer for Dagen."

Emilie havde mod Sædvane ingen Phrase til Rede, hvormed hun kunde besvare disse Ord, og hun anede for første Gang, at der, hvor klogt hun end havde lagt sine Planer, dog var Noget i Arthurs Inderste, som hun ikke kunde beregne. Ja det forekom hende, ligesom hun ved en Tilbagevirkning havde fremmanet Aander, der vare for mægtige, til at hun med sine Formler kunde beherske dem; derfor betoges hun af en stor Angst, og hun bævede saa stærkt for Arthurs Liv, at hun tidt endog ønskede

Dr. Wagner tilbage, for at han skulde give hende et frelsende Raad.

Kort efter tog imidlertid Arthurs Sygdom en bedre Vending. Der indfandt sig en dyb og langvarig Søvn; da han vaagnede deraf, var ogsaa Pulsslaget, der forhen kun lidet mærkedes, blevet fuldere og regelmæssigere, og da desuden Kramperne paa samme Tid ophørte, saa erklærede endelig Lægen, at Sygdommen nu havde gjennemløbet sin Krisis, og at han derfor nærede det bedste Haab.

Det gaaer tidt i farlige Sygdomme, ligesom i et Feltslag. Striden synes undertiden kun at føres om et enkelt Punkt, om hvorvidt en eller anden Livsvirksomhed skal skaffe sig Luft eller underkues; men netop af dette ene Punkt afhænger ofte Seieren. Til andre Tider er Striden almindeligere, alle Livets Aander reise sig til Kamp imod Døden, snart vinde de Plads, snart drives de udmattede tilbage og samle sig i den inderste Helligdom, hvorhen nu ogsaa den dunkle Fjende nærmer sig. Dog er Kampen endnu ikke til Ende; thi naar man mindst aner det, naar Haabet reent synes tabt, saa trænge Livets Magter tidt igjen seirende frem. Men naar Seieren næsten er vunden, da udbryder stundom, ligesom af et dæmonisk Svælg Fordærvelsen paany, og alle Fordele tabes atter. Tilsidst, efterat Haab og Frygt, Seier og Nederlag flere Gange have vexlet, da gjør en pludselig Undsætning, et øieblikkeligt Stød Udslaget enten til Befrielse eller Undergang.

Et saadant befriende Øieblik havde virkelig indfundet sig i Arthurs Sygdom. Hans Øine bleve klarere og hans Tilstand roligere, saa at endog Emilie kunde fornye

sine Besøg. Lidt efter lidt vendte hans Kræfter igjen tilbage, og hans Tanker ordnede sig. Kun den Forestilling, at han under sin Sygdom havde seet Franziska, bortveg ikke, skjøndt den egentlige Febertilstand længst var forsvunden. Hun havde været der, forsikkrede han, hun havde nærmet sig til hans Leie og tilgivet ham. Derefter vinkede hun ham bort, og de vandrede da sammen gjennem Egne, der bleve deiligere, jo dybere de kom derind, og hvor hans Sjæl fyldtes med en Fred og Lyksalighed, som han aldrig før havde kjendt. Hvad der siden var foregaaet, kunde han ikke huske, indtil han endelig, ligesom udmattet efter en lang Reise, fandt sig igjen paa sit Sygeleie.

I Førstningen mente Emilie, at disse Forestillinger vare af samme Art som hans tidligere Phantasier, men da han oftere gjentog sin Fortælling med de samme Ord, og da hun tillige bemærkede, at Opvartersken blev forlegen, hver Gang denne Gjenstand kom paa Bane, saa vaagnede hendes Mistanke, og hun anstillede et Slags Forhør med dem, der havde været om ham, hvorved hun da virkelig erfarede, at der laae nogen Sandhed til Grund for hint Phantasibillede.

Hvad Emilie saaledes efter flere Undersøgelser dels opdagede, dels gjættede, det vil vi her i Korthed meddele.

Uagtet Franziska var overbeviist om, at Arthur ikke fortjente hendes Kjærlighed, og uagtet hun havde besluttet aldrig at see ham mere, saa kunde hun dog ikke løsrive sit Hjerte fra ham og skjalv derfor i sit Inderste, da Rygtet om hans Sygdom naaede hendes Øre.

En Aften, da hun var alene, modtog hun et Besøg af en gammel Kone, der med forgrædte Øine traadte ind i hendes Værelse.

Denne gamle Kone var ingen Anden end Arthurs Værtinde, som fortalte, at hun under hans Ophold i hendes Hus havde fattet stor Godhed for ham, og at hun derfor i flere Nætter, medens Sygevogtersken hvilede, havde vaaget ved hans Leie. „Han nævnede da mangfoldige Gange Frøkenens Navn,“ vedblev hun, „snart paastod han, at De var tilstede, at De lagde Deres Haand paa hans Pande og ikke længere var vred, snart bønfaldt han med en saadan Sjæleangst, med et saa bespændt Hjerte om at see Dem igjen og faae Deres Tilgivelse, at jeg ganske vist troer, han kan omkomme, dersom han ikke faaer dette Ønske opfyldt. Derfor har jeg da foretaget denne Gang for at bøie Frøkenens Sind, saa De giver efter for hans Bønner og følger med mig og skjænker ham den Tilgivelse, han saa inderlig begjærer.“

Franziska betragtede den gamle Kone med et Blik, hvori dyb Veemod var blandet med Haabløshed. „Hvad bryder han sig om min Tilgivelse?“ sagde hun, „han er jo offentlig forlovet med Frøken Emilie.“

„Det siger jo rigtignok al Verden,“ svarede den Gamle, „og der maa vel og være Noget deri, da hun saa tidt besøger ham, hvad der nok aldrig gik an, hvis hun ikke var forlovet med ham; men dog er det baade vist og sandt, at han under denne Sygdom ikke kan taale at see hende for sine Øine; ja hun tør i disse Dage ikke understaa sig at komme over hans Dørtærskel, og det veed jeg saa sikkert, som der er en Gud over os, at han aldrig kan komme til Kræfter igjen eller faae Ro hverken her eller hisset, dersom ikke Frøkenen forbarmer sig over ham.“

Franziska blev selsomt stemt ved den Gamles Tale, hvortil hun med bevæget Sind lyttede. Derefter stod hun taus nogle Øieblikke og overtænkte sin Stilling. Endelig

syntes der i hendes Indre at vaagne en høiere Aand, som drev hende frem med ustandselig Kraft, og for hvilken ethvert andet Hensyn maatte vige tilside.

„Følg med!" hviskede hun, hvorefter hun tog sin Hat og kastede sin Kaabe om sig, derpaa ilede hun, ledsaget af den Gamle, men ubemærket af enhver Anden, til Arthurs Bolig.

Ved Indgangen til hans Værelse traadte Opvartersken dem imøde og erklærede, at den Syge sov, hvorfor Ingen maatte forstyrre ham. Men uden at svare et Ord greb den gamle Værtinde Franziska med den ene Haand, med den anden skjød hun Opvartersken til Side, hvorefter hun aabnede Døren til Værelset, hvor den Syge laa og stirrede omkring sig med store, forvildede Øine. Da nærmede Franziska sig og betragtede ham under en Strøm af Taarer, derpaa bøiede hun sig over ham, lagde sin Haand paa hans Pande og paa hans Læber og hviskede til ham, ligesom om han kunde forstaae hende: „Jeg tilgiver Dig Alt, hvad Du har syndet imod mig, og ønsker Dig alt muligt Held i Dit Liv, hvordan det saa skal gaae med mig selv." Efter disse Ord vendte hun sig om og vinkede den gamle Værtinde, i hvis Selskab hun atter begav sig ud af Værelset og ilede tilbage til sit Hjem.

Strax da hun var gaaet, faldt Arthur i hiin dybe, velgjørende Søvn, der vel maatte betragtes som den Krisis, hvorigjennem hans ungdommelige Natur seirede over Sygdommens Magt. Men havde Franziska ikke udstrakt sin frelsende Haand over ham — det forsikkrede baade Værtinden og Opvartersken — saa havde han aldrig meer forladt sit Sygeleie, før man havde baaret ham derfra til Graven.

Emilie blegnede som et Lig, da hun hørte denne Forsikkring; thi det forekom hende, som hendes Fjende vilde fravriste hende Seiren, efterat hun alt havde den i Hænderne; ja uagtet hun lod, som om hun foragtede de Sympathier, der endnu forbandt Arthur med Franziska, saa skjalv hun dog derfor som for fjendtlige Dæmoner, og den tidligere Anelse blev nu næsten til Vished i hendes Indre, at hun var istand til at vinde Alt, kun ikke den dybeste og hemmeligste Grund i Arthurs Hjerte.

Efterat Emilie nøie havde overveiet det Hele, sendte hun Fru Helmuth et Brev, hvori hun i stærke Udtryk fremstillede den Fare, Arthur bestandig vilde være udsat for, saalænge han forblev i Franziskas Nærhed. Tilsidst erklærede hun det for den eneste Vei til hans Frelse, at han saa hurtig som muligt forlod Bonn og vendte tilbage til Brüssel under sin Moders Varetægt.

Hvorfor Emilie saa heftig ønskede dette, vil man let begribe, naar man noget nøiere sætter sig ind i Forholdene. Maurice havde nemlig i Forudfølelsen af den Fare, der i Tydskland truede ham, optaget betydelige Kapitaler, som han dels nedlagde i den parisiske Bank, dels betroede til et Par Handelshuse i Belgien. Derved blev han istand til at føre et uafhængigt Liv, hvor han selv ønskede det, og da han i denne Tid havde fæstet Bolig i Brüssel, saa vilde han naturligvis, som Emilie sikkert regnede paa, uden Vanskelighed tillade, at hans Børn fulgte ham til hans ny Hjemstavn. Saaledes kunde hun da selv som deres tro Gouvernante samles med Arthur i dennes Fødeby, uden at Franziska forstyrrede hendes Planer.

Efterat Fru Helmuth havde modtaget Emilies Brev, kom hun selv til Bonn, for at afhente sin Søn. Da nu

Arthur betragtede Franziskas Besøg under hans Sygdom som en Virkning af hans egen ophidsede Phantasi, og da han mente, efter uden Nytte at have gjort saa mange Forsøg paa at faae hendes Tilgivelse, at Alt var forgjæves, og at der havde lagt sig et Iispandser om hendes stolte Bryst, som det var umuligt for ham at smelte: saa føiede han sig tilsidst efter sin Moders Ønske, skjøndt med et tungt Hjerte og med den Overbevisning, at hans jordiske Lykke nu for bestandig var spildt.

En Maaned silbigere reiste ogsaa Emilie til Brüssel med sine to Elever, fordi det, som hun sagde, var hendes Pligt at bringe den ulykkelige Fader hans Børn og ei at forlade dem i et fremmed Land.

Før sin Afreise aflagde hun endnu et Besøg hos Waldstädten, men Franziska kom ikke ned, og det blev meldt, at hun var syg.

Niende Capitel.

Imidlertid tiltog Spændingen mellem Eginhard og Emilie, der i de sidste Maaneder, hun opholdt sig i Bonn, tillod sig Yttringer om ham, som vidnede om en temmelig stor Ringeagt. „Han mangler ikke ganske Phantasi,“ sagde hun, „men kjender Intet til Ideen og til Adskillelsens Eenhed, han forstaaer ikke at mediere det anderledes Værende ved Aandens Hjælp, derfor er han kun en ringe og underordnet Digter.“

Disse hendes Ord bleve snart af tjenstvillige Per-

soner berettede til Eginhard, der forbittredes saa stærkt derover, at han udraabte: „Jeg skal vise hende, at jeg dog kan fremstille Noget, hvori der er en Idee, som hun kalder det." Derefter skrev han en Parabel, hvori han, som han hviskede sine Bekjendte i Øret, egentlig sigtede til Emilie, og hvis Indhold var følgende:

Der var engang en Mand, som vilde bestige et overordentlig høit Bjerg. Da han befandt sig nedenfor Bjerget, glædede han sig ved Fuglenes Sang, ved det friske Grønne og ved de rislende Bække, hvis Bredder omkrandsedes af Kjærminder, og hvorover de vilde Rosenbuske udstrakte deres smækkre Grene, som hang fulde af Roser. Men neppe var han kommen et Stykke op ad Bjerget, før baade Roser og Forglemmigei forsvandt, Nattergalens Sang hørtes ikke mere; men han vandrede dog i Skyggen af store Løvtræer, under hvilke der voxede blege Skovblomster, og hvor Solsortens melankolske Toner blandede sig med Spætternes eensformige Banken. Da sagde han til sig selv: „Nu staaer jeg aabenbart høiere end før; thi vel er den gjøglende Farveglands og den barnagtige Leg af de mangfoldige Fuglestemmer meget formindsket; men de stolte majestætiske Træer hæve sig derimod, smykkede med Haabets Grønt, og udstrække deres Grene ligesom Kirkebuer. Alt dette har langt mere Varighed og Storhed end de smægtende Nattergalstoner og de vellystige Roser i Dalen. Under disse Løvhvælvinger hæver Sjælen sig og stemmes til høiere Alvor, og jeg er nu aabenbart kommen Sandheden og Tingenes Væsen nærmere." Under disse Ord gik han bestandig fremad; men efter nogen Tid bleve Træerne mindre, nogne Granitblokke laae henkastede hist og her, og det forekom ham, ligesom om Naturen fortørredes

omkring ham. Da sagde han igjen: „Her staaer jeg endnu høiere end før, og den nærmeste Natur viser sig i sin Ringhed, men Himlen hvælver sig mere blaa, Udsigterne ere blevne videre, og Stjernerne ville sikkert blinke klarere, naar Natten kommer.“ Efter disse Ord steg han endnu høiere op, da saae han igjen ranke Træer; men de bare intet Løv, kun hvasse mørkegrønne Naale. Endelig kom han ind i en dunkel Granskov, hvor han hørte Ringdrosselens Sang og Alpekragens vilde Skrig. Men under Granerne var Græsset ligesom afsvedet, de nederste Grene saae visne ud, og kun de øvre Dele af Stammerne vare omkrandsede med Grønt. „Nu er jeg kommen Sandheden ganske nær,“ udraabte han; „thi see! den jordiske Pragt er hensvunden, men høit i Luften hænge de evige Krandse, der ikke visne selv under Sneen og der bevare den grønne Sommer til Trods for Vinterstormen.“ — Eftersom han imidlertid bestandig vedblev at stige. kom han endelig derhen, hvor ogsaa Granerne ophørte, kun enkelte forkrøblede Birketræer saae han endnu. Derpaa viste sig Snee og Iissletter, der afvexlede med den blege Fjeldmos, som snoede sig opad de graae Stene. „Det er forunderligt,“ sagde han, „nu staaer jeg meget høit, det Meste, der søger Næring af Jorden, ligger dybt under mine Fødder, mit Blik svæver som en Ørn over de høieste Bjerge og flyver vidt ud over Landene og Himlen er nær med sin evige Lys. Ikke desmindre føler jeg mig ilde tilmode, mine Lemmer skjælve, og min Aande fryser; men dog maa dette være det sande Liv, og jeg vænner mig nok dertil, og hvad jeg nedenfor saae, var kun Illusion og Forfængelighed.“ Endelig kom han saa høit, at Sneen dannede en eneste uhyre Masse, hvorpaa de klare Solstraaler spillede; men Solstraalerne havde her

kun Glands og ingen Varme, det klare Lys paa Sneen blændede hans Øine, det faldt ham vanskeligt at aande i den fortyndede Luft, og Ordet klang svagt paa hans Læber. — „Nu staaer jeg da paa Livets Spidse," hviskede han, „hvorfra jeg frit kan overskue baade Jord og Himmel, og Sandhedens hvide, ufarvede Lys skinner mig overalt imøde; men de Øine, hvormed jeg skulde see, og den Stemme, hvormed jeg skulde forkynde Lysets Seier, have tabt deres Kraft og svigte mig, jeg veed ikke selv hvorfor." — Neppe havde han udtalt disse Ord, før han maatte staae stille, eftersom hans stivnede Lemmer ikke mere vilde bære ham, og han sank til Jorden og opgav sin Aand; thi det var saa koldt, at intet Menneske kunde leve paa disse Høider. Men hvad der var det Forunderligste: De, der have Kundskab om Sligt, paastode, at han egentlig ikke var kommen Himlen og Stjernerne nærmere nu, end før han begyndte sin Gang, og at han ligesaa meget havde fjernet sig fra dem paa den ene Side, som han nærmede sig til dem paa den anden.

Som Moral var nedenunder tilføiet: „Saaledes gaaer det ogsaa Eder, I, som opgive Livets rige Fylde for at naae den kolde, blege, farveløse Abstraktion."

Da denne Parabel allerede før Emilies Afreise fra Byen cirkulerede i forskjellige Selskaber, saa kunde den vanskelig skjules for hende; ja hun vidste endog at forskaffe sig en Afskrift deraf, som hun læste uden, som det lod, at bryde sig stort derom, dog sagde hun, kort før hun forlod Bonn, til en Fortrolig: „Naar Herr Eginhard vil have Krig, kan han ogsaa faae den."

Frøken Emilie skrev ikke blot selv Recensioner, men hun stod ogsaa i Brevvexling med flere Medarbeidere i kritiske Tidskrifter. Som Følge heraf udkom der kort

efter hendes Afreise en Bedømmelse over Eginhards Digte, der dannede en stærk Modsætning til de rosende Anmeldelser, hvortil han ellers var vant.

„Herr Eginhard S.“, stod der i denne Kritik, „betragter alle Fortidens Digtere som Ransmænd, der have bemægtiget sig hans Eiendom; thi al den Poesi, der findes hos dem, kunde vel og være bleven fundet eller i det Mindste opsnappet af ham, hvis de blot havde vilst ham den skyldige Høflighed at vente, til han kom, og at udtale deres Ideer i hans Nærværelse; hvorefter han da med sin sædvanlige Forekommenhed sikkert vilde have publiceret dem under sit Navn. Men dette gjorde de nu ikke, tværtimod, de tilegnede sig paa en meget egoistisk Maade Alt selv og benyttede sig af den tilfældige Omstændighed, at han endnu ikke var kommen til Verden og kunde lytte til deres Tale, uden at betænke, at det paa den Maade ikke var nogen stor Kunst, hvis de beholdt deres Tanker ubeskaarne. Da han nu vel føler, hvor stor Uret han ved denne Opførsel har lidt, samt hvorledes al den Berømmelse, de tidligere Digtere saaledes have opnaaet, er erhvervet paa hans Bekostning — thi der gjælder jo dog ingen Førstefødselsret i Aandens Rige — saa formener han at være i sin fulde Ret, naar han indtil videre betragter alle disse Digteres Præstationer som sin Eiendom, hvilken han kan bruge og afbenytte aldeles, som han vil; „„thi sin Eiendom,““ siger han med Molière, „„har Enhver Lov at tage tilbage, hvor han finder den.““

Efter denne Indledning anførtes der forskjellige Steder af Eginhards Skrifter, hvori han syntes at have kopieret ældre Originaler, og da man nu paa et eneste Ark havde samlet, hvad der hos Eginhard var adspredt i flere Bind,

saa kunde Sammenstillingen vanskelig forfeile sin Virkning.

„Men uagtet alle slige Plagiater," saaledes sluttede denne Kritik, „vil dog Recensenten aldeles ikke benegte, at Herr Eginhard i disse Maader bør betragtes som en stor og usædvanlig Original. Til Beviis herpaa forsikkrer man endog, at han aldrig forlader sin Bolig uden at have et offentligt Blad i Lommen, i hvilket det attesteres, at han er en klassisk Digter, og ved hvis Fremviisning han er istand til at legitimere sig som en stor og udmærket Mand for Enhver, der møder ham. Hvis dette forholder sig saa, da viser det upaatvivlelig en sjelden Originalitet."

Denne Kritik ærgrede Eginhard saa stærkt, at han, da han havde læst den, laae syg i flere Dage, og det var kun Tanken om Hevn, der igjen kunde give hans Sjæl og Legeme den fornødne Spændkraft.

„Den Pasquil har Emilie skrevet," sagde han til en af sine Venner, „derom er der intet Spørgsmaal." „Spørgsmaal kunde der nok være derom," svarede denne, „thi der findes kun faa Spor deri af hendes kunstige Sprog." — „Ligegodt, saa er den dog skreven efter hendes Tilskyndelse, eller ogsaa har hun forandret sit Sprog blot af Ondskab for at faae desto flere Læsere; men hun skal ikke have gjort det for Intet; thi jeg vil nedskrive min Vrede, al den Galde, hun har fremkaldt i mit Inderste, vil jeg samle og sammentrænge paa Spidsen af min Pen, og jeg skal mærke hende, saa hun skal forundre sig derover."

Franziska, der besad et skarpt Øie for Emilies Feil, havde vel i denne Henseende tilladt sig Yttringer, der ikke gik tabte for Eginhard; ligeledes havde han ofte været

Vidne til Dr. Wagners og Emilies aandelige Kampe. Det Meste, hvad han saaledes hørte, nedskrev han hemmelig; thi uagtet det tidligere aldeles ikke faldt ham ind selv at benytte det — dertil var hans Frygt for Emilie dengang altfor stor — saa mente han dog, at det kunde bruges i en Tuskhandel, hvori han efter sin egen Tilstaaelse stod med forskjellige andre Forfattere.

Men nu overvældede Vreden ham saa stærkt, at han satte alle andre Hensyn til Side og sammenarbeidede disse Bemærkninger til flere Scener. I Forbindelse hermed udkastede han Planen til en Novelle, hvori en Person, der lignede Emilie, spillede en temmelig uædel Rolle. Da han her kunde benytte betydeligere Aanders Jagttagelser, saa kom der, i det Mindste paa mange Steder, en stor Sandhed ind i hans Digt, uagtet dette dog ikke saaledes var sammensmeltet til et Heelt, at det kunde kaldes et egentligt Kunstværk.

Af og til følte han et Slags Gysen under dette Arbeide, og det var ligesom en indre Stemme hviskede til ham, at han spillede et høit og farligt Spil. Men det faldt ham dog aldrig et Øieblik ind at opgive sin Plan; thi uagtet han af Naturen var frygtsom, saa gaves der ikke desmindre Tilfælde, hvori denne Frygt gik over i sin Modsætning, og hvori han endog kunde vise en stor Forvovenhed. Dette fandt Sted, naar han blev henreven af hvad Dr. Wagner kaldte hans fixe Idee, eller med andre Ord, naar han med et dristigt Skridt troede at kunne naae den Omtale og Berømmelse, hvorefter hans hele Sjæl tørstede; thi da tilsidesatte han enhver anden Betragtning, ja traadte endog sit eget timelige Vel under Fødder og trodsede selv deres Vrede, for hvem han ellers med Skjælven bøiede sig i Støvet.

Jo mere han arbeidede sig ind i denne Novelle, og jo bedre han syntes, at den lykkedes under hans Hænder, desto mere gjorde den fixe Idee sig gjældende. Alt, selv den tidt omtalte Roman, maatte nu henligge indtil videre, og hans ny Arbeide, under hvilket hans Hjerte bankede af Haab om en tilkommende Storhed, fortrængte næsten enhver anden Tanke af hans Sjæl.

„Jeg har endnu aldrig havt noget bedre Æmne!" udraabte han næsten hver Gang, han havde fuldendt et nyt Kapitel; „jeg skal styrte det hele Parti, jeg skal blotte dets Svaghed, dets Eensidighed, dets sophistiske Væsen, jeg skal bevirke en Revolution i Tidens Tænkemaade." — Derefter sprang han op, ligesom om en overvættes Lyksalighed rev ham hen; ja undertiden ilede han ud i Mark og Eng og phantaserede sig ind i tusinde Drømme om den store Fremtid, som dette Værk skulde forskaffe ham.

Uagtet det var meget vigtigt for Eginhard, at Vedkommende ikke for tidlig erfarede Noget om denne Novelle, saa kunde han dog ikke afholde sig fra for sine Bekjendte at læse flere Brudestykker deraf. Ogsaa for Franziska vilde han have læst dem, men til hans store Misfornøielse lod hun sig, naar han i de senere Tider besøgte Waldstädten, ikke see.

Kort efter Emilies Afreise fandt Eginhard det passende at forlade Borgen Mandesloh. Han flyttede nu tilbage til sin forrige Bolig i Bonn; men da Opholdet her i Tidens Længde vilde have kostet formeget, maatte han, hvor nødig han vilde, standse midt i sit Digt for at tænke paa sin Afreise.

Skjøndt hans Kjærlighed til Franziska nu, under denne poetiske Virksomhed, meget mindre end før sysselsatte hans Phantasi, saa vilde han dog ikke forlade Bonn

uden at have forsøgt, om han kunde bøie hendes Sind. Kort før sin Afreise sendte han hende derfor et Brev, hvori han erklærede hende sin Kjærlighed og tilbød hende sin Haand; imidlertid modtog han, som lod sig forudsee, et høfligt, men meget bestemt Afslag.

Herover blev han saa opbragt, at han besluttede ganske at udslette hende af sit Hjerte. „Naar hun ikke vil have mig, saa vil jeg heller ikke have hende," udraabte han gjentagne Gange, „og naar hun ikke kan lide mig, saa vil jeg heller ikke kunne lide hende."

Kort efter forlod han Bonn og reiste til Berlin, hvor han vilde fuldende sin Novelle, og hvor han desuden efter nogle uvisse Spor haabede at finde den Dame, der havde givet ham hans Laurbærkrands.

Nogle Maaneder sildigere udkom virkelig den omtalte Novelle. Men ak, hvor langt var det ikke fra, at de glimrende Forhaabninger, som Eginhard til den havde knyttet, gik i Opfyldelse! Ja denne Bog, under hvis Digtning han havde bygget saa prægtige Luftslotte, og ved hvis Hjælp han troede at skulle opsvinge sig selv over de største Mestere, denne Bog var det netop, som styrtede ham i det Svælg, der allerede længe havde været aabent nærved hans Fødder.

Frøken Emilie stod i Forbindelse med et meget udbredt Parti, hvis Medlemmer vare sammenknyttede ved en stiltiende Pagt, ifølge hvilken de garanterede hverandre en gjensidig Indflydelse i Literaturen. Flere af dette Parti førte det store Ord i bekjendte Tidsskrifter, og Alle søgte de ved mangeslags Kunster at hæve deres Venner og nedtrykke deres Fjender og at udøve et terroristisk Herredømme i Aandens Rige.

Dernæst fandtes der ogsaa mange, især yngre, saa-

kaldte Philosopher, som just ikke hørte til hiint Samfund, men som dog lige saa stærkt som Frøken Emilie følte sig trufne af Eginhards Satire, ligesom der ogsaa paa den anden Side gaves flere brave og veltænkende Mænd, som mente, at man ved at blotte den tomme Leg, som af Efterlignerne dreves med Terminologien, ogsaa vilde svække Agtelsen for dem, der gjennem denne Terminologi havde udtalt store og betydningsfulde Sandheder.

Endelig fandtes der adskillige gode Hoveder, som af Overbevisning vare Eginhards Modstandere, og som med Begjærlighed grebe denne Leilighed for at skaffe deres Mening Indgang hos Publikum.

Allerede før Eginhard forlod Bonn, erfoer Emilie, at den omtalte Novelle kunde ventes. Hun underrettede ufortøvet sine Medforbundne derom. Nogle af disse vidste siden hemmelig fra Bogtrykkeriet at skaffe sig de reentrykte Ark; ifølge heraf laae der alt flere fordømmende Recensioner færdige, før Novellen endnu var anmeldt til Salg.

Neppe var den udkommen, saa lød der fra alle Sider et Forbittrelsens Skrig derimod, og selv de Journaler, som tidligere havde rost Eginhard, istemte nu den almindelige Dom. „Tanken har i vor Tid faaet en Skarphed og Alt omfattende Udvikling," stod der i et af de mest læste Blade, „hvorom en saa tankeløs Forfatter som Herr Eginhard S. ikke er istand til at have nogen Mening. Iøvrigt kan Videnskaben paa sine Høider naturligvis intet Hensyn tage til uvidenskabelige og udannede Menneskers Angreb. Men at Herr Eginhard S. er en uvidenskabelig og udannet Natur, derpaa afgiver saavel hans øvrige Skrifter, som fornemmelig denne Novelle, mangfoldige Beviser."

Nu fulgte en Række af Citater, der i det Mindste viste, at Eginhard havde gjort sig skyldig i flere Skjødesløsheder og logiske Synder, og at hans Kundskabsmasse just ikke var synderlig stor. Men man blev ikke staaende herved, mange af hans Modstandere gik endnu langt videre. Alle hans tidligere Skrifter bleve recenserede om igjen; og man søgte at vise, at de vare uden Sammenhold, uden høiere Idee, og at de vare blotte Compilationer af, hvad han selv havde oplevet; ja man gjentog endnu stærkere de Beskyldninger, som vare fremsatte i den ovenfor omtalte Recension. Man paastod, at han gik paa Luur i Selskaber efter characteristiske Træk, hvilke han derpaa, og det som oftest ganske raae og uforarbeidede, anbragte i sine Digte. Naar han vilde skrive Noget, forsikkrede man, drog han ud paa Eventyr, eller rettere paa Jagt, for at opdrive det Stof og de Billeder, som han troede at behøve, og mangfoldige latterlige, baade sande og halvsande Historier, bleve i Anledning heraf fortalte. Hver lille Svaghed, hvert Spor af Forfængelighed, som man kunde opdage, blev nu paa den ubarmhjertigste Maade stillet til Skue, og man misbrugte endog til dette Øiemed private Meddelelser og Breve, der aldrig havde været bestemte til Trykken. Ligeledes blev Plagiatet af Wagners Digt offentlig bekjendtgjort og fremstillet som et Exempel af flere paa hans Handlemaade, uden at Wagner selv begreb, hvorledes denne Hemmelighed var bleven røbet, og uden at Publikum erfoer, at dette maaskee var det eneste egentlige og fuldstændige Plagiat, hvori Eginhard hele sit Liv igjennem havde gjort sig skyldig.

Da alle hans Feil saaledes blottedes og fremstilledes i et forstørrende Speil, og da Journalerne forfulgte ham

saa stærkt, at Forfølgelsen næsten lignede en Klapjagt, som gav Gjenklang til alle Sider: saa forandredes pludselig den offentlige Mening om ham. Ingen beundrede ham meer, ingen Stemme hævede sig til hans Ros eller Forsvar, hvad han skrev, blev ikke mere kjøbt, ingen Boghandler vilde mere indlade sig med ham, ja et af hans Stykker, som forhen var modtaget med Bifald, blev nu i en stor By paa det Stærkeste udpebet, og han selv undervurderedes i denne Tid ligesaa meget, som han før havde været smigret over Fortjeneste.

Et Par revolutionaire Sange, som han hemmelig paa Maurices Opfordring havde skrevet, bleve nu ogsaa bekjendte. Disse berøvede ham den fornemme Verdens Yndest og opbragte flere mægtige Mænd imod ham. Ifølge heraf mistede han ikke blot en aarlig Pension, som man hidtil paa høiere Steder havde tilstaaet ham, og hvis Tab han under sine nærværende Omstændigheder allermindst kunde taale; men han gik ogsaa — hvad der smertede ham endnu mere — glip af ikke mindre end to Ridderordener, som han sikkert havde gjort Regning paa, og hvoraf den ene ligefrem af en lille tydsk Fyrste var bleven ham lovet.

En saa bitter Omvexling af Lykken kunde den stakkels Eginhard ikke taale. Hans Hjerte var brudt og sønderknust, den bedøvende Viraksky var nu forsvunden, den forfængelige Ære, den tomme Navnkundighed, alle de Afguder, til hvis Tjeneste han havde indviet den største Deel af sit Liv, vendte ham nu Ryggen, Mængdens Beundring havde forvandlet sig til Spot og Foragt, den Berømmelse, han haabede at befæste for alle kommende Tider, svandt hen ligesom en Veirstøtte, der glimrer en stakket Stund, men kun som Forløber for Storm og

Uveir, og han besad ikke det Sammenhold i Sjælen, at han for en Tid kunde nøies med sin egen Bevidsthed, fastholde sine Kræfter i sit Inderste og drage Fordeel af Dadelen selv for at fremtræde styrket og og forædlet af Kampen. Det kunde da ikke være Andet, end at hans Tanker forvildedes, og at han grebes af en stærk Svimmelhed, saa det syntes ham, som om den hele Verden dreiede sig under ham og nedsank i en bundløs Afgrund.

Allerede flere Gange havde der i denne Tid viist sig Spor af Vanvid hos ham, men Affindigheden brød først ret frem, da han engang i en Boghandlers Vindue saae en illumineret Tegning ophængt, som forestillede ham selv, der med store Reisestøvler paa forfulgte den flygtende Musa. Men uagtet dette fordreiede og dog let kjendelige Billede af hans egen Person med den ene Haand fremviste et Dagblad, hvori de Ord tydelig kunde læses: „Eginhard S., klassisk Digter," og med den anden vinkede den bortilende Musa, saa syntes det dog aabenbart, at hun ikke vilde lade sig fange. Neppe fik Eginhard Øie paa denne Tegning, før han pludselig blev staaende, ligesom han havde seet det rædselfuldeste Syn. Da der nu tillige samlede sig en Klynge af Tilskuere, der hilsede ham med spottende Ansigter og høi Latter, saa forvirredes hans Hjerne aldeles, og med vilde Skrig kastede han sig ned paa Steenbroen. Herfra blev han af en Bekjendt, som Hændelsen førte hid, bragt hjem til sit Logis, hvor hans Vildskab og Affindighed tiltog saa stærkt, at han efter nogle Dages Forløb maatte bringes til Daarekisten.

Dog før han naaede hertil, syntes virkelig ved en rædselfuld Ironi en Deel af den Spaadom at opfyldes, som han tidligere havde meddeelt Arthur. Det var nemlig

i hans Barndom bleven ham spaaet, som Læseren maaskee vil erindre, at det jublende Folk engang skulde spænde Hestene fra hans Vogn og trække ham igjennem Gaderne, og saaledes skete det ogsaa; thi da man begik den Uforsigtighed at kjøre ham igjennem Byen i en Hyrevogn, der ikke var ganske lukket, og hvori han sad, smykket med sin Laurbærkrands, som han i sin Vanvid havde sat paa sit Hoved, saa kunde hans Tilstand ikke skjules for Pøbelen. Store Skarer trængte sig derfor rundt om Vognen, og da nu Hestene derved bleve skye og maatte spændes fra, saa indtog den overgivne Pøbel deres Plads, og medens han sad med den visnede Laurbærkrands om Issen, med straalende Glæde i de forvildede Blik, hilsende til alle Sider, trak den ham virkelig under Latter, Hviin og høie Jubelskrig igjennem Gaderne og bragte ham, før Politiet kunde lægge sig derimellem, lykkelig til hans Bestemmelsessted.

Fra denne Tid af hørte man ikke stort meer om Eginhard, og hans Navn blev snart glemt af Verden. Kun Enkelte, hvoriblandt ogsaa Waldstädten og Franziska, paa hvem Rygtet om hans Ulykke havde gjort et dybt og rystende Indtryk, erindrede ham endnu. Efter Franziskas Anmodning skrev Dr. Wagner, der kom hjem kort efter Eginhards Bortreise, flere Breve til sine Venner i Berlin for at erfare, om der ikke var indtruffen en Forandring i hans Tilstand, og for at anbefale ham til deres Velvillie og Omhu.

En af de Skrivelser, som Dr. Wagner til Svar modtog, skal vi her meddele.

„Jeg har efter Deres Ønske," stod der i denne

Skrivelse, „flere Gange besøgt Eginhard S., der nu befinder sig meget vel i sin ny Bolig.

Kun i enkelte Øieblikke bryder hans Sindsforvirring voldsomt frem, til andre Tider er han stille; skjøndt næsten Alt, hvad han siger, ogsaa da bærer Præg af den fixe Idee, der behersker ham.

Da jeg for otte Dage siden første Gang besøgte ham, viste han mig en Ring uden synderlig Værd, med en uægte Steen i. Denne Ring paastod han, at Paschaen af Ægypten havde sendt ham, og efter hans Sigende var den vurderet til halvanden Million Piastre.

„„I Philadelphia og i Nyholland er jeg nu næsten den eneste Forfatter, der bliver læst,““ fortalte han videre, „„ligeledes er der en Boghandler paa van Diemens Land, der har subscriberet paa flere tusinde Exemplarer af mine samlede Værker, og Dronningen paa Sandwichsøerne har sendt mig et med egen Haand skrevet Brev, hvori hun forlanger mit Portrait.““

„„Kunde jeg dog blot efter Aarhundreder vende tilbage til Jorden igjen,““ sagde han endelig, „„og være Vidne til, hvorledes mine Skrifter læses i alle Skoler, og hvorledes Drengene prygles til at lære dem, ligesom det nu skeer, for at de skulle lære Virgil og Horats, hvor lykkelig vilde jeg da ikke føle mig!““

Da jeg iforgaars kom til ham, spadserede han i Haven, hvor adskillige andre Sindssvage ogsaa vare tilstede. Han havde sin Laurbærkrands paa Hovedet og var aabenbart meer exalteret end forrige Gang. „„De kjender vel,““ sagde han, „„den vise Qvindes Spaadom, at man skulde spænde Hestene fra min Vogn og trække mig i Triumph igjennem Gaderne, og at mægtige Keisere skulde lytte til mine Sange? Den første Halvdeel af

Spaadommen er, som De vel har erfaret, allerede længst opfyldt, dog, hvad De maaskee endnu ikke veed — men nei det er Noget, som jeg ikke maa sige Dem.""

""Nu,"" svarede jeg med en Ubetænksomhed, som jeg strax efter fortrød, ""her ere kronede Hoveder nok tilstede, for at ogsaa Spaadommens anden Deel kan opfyldes.""

Da formørkedes pludselig hans Aasyn. ""Mener De hine latterlige Personer,"" sagde han, ""der vandre hist, forvirrede i deres egen Hovmod; det er Daarer, som jeg aldeles ikke bryder mig om. Seer De hiin Elendige,"" blev han ved, ""med den stolte Gang og det bydende Øiekast, han, der bærer en Hasselkjæp som Scepter, og der har smykket sin Pande med et Papirsdiadem. Han har neppe det, hvormed han kan bedække sine halvnøgne Lænder, og dog bilder han sig ind at være Jordens mægtigste Monark; jeg kan ikke sige Dem, hvor dybt jeg foragter ham, og jeg vilde vist ikke dvæle i hans Nærhed, hvis ikke høitstaaende Personer, der hemmelig opholde sig her, netop havde valgt dette Sted, for daglig at samles med mig.""

Mærkværdigt var det, at han, da han udtalte denne Fordømmelsesdom over den Anden, selv havde smykket sig med flere Ordner, der ligeledes vare udklippede af Papir.

""Og dog vil jeg betro Dem Noget,"" hviskede han kort efter: ""Den sidste Deel af Spaadommen er ogsaa bleven til Sandhed. Der ere to virkelige Monarker, to mægtige Keisere her tilstede, som daglig besøge mig, og jeg troede, jeg skulde reise til fremmede Lande, for at komme til dem, men tværtimod, min Hæder er endnu større; thi det er dem, som ere komne til mig. O, hvo

vilde ikke lide bitter Spot og Forfølgelse — thi bespottet og forfulgt har jeg virkelig været — naar han tilsidst kunde naae et saa ophøiet Maal! Ja paa dette Sted kan jeg med Sandhed anvende, hvad jeg engang tidligere har sagt: „Lad Herren kun beholde sit Paradiis, naar jeg blot maa blive her", her, hvor Jordens Mægtigste sidde ved min Fod og ere min Berømmelses Tjenere. Saalænge Morgenstjernen funkler paa Himlen, saalænge Melkeveiens Bælte glimter i Natten, og Stormen udgaaer af Bjerghulerne: saalænge skulle mine Sange tone paa Menneskenes Læber, saalænge skal mit Navn vandre over Jorden, og det skal klinge høiere med hvert Aarhundrede, der svinder, og selve Søvnen skal høre det paa sit valmuekrandsede Leie, saa Beundringen for mig og mine Sange trænger sig ind i dens Drømme.""

„„Jeg vil endnu betroe Dem noget Mere,"" vedblev han, „„den Mægtigste af disse Keisere har ogsaa bragt sin Datter med, det var netop hende, der skjænkede mig min Laurbærkrands, og hun er usigelig deilig, endnu langt deiligere end Franziska Waldstädten, og hun kommer ikke blot med sin Fader, men hun besøger mig ogsaa tidt alene ved Stjernelys, eller naar Maanen kaster sit Skjær ind i mit Værelse, og jeg er da det lykkeligste Menneske, men, som sagt, det er Noget, som endnu Ingen maa vide.""

„„Og dog, skulde De troe det,"" sagde han kort efter, „„dog har jeg endnu meget mørke Stemninger og forunderlige Anfegtelser, og der er inderst i mit Væsen en dunkel Grund, for hvilken jeg ordentlig kan forskrækkes, ja — hvad der er saa urimeligt, at det næsten grændser til Vanvid — jeg har midt i min Herlighed Øieblikke, hvori hine Keisere forsvinde ligesom Luftbilleder for mine

Øine, og hvori selv den deilige Prindsesse blegner og forvandler sig til et Spøgelse, som jeg kunde blive bange for.""

„„Men ellers, naar slige Anfegtelser ikke plage Dem, saa er De vel fuldkommen veltilfreds?"" spurgte jeg.

„„I det Mindste burde jeg være det,"" svarede han; „„dog føler jeg undertiden med Smerte, at Tidens Strøm, der bærer mit Navn paa sin Overflade, ikke kan vende tilbage til sit Udspring, at de foregaaende Sekler ikke have kjendt mig, at de første Mennesker, de gigantiske Slægter ved Dagenes Begyndelse, de gamle hendøde Konger og Helte og de henvisnede Jomfruer, for hvem hine Helte kæmpede, at alle disse ikke have hørt min Ros. Ja,"" blev han ved, og en vild Flamme glimtede i hans Øine, da han udtalte de forvildede Tanker, „„tidt har jeg stirret ud i Luften og sukket over, at Maanen og Solen ikke vilde bøie sig for mig; og den blege Sydstjerne, den funklende Orion syntes mig Oprørere i mit Rige; thi de vandre rolig ved Midnat og glimte koldt i deres høiere Sphærer uden at agte paa mig. Og selv her paa Jorden færdes den dumme den aandeløse Dyreverden og stirrer paa mig med sløve Blik uden at kjende og beundre mig; see, det er de Tanker, der endnu pine mig midt i min Herlighed!""

Kort efter tog jeg Afsked med ham."

„Han er egentlig ikke stort galere nu, end han var, den Gang han ansaaes for at have sin fulde Forstand," sagde Wagner efter at have læst dette Brev.

Ved Hjælp af sin Indflydelse bragte Wagner det saavidt, at Eginhard blev behandlet med den største Om-

sorg, og at han ikke manglede nogen af de Bekvemmeligheder, som man paa hint Sted kunde forskaffe ham.

Tiende Capitel.

Da den sidste Del af denne Fortælling ikke ret kan forstaaes uden i Forbindelse med tidligere Begivenheder: saa vil vi her, hvor vi har naaet et Slags Hvilepunkt i Fortællingen, meddele en Oversigt over Fru von Mandeslohs Historie.

Hvad vi veed om hendes Ungdomsliv, oplyses bedst ved nogle Breve, som hun selv tilskrev sin Veninde Fru Sarnen. Den sidste Del af vor Beretning grunder sig dels paa Margrethes Tilstaaelser, dels paa flere Efterretninger, som Maurice har meddelt.

Clara Mandeslohs Historie.

Clara Mandesloh til Fru Sarnen.

Den 20de Mai 1794.

Jeg har aldrig fortalt Dem mit Levnetsløb, siger De, og det havde jeg dog saa vist lovet Dem. Jeg tilstaaer gjerne min Forseelse, og da jeg nu har forsømt Leiligheden, medens De levede i vor Egn, saa vil jeg her ved en skriftlig Bekjendelse stræbe at affone min Synd. Disse Blade ere imidlertid skrevne for Dem alene, og den bittre Qval, jeg har lidt, er tillige min dybeste Hemmelighed, med hvilken den nysgjerrige Verden Intet har at bestille.

I min tidligste Barndom blev jeg udelukkende opdragen af min Moder, som jeg elskede usigelig høit, og der sikkert ogsaa fortjente min Kjærlighed. Min Fader derimod var mig næsten fremmed; thi han levede ikke hos os, men ved Hoffet i Baiern, hvor han ved Hjælp af Familieforbindelser vidste at skaffe sig en betydelig Post. Min Moder havde ogsaa tidligere ledsaget ham til München, men da den skarpe Luft paa dette Sted syntes farlig for hendes Sundhed, saa vendte hun snart tilbage til hans Fædreneslot ved Rhinen, hvor han i de første Aar sjelden fandt Leilighed til at besøge hende.

Min Moder yndede ikke Adspredelser; desuden var det hendes Overbevisning, at den unge Plante, hvis den skulde trives, burde udvikle sig i Stilhed. Derfor besøgte vi kun sjelden Selskaber, og jeg levede for det Meste hjemme paa vort Slot, hvor hun selv nogle Timer daglig underviste mig. Naar Undervisningen var forbi, kunde jeg lege saa meget, jeg vilde; disse Aar erindrer jeg som de lykkeligste i mit hele Liv.

Men uagtet den fornemme Verden dengang var mig en lukket Bog, saa levede jeg ikke ganske uden Omgang med Mennesker; thi næsten alle de simple Folk paa og om Slottet bleve mine Venner.

I Selskab med min Moder, som var meget from og velgjørende, besøgte jeg tidt de Fattiges Boliger og lærte saaledes tidlig at kjende Menneskenes Nød. Endog i Fængslerne fulgte jeg hende og gyste da, naar jeg saae de Ulykkelige, der vare skilte fra Himlen og den fri Luft, ja tidt endog lænkede paa Hænder og Fødder. Billedet af deres vilde Ansigtstræk trængte sig undertiden ind i mine Drømme; men hvad der mest forbausede mig var, at ogsaa disse Mennesker havde deres glade Øieblikke, og at

de endog kunde juble af Henrykkelse over de Gaver, min Moder rakte dem.

Det Forunderlige udøvede allerede tidlig en stor Magt over mig, og jeg lyttede med Begjærlighed til alle Slags Eventyr og selsomme Sagn, hvoraf ogsaa min Moder, der kjendte mange Historier om de gamle Ridderborge ved Rhinen, meddelte mig en stor Mængde. Af disse Fortællinger sammensatte jeg en Drømmeverden, der dannede en stærk Modsætning til al den Elendighed, som Virkeligheden viste mig.

Det er vel muligt, at min Phantasi derved altfor eensidig udvikledes paa de andre Sjæleevners Bekostning. Saameget er vist, at jeg allerede tidlig følte mig tilmode, som om jeg ikke hørte ret hjemme her paa Jorden; ja mangen Gang, naar jeg befandt mig alene i Mørket, mente jeg at høre Aanderiget, der brusede og skummede, ligesom et fjernt Ocean, imod Jordens Kyster; Skyerne forekom mig da ligesom lette bevingede Luftvæsener, der bragte Budskab fra en fremmed Verden; Stjernerne syntes at betragte mig med levende Øine, hvori Billeder af en gylden Fremtid malede sig. Overalt fornam jeg Løfter, Tegn, Henpegninger, Vink om noget Hemmeligt, som jeg ikke begreb, og hvori jeg dog anede, at mit egentlige Liv havde hjemme.

Et Midtpunkt, der gav min Phantasi en bestemtere Retning, fandt jeg i Religionen. Denne kunde maaskee ogsaa have knyttet mig nærmere til den større Menneskekreds, hvis ikke min Moder havde ført et saa indesluttet Liv, at hun, uagtet hun selv fandt sin høieste Trøst i de religieuse Sandheder, dog sjelden besøgte nogen Kirke. Hver Dag derimod forrettede hun sin Andagt i vort lille Kapel, hvor en i Nærheden boende Geistlig læste Messen,

og hvori han tidt ogsaa prædikede for os. Da vi saaledes fandt Alt, hvad vi trængte til, ligefra det Høieste til det Laveste, i vor egen indskrænkede Kreds, saa savnede vi kun lidet Omgangen med den øvrige Verden.

Saaledes levede jeg til mit tolvte Aar. Paa denne Tid tog min Fader, der var misfornøiet over en formentlig Tilsidesættelse, sin Afsked fra det baierske Hof og vendte tilbage til sit Slot ved Rhinen. Ved hans Ankomst fik vort hele Forhold et forandret Udseende, og idelige Besøg og mangfoldige Adspredelser traadte nu istedenfor vort tidligere stille Liv.

Jeg var i den paafølgende Tid ofte Vidne til Optrin, hvori min Moder inderlig bad om Tilladelse til at blive hjemme fra Selskaber; men uagtet min Fader elskede hende og ellers gjerne føiede sig efter hende, saa satte hun dog kun sjelden dette sit Ønske igjennem. Jeg saae hende da tidt fælde Taarer paa sit ensomme Kammer, og disse saakaldte Forlystelser, hvori hun mod sin Villie maatte deltage, bleve for hende Kilden til megen Kummer og Smerte.

Hvor tidt maatte jeg ikke i mit Liv erkjende, at hverken vore Mangler eller vore Fortrin tilhøre os alene; men at de forskjelligste Mennesker arbeide paa at udvikle dem. Hvad vore Fædre erhverve, det bliver medfødt i os, skjøndt naturligvis kun som Drift eller Tendents. Fortidens og Nutidens Slægter række hverandre Haanden, og dybt ned i kommende Aarhundreder ville vore Feil og vore Dyder naae. Herpaa er det vel tildels, at Læren om Arvesynden beroer, men som Modsætning hertil gives der ogsaa arvede Fortrin og Fuldkommenheder; ja for mig indeholder den Tanke en stor Trøst, at vi saaledes bære en Verdens Kamp og Stræben og en Ver-

dens Synd og Skrøbelighed i os. Hvor betydningsfuldt bliver ikke saaledes den Enkeltes Liv! Han staaer eller falder nu ikke ved sig selv alene; men kun i Sammenhæng med den Verden, hvoraf han er et Led, og hvori han sammenknytter Fortid og Fremtid, og idet han arbeider paa sin egen Fuldkommenhed, bidrager han tillige til kommende Slægters Udvikling.

Hvad mig angaaer, da havde jeg arvet langt mere efter min Moder end efter min Fader. Det Hang til Ensomhed og den Ulyst til det selskabelige Liv, der hos hende var en virkelig Sygdom, delte jeg saaledes i fuldeste Maal, og hvormeget jeg end kan takke hende for, saa maa jeg dog betragte hin Skyhed, hvormed hun har smittet mig, og hvoraf jeg i enhver fremmed Kreds føler mig betagen, som en stor Ulykke; i det Mindste har den mangfoldige Gange forstyrret min Fred og min Sindsro.

Nogen Tid efter min Faders Hjemkomst blev min Søster Gabriele født. Et Aar sildigere døde min tro Moder. Dette Dødsfald traf mig, som et Lynslag af klar Luft, dog kom det ikke saa uventet for de Andre som for mig; thi Lægerne havde allerede for lang Tid siden hos hende erkjendt et Anlæg til Brystsvaghed. Dette udviklede sig nu ifølge den forandrede Levemaade og den Nattevaagen, som de hyppige Selskaber medførte, til en virkelig Sygdom, for hvilken min stakkels Moder blev Offeret.

Sorgen slaaer ellers vanskelig Rødder i det unge Sind, den friske Natur, der befinder sig i sin Udvikling, tillader det kun sjelden. Hos mig var Forholdet anderledes, jeg elskede min Moder af mit inderste Hjerte og var desuden tilbøielig til tungsindige Betragtninger over mig selv. Det Saar, jeg ved hendes Død modtog,

lødede derfor meget længe, og selv da det lægedes, efterod det et dybt Ar for mit hele Liv.

Dermed vil jeg ikke sige, at jeg sørgede uden Ophør; tvertimod kunde jeg, da nogen Tid var gaaet, med tilsynelandende Munterhed udføre mine Forretninger. Min Sorg lignede Omkvædet i vore gamle Viser; de enkelte Vers deri kunne dreie sig om de forskjelligste Gjenstande, men bestandig kommer dog ved Versenes Ende det samme Omkvæd igjen. Saaledes kunde ogsaa jeg henrives af de forskjelligste Interesser, og, som det syntes, glemme min Smerte, men hver Gang jeg var alene, vendte dog den melankolske Grundstemning tilbage.

Kun een Gang saae jeg min Moder som Lig. Det var kort efter hendes Død, i hint Tidspunkt, hvori Opløsningen endnu ikke er indtraadt, og hvori den bortgaaende Aand har efterladt et Udtryk af Befrielse i Ligets Aasyn. Midt i min Smerte følte jeg dette, og jeg maatte da tænke paa et lille Eventyr, som min Moder selv engang fortalte mig.

„Naar de Godes Sjæle forlade Legemerne," sagde hun, „saa ile de strax til Paradiset, hvor de slumre den første Nat efter Døden. I denne Nat udslettes hvert Nag og hver Bitterhed af deres Indre, og de gjenvinde da de første Menneskers Fred og uskyldige Barndom. I denne Nat udfoldes ogsaa Vingerne, der skulle bære dem ind i Evighedens høiere Boliger; ja medens denne Slummer varer, kommer endog en stille Fred over de forladte Legemer, og en Anelse om Salighed fortrænger da det Gyselige i Døden, hvilket Enhver kan see, der nogle Timer efter Sjælens Bortgang betragter de døde Levninger."

Den 22de Mai.

Min Fader var meget stærkt hildet i sin Stands Fordomme. Da han nu desuden under Bestyrelsen af sit Hofembede havde vænnet sig til at betragte den ydre Form og Anstand som en Sag af største Vigtighed, saa kunde han ikke være tilfreds med den Opdragelse, min Moder gav mig. Saalænge hun levede, fordrede han dog kun enkelte Opoffrelser med Hensyn paa de selskabelige Forhold; men neppe var hun død, før han ganske forandrede hendes Opdragelsesplan, og der ankom snart en fransk Gouvernante, under hvis Veiledning jeg skulde indhente, hvad der hidtil var forsømt.

Den største Del af min Tid henbragte jeg nu paa min Gouvernantes Værelse med Lectier og Øvelser af forskjellig Slags. I Dands, Musik og finere Haandarbeider fik jeg daglig Undervisning. Da jeg havde stor Lyst til at male, saa modtog jeg ogsaa Veiledning heri. Jeg lærte forskjellige Sprog, hvoriblandt især det franske blev drevet med stor Iver; ja efter nogen Tid talte min Fader kun sjelden Tydsk til mig, og næsten alle vore Samtaler bleve førte i det franske Sprog.

Megen Tid gik hen i Selskaber, hvortil jeg blev smykket med mangfoldige Kostbarheder og maatte klæde mig langt rigere end jeg ønskede. Naar jeg saaledes var pyntet, lod min Fader mig som oftest komme ind i sit Værelse, hvor han betragtede mig nøie, og hvis jeg da behagede ham, trykkede han et Kys paa min Pande og sagde: «Allez mon enfant et soyez aimable!» Men denne Elskværdighed, der var ham saa vigtig, kunde jeg, hvor meget jeg end ønskede det, aldrig ret erhverve. Jeg opfyldte for Resten, hvad han forlangte, jeg besøgte alle de glimrende Cirkler, han ønskede, men jeg kjedede mig deri.

Jeg spillede og sang i Selskaber paa hans Opfordring; men det Liv og den Lyst, hvormed jeg udviklede mine Talenter hjemme, manglede nu aldeles. Heller ikke kunde jeg tale saa flydende og let om alle de Bagateller, hvorom Conversationen dreiede sig, som min Fader forlangte, og lige saa tilfreds, som han ofte var med mig, før jeg traadte ind i en slig Cirkel, lige saa misfornøiet var han tidt, naar vi kjørte bort derfra. „Jeg bliver haardt straffet for min Eftergivenhed imod Din Moder," gjentog han ofte, „hendes Sky for den selskabelige Verden har desværre smittet Dig og maaskee vil dette være den Kilde, hvorfra Forvirring og Smerte vil udgaae over Dit Liv."

Med de saakaldte simple Folk maatte jeg efter min Moders Død paa ingen Maade omgaaes, og ethvert Besøg i Bøndernes Hytter, ja enhver længere Samtale med Slottets Tjenere var mig forbudt. Jeg glemmer aldrig min Forundring over min Faders Ord, da jeg kort efter hans Hjemkomst venlig hilsede et Par forbigaaende Dagleiere. „Du er en Dame af Stand," sagde han, „det passer ikke for Dig at hilse paa underordnede Personer, end mindre bør Du være den, der hilser først." Jeg stirrede paa ham, som om han havde talt et ubekjendt Sprog til mig, og det varede længe, før jeg lærte at begribe, hvad han egentlig mente.

Men uagtet slige Indskrænkninger i min Frihed vare mig meget ukjære, saa fandt jeg mig deri uden Modstand; thi fra det Øieblik, da min Fader selv tog sig af min Opdragelse, forlangte han en saa uindskrænket Lydighed og vidste saaledes at vænne mig dertil, at det aldrig faldt mig ind at sætte mig op imod hans Villie.

Kun i Stilhed sukkede jeg over den Tvang, hvorunder jeg levede, og jeg erindrer endnu et Digt, som jeg

opoffre den strengere Anstand, uden med Tiden alvorlig at straffes derfor."

Jeg forundrede mig høilig over denne Tale; thi ellers pleiede han kun med faa Ord at tilkjendegive sin Villie, uden vidtløftig at angive Grunden, hvorpaa denne Villie støttede sig.

„Du tænker vel, at disse Bemærkninger kun lidet vedkomme Dig," sagde han, „og dog angaae de Dig nærmere, end Du troer. Du er rigtignok ingen Prindsesse, men Du tilhører desuagtet en ædel Stamme, og Du har derfor alvorlige Pligter, som det paaligger Dig at opfylde. Der gives en streng Form, om Du saa vil kalde den, under hvilken Du maa bøie Dig; der gives en Anstand, en ædel Selvfornægtelse, hvorfra Du vanskelig kan unddrage Dig. Og hvis Du ikke desmindre vover det, hvis Du, for at tilfredsstille et eller andet heftigt Ønske, overskrider den Kreds, der er Dig anviist, hvis Du — selv om det er i Følelsen af en indre Mangel, der gjør Dig mindre skikket til din Plads — undslaaer Dig for det, Din Stilling fordrer, da skal Du vistelig føle Virkningen deraf, og Du skal engang, naar Du overskuer Dit Livs Sammenhæng, bittert angre Din Ubesindighed."

Een Lighed fandtes der i det Mindste mellem mig og hin Prindsesse; thi ogsaa jeg skulde forenes med en Mand, som jeg endnu aldrig havde seet. Hans Navn var Carl Theodor Mandesloh; han var min Fætter i tredie Led og omtrent sex Aar ældre end jeg. Han besad ingen Formue, men da han var den eneste yngre Descendent af vor Familie paa Mandssiden, og da min Fader ovenikjøbet billigede hans Grundsætninger, saa havde han allerede tidlig bestemt ham til sin Svigersøn.

Derfor jeg græder ofte paa mit Kammer,
Naar Stjernen slukker sig ved Lunas Fjed,
Og ud i Natten seer jeg, hvor hun flammer,
Det blege Barn, der ei af Elskov veed.

Ja hvorfor Lunas Ild er bleg at skue,
O, det jeg fatter, det jeg grant forstaaer!
Thi hun er Dronning jo paa Himlens Bue,
Og det er koldt og ensomt, hvor hun gaaer.

En Dag hørte min Fader mig synge denne Sang i Slotshaven, uden at jeg anede hans Nærværelse. Da den var endt, traadte han frem og erklærede meget alvorlig, at han ikke ønskede, jeg skulde synge slige Sange. — „Men klager da denne Prindsesse ganske med Uret?" vovede jeg at spørge. — „Et Slags Grund til Klage har hun vel," svarede han, „men kun naar hun betragter sin Stilling fra det allerlaveste Standpunkt. En saa høitstaaende Person bør imidlertid føle sin Værdighed; hun skal ikke give efter for sin Drift, for sin lavere Natur, hun skal bringe sig selv og sine Ønsker som Offer for det Heles Vel. Til Gjengjæld vinder hun vel ikke den lavere Lykke, ja neppe engang den lavere Moderglæde; men derimod vorder hun Moder for et helt Folk, og selv ufødte Slægter skulle af hendes Haand modtage de rigeste Gaver; og jo større Offere hun herfor bringer, jo større Selvbeherskelse hun lægger for Dagen, desmere hæver hun sig over sin Omgivelse, desmere godtgjør hun sin Adkomst til den Plads, hun beklæder. Tro mig, min Datter!" vedblev han, „der er Meget, som faaer Navn af Fordom, Meget, som en overfladisk Forstand i vor Tid bryder Staven over, hvilket dog vil vedblive, fordi det har sin Rod i Selskabets inderste Helligdom; og det er vist, at ingen høitstaaende qvindelig Natur kan

Siden fortalte min Gouvernante mig, at det virkelig var gaaet ham til Hjerte, at han saaledes havde bedrøvet os; men uagtet han selv lidt efter forsikkrede mig om det Samme, saa fandt jeg noget saa Koldt og Afmaalt i hans Undskyldning, at endog denne bidrog til at fjerne mit Hjerte fra ham.

Efter fjorten Dages Forløb tog Fætter Charles Afsked og begav sig paa en Udenlandsreise, der, som min Fader sagde, var nødvendig for hans Dannelse, og der varede halvtredie Aar.

Den 23de Mai.

Da jeg har lovet at tilstaae Dem Alt oprigtigt, saa tør jeg heller ikke skjule mine Svagheder for Dem.

Kort efter Charles's Bortreise gjorde jeg Bekjendtskab med et ungt Menneske, hvis hele Væsen i høi Grad tiltalte mig. Det var en Maler ved Navn Adolph Richter, som, uagtet han nedstammede fra borgerlige Forfædre, dog fandt en meget venlig Modtagelse hos Omegnens Adel. Jeg saae ham i flere Selskaber og bemærkede med en hemmelig Glæde, hvorledes han greb enhver Leilighed til at nærme sig mig; ja det forekom mig, som om hans sorte Øine, naar vi vare sammen, med en sværmerisk Ild søgte mine.

En Aften bleve flere af hans Malerier fremviste. De vidnede Alle, som mig syntes, om et meget usædvanligt Talent. Kort efter nærmede han sig til mig. Han havde med Glæde hørt, sagde han, at ogsaa jeg dyrkede hans Kunst. Da jeg henledede Talen paa hans egne Malerier, bemærkede han, at han manglede Skole og grundigt Studium. „Men jeg er endnu ung," føiede han til, „jeg

Jeg var noget over sytten Aar, da Carl Mandesloh eller Fætter Charles, som min Fader kaldte ham, aflagde sit første Besøg paa vort Slot. Han vakte dengang just ingen sympathetiske Følelser hos mig; thi uagtet hans Træk syntes mig smukke og hans Ydre temmelig fordelagtigt, saa var der dog en saa stor aristokratisk Kulde udbredt over hans Væsen, at jeg følte mig beklemt og forlegen i hans Nærværelse. Hertil bidrog vel for en Del min Gouvernante, der allerede tidligere havde omtalt Fætter Charles i en saa betydningsfuld Tone, at jeg, uden ret at vide hvorfor, blev betagen af et Slags Angst, hver Gang jeg saae ham.

Nogle Dage efter hans Ankomst indtraf en Hændelse, der, hvor ubetydelig den end var, dog dengang gik mig nær til Hjerte. Jeg spadserede en Aften med den lille Gabriele i den Skov, der omgiver Slottet Mandesloh. Mod Sædvane fulgte min Gouvernante ikke denne Gang med os. Fætter Charles havde den hele Dag været paa Jagt. Neppe vare vi komne nogle hundrede Skridt fra Slottet, da vi hørte et Skud, og strax efter styrtede en hvid Due blødende for vore Fødder. Den lille Gabriele udstødte et smerteligt Skrig; thi det var hendes Yndlingsdue, som Skuddet havde truffet. I samme Øieblik traadte Fætter Charles frem med sin Bøsse. „Jeg beder om Forladelse," sagde han, „jeg vidste ikke, at denne Due var Dem saa kjær; jeg havde den hele Dag Intet skudt, og den nærmede sig saa dristig, at jeg ikke kunde modstaae Fristelsen." — Efter disse Ord hilste han og gik; men jeg følte en inderlig Bitterhed imod ham; thi jeg var ret barnagtig i de Dage, og den saarede Due var mig næsten ligesaa kjær, som den var Gabriele selv.

nu paa den hele Reise ikke fra min Side, saa jeg alene med et venligt Blik, men ikke med et eneste Ord kunde bevidne den unge Maler, hvor meget jeg misbilligede min Faders Opførsel.

Efter min tidligere Bestemmelse skulde min Gouvernante følge mig, hver Gang jeg gik udenfor Slotshaven. Dette forsømte hun heller aldrig, naar hun befandt sig vel; men da hun var svag af Helbred, saa spadserede jeg ogsaa tidt alene. Dette fandt især Sted efter min Hjemkomst fra Köln; thi da faldt hun i en svær Sygdom, saa hun i lang Tid maatte holde Sengen. Paa en af de eensomme Vandringer, jeg dengang foretog, mødte jeg til min store Overraskelse Adolph Richter, der strax standsede og bevidnede mig sin Glæde over, at han endelig engang traf mig. „Alt længe burde jeg have forladt denne Egn," sagde han, „jeg blev kun, fordi jeg ønskede at eie Deres Portrait, og det syntes mig, som jeg ikke kunde tage bort, før dette mit Ønske var opfyldt."

Jeg blev meget forlegen ved disse Ord, imidlertid svarede jeg ham dog med Venlighed, og jeg veed ikke, hvorban det gik til, men før vi skiltes ad, havde jeg halvt lovet ham, at jeg næste Dag vilde vende tilbage for at opfylde hans Ønske.

Uagtet Tanken om dette Stævnemøde fyldte min Sjæl med Febergysen den hele Nat, saa indfandt jeg mig dog virkelig dertil. Richter havde bragt sine Malerredskaber med, og han begyndte strax at udkaste mit Portrait. Flere Gange mødtes vi saaledes i Skoven, uden at Nogen mærkede det; da vi mødtes fjerde Gang, var Portraitet næsten fuldendt, og — De maa tilgive en ung Pige lidt Forfængelighed — jeg fandt det virkelig selv meget smukt; maaskee havde han smigret mig, skjøndt det efter hans

Forsikkring kun var en mat Kopi af en langt skjønnere Original.

Denne Gang blev vor Samtale varmere, end den nogensinde før havde været; endelig tilstod han mig ligefrem sin Kjærlighed, og skjøndt jeg intet Bestemt svarede derpaa, saa har dog sikkert mit Haandtryk og mit Blik røbet Meer, end jeg selv ønskede, han skulde vide.

Men ak! det var bestemt, at vi ikke oftere skulde mødes. Den næste Dag søgte han mig forgjæves; thi en af Slottets Tjenere havde bemærket vor sidste Sammenkomst, som han da strax angav for sin Herre.

Uagtet min Fader nu øieblikkelig gav dette Menneske Afsked med den Erklæring, at han ingen Angiver vilde have i sin Tjeneste, og at jeg Intet havde foretaget, hvortil jeg ikke havde hans Tilladelse: saa blev jeg dog fra dette Øieblik af sat under den strengeste Opsigt, og en Tjener maatte ledsage mig, hver Gang jeg blot fjernede mig nogle Skridt fra Slottet.

Hemmelig maatte jeg desuden aflægge det nøiagtigste Regnskab for Alt, hvad der var foregaaet mellem mig og Adolph Richter. Ved samme Leilighed blev det mig ogsaa betydet, at Charles Mandesloh var den for mig bestemte Brudgom. „Men i ethvert Tilfælde," vedblev min Fader, „vilde den blotte Tanke om en Forbindelse mellem Dig og den unge Maler være saa latterlig og urimelig, at den kun maa betragtes som en Grille af et Barn, der intet Begreb har om sin Stilling."

Jeg var allerede saa vant til Lydighed, at jeg, til Trods for min Hjertes Følelse, ikke vovede den mindste Indvending mod min Faders Ord, og mine Taarer vare mit eneste Svar derpaa. Ja hvad der smertede mig allermeest, jeg blev endog tvungen til at skrive et Brev, som

min Fader selv dicterede, og hvori jeg ikke blot maatte berøve den unge Maler alt Haab, men hvori jeg desuden paa det Alvorligste maatte opfordre ham til at sende mig mit Portrait og til derefter, saasnart som muligt, at forlade den Egn, hvori jeg opholdt mig.

Siden hørte jeg ogsaa, at han, uden Tvivl efter flere mislykkede Forsøg paa at samles med mig, havde forladt Bonn, mit Portrait sendte han mig ikke.

Hans Bortreise gik mig saa nær til Hjerte, og jeg følte mig saa forladt og ulykkelig derved, at jeg helst havde opgivet den hele Verden og var gaaet i et Kloster. Min høieste Trøst i de Dage var den lille femaarige Gabriele, der hang ved mig med sin hele Sjæl, og der ofte saae paa mig med et Blik, som om hun forstod min Sorg. Tidt sang jeg da, naar min Fader ikke kunde høre det, den ulykkelige Prindsesses Klagesang, som jeg accompagnerede paa min Guitar, og som hun ledsagede med sin spæde Stemme, og det hændtes ikke saa sjelden, at min Røst qvaltes i Taarer, før vi havde sunget Sangen til Ende.

Dengang lagde jeg mig endnu ivrigere end før efter at male; thi det syntes mig, som om denne Kunst var det eneste Baand, der endnu forbandt mig med ham, fra hvem de fjendtlige Forhold udvortes havde skilt mig.

Ellevte Capitel.

Clara Mandeslohs Historie.
(Fortsættelse).

Clara Mandesloh til Fru Sarnen.

Den 13de Juni 1794.

Med Hensyn til mit senere Liv vilde vel især en mundtlig Fortælling være paa sin Plads, og hvis De behøvede noget videre Beviis paa min Tillid, saa kunde De finde det deri, at jeg betroer Dem disse Begivenheder skriftlig.

De maa ikke undre Dem, hvis denne Fremstilling paa enkelte Steder bliver noget kort; thi heri maa jeg lade min Hukommelse raade, der ikke altid staaer mig saa godt bi, som jeg ønskede det.

Neppe var Charles Mandesloh kommen hjem fra sin udenlandske Reise, før vor Forlovelse høitidelig i et stort Selskab erklæredes, og kort efter blev, uagtet min Lydighed kostede mig mangfoldige Taarer, vor ægteskabelige Forbindelse fuldbyrdet.

Har Charles, som min Gouvernante paastod, tidligere fundet Behag i mit Ydre, saa følte han dog sikkert aldrig nogen Kjærlighed til mig, og det var saaledes ikke denne Lidenskab, men ganske andre Hensyn, der forenede os.

Jo mere jeg lærte Verden at kjende, desbedre indsaae jeg ogsaa, at jeg her kun delte den almindelige Lod; thi naar jeg nøiere undersøgte den Grundvold,

hvorpaa de fleste Ægteskaber vare byggede, selv de, der syntes indgaaede uden Tvang, da fandt jeg, at ogsaa disse som oftest vare Frugter enten af Beregning, eller af Paarørendes og Venners Forestillinger, eller af et Selvbedrag, en flygtig Forelskelse, hvori Phantasien spillede en langt større Rolle end Hjertet, og de Ægteskaber, der grundede sig paa en virkelig Sympathi, paa en sand og inderlig Tilbøielighed, syntes mig kun at være saare faa.

Og dog var det, da jeg saaledes bøiede mig under min Faders Villie, min alvorlige Hensigt at udrydde hver Levning af min tidligere Følelse og om muligt at tvinge mig selv til at elske Charles; ja jeg troer virkelig, at han dengang havde kunnet vinde mit Hjerte, hvis han blot selv havde brudt sig noget derom.

Men ak, det gjorde han ikke! Ja jeg havde neppe været forenet med ham i fjorten Dage, før jeg følte, at han egentlig ikke kjendte til Ømhed, og jeg mærkede, at der var befæstet et svælgende Dyb imellem os, som jeg aldrig, selv med min bedste Villie, kunde overskride.

Ja, min tro Veninde! for Dem nytter det ikke at skjule det; thi De veed det alligevel. Jeg har staaet eensom og forladt, skjøndt jeg var henkastet midt i den store Verdens Vrimmel, og jeg har ikke været lykkelig skjøndt jeg havde nok af Rang og Rigdom, nok af glimrende Legetøi, og skjøndt Mennesker, der ikke kjendte mine Savn, vel ovenikjøbet have misundt mig min Lod.

Strax efter Vielsen reiste vi til München, hvor Charles, ved Hjælp af min Faders Forbindelser, blev ansat ved Hoffet under Forhold, der med Tiden kunde bringe ham til de høieste Værdigheder, og hvor vi førte et temmeligt anseeligt Huus, i hvilket den fornemme Verden ofte samlede sig.

Jeg maatte nu tiere end nogensinde vise mig i de Kredse, hvori jeg saa lidet var kaldet til at spille nogen Rolle; her sad jeg mangen Aften taus og stille paa min Stol og hørte vel og undertiden, hvorledes man hviskede ved min Side: „Det er Pygmalions Statue, som Gudinden endnu ikke har skjænket Livet.“

Denne min Ubehjælpelighed vakte stor Misfornøielse hos Charles, som med Hensyn til de selskabelige Fordringer kun altfor meget sympathiserede med min Fader. „De sidder jo i Selskaber, som om De havde en Jernstang igjennem Ryggen,“ gjentog han tidt, „og De forstaaer kun at vise Deres Talenter, naar Ingen er tilstede, der kan vurdere dem.“

Lidt efter lidt lærte jeg dog at finde mig noget bedre til Rette i slige Selskaber, ja tilsidst kunde jeg selv med et Slags Liv tale især med Mænd om de Gjenstande, der interesserede mig. Muligt er det imidlertid, at jeg her gik for vidt paa den anden Side, og at min Livlighed undertiden var altfor stor; i det Mindste vandt jeg ikke Charles's Bifald derved, som nu vrededes ligesaa meget over min Tale, som før over min Taushed; ja undertiden skete det endog, naar vore Gjæster havde forladt os, at de bittreste Optrin fandt Sted i de samme Sale, hvor den festlige Glæde og den selskabelige Munterhed nylig syntes at have bortmanet hvert Skyggebillede af Mismod.

Ak! hvor ofte har jeg da ikke siddet paa mit eensomme Kammer og bedet til Gud om Taalmod til at bære, eller Forsigtighed til at undgaae, hvad der skulde bæres eller undgaaes. Hvor ofte har jeg ikke med Taarer betragtet de Diamanter, der nylig smykkede mit Bryst, og hvis kolde Glands kun syntes mig en fattig Erstatning for min Ungdomsfred, der var forspildt. Søvnen, der

saa tidt flyer fra den Bedrøvedes Leie, har da ogsaa mangen Nat svigtet mig, og jeg bad ofte Gud om at ende mit Liv jo før jo heller.

Selv den Omstændighed, at Charles aldrig sagde Du, men bestandig De til mig, henpegede efter min Følelse paa det uhyre Svælg, der adskilte os; det klang som en bestandig Mindelse om, at vi vare hinanden fremmede i den inderste Sjæl og aldrig kunde slutte nærmere Bekjendskab.

Jeg var vel heller ikke selv saa ganske fri for Skyld. Hvor ofte kunde en Strid ikke undgaaes, naar man i rette Øieblik forstod at tie, naar man ikke lod et Par uforsigtige Ord springe over sine Læber! Men en fjendtlig Dæmon tvinger os til at sige Sligt, og ved dette Par Ord rives Dæmningen bort fra den farlige Strøm, der nu vælter frem over sine Bredder og bortskyller vort Livs Fred og Tilfredshed.

Paa den anden Side var der en Skyhed for Charles i mit Væsen, en Frygt for at nærme mig til ham med Venlighed, som det var mig umuligt at overvinde.

Et Optrin fra hiin Tid, hvilket jeg endnu temmelig levende erindrer, vil jeg her med faa Ord berøre.

Til vor Omgangskreds hørte blandt mange Andre en smuk ung Kone, en Fru von L., som gjorde Lykke overalt, og som ogsaa for en Tid havde fanget Charles, jeg derimod følte mig ikke tiltrukken af hende, da jeg fandt noget Usandt og Unaturligt i hendes Væsen.

En Aften kom hun til os, klædt i den dybeste Sorg, og talte vidt og bredt om sin store Smerte, da hun for fire Dage siden havde mistet et af sine Børn. Alle beklagede hende, især skjænkede Charles hende en varmere Deeltagelse, end han i mine Tanker burde. Efter at have

grædt og talt om sit Barn en Times Tid, tog hun igjen Afsked og kjørte bort.

Det er dog Skade for den yndige Kone," sagde en af de Tilstedeværende, „at hun skulde rammes af en saa stor Sorg." — „Jeg begriber kun ikke, hvorledes en Moder, der har mistet sit Barn, kan have Lyst til at gaae i Selskab nogle Dage efter," bemærkede jeg. — „Troer De da ikke, at hun virkelig sørger?" spurgte man. — „Ak jo," svarede jeg, „dog har min ringe Erfaring lært mig, at der gives Mennesker, der midt i deres dybeste Sorg tillige tænke paa det Udseende, Sorgen giver dem." — „Sorgen kan neppe give Fru von L. noget skjønnere Udseende, end hun allerede har," svarede Charles. — „At Menneskerne ere falske, det er ikke saa forunderligt," vedblev jeg, „men disse Mennesker ere falske og ærlige i samme Øieblik; thi hvergang en virkelig Bedrøvelse fremlokker deres Graad, saa lægge de endnu nogle Taarer til, for at Andre skulle see det." — „Naar Taarerne klæde dem saa godt, som de klæde Fru von L., saa tager jeg dem det heller ikke ilde op," gjensvarede Charles, „iøvrigt har De maaskee Ret i Deres Bemærkning, og den viser da kun det sammensatte Malm, hvoraf Mennesket bestaaer."

Dette sagde han med den høieste Artighed, hvorefter han endog greb min Haand og trykkede et Kys derpaa, thi han vidste meget godt i Fremmedes Nærværelse at beherske sig selv; men dog var der tillige Noget i hans Stemme, der viste mig, at han just ikke havde taget min Bemærkning vel op.

„Altsaa Fru von L. sørger ikke over sit tabte Barn paa den rette Maade?" sagde han noget efter, da vi vare

blevne alene. — „Saaledes forekommer det mig," svarede jeg. — „Det er en Bebreidelse, man ikke kan gjøre Dem," vedblev han i en kold og bitter Tone; „thi De har intet Barn, som De kan sørge over." — „Nu, derfor behøver De ikke at spotte og mishandle mig," gjensvarede jeg under en Strøm af Taarer. — „Ikke engang den almindeligste Egenskab, som en Qvinde skal have, besidder De," sagde Charles, „De kan ingen Børn faae, og Livets Kilde er fortørret i Deres Inderste."

Ak, De veed det vel, min Veninde! at Charles her traf det ømmeste Sted i min Sjæl, og det var nok især, fordi hans Ord denne Gang skare mig saa dybt i Hjertet, at jeg husker dem bedre end saa mange andre, der dog i Øieblikket saarede mig bittert nok.

Undertiden syntes dog Charles, hvilket maaskee var en Følge af det sammensatte Malm, hvoraf Mennesket efter hans egne Ord bestaaer, at føle et Slags Anger over sin Opførsel. I slige Øieblikke var han mindre uvenlig end ellers og sagde vel af og til et Par Ord til sin Undskyldning, men den ulykkelige Forlegenhed, hvorunder jeg led, foraarsagede da, at jeg ikke benyttede disse Øieblikke saaledes, som jeg burde, hvorfor de ogsaa i det Væsentlige ikke frembragte nogen Forandring i vort gjensidige Forhold.

Om hine Storme, der saa tidt forstyrrede vort Ægteskab, erfarede min Fader Intet, og hans Tillid til Charles vedblev uforandret lige til hans Bortgang fra Jorden, der indtraf omtrent tre Aar efter mit Giftermaal.

Da Charles ikke fandt sig ganske tilfreds i München, saa tog han efter min Faders Død sin Afsked og besluttede nu at leve paa Borgen Mandesloh, der, tilligemed

det dertil hørende Gods, efter en tidligere Bestemmelse blev overladt til os imod en passende Godtgjørelse til Gabriele.

Faa have vel elsket det Sted, hvor de først saae Dagens Lys, høiere end jeg. Allerede paa Veien derhen forekom Luften mig mere blaa, og Bladene mere fyldige end i Baiern, hvor jo og de sørgelige Naaletræer opfylde en stor Deel af Landet. Min Sjæl jublede, da jeg saae Rhinen igjen, og Duften af Hjemmets Skove kom mig imøde, ligesom Erindringen om svundne, skjønnere Tider.

„O, min Veninde, hvilket forunderligt Trylleri er det ikke, der knytter os til vort Barndomshjem! Af Erindringen om den første Blomst, om den første Stjerne, vi saae, om Fuldmaanens Billed i Bølgerne, af Mindet om vore første Drømme, om de Melodier, der klang ved vor Vugge, om en venlig Menneskestemme fra vore tidligste Aar, om en gjøende Hund maaskee, hvis Røst vi hørte over Vandet, af slige Traade og tusinde andre, som Øiet neppe seer, og hver i sig selv et Intet, væve Hjemmets Alfer de Baand, der snoe sig ind vore Hjerterødder og aldrig briste, saalænge Hjertet slaaer.

I Førstningen da jeg kom hjem, syntes derfor Alt mig usigeligt herligt, dog forsvandt ogsaa denne Ruus, og jeg kan ikke negte, at mangen Plads, som Indbildningskraften i det Fjerne rigt havde udsmykket, tabte Meget af sin magiske Belysning, da jeg saae den igjen i Virkelighedens Land. Adskilligt var forandret, Haven var omlagt, en Deel af Skoven var fældet, og deriblandt netop mine kjæreste Træer, flere af mine Bekjendte fandt jeg ikke meer; desuden begyndte der snart igjen for mig i de selskabelige Kredse, Charles samlede om sig, et Liv fuldt af Adspredelser, der virkede forstyrrende paa min

tidligere Stemning, og der temmelig lignede det, vi havde ført i München.

Min største Glæde ved min Hjemkomst var atter at samles med Gabriele, som dengang havde fyldt sit tolvte Aar og var en høist elskværdig Pige. Jeg haabede sikkert, at hun nu skulde boe hos os, men dette Haab blev ikke opfyldt; thi efter en Befaling, som min Fader havde efterladt skriftlig, blev hun sendt til en Cousine, der boede i Coblenz, og som han ansaae for bedst skikket, til at give hende den Dannelse, hun endnu manglede.

Min Fader døde i Aaret 1789, og hans sidste Dage forbittredes endnu ved Udbrudet af den franske Revolution. Læren om Friheden, om de almindelige Menneskerettigheder, om Folkets Souverainetet, der fandt saa stor Gjenklang overalt, behagede ham ikke meget, og han kaldte den en falsk Viisdom; ja han blev saa opbragt over de idelige Anfald paa de privilegerede Stænder, at han, ligesom for at trodse Tidens Meninger, efterlod sig et Dokument, hvori han paalagde sin ugifte Datter, at hun, hvis hun ellers havde den mindste Ærbødighed for hans sidste Villie, under ingen Betingelse maatte ægte nogen Borgerlig.

Dette Dokument indeholdt tillige den Bestemmelse, at hendes Svoger Charles skulde være hendes Værge, og at hun, selv efterat hun var bleven myndig, aldeles ikke maatte gifte sig uden hans Samtykke.

Den 15de Juni.

Kort efter vor Ankomst til Slottet Mandesloh besluttede Charles at besøge Badet i Aachen, og da han ønskede det, ledsagede ogsaa jeg ham derhen.

I Aachen lærte jeg en ung Dame at kjende, om

hvem jeg sikkert flere Gange har talt til Dem. Hendes Navn var Natalie St. Ange, og uagtet hun i flere Aar havde levet hos en Tante i Brüssel, saa nedstammede hun dog fra en fransk adelig Familie og var født i Omegnen af Lille.

Hendes Træk vare ikke ganske regelmæssige, men hendes levende, udtryksfulde Ansigt, hendes veldannede Lemmer og deilige Figur og især den Ynde, der ledsagede hver af hendes Bevægelser, erstattede fuldkommen Mangelen af egentlig Skjønhed. Hun dannede en stærk Modsætning til mig; thi det selskabelige Liv var hendes høieste Glæde, og da hun bevægede sig deri med saa megen Lethed og Gratie, og da hendes Talenter saa ganske passede derfor, saa kunde jeg naturligviis heller ikke tage hende det ilde op.

Uagtet vore Charakterer vare saa høist forskjellige, fattede hun dog, som hun idelig forsikkrede mig om, en stor Godhed for mig, og hun kom mig ogsaa med saa megen Venlighed imøde, at det virkelig vilde have været en urimelig Grille af mig, hvis jeg ikke havde skjænket hende min Velvillie.

Saalænge vi opholdt os i Aachen, besøgte hun os næsten daglig, og uagtet hun, som hun sagde, havde forelsket sig i mit stille Væsen, saa lod hun mig dog aldrig Ro. Jeg maatte kjøre ud med hende, besøge hendes Venner og Bekjendte, see alle mulige Mærkværdigheder, og skjøndt jeg just ikke gjerne føiede hende heri, saa vidste hun dog bestandig paa en saa indsmigrende Maade at bede mig derom, at jeg næsten aldrig kunde sige hende Nei.

Den egentlige Natur elskede hun meget lidt. „Hvor der ingen Mennesker er, som jeg kan tale med, der morer

jeg mig heller ikke," sagde hun, ja hun paastod endog, at Naturen næsten slet ikke var smuk; „den er tidt mørk og hæslig," sagde hun, „og Skoven ligner en gammel Mand, der bestandig brummer og slet ikke kan høre."

Og dog var hun heller ikke fornøiet med den Tone, der dengang herskede i det selskabelige Liv. Vi besøgte nemlig Aachen i Sommereu 1790, paa den Tid, da de vilde Bevægelser i Frankrig fængslede Alles Opmærksomhed. Hvor vi kom, var Talen om Politik, og de to Partier strede med stor Heftighed imod hinanden. Naar Natalie var tilstede, kunde dog ingen politisk Strid komme i Gang; thi hun søgte bestandig at give Samtalen en anden Vending. Og naar Partilidenskaberne ikke desmindre hævede deres Stemmer, da holdt hun Hænderne for sine Øren og erklærede reent ud, at hun intet Sligt vilde høre; men naar ikke engang dette hjalp, saa løb hun ud af Værelset. Ved denne Opførsel lykkedes det hende mangen Gang at dæmpe de Stridendes Heftighed; dog paastod hun bestandig, at Menneskene vare langt mindre elskværdige nu end før; „ja selv Kattekillinger og Hundehvalpe," sagde hun, „har tabt deres gamle Lystighed og gjør ikke saa morsomme Spring, nu, som de gjorde, før Revolutionen begyndte."

I Almindelighed taalte hun sjelden en alvorlig Samtale, hvor hun var tilstede; heller ikke maatte man tale om Ulykker i hendes Nærværelse, og allermindst om Døden. „Det røber en stor Mangel paa Opdragelse," sagde hun, „det er aldeles udannet, naar Nogen fører slige Ting paa Bane; thi man kommer jo sammen for at have Fornøielse af hverandres Conversation, men ikke for at blive angst og bange derved."

I Selskab var hun, som jeg alt har fortalt, ube-

skrivelig elskværdig, ja hun kunde næsten sige Alt hvad hun vilde; thi hvad hun sagde, klædte hende saa godt, at Ingen tog det ilde op. Hun sang og spillede yndigt; og hun dandsede saa henrivende, at selv Charles, der dengang endnu ikke ret kunde lide hende, dog ved slige Leiligheder saae hende med Beundring og Henrykkelse.

Det var besynderligt nok, at Charles, der ellers havde saa megen Sands for ethvert selskabeligt Fortrin, i Begyndelsen betragtede hende med saa stor Ligegyldighed. Hun mærkede det ogsaa ret godt, og det lod, som hun med Renter gjengjældte hans Kulde. „Jeg kan ikke lide ham,“ sagde han; „thi oprigtig talt, jeg vil gjerne, at man skal vise mig smaa Opmærksomheder, dertil er jeg vant; men det gjør han ikke, og det er uartigt af ham.“

En Egenskab havde hun, som man hos hende ikke skulde have ventet, hun elskede Penge meget høit og bestemte sig nødig til at give dem ud. Da jeg lod hende vide, at jeg havde mærket dette, tilstod hun det strax. „Penge er et Middel, hvorved vi kan skaffe os Alt, hvad der behager os,“ sagde hun, „og det er en Urimelighed at kaste dem bort til ingen Nytte.“

Da jeg tog Afsked med hende, syntes hun meget bevæget, hun kastede sig om min Hals, græd og paastod, at hun slet ikke kunde undvære mig. „Jeg vil komme næste Aar for at besøge Dem,“ lagde hun til, „og blive hos Dem den hele Sommer, det kan jeg meget godt; thi min Tante følger mig nok, hun afslaaer Intet, naar jeg ret beder hende derom.“

Efter min Tilbagekomst var det, som De veed, at jeg lærte Dem at kjende. Ak, hvor lykkelig vilde jeg

have følt mig, hvis vort Samliv blot ikke havde saa kort!

Dog kan jeg ikke negte, at Deres Mand Ret, da han solgte sin Eiendom og drog til Sch Vi have havt megen Uro ved Troppernes Gjennemm og vi frygte for, at det snart bliver værre endnu; (les har besluttet ikke at forlade sit Gods, hvad de skeer.

Aaret efter vor Hjemkomst fik jeg et Brev fra talie, hvori hun fortalte mig, at hun desværre ikk fandt sig vel, derfor kunde hun ikke komme og besøge Dette gjorde mig virkelig ondt, og saavidt jeg l mærke paa Charles, var det heller ikke ham ganske l hvor lidet han end syntes at bryde sig om hende, l vare samlede ved Badet.

Den næste Sommer ventede vi hende ligeledes gjæves. Den Gang levede vi i en bestandig Spæ med Hensyn til de politiske Forhold. De Fleste, og iblandt Charles, vare imidlertid ved godt Mod; t haabede, at den preussiske Tapperhed vel skulde ku uøvede franske Revolutionstropper. Destomere fors kedes vi, da vi hørte, at Preusserne retirerede, og de Mange, som sagde, at Fjenderne nu vilde oversv hele den venstre Rhinbred.

I November samme Aar bleve vi, da vi mindst tede det, overraskede ved et Besøg af Natalie. Hun flygtet fra Brüssel af Skræk for sine egne Landsm som efter Slaget ved Jemappes indtoge Belgien, og ogsaa der med Grusomhed forfulgte de privileg Stænder.

„Min Tante er gaaet over Rhinen og opholde nu i Kassel," sagde hun; „men jeg har faaet Lov

blive her i Vinter, hvis De ellers vil beholde og forsvare mig." Med disse Ord vendte hun sig om og gjorde en Kompliment for Charles. „Jo længere De bliver, desmere glæder De os," svarede Charles med stor Artighed. Ogsaa jeg forsikkrede, idet jeg omfavnede hende, at hun var os inderlig velkommen. „Det er deiligt," sagde hun, „jeg vil da blive saalænge, til de urolige Tider er forbi, og til min Tante afhenter mig."

Hun var ikke saa munter og overgiven, som da jeg saa hende i Aachen, det syntes mig ogsaa, som hun saae noget bleg ud. „Skrækken og Flugten fra Deres Hjem har angrebet Dem," sagde jeg. „Ak nei," svarede hun, „det er ikke Skræk, det er Mathed, Følger af en slem, en meget slem Sygdom; men jeg vil ikke længere være syg, jeg vil ikke længere være bleg, De skal see, jeg bliver nok frisk og smuk igjen, ja jeg vil og maa blive smuk igjen, for jeg vil ikke være hæslig," lagde hun til med stor Heftighed.

Efter Natalies Ankomst tiltoge Selskaberne i vor hele Egn. Hun lod sig ogsaa forestille ved Hoffet i Bonn, hvor hun gjorde stor Lykke, og hvor endog Kurfyrsten selv saae hende med Fornøielse, og overalt, hvor hun kom, udøvede hun sin fortryllende Indflydelse.

Selv Charles lod nu hendes selskabelige Talenter vederfares Ret og fandt megen Fornøielse i at tale med hende. Ja undertiden sagde han hende endog de største Komplimenter, og uafladelig bestræbte han sig for, at hun skulde leve saa behageligt hos os som muligt.

Uagtet al den Godhed, jeg følte for Natalie, saa var der dog Adskilligt i hendes Væsen, som ved nærmere Bekjendtskab mishagede mig. Jeg har allerede fortalt, at hun var pengegjerrig, hendes Jagen efter Fornøielser o

ogsaa i mine Tanker meget for vidt, og flere af hendes Yttringer syntes mig saa letsindige, at al hendes Elskværdighed ikke kunde forsone mig med dem. „Mænd har det godt," sagde hun saaledes tidt, „de kan gjøre hvad de har Lyst til og har saa mange Friheder og Fornøielser, som man forbyder os stakkels Fruentimmer, og det er dog kun, naar vi kan gjøre, hvad vi har Lyst til, at det er værdt at leve."

Ved Siden af sine selskabelige Talenter besad hun endnu et stort Fortrin: hendes Blik var meget sikkert med Hensyn til det praktiske Liv; ja hun havde ikke været ret længe hos os, før hun begyndte at tage sig af Husvæsenet, hvori hun viste en særdeles Indsigt, og som hun bestyrede fortræffelig; og dog udførte hun alle disse Sysler med saa stor Hurtighed, at hun aldrig manglede Tid til de Fornøielser, hvorpaa hun satte saa megen Pris.

Denne hendes praktiske Duelighed kom mig, der aldeles ikke var opdragen til Sligt, overordentlig vel tilpas. Det var mig derfor ikke ukjært, at den urolige Tid hindrede hende fra at vende tilbage til Brüssel; og jeg bønfaldt hende lige saa stærkt som Charles, om at hun, indtil Freden blev sluttet, ganske skulde ansee vort Hus som sit Hjem.

De erindrer maaskee den lille nydelige Margrethe, der er en Datter af Charles's Kammertjener Balthazar. Hun er mig meget hengiven og besøger mig tidt paa mit Værelse. Engang kom Natalie og saae hende, da Charles ogsaa netop var tilstede. „Holder De meget af Børn?" spurgte Natalie. — „Ja naturligviis," svarede jeg, „gjør ikke De det Samme?" — „Ak nei!" raabte hun, „Børn ere slet ikke morsomme, de forlange saa megen Opvart-

blive her i Vinter, hvis De ellers vil beholde og forsvare mig." Med disse Ord vendte hun sig om og gjorde en Kompliment for Charles. „Jo længere De bliver, desmere glæder De os," svarede Charles med stor Artighed. Ogsaa jeg forsikkrede, idet jeg omfavnede hende, at hun var os inderlig velkommen. „Det er deiligt," sagde hun, „jeg vil da blive saalænge, til de urolige Tider er forbi, og til min Tante afhenter mig."

Hun var ikke saa munter og overgiven, som da jeg saa hende i Aachen, det syntes mig ogsaa, som hun saae noget bleg ud. „Skrækken og Flugten fra Deres Hjem har angrebet Dem," sagde jeg. „Ak nei," svarede hun, „det er ikke Skræk, det er Mathed, Følger af en slem, en meget slem Sygdom; men jeg vil ikke længere være syg, jeg vil ikke længere være bleg, De skal see, jeg bliver nok frisk og smuk igjen, ja jeg vil og maa blive smuk igjen, for jeg vil ikke være hæslig," lagde hun til med stor Heftighed.

Efter Natalies Ankomst tiltoge Selskaberne i vor hele Egn. Hun lod sig ogsaa forestille ved Hoffet i Bonn, hvor hun gjorde stor Lykke, og hvor endog Kurfyrsten selv saae hende med Fornøielse, og overalt, hvor hun kom, udøvede hun sin fortryllende Indflydelse.

Selv Charles lod nu hendes selskabelige Talenter vederfares Ret og fandt megen Fornøielse i at tale med hende. Ja undertiden sagde han hende endog de største Komplimenter, og uafladelig bestræbte han sig for, at hun skulde leve saa behageligt hos os som muligt.

Uagtet al den Godhed, jeg følte for Natalie, saa var der dog Adskilligt i hendes Væsen, som ved nærmere Bekjendtskab mishagede mig. Jeg har allerede fortalt, at hun var pengegjerrig, hendes Jagen efter Fornøielser gik

Den 18de Juni.

Forrige Efteraar kom der en ung Officeer til Bonn ved Navn Leopold Waldstädten. Han var født i Nassau i Byen Dietz, der som bekjendt tilhører det oraniske Hus, og uagtet sin Ungdom havde han allerede kæmpet i Belgien under Prinds Wilhelms Anførsel. Et Saar, der endnu ikke var ganske lægt, bestemte ham til paa nogen Tid at vende tilbage til sit Hjem i Tydskland, og da han var anbefalet til Charles, saa blev han, uagtet han intet Adelsdiplom kunde fremvise, flere Gange indbuden i vore Selskaber.

Han besad megen personlig Elskværdighed, hvorfor ogsaa Natalie særdeles venlig kom ham imøde. Imidlertid frembragte hun ikke det Indtryk paa ham, som hun havde ventet. Jeg, der saa nøie kjender hende, opdagede ogsaa et Par forbiilende Skyer paa hendes Pande i denne Anledning; men da hun saa godt veed at forstille sig, var der neppe nogen Anden, der bemærkede dem.

Engang da jeg befandt mig i et Sideværelse med den unge Waldstädten, traadte han pludselig nærmere til mig og sagde, at han fra en afdød Ven havde en Hilsen, som han skulde bringe mig. — „Fra hvem?" spurgte jeg med Forundring. „Fra Adolph Richter," svarede han, „der i flere Træfninger kæmpede ved min Side, og hvis Fortrolighed jeg var heldig nok til at vinde. Han blev saaret i en Fægtning mod General Dampierre og døde kort efter af sine Saar."

I dette Øieblik bleve vi afbrudte, men siden fandt vi hinanden igjen i Haven. Her fortalte han, at Adolph Richter aldrig havde glemt sin Ungdoms Kjærlighed, og at han endelig efter et uroligt og omflakkende Liv havde

taget Krigstjeneste i den hollandske Armee, hvor han tilsidst fandt den Fred, som ikke engang Udøvelsen af hans Kunst før kunde skjænke ham. „Jeg har staaet ved hans Dødsleie," blev den unge Kriger ved, „og til mig henvendte han sine sidste Ord. „„Det er gaaet som jeg har fortjent,"" sagde han; „„thi hvorfor vilde jeg stride mod mine Venner, mod dem, der netop bekæmpede hine Fordomme, hvorfra al min Ulykke kom! Men det er en tydsk Feil; saaledes handle vi næsten bestandig."" — „„Reis til Bonn!"" sagde han kort efter, „„opsøg Clara Mandesloh og sig, at hendes Portrait bestandig fra den Time, jeg sidst saae hende, har hvilet ved mit Bryst, og at det nu skal følge mig i Graven.""

Ak, min Veninde! jeg kan ikke beskrive den Bevægelse, hvori jeg befandt mig. Jeg var nær ved at græde høit af Medlidenhed over mig selv og over mit forspildte, ensomme, glædeløse Liv. Hvad jeg svarede, veed jeg ikke; men min Bevægelse kunde jeg vanskelig skjule, og jeg husker neppe selv, hvorledes jeg fandt Vei til det øvrige Selskab.

Siden saae jeg ham aldrig meer alene. Det var mit inderligste Ønske, at han skulde reise bort jo før jo heller; men det gjorde han ikke, tværtimod blev han endnu i fjorten Dage og besøgte os i den Tid temmelig flittig.

En Omstændighed har jeg glemt at fortælle: Det traf sig netop saaledes, at Gabriele var hos os, dengang Leopold Waldstädten opholdt sig i Bonn, og det forekom mig endog undertiden, som om hans Øine hvilede paa hende med et eget Udtryk, dog dette er kun en Formodning; Gabriele veed desuden, hvor bunden hun er med

Hensyn til sin Fremtid. Iøvrigt reiste hun snart tilbage til Coblenz igjen.

Gabriele er nu sytten Aar gammel. Hun har udviklet sig til en særdeles smuk Pige, og hendes Indre svarer til hendes Udvortes; kun er hun noget heftig i sine Yttringer. Denne Heftighed vil, som jeg haaber, finde sin Modvægt i hendes religieuse Grundsætninger; thi hun er en ivrig Katholik og besøger Messen langt tiere end jeg.

Her, min elskede Veninde, burde jeg maaske slutte Beretningen om mit Livs Hændelser; og dog er der endnu Noget, som tynger paa mit Hjerte, og som jeg, naar jeg blot kunde finde det rette Udtryk derfor, ønskede at nedlægge i Deres trofaste Barm.

Den 25de Juni.

Jeg blev afbrudt forrige Gang, og der kom saa Meget i Veien, at jeg i flere Dage ikke kunde fortsætte mit Brev. Destoværre er der imidlertid indtruffet Adskilligt, der bestyrker den Formodning, jeg vilde betro Dem.

Jeg har alt sagt Dem, at Forholdet mellem Charles og Natalie siden hendes Ankomst hertil er aldeles forandret, og jeg vilde være meget lykkelig, hvis han blot behandlede mig halv saa venlig, som han behandler hende.

Charles og Natalie foretage tidt store Ridetoure, paa hvilke jeg ikke er med, end tiere spadsere de sammen, og det lader ikke til, at hun nu har saa meget imod de mørke Skove som før; men rigtignok besøger hun dem heller ikke ganske uden Selskab. Undertiden giver han hende ogsaa Foræringer, der ere særdeles kostbare, saa det undrer mig, baade at han vil give, og at hun vil modtage dem.

Trods alt dette var jeg dog hidtil overbevisst om, at Natalie aldrig i det Væsentlige overskred, hvad hun skylder sig selv. Imidlertid har jeg netop i disse Dage hørt en Tilstaaelse, der, hvis den er grundet paa Sandhed, beviser det Modsatte.

De erindrer sikkert den gamle Pater Clemens fra Engelnheim, der var min Skriftefader og der i lang Tid læste Messen i vort lille Kapel. Han er en af de Faa, som Natalie aldrig, trods al sin Elskværdighed, har kunnet forsone med sig. Grunden hertil ligger vel i den Letsind, hun undertiden tillader sig, naar Talen er om religieuse Gjenstande.

„Hvis jeg vil høre Noget om Sligt," sagde hun, da han sidste Gang var hos os, „saa gaaer jeg i Kirken; i Selskab derimod passer det sig slet ikke at tale om saadanne alvorlige Ting." — „Enhver bør hellige sit Hus, saa ogsaa det vorder en Kirke," svarede Pater Clemens. „Jeg besøger Messen lige saa vel som de Andre," vedblev hun, „jeg knæler og korser mig lige som de; men naar det er forbi, saa er det forbi, saa tænker jeg ikke meer derpaa, og hvis der endnu mangler Noget, da kommer det ikke mig ved; det er de Geistliges Sag, derfor faae de jo deres Betaling."

„Vee over de letsindige Qvinder, der blot leve for Glæden," sagde Pater Clemens; „thi netop de skulle vies til Sorg og Ødelæggelse, og deres Begjærlighed skal reise sig som en sønderrivende Panther i deres Indvolde." — „Ak, ti dog stille! jeg vil Intet høre derom," sagde Natalie, idet hun holdt Hænderne for sine Øren.

„Mødte jeg en slig Qvinde," vedblev Pater Clemens, da vilde jeg spørge hende: „Hvad vil Du gjøre, naar Du bliver gammel; naar Dit Haar vorder graat og

Dine Kinder rynkes; naar ingen Beundrer staaer mer ved Din Stol, og naar Du er alene med Dig selv naar Dine Tænder vakle, naar Din Ryg krummer sig og Dit Hoved ikke mere svæver let over Dine Skuldre."

Denne Tale betragtede Charles som et fuldkomment Brud paa Høflighed, ja som en stor Fornærmelse, der blev sagt ham selv i hans eget Hus, hvorfor han i sit Inderste blev meget opbragt derover; udvortes derimod bevarede han en fuldkommen Rolighed. „Giv Pater Clemens et Glas Vand!" sagde han til en af Tjenerne, „thi hans Iver er meget stor, han kan sikkert trænge til Afkøling."

„Nei," svarede Pater Clemens, „jeg trænger til Intet, og jeg ryster Støvet af mine Klæder i den Ugudeliges Bolig." Efter disse Ord gik han bort og har siden den Tid ikke mere besøgt os.

Der var omtrent gaaet et halvt Aar efter dette Optrin, da Natalies Kammerpige Agathe i Forgaars bad om Tilladelse til at tale med mig i Enrum.

Neppe vare vi alene, før hun greb min Haand, som hun grædende kyssede. Derefter fortalte hun, at hun alt længe havde havt Mistanke til Charles og Natalie, hvorfor hun engang listede sig efter dem paa deres Vandring i Skoven, og da saae hun dem omfavne og kysse hinanden; ja hun hørte endog, hvorledes Charles ønskede, at jeg laa i det sorte Muld for at han kunde gifte sig med Natalie. Alt dette havde hun nu i Skriftestolen bekjendt for Pater Clemens, der kun vilde give hende Syndsforladelse paa det Vilkaar, at hun skulde tilstaae det Hele for mig og derpaa forlade sit ugudelige Herskabs Tjeneste.

Ak, min Veninde! det er græsseligt — ikke at Fjender forfølge hinanden, nei, ikke det — men at Paarørende,

Ægtefæller, der trygt burde støtte sig til hinandens Barm, at netop de undertiden hade hinanden allermest, at en Ægtefælle sætter sit Haab til den andens Død. — Og dog skeer det, som De seer. O, min Gud!

Den 26de Juni.

Den stakkels Agathe er borte; i Gaar Aftes kjørte hun herfra; men jeg har ikke seet hende siden den Dag, hun aflagde sin Bekjendelse for mig.

Rimeligviis har hun ikke været forsigtig nok i sine Udtryk mod Natalie, det er vel og bleven bemærket, at hun var alene med mig paa mit Kammer; thi alt igaar, noget før hendes Afreise, styrtede Charles, fulgt af Natalie, ind paa mit Værelse. „Hvad har Agathe fortalt Dem?" raabte han, „tilstaae det strax!" — „Hvad hun har fortalt! At De kun slet gjengjælder mit Venskab, Natalie, og at De elsker Charles." — „Nu, om saa var," udraabte Charles, „er De da selv aldeles reen? Troer De, at jeg ikke meget godt kjender Deres Eventyr med den elendige Landstryger eller Maler, som han kaldte sig? Og har ikke Natalie selv været Vidne til Deres Stævnemøde med den hollandske Officeer og til den Bevægelse, hvori hans Ord satte Dem?" — „Natalie!" sagde jeg, „De vil sikkert føle, at De efter et saadant Optrin hverken kan eller bør blive her længere." — „Langt før skal De bort end hun," gjensvarede Charles; „thi Himlen være lovet! heller ikke for os Katholiker er nu Veien til Skilsmisse ganske spærret." — „Nei, ikke skilles!" sagde Natalie, „ikke skilles! Det vilde være en Urimelighed; thi saa skal der udsættes saa mange Penge for hende, og det vilde jo dog ikke nytte noget."

Ak, min Veninde! De aner ikke, hvor vild Charles er i sin Vrede; al den Holdning og Ro, han viser i det selskabelige Liv, er kun en Maske, hvorunder hans sande Aasyn skjuler sig, det vide vi kun alt for vel, der have seet ham i hans ubevogtede Øieblikke.

Efter at han en Tidlang havde givet sin Forbittrelse Luft, gik baade han og Natalie; men nogle Timer sildigere kom hun atter tilbage. Hun syntes nu saa venlig og ydmyg, at hun neppe var til at gjenkjende. Hun tilstod sin Uret og bad om Tilgivelse; ja efter hvad hun sagde, vilde hun gjerne reise hjem, saasnart Landeveiene blot vare blevne nogenledes sikkre. Endelig lovede hun at stifte Fred mellem Charles og mig, og hun var nu saa indsmigrende, at jeg, uagtet jeg kjendte hende saa nøie, næsten blev bedaaret af hende paany.

Virkelig har Charles ogsaa gjort mig et Slags Afbigt for hvad der er skeet. Saaledes kunne vi maaskee nu igjen en Tidlang leve i udvortes Fred med hinanden; men dog mangler den Grundvold, hvorpaa den rette Fred skulde bygges; ja undertiden føler jeg endog en forunderlig Beklemthed, saa jeg havde Lyst til at flygte langt bort herfra, og jeg gyser da for Fremtiden ligesom for et truende Spøgelse.

Hermed maa jeg nu slutte min Fortælling. Jeg har just ikke oplevet store Eventyr, som De seer, men Savn og Smerte har jeg havt nok af.

Størstedelen af ovenstaaende Beretning er nedskreven efter Midnat; thi da er jeg sikker paa ei at overraskes af Charles, der kun ugjerne seer, at jeg skriver Dem til.

O, gid De dog var hos mig, min elskede Veninde! Lev vel, Lev vel!

Tolvte Capitel.

Clara Mandeslohs Historie.

(Fortsættelse.)

Det første af de meddelte Breve blev ligefrem afsendt med Posten; da imidlertid Fru von Mandesloh senere fik den Mistanke, at Natalie læste, hvad hun skrev, saa overgav hun det andet Brev til en Bekjendt, som reiste til Schweits; men derved varede det over to Maaneder, før det kom i Fru Sarnens Hænder.

I denne Mellemtid modtog Fru von Mandesloh et Besøg af sin Søster Gabriele, der, saasnart de vare under fire Øine, kastede sig om hendes Hals med Taarer og bad om Hjælp og Bistand, hvorefter hun rakte hende en Skrivelse fra Leopold Waldstädten. Denne Skrivelse indeholdt i de mest gløbende Udtryk Tilstaaelsen af, at han elskede Gabriele; ja, han havde alt elsket hende, paastod han, fra det første Øieblik han saae hende. Istedenfor at reise hjem, havde han derfor, saasnart han erfarede, hvor hun opholdt sig, fulgt hende til Coblenz. Der saae og talte han flere Gange med hende, og endelig var han saa heldig at vinde hendes Kjærlighed. „Jeg kjender for Resten," lagde han til, „den besynderlige Betingelse, hendes Fader har fastsat for den, som vil vinde hendes Haand; men jeg er beredt til ethvert Offer, kun ikke til som Adolph Richter at opgive min Lykke for en hovmodig Indbildnings Skyld."

Fru von Mandesloh opdagede snart, at Gabrieles Lidenskab var lige saa heftig som den unge Mands. „Jeg har meget godt mærket," sagde Gabriele, „hvor slet Du

er bleven belønnet for alle de Offere, Du har bragt, og hvis det blot er min Formue, der spørges om, da maa de langt hellere, end jeg skal bryde den Troskab, jeg har lovet min Elskede, tage Alt hvad jeg eier."

Fru von Mondesloh følte en inderlig Medlidenhed med den unge Pige, som hun nu saae truet af en Skilsmisse liig den, der havde forbittret hendes eget Liv.

Da var det pludselig, som om en Stemme dybt i hendes Bryst hviskede, hvad hun skulde gjøre. „Er Du beredt til for Besiddelsen af Din Elskede at opoffre en betydelig Del af den Formue, Du kan vente?" spurgte hun. — „Ja, den hele," svarede Gabriele, „det har jeg jo allerede sagt." — „Men Du, som er saa from, kan Du ogsaa finde Dig i at leve med en Kjætter?" — „Hvis ikke Kjærligheden bringer ham til at afsværge sine kjætterske Meninger, saa har han aldrig elsket mig," svarede Gabriele. — „Jeg vil da forsøge, hvad jeg formaaer," sagde Fru von Mandesloh.

Charles havde netop i hine Dage paany yttret det Ønske, at de skulde adoptere Constance, ogsaa Natalie raadede hertil; men Fru von Mandesloh havde bestandig afslaaet det. Nu erklærede hun derimod, at hun strax vilde opfylde hans Forlangende, naar han til Gjengjæld vilde finde sig i, at Gabriele forbandt sig med Lieutenant Waldstädten.

Charles studsede noget ved dette Forslag, imidlertid erklærede han efter en hemmelig Samtale med Natalie, at han ikke ubetinget vilde sætte sig derimod, saasnart Clara paa sin Side gav sit Samtykke til den Adoption, han ønskede.

Endvidere forlangte han, at Gabriele skulde leve adskilt fra sin Elskede hos en Slægtning i München til sit

et og tyvende Aar. Hvis hun til denne Tid, efter at hun havde lært den store Verden at kjende, ikke forandrede sin Beslutning, og hvis Lieutenant Waldstädten tillige opfyldte de Fordringer, Gabrieles Fader havde fastsat: da vilde Charles ikke længere negte sit Samtykke til den omtalte Forbindelse.

Saasnart begge de Elskende havde lovet at finde dem i hin Skilsmisse, hvortil de dog kun med stor Vanskelighed beqvemmede dem, blev den hele Forhandling indført i et skriftligt Dokument, der indtil videre nedlagdes i Clara Mandeslohs Hænder.

Derimod afgav ogsaa hun en skriftlig Erklæring, hvori hun samtykkede i Constances Adoption. Saasnart Charles havde modtaget denne Erklæring, paatog han sig selv, uden at Clara havde videre Uleilighed dermed, at bringe alle de til denne Sag hørende Dokumenter og Formaliteter i Orden, og det varede heller ikke ret længe, før den lille Constance i en af Regjeringen stadfæstet Akt blev antaget som hans og Claras Datter med alle de Rettigheder, der tilkomme et Barn, som er født i lovligt Ægteskab.

Kort derpaa reiste Gabriele til München; hvorimod Leopold Waldstädten igjen vendte tilbage til Nederlandene, hvorfra han, for deslettere at opfylde det Løfte i de første Aar ei at see Gabriele, indskibede sig til England med Prindsen af Oranien, ved hvis Hjælp han ogsaa erhvervede sig det omtalte Adelsdiplom. Men endnu før han opnaaede dette, havde Forholdene meget forandret sig i den Mandeslohske Familie.

Efter det voldsomme Optrin, hvortil Agathe gav Anledning, stræbte Charles dog i nogen Tid at behandle sin Ægtefælle med Skaansel; men dette varede ikke ret

længe, og flere heftige Optrin fandt allerede Sted før Gabrieles Afreise; ja denne mindedes endnu mange Aar senere, hvorledes hendes Søster efter et Selskab, hvori hun syntes mere oprømt end sædvanlig, pludselig, da de vare under fire Øine, kastede sig om hendes Hals og udbrød: „Gud give jeg laae hundrede Favne dybt under Jorden!"

Neppe havde Fru Sarnen modtaget Claras sidste Brev, førend hun besluttede at foretage en Reise til Bonn. „Denne Frøken Natalie skal sandelig ikke længere forstyrre den stakkels Kones Fred," sagde hun til sin Mand, „og vil ingen Anden sige Herr von Mandesloh Sandheden, saa vil tilforladelig jeg." Kort efter reiste hun virkelig, men da hun fik Claras Brev saa seent, ankom hun først til Bonn mod Slutningen af September Maaned.

Hun ilede strax til sin Veninde, som blev meget overrasket og glad ved hendes Ankomst. Men denne Glæde varede ikke ret længe; thi neppe fik Fru Sarnen Øie paa Herr von Mandesloh, før hun med stor Heftighed begyndte at foreholde ham hans Opførsel, og da hun ved denne Leilighed ikke blot angreb ham selv, men ogsaa tillod sig de haardeste Udtryk imod Natalie, saa var Følgen, at hun, istedenfor at bortmane Uveiret, netop forøgede dets Kraft og neddrog det over sit eget Hoved; ja tilsidst opirrede hun Charles saa stærkt, at han ligefrem befalede hende at gaae bort og aldrig under noget Paaskud atter at nærme sig til hans Dørtærskel.

Et Brudstykke af et Brev, som Fru Sarnen i denne

Tid sendte sin Mand, kunde det maaskee ikke være af Veien her at anføre.

„Jeg har talt med Herr von Mandesloh saaledes som Æren og Samvittigheden bød," skrev hun; „thi jeg forstaaer sandelig ikke at gaae paa Rævekløer, selv om jeg derved kunde gavne den retfærdige Sag, og til at være en ædel Spytslikker har jeg sandelig intet Talent. Derfor hjalp min Tale kun lidt, desværre, og han har belønnet min Iver paa den nedrigste Maade. Imidlertid skal jeg kæmpe til det Yderste for min stakkels Clara, og jeg kommer ikke hjem, før jeg har havt Audience hos Kurfyrsten, som jo er en retfærdig Herre, og som vist ikke tillader nogen Undertrykkelse, naar han kan standse den."

Den Plan, at underrette Kurfyrsten om det Heles Sammenhæng, havde sikkert været meget hensigtsmæssig, hvis den var bleven udført itide; men nu kunde den ikke lykkes; thi de franske Hære nærmede sig med stærke Skridt, og før Fru Sarnen havde opnaaet nogen Audience, maatte Kurfyrst Maximilian tilligemed sin Hofstat i stor Skyndning flygte fra Bonn, hvorefter de franske Tropper besatte Staden, og den trefarvede Fane vaiede snart paa den hele venstre Rhinbred.

Under disse Omstændigheder kunde Fru Sarnen Intet virke for sin Veninde, og det var kun med stor Besværlighed, at hun selv atter naaede sit Hjem. Natalie vedblev derimod ligesom før at leve paa Herr von Mandeslohs Slot, skjøndt det var fuldt af indqvarterede Officerer og Soldater. Dette kunde hun nu vel ogsaa vove, da Rædselsperioden i Frankrig var forbi, og hun saaledes aldeles Intet havde at befrygte af sine Landsmænd. Tværtimod vidste hun blandt disse at erhverve sig mange Venner og Tilbedere, ved hvis Hjælp hun lidt efter

lidt afværgede de altfor stærke Indqvarteringer og mange flere Ubehageligheder, for hvilke Herr von Mandesloh ellers havde været udsat.

Fru Sarnens Besøg tjente altsaa kun til endmere at forbittre Herr von Mandesloh mod sin Ægtefælle. Og da nu Clara erfarede, at hendes Veninde igjen var bortreist, at Landet var oversvømmet af en fjendtlig Hær, og at den gode Kurfyrste ogsaa havde maattet flygte, han, der var alle sine Undersaatters Trøst, og som ved enhver Leilighed havde behandlet hende selv med faderlig Velvillie, da følte hun sig endnu mere forladt end nogensinde.

Virkelig havde ogsaa hendes Stilling siden Natalies Ankomst forandret sig saaledes, at hun vel kunde have Grund til Betænkelighed.

Allerede i lang Tid havde Natalie ganske fortrængt hende fra Bestyrelsen af hendes eget Hus; de Tjenere, som vare hende hengivne, bleve under forskjellige Paaskud bortfjernede; selv hendes Kammerpige havde Herr von Mandesloh afskediget, og hun maatte nu behjælpe sig med en Pige, som Natalie efter Agathes Bortreise forskrev fra Brysfel; ja af alle de ældre Tjenestefolk blev Ingen tilbage uden Balthasar, der havde ledsaget Charles paa hans Reiser, og som i høi Grad besad hans Fortrolighed.

Da Clara Mandesloh ved sin stille Skikkelse og ved den ubevidste Ynde, der omsvævede hende, vakte en Opmærksomhed, hver Gang hun viste sig for Fremmede, som slet ikke behagede Natalie, saa tillod Charles tilsidst paa dennes Anmodning, at hun, under Paaskud af Sygdom, unddrog sig fra Selskaber, og hun benyttede kun altfor ofte denne Tilladelse. Ja efterdi hun bemærkede, at man, naar hun fjernede sig fra Slottet,

udspeidede hendes Veie, saa tabte hun Lysten til at spadsere, og da hun havde grundet Formodning om, at Natalie læste og undertiden tilbageholdt hendes Breve, saa skrev hun tilsidst ingen flere. Saaledes blev, deels ved hendes Omgivnings List, deels ved hendes egen Feil, og sikkert til hendes største Skade, næsten enhver Forbindelse mellem hende og den udenfor Slottet sig bevægende Verden ganske tilintetgjort.

Sin meste Tid tilbragte hun paa sit Kammer, enten alene eller i Selskab med den lille Constance, og kun af og til besøgte hun Slotshaven for at drage frisk Luft, eller Slotskapellet for der at holde sin Andagt. Nogle Gange om Ugen blev hendes Eensomhed afbrudt af Balthasars Datter Margrethe, som nu havde fyldt sit niende Aar, og som hun selv underviste i Læsning og forskjellige qvindelige Sysler. Margrethe ledsagede hende ogsaa til Slotskapellet, naar der holdtes Messe, og alt i hine Dage var hun sin Herskerindes Trøst; ja hun forsikkrede i sine sidste Timer; at hun aldrig kunde glemme det Udtryk, hvormed Fru von Mandesloh engang trykkede hende til sit Hjerte og sagde: „Hold af mig, Margrethe! Der er ellers Ingen paa dette Slot, som holder af mig.“

En Eftermiddag, da Veiret var meget mildt, og da Vaaren fuldkommen havde fortrængt den strenge Vinter, bad Margrethe sin Herskerinde om at følge sig ned i Slotshaven. De begave sig nu begge paa Veien derhen, men fandt den Dør, som førte fra Borgen til Haven, lukket i Laas. De gik derpaa igjennem Gaarden hen til en Sidedør, men ogsaa denne var tillaaset. Fru von Mandesloh vilde vende tilbage og forlange Nøglen, da den lille Pige viste hende en Aabning i Stakitværket, igjennem hvilken de uden synderlig Møie kom ind i Ha-

ven, hvor Tulipanernes Flor netop havde fortrængt de duftende Hyacinther. Margrethe ilede ind mellem Buskene til en uopdyrket Plads, over hvilken mangfoldige Skovanemoner udbredte deres hvide Skjær. Kort efter, da hun havde samlet en Mængde Blomster, satte hun sig ned for at flette dem i en Krands. Imidlertid gik Fru von Mandesloh videre og kom tilsidst ind i et afsides Lysthuus, hvor de unge Blade allerede havde udviklet sig saa stærkt, at de hindrede ethvert Indblik udenfra. Men neppe befandt hun sig i Lysthuset selv, før hun veg tilbage, ligesom om hun havde seet en Skorpion; thi hun saae, hvad hun endnu aldrig uagtet Agathes Bekjendelse havde anet, hun saae Charles og Natalie sammen, og hun overbeviste sig om, at den forbryderske Lidenskab havde seiret over ethvert andet Hensyn.

Forfærdet flygtede hun bort, men, idet hun gik over Gaarden, mødte hun den lille Constance, der strakte sine Arme ud imod hende og holdt fast ved Fligen af hendes Kjortel. Hun stod da et Øieblik stille, og en mildere Følelse vandt igjen Plads i hendes Sjæl. Men ak! det varede ikke længe, og neppe havde hun betragtet den Lille nærmere, før hendes forrige Rædsel med forøget Kraft vendte tilbage; thi der faldt pludselig ligesom en Taage fra hendes Øine, og hun opdagede nu i Barnets Ansigt en Sammensmeltning af Natalies og Charles's Træk, som hun aldrig før havde kunnet see deri.

Noget efter at hun havde naaet sit Kammer, modtog hun Besøg af Charles. „Herr von Mandesloh!" sagde hun, „De har flere Gange talt til mig om Skilsmisse, men uagtet De vist ikke har gjort mig lykkelig, saa betragtede jeg det ikke desmindre hidtil som en Pligt, at vi holdt sammen, til Døden løsnede vore Baand; dog

nu maa jeg selv forlange vor Adskillelse." — „Jeg er ikke kommen her, for at høre Deres Forlangende," svarede Herr von Mandesloh, „men for at foreskrive Dem Deres Skyldighed, og jeg befaler Dem paa det Strengeste, at De aldrig lader et Ord komme over Deres Læber, hvorved Natalies Ære i mindste Maade krænkes. Hvis De handler herimod, da maa de selv tilskrive Dem Følgerne." — „Nu veed jeg endelig, hvis Datter Constance er," udbrød Clara. — „Og nu veed jeg," gjensvarede Herr von Mandesloh, idet han med funklende Øine traadte hende nærmere, „hvorledes man er tilmode, naar man kæmper for sit Liv og sin Ære med sin Dødsfjende."

Clara var saa vant til Herr von Mandeslohs Heftighed, at hans sidste Ord ikke forskrækkede hende saameget, som man skulde vente. Dog ansaae hun det for rigtigst, at det Forhold, som i sit Væsen var saa aldeles opløst, ogsaa opløstes i sin Form. Efter nogen Betænkning besluttede hun derfor igjen at skrive til sin tro Veninde Fru Sarnen, ved hvis Hjælp hun vilde henvende sig til de høiere Autoriteter; thi selv var hun saa fremmed for Verden, at hun ikke engang kjendte dem af Navn. Dette Brev foresatte hun sig at skrive om Natten, og naar det var færdigt, vilde hun ved Hjælp af den lille Margrethe, der var et meget klogt Barn, sende det bort.

Hun sad just i Midnatsstunden og skrev og var ganske fordybet i sit Arbeide, da hun pludselig, ved at kaste et Blik i et ligeoverfor hængende Speil, mærkede, at Natalie stod bag hendes Stol og læste, hvad hun havde skrevet.

„Hvorledes? Vover De ved Midnatstid at liste Dem ind paa mit Værelse?" udraabte hun, idet hun reiste sig fra sin Plads. — „Jeg vover langt mindre end De,"

svarede Natalie. — „Vogt Dem, at ikke Verden lærer Deres hemmelige Historie at kjende!" — „Det skal den aldrig komme til." — „Jeg vil bort, langt bort fra dette Sted, hvor De har trængt Dem ind." — „Hvis De kan," svarede Natalie. — „Hvad han har søgt hos Dem, det misunder jeg Dem ikke," sagde Fru von Mandesloh; „thi De er dog kun — hvad jeg ikke uden Undseelse kan nævne." — „Naar Du ikke er mere, saa er jeg, hvad Du nu er," svarede Natalie. — „De vil dog vel ikke myrde mig?" — „O nei! jeg tænker, der gives andre Midler." Med disse Ord vendte Natalie sig om og forlod Værelset.

Efter dette Optrin gik der igjen en Anelse gjennem Fru von Mandeslohs Bryst om den Fare, hvori hun var bestedt; og da det nu syntes hende, som den Hjælp, hun ventede fra Fru Sarnen, kunde komme for langsomt, saa besluttede hun den næste Morgen at opsøge en Geistlig, for hvem hun vilde skrifte sin Nød. Ja i dette Øieblik ønskede hun endog at flygte strax; men neppe aabnede hun Døren, før Therese, Natalies Kammerpige, kom hende imøde, og eftersom hun følte sig altfor afkræftet til med Magt at bane sig Vei, og da hendes Værelse laae saa affides, at de øvrige Borgens Folk vanskelig kunde høre hendes Skrig, saa besluttede hun at gaae til Hvile og vente til den følgende Morgen.

I denne Nat havde hun en rædselfuld Drøm, som hun nu i senere Dage erindrede sig og fortalte Margrethe. Hun drømte, at hun var skindød og laae i en Ligkiste, hvis Laag stod aabent, og som var opstillet i en stor Sal. Nær ved Kisten sade Charles og Natalie paa en Forhøining. Længere borte saae hun en stor Mængde Mennesker, som dreiede sig i en Kreds omkring hende, og

ned og mødte hende i Forsalen, hvor Balthasar, skjøndt med nogen Forlegenhed, søgte at holde hende tilbage. „Deres Naade er ikke vel, det falder derfor af sig selv, at De ikke gaaer ud," sagde Charles. — „Herr von Mandesloh!" svarede hun, „jeg vil og skal gaae, og jeg troer ikke, De med Magt vil standse mig."

Paa et Vink af Charles gik nu Balthasar bort. „De veed jo," sagde Herr von Mandesloh, „at jeg tidt i min Heftighed udtaler Ord, som jeg ikke saaledes mener. Imidlertid lover jeg Dem Opfyldelsen af Deres Ønske; jeg skal ansøge om Skilsmisse, men nu beder jeg Dem ogsaa ret alvorlig om at undgaae ethvert Skridt, hvorved vore Underhavende eller andre Uvedkommende, selv om de vare vore kjæreste Venner, kunde indvies i vor huslige Strid."

Ved disse og flere Ord lykkedes det virkelig Herr von Mandesloh tildeels at berolige sin Ægtefælle, og hun lovede ham indtil videre ikke at meddele Nogen deres Plan. For end bedre at skuffe hende opsatte han nu adskillige Bestemmelser med Hensyn til hendes Fremtids Liv, med hvilke hun ikke kunde Andet end være vel fornøiet, ja da han siden gjorde hende opmærksom paa, hvor lidet skikkede de urolige Tider vare til ved retlige Bestemmelser at sikkre hendes Skjæbne, saa lovede hun endog, naar blot Natalie ufortøvet forlod Slottet, med Taalmodighed at vente det beleilige Øieblik.

Virkelig begav nu ogsaa Natalie sig bort for nogen Tid og tog sin Bolig hos en Veninde i Omegnen. Denne hendes Bortreise beroligede i høi Grad Clara Mandesloh og bidrog maaskee mere end noget Andet til, at hun lod de sidste kostbare Øieblikke, hvori Redning endnu havde været mulig, gaae ubenyttede bort.

I al Stilhed lod imidlertid Herr von Mandesloh de to Taarnkammere istandsætte: en stor Kamin, som fandtes i det ene af dem, blev udbedret, ved hvilken Leilighed Balthasar betroede Haandværksfolkene, at hans Herre vilde bruge Værelserne til visse Forsøg, hvorom der ei maatte tales. End videre slog Balthasar flere Jernstænger fast foran de høitsiddende Vinduer, hvorefter han ganske hemmelig bragte en Seng, et Bord, et Skab, et Crucifix, adskillige Stole og andre Meubler op i Taarnet igjennem den underjordiske Gang.

Nogle Dage derefter hed det, at Fru von Mandesloh var syg, og dette syntes ogsaa at være Tilfældet, hvad enten nu Omstændighederne paa en særegen Maade begunstigede hendes Forfølgeres Plan, eller Charles og Natalie, hvad vel var endnu rimeligere, ved kunstige Midler forstode at fremkalde den sygelige Tilstand. Herom kunde ikke engang Balthasar, som han senere erklærede til sin Datter give nogen sikker Besked.

Under denne Sygdom fandt man det rigtignok nødvendigt at kalde en Læge; dog sørgede man for, at den, man valgte, hverken udmærkede sig ved Indsigt eller Charakterstyrke. Han blev to Gange hentet i Charles's Vogn, men den sidste Gang talte han ikke med sin Patient; thi hun laae nedsunken i en urolig Slummer. De Midler, han foreskrev, brugte man vel heller ikke, men ombyttede dem med andre, som bedre passede i Natalies Plan.

Blandt Tropperne i Omegnen herskede der paa den Tid adskillige smitsomme og ondartede Febre. Dette gav Herr von Mandesloh Paaskud til at forbyde ethvert Samqvem mellem den Syge og Størstedelen af Slottets Beboere. Foruden Charles selv havde kun Balthasar og

Natalie, der nu var vendt tilbage, fri Adgang til den Deel af Bygningen, hvori Clara laae.

Saaledes hengik tre Dage, hvorefter Sygdommen, som der blev sagt, antog en meget farlig Charakter. Da En af de andre Tjenere spurgte Balthasar, om der ikke skulde hentes en Geistlig, svarede denne, at det ikke kunde nytte, efterdi den Syge ikke mere havde sin Samling. Til Bekræftelse herpaa førte han samme Aften, uden at Herr von Mandesloh, som man troede, vidste deraf, nogle af Tjenestefolkene ind i Claras Værelse, og de saae da, at hun befandt sig i en fuldkommen bevidstløs Tilstand, som sandsynligvis var fremvirket ved Brugen af et bedøvende Middel.

Den næste Morgen forkyndtes det pludselig, at hun var død. Kort efter viste Natalie og Herr von Mandesloh sig; de saae begge blege ud. For at hindre Smitte, som det hed, befalede Herr von Mandesloh, at enhver Uvedkommende skulde holdes borte fra Liget, og eftersom han var en streng Herre, fandtes der heller Ingen, som var hans Befaling ulydig. Dette vilde ogsaa have faldet vanskeligt, da Balthasar nøie passede paa, og da Indgangen til Claras Værelse for det Meste var lukket i Laas. Ja selv til Lægen blev hiint Forbud udstrakt, som i Betragtning af det meget høie Honorar, han havde modtaget, og af Begjærlighed efter at beholde en saa rig og mægtig Herres Søgning, gjerne føiede sig efter Herr von Mandeslohs Ønske.

Alt dette vil man først ret forstaae, naar man erindrer, hvor stor Forstyrrelse der dengang herskede i de borgerlige Forhold. De gamle Autoriteter havde tabt deres Kraft og de nye bekymrede sig i hine Dage kun

lidet om private Anliggender. Det var paa den Tid, hvori de franske Tropper beredede sig til Overgangen over Rhinen. Og da den offentlige Opmærksomhed udelukkende var henvendt paa den forestaaende Kamp, og da desuden de fleste Geistlige, der ellers vaagede over Familiernes Indre, vare flygtede: saa kunde Meget dengang skee ubemærket, som til andre Tider neppe med Held havde ladet sig udføre.

I største Hast blev der nu forfærdiget en Ligkiste efter opgivet Maal. Neppe var den kommen, før Balthasar betalte Snedkeren og sendte ham bort, hvorpaa han selv fyldte Kisten med Gruus og Steen og spigrede den til.

Men allerede tidligere flyttede man den ulykkelige Clara bort, efterat hun ved et Opiat var bleven indbysset i en dyb Søvn. Balthasar og Herr von Mandesloh bare hende, medens Natalie selv lyste foran med en Fakkel. Saaledes blev hun ubemærket midt om Natten ført igjennem den hemmelige Gang ind i Taarnet og bragt op i de Værelser, som hun aldrig mere før i Døden skulde forlade, og hvor hun forsvandt for Verdens Øine.

Flere Dage derefter gik Begravelsesceremonierne for sig i største Stilhed, medens ingen Uindviet anede det Bedrag, der havde fundet Sted.

Derpaa forlod Natalie Slottet. Hun begav sig nu til Kassel til sin Tante, fra hvem hun atter, da et Aar var hensvundet, vendte tilbage som Herr von Mandeslohs Brud, og hun tog da, efterat den kirkelige Vielse havde fundet Sted, som Charles's ægte Hustru den Plads i Besiddelse, der saalænge havde været Gjenstanden for hendes Attraa, og hvortil hun ved en saa frygtelig Forbrydelse havde banet sig Vei.

Trettende Capitel.

Clara Mandeslohs Historie.
(Fortsættelse).

Ifølge Balthasars Tilstaaelser var Charles bleven bekjendt med Natalie paa sin udenlandske Reise, og allerede den Gang havde de hemmelige Sammenkomster. Da imidlertid Charles Fremtid i hine Dage aldeles afhang af Claras Fader, besluttede de, skjøndt høist ugjerne, for det Første at afbryde deres Forbindelse og i nogle Aar at leve adskilte fra hinanden.

Dog stode de bestandig i hemmelig Brevvexling indbyrdes, og det var efter foregaaende Overeenskomst, at Natalie foretog Reisen til Aachen, hvor hun først gjorde Bekjendtskab med Clara Mandesloh.

Den Kulde, hvormed Charles og Natalie dengang behandlede hinanden, var naturligviis en Maske, hvorunder Natalie vilde vinde Claras Venskab for derved at aabne sig Adgang til Charles's Slot.

Uagtet denne tilsyneladende Ligegyldighed havde dog Charles og Natalie igjen hemmelige Sammenkomster. Men deraf opstode Følger, hvorpaa Natalie ikke havde tænkt, og kort efter sin Hjemkomst følte hun sig til sin store Forfærdelse frugtsommelig.

Flere Midler anvendtes for at fordrive Fosteret, dog Alt var forgjæves. Til sin Tante betroede hun sig ikke; men midt om Vinteren foretog hun en Reise til en Veninde, i hvis Huus hun ventede sin Nedkomst. Barnet blev døbt under et fremmed Navn; for Resten var det,

som Følge af de anvendte Midler, særdeles svagt. Natalie følte sig ogsaa selv meget angreben, og det varede længe, før hun vandt sine forrige Kræfter igjen.

Efter Natalies Plan maatte og skulde Charles nu adoptere dette Barn, og for at fremskynde denne Adoption var det især, hun foretog Reisen til hans Slot. Derimod foresatte hun sig alvorlig i Fremtiden at undgaae enhver nøiere Fortrolighed, hvis Farer hun nu havde lært at kjende. Dog kunde hun tilsidst, da hun virkelig paa sin Viis elskede Charles, ikke modstaae Fristelsen, og efter nogen Tid begyndte den gamle Forbindelse paany. Ja hvis Balthasars Formodning var rigtig, saa truede Følgerne af det fornyede Forhold snart igjen med at blive synlige; men dette blev denne Gang ved Hjælp af kunstige Midler, hvortil hun atter tog sin Tilflugt, itide forebygget.

Disse forbudne Kunster, hvormed Natalie søgte at redde den udvortes Ære, maatte hun dyrt betale; thi hun lagde derved Grunden til sin egen tidlige Henvisnen, og uagtet hun endnu efter Constances Fødsel satte syv Børn i Verden, vare de dog alle mærkede med Dødens Tegn, og ingen af dem overlevede det tredie Aar.

Dette gjorde et dybt Indtryk paa Herr von Mandesloh, der, hver Gang et af hans Børn døde, befandt sig i den mørkeste og bittreste Sindsstemning. „Alt, hvad der udspringer af denne Forbindelse, skal bort, det skal døe, det er aabenbart," pleiede han ved slige Leiligheder at gjentage, medens han rastløs gik frem og tilbage i sit Værelse; „men hun lever bestandig. Ogsaa Du maa bort," lagde han ofte til, naar han fik Øie paa Constance; „Du kan ikke leve, Du bliver ikke gammel." Og virkelig vidnede hendes blege Kinder og trange Bryst-

bygning om, at denne Spaadom let kunde gaae i Opfyldelse.

Overhovedet var hans andet Ægteskab ikke saa lykkelig, som han havde haabet; thi de hemmelige Kunster, Natalie i sin Ungdom udøvede, tilligemed de hurtig paa hverandre følgende Barselsenge, tilintetgjorde ikke blot hendes legemlige Kraft; men ogsaa hendes Sjæls Livlighed; hvorfor hun heller ikke nu mere spillede den glimrende Rolle i den selskabelige Verden som før. Dette vakte igjen megen Misfornøielse hos Charles, hvis vilde Natur hun, uagtet hun endnu udøvede et stort Herredømme over ham, ikke altid var istand til at tæmme, og med hvem hun tidt havde Optrin, der forstyrrede hendes huslige Fred.

Men jo mindre hendes Forfængelighed blev tilfredsstillet i det selskabelige Liv, desmere tiltog hendes Begjærlighed efter timeligt Gods. Dette gav atter Anledning til heftige Optrin med Herr von Mandesloh; ja selv den gamle Balthasar rystede tidt paa Hovedet over hende, og uagtet han personlig langt fra kunde beklage sig over hendes Gjerrighed, pleiede han dog at sige: „Hun bliver aldrig mæt, før hendes Mund er fuld af Jord."

Denne hendes Lidenskab havde for Resten stor Indflydelse paa Gabrieles Skjæbne; thi uagtet Herr von Mandesloh nu, da Clara var borte, ikke syntes meget tilbøielig til at begunstige Giftermaalet med Leopold Waldstädten, saa bevægede dog Natalie, hvem Gabriele ved betydelige Foræringer og ved store pecuniaire Opoffrelser havde vundet, ham til at opfylde sit tidligere givne Løfte, og Forbindelsen mellem de to Elskende kom saaledes virkelig istand.

Den Uretfærdighed, hvormed hendes Søster var

bleven behandlet, frembragte en egen Virkning paa Gabriele. Kjærlighed til Frihed, Trods mod enhver Modstand og Lyst til at følge sin egen Villie fæstede netop derved Rod i hendes Inderste, og hun var beredt til de største Offere, naar hun derved kunde naae et eller andet Ønske. Dette lagde tildeels Grunden til, at hun og hendes Ægtefælle siden forarmedes, hvad saaledes ikke blot, som Fru Sarnen mente, var en Følge af den ødelæggende Krig.

Clara Mandesloh havde i flere Aar været forsvunden for Verdens Øine, og hun var allerede forglemt af de Fleste; men dog fandtes der een af Slottets Beboere, der med Troskab bevarede hendes Minde.

Margrethe var kun et Barn, da hun sidste Gang saae Clara Mandesloh, men ikke desmindre havde hun i hendes Selskab følt en Anelse om et høiere, betydningsfuldere Liv end det, hvortil hun var vant. Derfor græd hun ikke blot hede Taarer ved hendes saakaldte Grav, men hun erindrede ogsaa sit Tab længere, end den barnlige Alder ellers pleier; ja hun talte saa tidt om sin deilige, blege Frue, hvis Øine, selv naar Munden smilede, aldrig tabte deres tungsindige Udtryk, at hun derved mangen Gang satte sin Faders Taalmodighed paa en haard Prøve.

Lidt efter lidt mildnedes vel hendes Sorg; men dog lod hun ingen Sommer gaae forbi, hvori hun ikke smykkede den tomme Grav med mangfoldige Krandse, og uagtet hun gjerne bøiede sig for ethvert Helgenbillede, hvor hun opdagede det, saa var der dog intet Sted, hvor

hun hellere forrettede sin Andagt end i det lille Kapel, hvori hun saa tidt havde knælet ved sin Frues Side.

En mindre god Egenskab besad imidlertid Margrethe, som hun uden Tvivl havde arvet efter sin Fader, og som hun først overvandt, efter at være haardt prøvet i Ulykken: hun besad en stor Nysgjerrighed. Eller var det maaskee meer end Nysgjerrighed, var det en hemmelig Anelse, der drev hende! Saameget er sikkert, at hun, uagtet al sin Fromhed og Andagt, sjelden befandt sig i Kapellet uden at kaste et speidende Blik paa den Dør, der dannede Indgangen til det gamle Slotstaarn.

Hertil havde Ingen Adgang uden Herr von Mandesloh selv tilligemed Balthasar, og naar Margrethe undertiden spurgte sin Fader om, hvorfor hiint Taarn saaledes blev holdt lukket, saa fik hun sædvanlig det Svar, at hun skulde holde inde med slige Spørgsmaal, og at det ikke kom hende ved.

Undertiden troede Margrethe, naar hun var i Slotskapellet, at høre Trin af Mennesker i Taarnhvælvingen indenfor, uden at hun begreb, hvorledes Nogen kunde komme derop; thi den eneste Indgang dertil, som hun kjendte, gik igjennem Kapellet selv. Rigtignok havde hun af og til hørt, at der skulde findes en underjordisk Gang, der forbandt Slottet med Taarnet; men dette benegtede hendes Fader aldeles.

Hvad der end mere forøgede hendes Nysgjerrighed, var den Paastand, som hun oftere hørte gjentaget, at Herr von Mandesloh i dette Taarn havde opstillet en Mængde forunderlige Instrumenter, ved hvis Hjælp han vilde fremmane Aander; og virkelig bemærkede hun undertiden en stærkere eller svagere Røg, der opsteg fra Taarnet, og der efter hendes Mening vidnede om, at man

her foretog Forsøg, som man ikke vilde være bekjendt for Verden.

Hun havde usigelig gjerne med egne Øine undersøgt denne Sag; men dette lod sig ikke saa let gjøre, thi vel havde hendes Fader i flere Aar ført Opsynet over Slottets Værelser, men dog var det kun med Nød og neppe, at han betroede hende de Nøgler, der førte til Kapellet, de øvrige gjemte han, naar han ikke brugte dem, under Laas og Lukke.

Margrethe havde allerede fyldt sit sextende Aar, da traf det sig en Aften, at hendes Fader i sin Herres Ærinde maatte foretage en Reise, hvorfra han ikke kunde komme tilbage før den følgende Morgen. Kort efter hans Afreise fandt Margrethe, idet hun ordnede hans Klæder, en Nøgle deri, som han aabenbart i den Skynding, hvori han skiftede Dragt, havde glemt, og der, som hun ved et Besøg overbeviste sig om, passede til det Skab, hvori Slotsnøglerne vare gjemte.

Hun lukkede da Skabet op og betragtede længe det store Knippe, hvori flere af Nøglerne saae rustne ud og tydede paa, at de kun sjelden bleve brugte. Hun tog Knippet i Haanden, veiede dets Tyngde og kæmpede i nogen Tid med sig selv, om hun skulde gribe denne Leilighed, der maaskee aldrig kom igjen, eller ei. Imidlertid var Lysten altfor stor, og da hun ikke manglede Mod, saa besluttede hun at prøve, om det ikke skulde være muligt med en af disse Nøgler at aabne Indgangen til Taarnet.

Dog forsøgte hun det ikke strax, men ventede, til det blev stille paa Slottet, og Herskabet var gaaet til Ro, hvilket almindelig skete tidligere nu end i gamle Dage; eftersom Fru Natalie ikke befandt sig vel og derfor sjeld-

nere end før deeltog i selskabelige Fornøielser. Saasnart det beleilige Øieblik kom, greb Margrethe igjen det tunge Nøgleknippe og tændte en lille Blindlygte, som hendes Fader tidt betjente sig af, hvorefter hun ilede afsted til Kapellet.

Da hun kom ind i den store Riddersal, hvorigjennem hendes Vei førte hende, kunde hun næsten, hvor modig hun end var, høre sit eget Hjerte banke. Og dog vovede hun at lade Lygtens Skin falde paa nogle af de gamle Billeder. Det syntes hende da, som om de truende og advarende betragtede hende. Hvert af hendes Trin gav Gjenlyd i den høie Sal, og det bares hende for, som om de gamle Rustninger klang, idet hun gik dem forbi. Det forekom hende, som om hun hørte Noget gaae bagved sig, og da hun dreiede Lygten, saae hun felsomme Skygger løbe langs med Gulvet og Væggene, ligesom om de levede, medens de bestandig forandrede deres Skikkelser. En kold Gysen gik igjennem hendes Legeme; hun ilede hurtigere afsted, og det varede ikke længe, saa stod hun i det velbekjendte Kapel, hvori hun mente, at enhver fjendtlig Aand maatte tabe sin Kraft.

Dog knælede hun ikke denne Gang for Mariabilledet, som hun ellers pleiede, men hilsede kun, medens hun gik det forbi. Derpaa nærmede hun sig til den omtalte Dør, i hvilken hun prøvede flere Nøgler, indtil hun, efter mange forgjæves Forsøg, fandt den, der lukkede Døren op. Endelig traadte hun ind i Taarnet selv, hvor den bøiede Sneglegang dreiede sig rundt om den opstigende Cylinder. Hun gik nu langsomt frem og aabnede tillige sin Lygte, saa den kastede Lyset ud til alle Sider. Dette vovede hun uden Frygt, da hun fandt alle Vinduerne i den op-

stigende Spiralhvælving skjulte med Forhæng, saa Ingen udenfra kunde see Lyset igjennem dem.

Saaledes kom hun endelig til Enden af Sneglegangen og nærmede sig til den store Steenløve, der var opstillet foran Jernporten; men videre kunde hun ikke komme; thi uagtet hun forsøgte alle de Nøgler i sit Knippe, der efter deres Størrelse og Form syntes at kunne passe til denne Port, saa fandtes der ingen, der aabnede den.

Skjøndt hun var meget mismodig over denne Hindring og ikke tvivlede paa, at hun her stod ved Indgangen til den hemmelige Skat, som Taarnet efter hendes Mening indesluttede, saa maatte hun dog tilsidst opgive sin Forsøg. Hun var alt i Begreb med at vende tilbage, da det syntes hende, som om hun dybt under sig hørte Trin af et Menneske, der bestandig kom nærmere. Kort efter bemærkede hun ogsaa et Lysskjær, der opsteg fra den Deel af Taarnhvælvingen, som snoede sig under hendes Fødder. Hun havde neppe Tid til at lukke sin Blindlygte og skjule sig i Muren i en dyb Nische, hvori der rimeligviis engang havde staaet et Helgenbillede, da hun saae en dunkel Skikkelse, der nærmede sig, og i hvem hun snart gjenkjendte Herr von Mandesloh selv. Ogsaa han havde en Lygte med, som han holdt i den høire Haand, i den venstre bar han en Blikspand med lukket Laag, under Armen havde han et stort Brød. Han gik forbi den Nische, hvori Margrethe stod, uden at bemærke hende, og standsede ikke, før han var kommen til Jernporten. Her satte han sin Lygte ned og tog en Nøgle frem, med hvilken han aabnede Porten, hvorefter han igjen greb Lygten, forsvandt indenfor og lukkede Laasen efter sig.

Uagtet en kold Gysen gik igjennem Margrethes in-

derste Marv ved dette Syn, saa kunde hun dog ikke undlade, da hun havde aabnet sin Lygte og saae Jernporten lukket, igjen at nærme sig dertil. Hun fornam da tydelig, hvorledes en nærliggende Dør aabnedes indenfor. „Clara! Er De vaagen?" spurgte Herr von Mandesloh, hvorefter der langt borte lød et smerteligt Suk, der fandt Vei til Margrethes inderste Sjæl.

Derefter lukkedes uden Tvivl den indre Dør, thi hun kunde uagtet al sin Anstrengelse Intet mere høre. Kort efter aabnedes hiin Dør igjen. Nu turde Margrethe ikke bie længere, men skyndte sig med stor Angst afsted for ei at overraskes paa Veien af Herr von Mandesloh.

Medens hun saaledes med hurtige Trin ilede ned af Taarnhvælvingen, styrtede hun pludselig over en løsliggende Steen, som hun i Halvmørket og i sin Hast ikke havde bemærket; og om det nu var en Følge af Anstrengelsen, eller af hendes Angst og Sindsbevægelse, eller af det heftige Stød, hun fik i Hovedet, eller maaskee af alt dette tilsammen: saa meget er vist, at hun efter Faldet blev liggende afmægtig, og at hun i lang Tid ikke mærkede, hvad der foregik omkring hende.

Da hun endelig vaagnede igjen, befandt hun sig i det lille Kapel, med Hovedet lænet mod en Krog i Væggen. Ved hendes Side stod en høi og mørk Skikkelse, hvori hun atter ved det vaklende Skin, som hans Lygte udbredte, gjenkjendte Herr von Mandesloh. „Vanvittige Barn! hvad havde Du i Taarnet at gjøre?" spurgte han. — „O, vær barmhjertig, for den hellige Jomfrus Skyld, ved hvis Billede De staaer, myrd mig ikke!" — „Det er sandt! Du hører jo til de Troende, har Din Fader sagt mig." Efter disse Ord rev han hende med

sig hen til Alteret, og nu maatte hun, med Haanden udstrakt paa Krucifixet, under Tabet af sin evige Salighed, af den Frelse, som ved Christi Blod og de hellige Martyrers Vunder blev forjættet Menneskene, og tilsidst under de gyseligste Forbandelser, som han med blottet Dolk tvang hende til at eftersige, love ham aldrig at være den Fangne behjælpelig til Flugt, og aldrig at aabenbare for Nogen hverken ved Ord, Skrift eller andre Tegn, hvilken Hemmelighed Taarnet indesluttede.

„Vogt Dig vel for at bryde Din Ed!" sagde han tilsidst; „thi hvad Himlen angaaer, da kan Du troe derom, hvad Du vil; men nu have Dybene hørt Dig, og de ere ikke at spøge med."

„Hellige Maria, frels mig!" raabte Margrethe.

„Thi slige Forbandelser," vedblev han, „udtalte i Midnatsstunden, ville, selv om de mangle Vinger for at svinge sig til Lysets Throne, desto sikkrere finde Vei til Afgrundene, hvor der visselig er et Øre, der hører dem."

Alle disse Rædsler gjorde et saa voldsomt Indtryk paa Margrethe, at hun tilbragte den øvrige Nat søvnløs paa sit Leie. Den næste Morgen kom Balthasar og havde da strax en hemmelig Samtale med sin Herre. Derefter begav han sig til sin Datter, som nu maatte aflægge et nøiagtigt Regnskab for, hvad hun paa sin natlige Vandring i Taarnet havde opdaget.

„Da Du veed saameget," sagde tilsidst Balthasar, „saa nytter det kun lidt at skjule det Øvrige for Dig, og da Du har svoret en saadan Ed, saa mener jeg heller ikke, hvis jeg kjender Dig ret, at vi har noget Forræderi af Dig at befrygte."

„Ak, derpaa kan I vel være sikkre!" svarede Margrethe.

„Det havde været bedre for Dig, Barn, hvis Du var bleven hjemme fra Taarnet," vedblev Balthasar; „men da Du saaledes paa egen Haand har trængt Dig ind i denne Hemmelighed, saa maa Du ogsaa dele dens Byrder og dens Ansvar; Herr von Mandesloh har nu valgt Dig til at gjøre Tjeneste med hos Din forrige Herskerinde."

Derefter fortalte han hende, hvorledes Fru von Mandesloh var bleven indesluttet i Taarnet, hvorpaa han greb hendes Haand, førte hende gjennem den underjordiske Gang og aabnede de Døre for hende, der adskilte den ulykkelige Fange fra Verden.

Fjortende Capitel.

Clara Mandeslohs Historie.

(Fortsættelse.)

At beskrive de Følelser, hvormed Clara Mandesloh og Margrethe paa denne Maade efter syv Aars Forløb samledes igjen, vilde vel være et forgjæves Arbeide. Meget ufuldkomne ere ogsaa de Beretninger, vi kan give om Fru Mandeslohs Liv i Fængslet. Dette er især Tilfældet med Hensyn til den tidligere Tid, før Margrethe skaffede sig Adgang til hende; thi her maae vi lade os nøie med enkelte fragmentariske Bemærkninger af Fru von

Mandesloh selv, forsaavidt Margrethe endnu paa sit Dødsleie kunde huske dem.

Det første Øieblik, da Clara vaagnede i Fængslet, var usigelig rædselfuldt. Da hun slog Øinene op, stod Charles ved hendes Side. Han syntes at have ventet paa dette Øieblik. Han forkyndte hende nu, at hun i Fremtiden skulde leve her indenfor disse Mure. „De skal ingen Mangel lide," sagde han, „alle Deres Fordringer, forsaavidt det kan skee uden Fare for mig selv, skulle tilfredsstilles; men De kommer aldrig ud af dette Taarn." Det hjalp da ikke, at hun overgav sig til Fortvivlelse, at hun omfavnede hans Knæ og lovede at flygte langt bort og aldrig at nævne det Navn, hun før havde baaret, hendes Dom var uigjenkaldelig fældet, og hun læste i Herr von Mandeslohs Øine, at alle hendes Bønner vare forgjæves.

Den stærke Brug af Opium og andre bedøvende Midler bevirkede, i Forening med hendes tungsindige Sindsstemning, at hun i sin første Fængselstid ikke befandt sig vel; og det varede mere end et Aar, før hun nogenledes vandt sin Sundhed igjen.

Balthasar var den, der almindelig bragte hendes Føde, enkelte Gange, naar han havde Forhindringer, blev den bragt af Herr Mandesloh selv, Natalie saae hun derimod aldrig. Hvad hun behøvede til sit Livsophold, led hun ingen Mangel paa; men destomere savnede hun Bevægelse og frisk Luft, thi Vinduerne i hendes Værelser aabnedes ingensinde. Noget hjalp det dog, at Balthasar før hendes Fængsling havde ladet et Par Ruder forsyne med Ventilatorer, hvorved Luften tildeels rensedes.

Det blev hende ikke negtet at fordrive sin Tid med qvindelige Arbeider. Dette var hende til stor Trøst, og

hun syede nu selv sit Linned og forfærdigede alle de Klæder, hun behøvede.

I Førstningen tillod man ogsaa, at en lille Hund delede hendes Fangenskab; men efterdi den engang, da Jernporten og Fængselsdøren et Øieblik aabnedes, smuttede ned i Taarnet og opløftede sin Stemme nærved et Vindue, hvor man troede, den kunde høres udenfra, saa blev den taget bort, og hun saae den aldrig mere.

Hvad der noget opmuntrede hende, var, at Vinduerne i det ene Kammer vendte mod Syd, og at Solen kastede sine Straaler ind paa Muren. Ogsaa Maanen og enkelte Stjerner glimtede undertiden igjennem hendes Ruder, af og til saae hun ligeledes en flyvende Fugl; men det rige Landskab, der omgav hende, kunde hun ikke see, dertil sad hendes Vinduer altfor høit. Kun i Drømme saae hun endnu Træer og Skove, Floder og vide Udsigter; men selv disse Drømme bleve sjeldnere, da hun havde tilbragt flere Aar i sit Fængsel.

I Begyndelsen gys hun stærkt for de kolde Vintre, imidlertid gik de taaleligere hen, end hun havde troet; thi Murene vare meget tykke, og Balthasar sørgede paa kolde Dage for Ild i hendes Kamin.

Ogsaa om Sommeren maatte hun undertiden finde sig i, at Balthasar lagde Ild i Kaminen; thi ved den opstigende Røg bestyrkedes Uvedkommende i den Mening, at Herr von Mandesloh alene holdt Taarnet lukket, fordi han ikke vilde forstyrres i de Forsøg, han der anstillede.

Den eneste Lyd, hun hørte udenfra, var Klangen af den store Klokke, der hang i det lavere Taarn, og hvormed man almindelig ringede ved Solens Nedgang og ved høitidelige Leiligheder. Især var det en gammel

Skik, at den klang i fire Timer, hvergang et Medlem af den herskabelige Familie blev begravet; saaledes hørte hun, hvorledes den sex Dage efterat hun var bleven indespærret i Taarnet, ringede over hende selv.

Noget mere Afvexling kom der i hendes Liv, da Margrethe fandt Vei til Taarnet, og det lykkedes denne paa flere Maader at mildne sin forladte Herskerindes Kaar.

Saaledes skaffede hun hende ikke blot en stor Deel af de Bøger, hun ønskede, men hun bragte hende ogsaa Blyant og Papir, og da Fru von Mandesloh tegnede overordentlig godt, saa blev dette hende til stor Tidsfordriv i de eensomme Aftener. Dog maatte det skee ganske hemmelig; thi Natalie og Charles havde strengt forbudet at give hende Noget i Hænderne, hvormed hun kunde nedskrive sin Historie.

I den første Tid, efterat Margrethe havde gjenfundet sin Herskerinde, anvendte hun stor Omhu, for at denne, saalænge Aarstiderne tillode det, aldrig skulde mangle Blomster, og ligesom hun før havde smykket hendes formeente Grav med Krandse, saa smykkede hun nu hendes Fængsel dermed. Imidlertid mærkede Fru von Mandesloh snart, at den stærke Blomsterlugt skadede hendes Sundhed, hvorfor Margrethe maatte holde inde med sine Gaver; til Erstatning bragte hun flere Urtepotter, hvori Svibler vare nedlagte, saa Clara kunde see dem udvikle sig under sine egne Øine.

Engang havde Margrethe vidst at skaffe sig en plettet Raakalv, som hun strax bragte sin Herskerinde; men denne vilde ikke have den og forlangte, at den skulde sættes ud i Skoven paany. „Ak, Frue, da maatte den døe!“ svarede Margrethe, „thi dens Moder er skudt.“ Nu blev den da i Taarnet hos Clara, hvor den foredes med Melk

og med unge Blade, som Margrethe skaffede. Den syntes i Begyndelsen meget rask og sprang lystig omkring; men efter fire Dage døde den. — „Det vidste jeg nok," sagde Fru von Mandesloh, „hvorledes skulde den trives her! Hvorledes skulde den kunne undvære den friske Luft og de skyggefulde Træer! Hvorledes skulde den kunne leve, uden at færdes i Vinden, uden at lædske sig i de rindende Kilder, uden at vandre gjennem Skoven i Flok med sine Brødre! Det er kun Mennesket, der kan holde det ud i slige Fængsler."

„O, Frue! der er mange Dyr, som kan leve indesluttede, naar de ellers har det godt," svarede Margrethe. Nogle Dage efter bragte hun et lille Egern, der sad i et Jernbuur, og der syntes at befinde sig særdeles vel i Taarnet, hvor det levede i flere Aar, i hvilken Tid Fru von Mandesloh havde megen Glæde deraf.

Margrethe, der udøvede en stor Indflydelse paa sin Fader, fik endog Lov til at bringe en Guitar op i Fængslet, eftersom Lyden deraf ikke saaledes kunde finde Vei fra de høitliggende Taarnkammere og gjennem de tykke Mure, at Nogen, der stod nedenfor, var istand til at høre den. Med denne Guitar fordrev Clara Mandesloh mangen Time i sin Eensomhed; hun lærte bestandig bedre at spille derpaa, og naar hun da sang dertil, forsikkrede Margrethe, da kunde intet Menneske have hørt det uden at briste i Taarer, og selv det haardeste Hjerte maatte være blevet smeltet derved.

Under dette sit Samliv med Margrethe fortsatte nu Clara den Undervisning, hun i tidligere Aar havde givet hende. Det var ikke blot i qvindelige Færdigheder, hun underviste hende, men hun søgte saavel ved Samtale som

ved Læsning at udvikle og forædle hendes Aand, hva ogsaa i høi Grad lykkedes.

Claras og Margrethes Hengivenhed for hinanden forvandlede sig under disse Sysler snart til det ømmeste Venskab, og Margrethe havde den Glæde at skjænke sin ulykkelige Frue al den Trøst, som denne i sin forladte Stilling kunde modtage.

„I forrige Tider levede jeg ligesom Robinson, før han havde fundet sin Fredag", sagde Clara, da de to Veninder en Aften sade sammen, „dog nu er Du min Fredag, Margrethe." — „Fredag lærte Alt, hvad han vidste, af Robinson, saaledes har jeg ogsaa lært Alt, hvad jeg veed, af Dem," svarede Margrethe.

„Men der er en stor Forskjel," vedblev Clara med et smerteligt Udtryk i sin Stemme, „thi Robinson var en rig Mand imod mig, Margrethe; han saae dog det uendelige Hav og Himlen i sin Udstrækning, han havde sin Ø med de grønne deilige Træer og sine Lamaer; men jeg har Intet af alt dette, og jeg vilde gjerne give Resten af mit elendige Liv for blot endnu eengang at kaste et frit Blik ud over Jorden."

Da saae Margrethe sig om med et speidende Blik. „Nu er vi sikkre," sagde hun, „kom og følg mig!" — „Hvad vil Du, Margrethe, hvad tænker Du paa?" spurgte Fru von Mandesloh. — „Jeg vil føre Dem op paa Taarnet," svarede Margrethe, derved bryder jeg dog ikke min Ed."

Claras Hjerte bankede stærkt, og hun maatte støtte sig til sin Veninde, medens hun gik op ad Trappen; thi hendes Fødder, der ikke vare vante til en saadan Gang, vilde neppe bære hende. Og da hun endelig stod paa Taarnets flade Tag og følte den friske Luft strømme sig

imøde, var hun nærved at besvime; men efter nogle Minuters Forløb fattede hun sig igjen, drog dybt sin Aande og skuede ud over det store Landskab, hvorpaa Fuldmaanen skinnede. „O, hvor er det deiligt!" udraabte hun, „og seer Du? Rhinen bugter sig i Maaneglandsen, o, min Gud, jeg havde næsten glemt, hvor deiligt det er!"

Clara blev længe staaende og betragtede det neden under liggende Landskab, hvis Omrids kun usikkert traadte frem i Maanelyset. Derpaa vendte hun sig pludselig til Margrethe, og før denne kunde forhindre det, sank hun for hendes Fødder og omfavnede hendes Knæe. „O, frels mig, Margrethe!" udraabte hun, „frels mig! Lad os flygte bort til et Land, hvor Ingen kjender os, eller over Havet til en fjern og eensom Ø! Jeg vil være taus som Graven, og om jeg saa skal betle mit Brød, saa vil jeg dog være vel tilmode, naar jeg blot maa aande frit og see Marken med sine Blomster og Vandet og den store Himmel med sine mangfoldige, vidunderlige Lys."

Med strømmende Taarer hørte Margrethe denne Bøn; thi at bryde sin Ed kunde hun ikke engang tænke sig Muligheden af. Dette forstod ogsaa Fru von Mondesloh, da hun fik sin Fatning igjen; men ikke desmindre sønderrev det Margrethes inderste Sjæl, at hun, der gjerne havde bortgivet Livet for sin ulykkelige Frues Vel, dog maatte afslaae hendes Bøn om Befrielse.

Mangen Midnatsstund, naar hun troede sig sikker for Overraskelse, førte nu Margrethe sin Veninde op paa Taarnets Tag; og den Verden, som Clara ikke turde see om Dagen og i Nærheden, den saae hun nu mangfoldige Gange som en Drøm i det Fjerne, naar Maanen kastede sit Lys derover.

Ved sin Herskerindes Omhu havde Margrethe erhvervet sig en Dannelse, der i hendes Stand var meget usædvanlig. Da hun tillige besad et tiltrækkende Udvortes, saa fulgte det af sig selv, at der fandtes Mange, der ønskede den yndige Piges Haand; dog afslog hun i lang Tid alle slige Tilbud, thi det var hendes faste Forsæt aldrig at skilles fra sin Frue. Denne Handlemaade blev imidlertid udlagt som Stolthed af hende. „Hun vil høit i Veiret," hed det, „hun vil ikke give sig af med nogen af os, dertil er hun altfor fornem; hun venter nok at blive Herr von Mandeslohs tredie Gemalinde."

Margrethe besøgte hver Dag den Deel af Slottet, som Herskabet beboede, og forsvandt i et af de indre Værelser; thi netop her begyndte den underjordiske Gang, der førte hen til Taarnet. Denne hendes Færd vakte i høi Grad Tjenerskabets Opmærksomhed, og Flere yttrede endog den Formodning, at hun levede i et utilladeligt Forhold med Herr von Mandesloh, hvortil dog ingen af dem, der nøiere kjendte hende, i mindste Maade fæstede Lid.

Det var ogsaa langtfra, at Herr von Mandesloh viste hende nogen synderlig Opmærksomhed; tvertimod undgik hverken hun eller nogen anden af hans Omgivelse Udbrudet af hans onde Lune, der bestandig tiltog med Alderen. Allerstærkest yttrede denne Bitterhed sig imod Natalie selv. Som Beviis herpaa kan følgende Samtale tjene, hvortil Balthasar engang paa sin sædvanlige Maade lyttede, og som han først flere Aar efter betroede Margrethe.

„Naar De endelig vil vide det," hørte Balthasar Herr von Mandesloh sige, „saa mener jeg, at De med fuldkommen Uret bærer mit Navn; thi De veed, at den

virkelige Hustru lever, og De har dog ranet hendes Plads, De veed, at hun sidder et Par hundrede Skridt borte og hensmægter forladt i sit Fængsel, medens De svælger i hendes Rigdomme." — „Er De da selv saameget renere end jeg, saa De har Ret til at gjøre mig slige Bebreidelser?" spurgte Natalie med et dybt Suk. — „Nei desværre, vi have begge forraadt en Uskyldig, og vi have begge — hvis vi skulle troe, hvad Kirken lærer — misbrugt et helligt Sacrament." — „Ak, lad os ikke tale meer om Sligt!" sagde hun, „mit Blod bliver saa tungt, naar vi tale derom; lad os glemme alle Ubehageligheder! man bliver saa trist ved at tænke derpaa." — „Jeg vilde ønske, jeg forstod at glemme saa godt som De," svarede Herr von Mandesloh. — „Vi vil ikke længere leve saa eensomme paa dette store Slot," vedblev Natalie, „vi vil see Selskaber om os igjen; thi det er hæsligt at være saa alene, jeg kan næsten blive bange for mig selv om Aftenen, naar jeg skal gaae igjennem de mørke Sale, og de gamle Billeder holder jeg slet ikke af, de er slet ikke smukke."

Kort efter begyndte det selskabelige Liv paa Herr von Mandeslohs Borg, som nu fornemmelig blev besøgt af de franske Officerer, der laae i Omegnen, og hvoraf flere nylig vare vendte tilbage fra det seierrige Tog imod Preussen. Blandt disse befandt sig ogsaa Maurice, der kommanderede et Kompagni i den franske Hær, og hvis Moder var en Cousine til Natalie.

Ligesom næsten enhver Plante har et Øieblik, hvori den i sin Blomst udfolder et Slags Skjønhed, saaledes gives der ogsaa for enhver Pige, naar hun ikke er aldeles stedmoderlig behandlet af Naturen, en Alder, hvori hun frembringer et nogenlunde fordeelagtigt Indtryk. I denne

Alder var nu Constance, og uagtet hendes blege Udseende og hendes svage Bygning havde hun dog arvet en stor Deel af sin Moders Ynde, hvorved hun frembragte et meget fordeelagtigt Indtryk paa Maurice. Et endnu stærkere Indtryk frembragte den elskværdige unge Kriger paa Constance; og efterdi Natalie begunstigede ham, og han nedstammede fra en gammel, adelig Familie, saa negtede heller ikke Herr von Mandesloh ham sit Samtykke, da han begjærede Constances Haand.

Det er vel muligt, at Udsigten til den rige Arv, Constance havde i Vente, ikke var Maurice uvelkommen; men at han alene skulde have anholdt om hendes Haand for den ydre Fordeels Skyld, som man efter Wagners Ord i den tidligere Deel af vor Fortælling kunde troe, var sikkert efter Maurices Charakteer ikke rimeligt.

Omtrent paa samme Tid, hvori disse Begivenheder foregik, fandt ogsaa den listige Amor en Vei til Margrethes Hjerte, og det lykkedes endelig Rhinskipperen Martin at vinde hendes Kjærlighed. Imidlertid fattede hun det Forsæt, til Trods for sin Lidenskab, at blive sit høiere Kald tro og aldrig at forlade sin ulykkelige Frue. Dette Forsæt havde hun vist ogsaa udført, og hun havde alt flere Gange givet sin Tilbeder Kurven, da Balthasar, der ønskede den driftige Martin til Svigersøn, og der vidste, at hun elskede ham, betroede den hele Sag til Clara Mandesloh selv, og denne besluttede nu, skjøndt med blødende Hjerte, at Margrethe skulde forbindes med sin Elskede og følge ham til hans Hjem paa den anden Side af Bonn.

En af Grundene, hvorfor Balthasar ønskede dette Giftermaal, var et Slags Mistillid, som han i denne

Tid nærede mod Margrethe. Han havde nemlig nogle Maaneder i Forveien overrasket hende tilligemed Clara Mandesloh paa det Øverste af Taarnet; thi han besad endnu en Nøgle til Jernporten foruden den, som hans Datter brugte. Han vovede ikke at melde Noget til sin Herre om denne Opdagelse; men han satte dog en Hængelaas for den øvre Lem, saa Margrethe ikke mere kunde føre sin Frue op paa Taarnets Tag.

Da Margrethe nu ogsaa af sin Herskerinde fik det Raad at følge sit Hjertes Tilskyndelse, saa kunde hun ikke længere modstaae, men gav efter for sin Faders Forestillinger og sin Elskedes Bønner. Paa samme Tid, hvori Constance forenedes med Maurice, blev ligeledes Margrethe viet til Martin. Kort efter tog hun under en Strøm af Taarer Afsked fra Clara Mandesloh. Imidlertid lovede hun i det Mindste to Gange hvert Aar at besøge hende; men hvor fast hun end foresatte sig dette, og hvor meget hun end elskede Martin, saa syntes det hende dog, som om Porten til en høiere Verden lukkedes for hende, da hun forlod det Sted, hvor hun havde levet med sin ulykkelige Veninde.

Ved Afskeden fra Clara Mandesloh, hvem hun selv hemmelig havde bragt Farver og Pensler, modtog hun hiint Billede, som mange Aar derefter gav Anledning til Opdagelsen af Herr von Mandeslohs og Natalies Misgjerning.

Kort efter Margrethes Bortreise døde pludselig Natalie. Hun havde i den senere Tid deeltaget i flere Adspredelser og Selskaber, der fandt Sted i Anledning af Constances Bryllup. Dette maatte hun dyrt betale; thi Dagen efter et Bal, hvorpaa hun igjen havde overladt sig til sin gamle Livlighed og dandset i flere Timer, blev

hun forløst med en dødfødt Søn, hvis Fødsel styrtede hende selv i Graven.

Femtende Capitel.

Clara Mandeslohs Historie.

(Slutning.)

Da Clara Mandesloh var død, fandt man i hendes hemmeligste Gjemme nogle faa Bemærkninger, henkastede med Blyant paa et løst Stykke Papir, der syntes skrevne til forskjellige Tider efter Margrethes Bortreise.

„Nu er hun borte," stod der, „nu har jeg intet tilbage uden Troen paa et Væsen, der er barmhjertigere end alle Mennesker."

„Der gives Mange, der hensmægte i Fængsler; men de ere dog ikke saaledes forglemte og udelukkede fra Verden. Med mig er det anderledes. Mit Navn er udslettet af de Levendes Bog, mit Minde er bortviftet, mine Venner troe mig død, hensmuldret, mine Been opløste, mine Lemmer henveirede i Vinden; og dog lever jeg endnu indenfor disse Mure, hvor ethvert af mine Suk hendøer, hvor Ingen hører mig, om jeg end aldrig saa høit opløfter min Stemme."

„Nu er ogsaa mit Egern dødt. Jeg har grædt meget derover. Det staaer i et lille Indlukke ved Siden af mit Kammer.“

„Min Guitar har i Aften været min Trøster; den er en Veninde, som ikke begjærer at skilles fra mig; det forekommer mig tidt, ligesom den levede og forstod min Sorg og deeltog deri.“

„Mine Barndomsminder, Begivenheder, som jeg i Rækker af Aar havde glemt, dukke nu undertiden frem som af et ubekjendt Dyb; men de stille sig da for mit Øie ligesom Stjernerne paa Himlen, de synes alle lige langt borte, og at ordne dem efter Tiden er mig umuligt. Ogsaa min fordums Elskede svæver tidt for mit Øie; og hans Billede staaer mig undertiden ganske nær.“

„Ere vi saa adskilte fra Naturen, at vi ikke kunne see den ved Dagens Lys, saa nærmer den sig dog om Natten i vore Drømme. Det er da ligesom vi hørte vor Moders Røst i det Fjerne, og vi ane vel hendes Kjærlighed, uagtet vi kun utydelig høre hendes Ord.“

„Naar vi staae ved Livets Grændse, da ere gode og onde Dage, Høihed og Ringhed, mægtige Bedrifter, og bittre Lidelser, alle bortviftede som Skyer, hensvundne som en Drøm, der er uddrømt; kun Virkningen, den Frugt, der er modnet i Solskin og i Regn, i Stormen og i de stille Aftener, kun den er tilbage.“

„De Tider skulle komme, hvori vi ikke vilde bortgive de Smerter og Lidelser, vi have gjennemgaaet, for alle Verdens Glæder.“

„I Gaar hørte jeg atter den store Klokke ringe til Begravelse. Det er den ottende Gang efter den Dag, jeg hørte den ringe for mig selv. — Natalie er død, siger Balthasar, hun, for hvis Skyld jeg nu i saa lang Tid har siddet her. — Men dog er min Fængselsport ligesaa fast lukket som før. Ak, naar skal dog Befrielsens Time slaae for mig!“

„I Dag bragte han efter lang Tids Forløb igjen selv min Føde. Jeg bad ham om min Forløsning, men forgjæves. „„Om jeg saa sendte Dem til Amerikas Urskove, eller til den fjerneste Ø i Oceanet““, sagde han, „„saa maatte jeg dog frygte for, at Deres Klage skulde lyde over Havet, og jeg vilde ikke have noget roligt Øieblik.““

„Han kommer i denne Tid oftere selv og sørger med stor Omhu for min Beqvemmelighed, saavidt den i dette Fængsel kan bringes til Veie. Da han hørte, at mit Egern var dødt, lod han mig ved Balthasar bringe en vild Falk, der nu hænger i mit Værelse. Den maa hænge der, det er dog et levende Væsen, og der er da en Røver mindre i de store Skove.“

„For nogle Dage siden vovede jeg den Bøn, at han vilde føre mig op paa Taarnet om Natten. Han blev i

Førstningen opbragt og afslog det med stor Heftighed; og dog kom han siden flere Gange i Midnatsstunden og førte mig derop."

„Ak! ligger der ikke i stjerneklare og i stille og maanelyse Nætter et bestandig gjentaget Løfte om, at Naturen selv engang skal helliges, at den ikke heelt er viet til Forgængelighed?"

„Hans Sindsstemning er endnu mørkere end før, og han bliver saa heftig, hver Gang jeg beder ham om min Forløsning, at jeg neppe vover mere at tale derom. Jeg tænkte at bevæge hans Hjerte, naar jeg fortalte ham den Drøm, jeg havde, kort før jeg bragtes ind i dette Fængsel; men han afbrød mig og sagde: „„Havde De ikke drømt saameget i Deres Liv istedetfor at handle, saa sad De rimeligviis ikke, hvor De nu sidder."" Jeg vil ikke mere bede om min Frihed; thi det nytter intet."

Nogen Tid efter Margrethes Giftermaal havde Balthasar det Uheld at styrte ned af den Trappe, der førte fra Taarnet til den underjordiske Gang, hvorved han fik et saa voldsomt Stød, at den nedre Deel af Ryghvirvelstøtten efter Lægens Mening havde taget Skade, og da Margrethe nogle Dage derefter blev hentet, var han allerede nær ved Døden.

Dog havde han endnu Samling nok til at meddele hende flere Oplysninger om Fru von Mandeslohs Skjæbne. Tillige bad han hende om at holde et vaagent Øie med,

hvad der foregik paa Slottet; „thi hvem veed, hvad der kan skee,“ sagde han, „jeg frygter for, at Ingen af os, der ere deelagtige i denne Synd, skal leve længe meer paa Jorden.“

Margrethe forlangte nu, at der skulde hentes en Geistlig; men dette afslog Herr von Mandesloh aldeles. Kort efter døde Balthasar og efterlod sin Datter en Sum af titusinde Rigsdaler i rede Penge, som hun, uagtet hun frygtede for, at de tildeels vare ham skjænkede som Løn for Tjenester, hvoraf han just ikke havde synderlig Ære, dog ikke turde undslaae sig for at modtage, saameget mere, som hun dengang befandt sig frugtsommelig og meente at burde sørge for sit Barns Fremtid.

Imidlertid kunde hun ikke glemme de Ord, Balthasar havde talt paa sit Sygeleie, og der vaagnede en stor Uro i hendes Bryst. Jeg var kaldet, tænkte hun, til at trøste min Frue i Ulykken, og jeg har svigtet det Kald, Gud har betroet mig. Efter nøiere Overlæg besluttede hun derfor, at hun ikke vilde lade Martin Fred, før han fæstede Bolig paa Borgen Mandesloh, hvor hun da vilde dele sin Tid mellem sit Barn og sin Veninde.

Denne sidste Forestilling blev saa levende hos hende, at hun ikke kunde skjule den for Clara selv, som hun i denne Tid igjen daglig besøgte. Hendes Haab støttede sig ogsaa paa Herr von Mandeslohs egne Ord. „Jeg er nu en Slave, bunden til dette Slot,“ sagde han til hende kort før hendes Afreise, „jeg tør ikke ikke være een Dag borte derfra. Jeg er desuden nødt til selv at forrette de Arbeider, som man ellers overlader til de ringeste Tjenere; hvis Du vilde flytte hertil, da kunde Du i det Mindste dele Byrderne med mig.“

Men hvad der synes Mennesket at være vel betænkt,

det forkastes tidt som Daarskab af den usynlige Magt, der styrer Livets Gang.

Det anseelige Arvegods, der var faldet i Margrethes Hænder, fremkaldte megen Misundelse og vakte igjen af Dvale det bagtalerske Rygte, som længst syntes indslumret. „Det er ingen Kunst,“ sagde man, at blive rig paa den Maade; vi veed jo vel, hvorledes Margrethe har levet med Herr von Mandesloh.“ Denne uretfærdige Beskyldning blev endog af en sladderagtig Qvinde strax efter Margrethes Hjemkomst fortalt til hende selv, som da hørte den for første Gang og fældede mange bittre Taarer derover.

Det forekom hende nu, som om hun, da et sligt Rygte var i Omløb, maatte betænke sig noget, før hun flyttede til Herr von Mandeslohs Borg. Ja dette kunde aldeles ikke skee, meente hun, med mindre Martin blev indviet i Hemmeligheden; men heri vilde neppe Herr von Mandesloh saa let samtykke. Heller ikke havde Martin stor Lyst til at forlade sit Huus, der var bygget nærved Rhinen og laae beqvemt for hans Seilads. Da desuden en slig Flytning vilde have faldet hende vanskelig under hendes daværende Omstændigheder, saa besluttede hun at udsætte den i det Mindste til efter sin Nedkomst.

Imidlertid opfyldtes Balthasars Spaadom langt tidligere end Margrethe havde troet, og en Morgen, fire Maaneder efter hendes Faders Død, fandt man Herr von Mandesloh truffen af et Slag, liggende paa Gulvet i sit Værelse. Hans Ansigt var bruunrødt, Skummet stod ham for Munden, hans Pupiller vare stærkt udvidede og ubevægelige, og uagtet alle anvendte Midler døde han efter to Dages Forløb.

Endskjøndt han efter Lægens Forsikkring, saalænge

Sygdommen varede, ganske havde tabt sin Bevidsthed, saa meente dog de Tjenere, der først bemærkede hans Tilstand, at han dengang, skjøndt noget utydeligt, havde nævnet Margrethes Navn, hvorfor der ufortøvet blev sendt Bud efter hende.

Dette Bud fik hende ikke selv i Tale; thi hun var paa den Tid netop bleven forløst med en Søn og befandt sig saa ilde derefter, at Martin ikke under slige Omstændigheder turde meddele hende nogen Efterretning, der kunde sætte hendes Sind i Bevægelse. Først otte Dage sildigere erfarede hun paa eengang baade Herr von Mandeslohs Sygdom og hans paafølgende Død.

„Gud forlade Jer, at I har skjult det for mig!" sagde hun; „I har maaskee derved væltet en Synd paa min Sjæl, som jeg aldrig kan affone; men jeg haaber til Gud, at han har betroet sig til Maurice, og at hun lever endnu." Dermed reiste hun sig op i Sengen og erklærede, at hun strax maatte og skulde til Borgen Mandeslohs, og at det gjaldt hendes Liv, hvis hun ikke kom derhen. Ja uagtet hun før neppe havde kunnet vende sig paa sit Leie, saa klædte hun sig dog nu rask paa, og skjøndt hendes Kinder vare dødblege, syntes hun dog i hiint Øieblik aldeles ikke at mangle den Kraft, hun trængte til.

Da Martin saae, at ingen Modstand hjalp, spændte han endelig Hestene for Vognen og vilde selv kjøre hende afsted. „Nei", sagde Margrethe, „Du maa blive her og drage Omsorg for vort ulykkelige Barn. Den Gjerning, jeg skal fuldbringe, maa jeg fuldbringe alene uden Din Hjælp."

Eftersom Martin selv fandt, at Barnet var for svagt til at følge med, saa føiede han sig efter hendes

Huske og leiede en sikker Mand, der skulde kjøre hende til Slottet.

Først ved sin Ankomst hertil erfarede hun, at Herr von Mandesloh allerede var død for sex Dage siden. Hendes Hjerte bævede, da hun hørte det, og dog holdt den uhyre Spænding hendes Kraft vedlige, saa hun bevarede Besindigheden og den udvortes Ro. Hun forlangte nu en hemmelig Samtale med Maurice, som ogsaa strax opfyldte hendes Begjæring.

„Har Herr von Mandesloh Intet betroet Dem paa sin Dødsseng?“ spurgte hun. „Nei“, svarede Maurice, „han tabte allerede Mælet den første Morgen han blev syg.“ — „Gud forbarme sig!“ raabte Margrethe, „saa lever hun ikke mere!“ — „Hvem?“ spurgte Maurice. „Spørg ikke derom, men følg mig? Skaf nogle Fødemidler i største Hast! Hent Nøglerne til Taarnet og sørg saa for, at Ingen udspeider vore Veie!“

Maurice, der anede en farlig Hemmelighed, skaffede strax, hvad hun forlangte, og befalede sin Tjener Henri, paa hvis Troskab han kunde bygge, at fjerne enhver Uvedkommende. Nu tog Margrethe noget Brød og en Flaske Viin, som Maurice havde bragt, medens han selv greb Nøglerne. Derpaa tændte hun en Fakkel og viste ham den hemmelige Gang, hvori de nu begge stege ned.

„Hvorlænge kan et Menneske holde ud at hungre?“ spurgte hun paa Veien. „Store Gud! er der da Nogen indesluttet paa disse Steder?“ — „Det vil De snart selv see; thi for Dem tør jeg nu Intet dølge, selv om jeg derved skulde forlænge min Qval i Skjærsilden gjennem Aarhundreder. Dog lad os ile for den barmhjertige Himmels Skyld!“

Men hvor hurtig hun ilede, saa kom hun dog for

fildig; Clara Mandesloh havde udstridt og var allerede befriet fra sit Fængsel, og de fandt kun hendes afsjælede Legeme. Det var klart, at Livet for flere Timer siden havde forladt hende; thi hun var alt ganske kold og laae stivt udstrakt paa sit Leie. Den vilde Falk levede derimod; den sad i sit Buur og betragtede de Indtrædende med funklende Øine.

I stor Fortvivlelse og med høie Jammerskrig kastede Margrethe sig over Liget. „Vee over mig!" raabte hun; „thi derfor var jeg kommen til Verden, og det var mit vigtigste Kald, at jeg skulde pleie hende og vaage over hendes Dage; derfor førte den barmhjertige Gud og den hellige Jomfru mig allerede tidlig hid; men jeg var en utro Tjenerinde, jeg var sat til at vogte den helligste Skat, og jeg agtede ikke derpaa; jeg har væltet denne Synd paa mit Bryst, hvilken ikke kan tilgives hverken her eller hisset!"

„For Himlens Skyld, løs mig denne Gaade!" raabte Maurice.

„O, havde jeg blot ventet et Par Aar til Ende, da kunde jeg have reddet hende; ja maaskee var hun, uden at jeg havde brudt min Ed, bleven forløst af sit Fængsel, og jeg kunde have deelt hendes Glæde. Men ak, jeg har ikke været tro til Enden! Jeg har ladet mig henrive af en blind Lidenskab, en daarlig Lyst, og det maatte hun betale med sit Liv!"

Maurice maatte vente længe, før han fik noget Svar paa sine Spørgsmaal; thi Margrethe var saa nedsunken i sin Kummer, at hun aldeles ikke hørte, hvad han sagde.

„See", blev hun ved, „hvor deilig hun ligger der, skjøndt bleg og hentæret, ja deiligere end nogen af dem,

der nu leve paa Jorden! Jeg saae hende i tidligere Dage flette sit lange Haar, jeg saae hende smykket i al hendes Pragt som en Fyrstinde; siden saae jeg hende bøie sig for sin Forsoner, jeg hørte hendes Sang, der kunde have smeltet en Tigers Hjerte, og hun var bestandig deilig; men saaledes, som hun ligger nu, er hun deiligere end nogensinde. Hvis hun blev fremstillet saaledes for Menneskene, da vilde de tilbede hende som en Helgeninde, og det er hun ogsaa. Seer I ikke det lysende Helgenskjær om hendes Pande! Mærker I ikke Seierens Smiil paa hendes Læber! Ja høit over Støvet vandrer hun nu i hine Egne, hvorefter hun bestandig længtes, og hvor hun hørte meer hjemme end her paa Jorden."

Imidlertid bemærkede Maurice ved den Dødes Side et lille Blad Papir, hvorpaa følgende Linier stode skrevne med Blyant:

„Store Gud, hvad betyder det! Der er gaaet halvanden Dag, uden at han har bragt mig Føde."

„O, jeg frygter for, at han er syg, og at jeg skal døe af Hunger."

„Der er gaaet en Dag endnu. Ak, Margrethe, hvor er Du? hvorledes kan Du saaledes forlade mig!"

„Det er Aften; Solen skinner til Afsked; jeg har spiist mit sidste Stykke Brød."

„Natten er forbi; jeg har været inde ved Crucifixet; der fandt jeg et Glas Vand."

„Endnu en Nat; og dog lever jeg! Rovfuglen lever ogsaa; den fæster sine Øine paa mig. Jeg har Intet at give Dig, Ulykkelige! — O! jeg var flere Gange nær ved at rive den ud af sit Buur og sønderslide den med mine Tænder. Ak, er det den Forløsning, hvortil jeg satte mit Haab!"

„Farvel, I gamle Mure! Jeg saae Eder med Gysen, jeg forlader Eder med Smerte. — O, min Frelser, tag mig i Din naadige Varetægt!"

„Endnu er det ikke forbi, men snart."

„Endnu lever jeg. — Det svæver som Spindelvæv for mit Øie. — Rovfuglen skriger. — Smerten svinder, jeg føler Fred."

„Endnu!"

De sidste Linier vare skrevne med usikkre og næsten ulæselige Træk; for Resten kunde Maurice, uagtet der paa flere Steder fandtes Streger, som betegnede et længere eller kortere Ophold imellem Linierne, ikke deraf be-

regne, hvor mange Dage hun havde levet, og hvorlænge før hendes Død de sidste Linier vare skrevne.

Endelig kom Margrethe saameget til sig selv igjen, at hun kunde fortælle den ulykkelige Clara Mandeslohs Historie, dog maatte hun flere Gange standse under Fortællingen, eftersom Taarerne qvalte hendes Røst.

Maurice forfærdedes i sit inderste Hjerte over, hvad han hørte. Dog besluttede han af Grunde, som vi tidligere have udviklet, at det Slør, der hidtil havde hvilet over Clara Mandeslohs Skjæbne, aldrig skulde drages til Side. At Margrethe selv tilsidst vilde forraade Hemmeligheden, hun, som troede sig saa fast bunden ved sin Ed, og som havde tiet i saa mange Aar, det formodede han ganske vist ikke.

For at skaffe det døde Legeme bort, betroede Maurice sig til sin Tjener Henri, som hemmelig grov en Grav i Haven, der, saalænge dette Arbeide fandt Sted, var lukket i Laas. Derpaa blev Liget lagt i en Kasse og baaret igjennem den underjordiske Gang; hvorefter det bragtes ud af Havestuen og nedsænkedes i Jorden paa en Tid, da alle Borgens Folk laae i den dybeste Søvn. Graven fik Udseende af et Bed, som beplantedes med Roser, og hvortil Margrethe bragte en Haandfuld indviet Jord fra Kirkegaarden, hvergang hun besøgte Borgen.

For nogenlunde at berolige hende, lod Maurice læse Sjælemesser over Clara Mandesloh i flere Kirker; ligeledes blev en Lampe antændt i det lille Kapel, hvilken bestandig skulde brænde til den Afdødes Ære.

Natten før Margrethe forlod Slottet, havde hun *en* Vision, som vi helst vil gjengive med hendes egne Ord.

„Jeg kunde ikke sove," fortalte hun, „derfor stod jeg op og vilde til Affked holde min Andagt i Kapellet, hvorefter jeg endnu engang vilde see de Værelser, som min bortgangne Frue havde beboet.

Jeg tændte da den samme Blindlygte, ved hvis Lys jeg første Gang besøgte Taarnet. Jeg skyndte mig atter ved Midnatstid forbi Billederne i Riddersalen, medens de selsomme Skygger svævede langs ad Væggene. Ogsaa denne Gang syntes det, som om Noget gik bag efter mig. Dog naaede jeg snart Kapellet, hvor Lampen brændte, og hvor jeg knælede foran Frelseren paa Korset. Det var det samme Crucifix, foran hvilket Herr von Mandesloh tvang mig til at sværge den gyselige Ed. Jeg bad en stille Bøn, hvorved min Sjæl fik Ro, og det syntes mig igjen, at det, der fulgte mig, ikke kunde betræde dette Sted.

Efter at have forrettet min Andagt aabnede jeg Døren til Taarnet og fulgte den opstigende Hvælving, hvor Maanen skinnede ind ad Vinduerne, hvorfra Henri nu havde trukket Forhængene tilside.

Endelig naaede jeg den store Steenløve og stod foran Jernporten. Jeg var netop i Begreb med at aabne den, da jeg igjen ligesom den første Gang, jeg var heroppe, hørte Trin, der bestandig kom nærmere; paa samme Tid mærkede jeg en Lysning, der udbredte sig nedenfra. En forfærdelig Angst betog mig, og jeg skjulte mig igjen i en Fordybning i Muren. Strax efter saae jeg en dunkel Skikkelse, der langsomt gik forbi med en Lygte i Haanden, og i hvis Aasyn jeg gjenkjendte Herr von Mandeslohs Træk, skjøndt Gravens Rædsler nu havde givet dem

et eget Udtryk, og skjøndt han saae ud som en Aand, der ikke har fundet Naade paa Dommens Dag. Jeg bemærkede ogsaa, at han, ligesom han pleiede, naar han besøgte den Fangne, bar et stort Brød under Armen. Uden at see til den Side, hvor jeg stod, nærmede han sig til Jernporten, og kort efter hørte jeg ham banke derpaa, saa det gav Gjenlyd i det hele Taarn.

Da vaagnede i mit Inderste en Magt, der var stærkere end min Angst, og der tvang mig til at sige: „„Hun, som Du søger, er ikke her, hun er gaaet derhen, hvor Du aldrig kan finde hende."" Ved disse Ord bævede hans Skikkelse i Maanelyset, ligesom om den skulde splittes ad. Kort efter gik han mig atter forbi, og det var, som om jeg nu kunde see igjennem Mure og Hvælvinger, hvorledes han endelig forsvandt i Kjælderen og den underjordiske Gang.

Det er ikke den eneste Nat, hvori jeg har seet ham i Taarnet," lagde Margrethe til, „og Enhver, der vil gaae derop, naar Fuldmaanen kaster sit Lys igjennem Vinduerne, kan vel faae ham at see endnu."

Da den stakkels Margrethe kom hjem, ventede en ny Ulykke paa hende; hun fandt sit Barn liggende paa det Yderste. Rimeligviis havde hun selv uden at vide det været Skyld deri, eftersom hun, kort før hun kjørte til Slottet, i den Spænding og Sjæleangst, hvori hun var, havde lagt den lille Dreng til Brystet. Nogle Timer efter hendes Hjemkomst døde han.

Saa mange Lidelser overvældede den ulykkelige Margrethes Kraft. Efter Lægens Formodning kastede Melken

sig paa hendes Hjerne, og fra den Tid af indtraadte den Sindsforvirring, hvorom vi tidligere har talt.

Med Hensyn til Maurices Skjæbne kan vi her tilføie, at han kort efter fulgte med Napoleon paa Toget til Rusland. Alt i Begyndelsen af dette Tog fik han et Saar, der for lang Tid gjorde ham uduelig til Krigstjeneste. Før han igjen vandt sin Helbred, havde allerede Napoleon nedlagt sit Herredømme, hvorfor Maurice tog sin Afsked og vendte tilbage til Slottet Mandesloh.

Da han følte, at Gabriele og hendes Børn i Grunden havde mere Ret til denne Eiendom end han, og da han dog vanskelig kunde opgive den uden at blotte sin Families Skam: saa besluttede han i det Mindste, saa godt han formaaede, at sørge for de to Søskendes Fremtid. Derfor skjænkede han Martin og Margrethe en betydelig Kapital og betingede sig kun til Gjengjæld at de, da de selv ingen Børn havde, skulde indsætte Wilfred og Franziska til deres Arvinger.

Sextende Capitel.

Fru von Mandeslohs Historie gjorde et overordentlig stærkt Indtryk paa Franziska; hun hørte den allerede før sit Brud med sin Elskede, og det er meget sandsynligt, at den Rædsel, hvoraf hun betoges over Herr von Mandeslohs vilde Natur, og den Gysen, hvormed hun saae et fremmed og fjendtligt Væsen aldeles at tilintetgiøre den ulykkelige Claras Liv, havde en stor Indflydelse

paa hendes egen Handlemaade, efterat Emilie, som hun troede, ganske havde fanget Arthur.

Der forgik nu over et Aar, hvori Franziska levede stille, uden at man mærkede nogen stor Forandring paa hende. I denne Tid gav hun sig meget af med Wilfreds Opdragelse. Wilfred gjorde ogsaa ganske usædvanlige Fremskridt, og enhver aandelig Syssel faldt ham let. Idet hans Indre saaledes udviklede sig, blev heller ikke hans Legeme forsømt, han tilbragte hver Dag flere Timer i frisk Luft; og især var det ham til stor Glæde, at Maurice, uagtet han var fraværende og underkastet Forfølgelse, dog ikke glemte sit Løfte, men virkelig sendte ham en lille skotsk Hest, paa hvilken Wilfred daglig red.

I Sommeren 1830 erfarede Waldstädten af et Brev fra Maurice, at de to Søskendes Formue ikke længere stod sikkert i det Handelshus, til hvilket den var betroet; paa Grund heraf besluttede han at foretage en Reise til Brüssel, hvor hint Handelshus havde sit Sæde.

Da Franziska hørte, at Arthur ikke paa den Tid opholdt sig i Brüssel, lod hun sig overtale til at gjøre Waldstädten Selskab; Wilfred derimod skulde, saalænge hans Onkel og Søster vare fraværende, bo hos Fru Sarnen.

De to Reisende ankom netop til Belgien i de Dage, da Julirevolutionen udbrød, og Waldstädten mærkede snart, at Uveiret ogsaa formørkede Horizonten i Nederlandene. Overalt talte man om Politik; man klagede over, at Ministrene ikke droges til Regnskab, over at Hollænderne ansattes som Embedsmænd i de sydlige Provindser, over at Landets fornemste Domstol var henflyttet til en hollandsk By. Af og til hørtes og den Yttring, at Franskmændene nu havde viist, hvorledes troløse Fyrster

skulde behandles; men dog blev det endnu ved Ord, og Waldstädten tilligemed Franziska naaede Brüssel, uden at nogen Folkebevægelse forstyrrede deres Reise.

I Brüssel opsøgte Waldstädten strax Maurice, der modtog ham med stor Venlighed, og der med særdeles stor Iver søgte at hjælpe ham til Rette i de ovennævnte Pengeanliggender. Imidlertid havde rigtignok det omtalte Handelshus standset sine Udbetalinger, og kun med megen Vanskelighed og efter vidtløftige Forhandlinger lykkedes det at redde noget over en Trediedel af den hele Kapital, som Waldstädten derpaa strax omsatte i sikkre Statspapirer. Det Tab, som saaledes de to Søskende led, syntes ikke at gaae Franziska synderlig til Hjerte.

Paa denne Tid havde Frøken Prechtl foretaget en Reise til Tydskland. Ellers opholdt hun sig bestandig i Brüssel; dog var hun ikke længere Opdragrrinde for Maurices Børn, men boede i Huset hos Arthurs Moder, hvis Tiltro og Venskab hun lidt efter lidt havde vundet. Ja man sagde endog, at hun med betydelige Pengesummer understøttede Fru Helmuth, der i den senere Tid havde lidt store Tab, og at hun ogsaa i denne Henseende vidste at knytte et fast Baand imellem sig og Arthur, med hvem man endnu bestandig troede hende forlovet.

Hvad der faldt Emilie vanskeligt i hendes ny Forhold, var at bære over med Fru Helmuths religieuse Sværmerier, der gik meget vidt, saa hun endog undertiden bildte sig ind at see Syner fra en høiere Verden. Emilie havde ogsaa adskillige Disputer med hende herom, efterdi hun imidlertid, naar hun fandt sin Fordel derved, vidste at bøie af itide, saa gjorde dette ikke noget Skaar i deres Venskab.

Arthur, der følte sig dybt krænket ved Franziskas

formente Kulde, havde allerede tidligere lovet sin Moder aldrig mere med et Skridt at nærme sig sin forbums Elskede. Han opholdt sig nu i Haag, hvor han, efter i Leyden at have fuldendt sine juridiske Studier, arbeidede paa en Prokurators Kontor. Naar han saaledes havde erhvervet sig den nødvendige Øvelse, vilde han nedsætte sig som Sagfører i Belgien; thi efter sin Tilbagekomst fra Bonn opgav han den Plan for bestandig at forlade Nederlandene.

Under sit Ophold i Brüssel havde Waldstädten flere politiske Samtaler med Maurice, der efter Julidagene endnu mindre end før fordulgte sine revolutionaire Grundsætninger.

En Formiddag, da Waldstädten og Maurice gik over en offentlig Plads, hørte de stærke Skrig og saae en Del Mennesker af den laveste Klasse, der blev adspredte og drevne paa Flugt af et Par Gensdarmer.

„Hvad betyde dog hine Skrig?" spurgte Waldstädten, „thi saavidt jeg kan see, saa lide disse Mennesker ingen egentlig Overlast."

„Det er Skrig, der udgaae fra Menneskesamfundets Dyb," svarede Mauriee, „det er en Larm fra Afgrundene, der tyder paa, at Vulkanen snart vil udbryde."

Ved nærmere Forespørgsel erfarede de, at Larmen var opstaaet omkring et Marionettheater, hvorfra der gjordes bittre Udfald imod Regjeringen, hvilket vakte saa stor Jubel hos Tilskuerne, at Politiet mente, det maatte blande sig deri.

„I dette Land neddrages Alt i Partiernes Kreds," udbrød Waldstädten, „ikke blot her, men selv ved høiere Kunstværker gjælder det ei om deres indre Værd, men kun om man deri stikker en vis Fane i Veiret. Visse

tillærte patriotiske Floskler kunne være sikkre paa Klap og Bifald, hvor tidt de end gjentages; raa Naturer, der ikke i mindste Maade ere kaldede til Dommere i Aandens Verden, rose eller dadle, frikjende eller fordømme uden at agte paa Andet, end paa hvorvidt Kunstværket passer i deres eget Kram eller ei, og paa hvorvidt det er istand til at ophidse Folket. Saaledes betragtes Alt kun som Middel til et fremmed Maal, Intet efter sit virkelige Øiemed."

„Ogsaa jeg har Agtelse for Kunsten," svarede Maurice, „dog finder jeg det ikke under dens Værdighed at slutte sig til Livet og at dreie sig om dets Interesser. Især gjælder dette om Poesien, Folket skal ikke blot komme Digteren imøde og sætte sig ind i hans Tankegang, men Digterens Phantasi skal ogsaa hente Næring af Folkets inderste Liv; thi da først er han istand til at fremlokke vor Deltagelse og smelte vore Hjerter."

„Det vil jeg aldeles ikke benegte," svarede Waldstädten, „forudsat at det rigtig forstaaes."

„Naar Selskabet saa slet har løst sin Opgave," vedblev Maurice, „at Millioner maa henoffres, for at vi Andre kunne føre et nogenlunde taaleligt Liv; naar Mangel, Synd og Fordærvelse er den eneste Arvelod, som utallige ufødte Slægter kunne vente, saa de, der ret have skuet ned i denne Afgrund, i dette Lastens og Fortvivlelsens Dyb, i dette pestbefængte Morads under vore Fødder, fristes til at bede Gud, at han vil dræbe den Ufødte, før denne skuer Dagens Lys, og om at lade Livets Kilder fortørres i de blege Mødres Indre; skal da Kunsten lukke sit Øie for Verdens Nød? Skal den vorde Undertrykkelsens Haandlanger, idet den paa sybaritisk Viis bedøver Menneskets Aand og bortvender dets Tanker fra

Ulykken, og bør den ikke snarere tale den krænkede Menneskeheds Sag og opløfte sin vældige Røst imod Tyrannerne?"

„Men her er det jo ikke Folkets Undertrykkelse, men de politiske og religieuse Partier, hvorfra Tvedragten udgaaer."

„Og troer De da, at noget Parti i Verden kan sætte Folket i Bevægelse, naar det føler sig lykkeligt og tilfreds? Var ikke Elendigheden i Folkenes Hytter, og Utilfredsheden i deres Inderste, da kunde Fyrsterne lee ad enhver Opposition, da vilde det Frø, den udkaster, henveires i Vinden uden at finde nogen Jordbund, hvori det kunde fæste Rod. Men denne Jordbund er nu virkelig tilstede og den gjødes med de Fattiges Hjerteblod og bliver stedse frodigere, og Utilfredsheden tiltager bestandig. Derfor have vi mørke Tider ivente; og alle de foregaaende Revolutioner ere kun smaa Forspil, ere for Intet at regne mod dem, der engang skulle komme, naar Armodens Børn, der daglig vorde stærkere ved deres Antal, og der have suget Mod af Fortvivlelsen, reise sig til Kamp imod de høiere Stænder. Vee over de Slægter, der da leve! Vee over de Mægtige og Høitbydende, som ikke have forstaaet deres Kald! Thi Betlerstaven vil da være sikrere end det stærkeste Scepter."

„Mener De, at den almindelige Ulykke kan tilintetgjøres ved Oprør og Forræderi?" spurgte Waldstädten.

„Hvo der vil noget Alvorligt i Verden, maa ikke bæve tilbage for det, som Modstanderne stemple med Navn af Oprør og Forræderi," svarede Maurice, „ingensteds have vore Handlinger et mere tvivlsomt Udseende end i Politikken. Hvad det ene Parti kalder Forræderi, Frafald, Oprør, det kalder det andet Fædrelandskjærlighed,

Heltemod og Folkesind; hvad der synes den ene sort, synes den Anden hvidt. Her er kun een Hovedlast, det er Halvhed, kun een Hoveddyd, den, ei at bæve tilbage for Konseqventsen af det, vi have befundet rigtigt."

„Og følger De selv virkelig disse Grungsætninger?"

„Nei desværre, jeg er ikke opdraget dertil; hvad en Mand af Ære kan gjøre for sin Overbevisning, det gjør jeg med, men jeg indseer dog, at den, som vover endnu Mere, vil være en større Karakteer; fidèle jusqu'à l'infamie hedder det her i Belgien."

Waldstädten trak paa Skuldrene ved denne Tale; thi uagtet ogsaa han sukkede over Menneskenes Nød, saa troede han dog ikke, at den kunde tilintetgjøres ved Meened, Vold og Ødelæggelse.

Hvad han havde sagt om Kunstværkers Virkning paa den af Partiaand ledede Mængde, bekræftedes endnu samme Aften; thi det var et fransk Stykke, „Den Stumme i Portici", der, som bekjendt, gav Signalet til Opstanden.

Franziska var denne Aften bleven hjemme, men Waldstädten bivaanede Stykkets Opførelse. Alle de Steder, hvori man troede at finde Lighed med de daværende Forhold, bleve stærkt beklappede. Mod Slutningen af sidste Akt bemærkede Waldstädten en høi Skikkelse, som pludselig rakte en Kokarde iveiret, og han troede i denne Skikkelse at gjenkjende Baron Verville. Dette Tegn blev modtaget med de stærkeste Bifaldsraab, som ogsaa besvaredes udenfra, hvor store Menneskemasser havde samlet sig, og hvor Folket med Utaalmodighed ventede Stykkets Slutning.

Enhver Folkebevægelse har noget Uimodstaaeligt ved sig, ligesom de Elementer, hvormed den synes beslægtet, og selv Waldstädten blev, da han kom ud af Theatret, i

det Mindste udvortes reven hen i den almindelige Strøm. Læredrenge droge fløitende foran; En slog paa Kasserolle, der skulde tjene istedenfor Tromme; bagefter fulgte Mænd med Hammere, Øxer og jernbeslagne Stokke; Andre bare Fakler; flere Kvinder blandede sig i Hoben; Folk af bedre Stand, der havde Skjærf om Livet, syntes at lede Bevægelsen, og Vinduesruderne fløi klirrende ud, hvor Skaren drog frem.

Waldstädten kunde i lang Tid ikke slippe løs af den Trængsel, hvori han befandt sig, og han blev saaledes Vidne til forskjellige Optrin, der rystede hans Inderste, han saae, hvorledes Libry-Bagnano's Hus blev plyndret og ødelagt *), og hvorledes Gensdarmerne vege tilbage for Pøbelen, han saae ogsaa en Politiofficeer, som vinkede og vilde tiltale Mængden, synke til Jorden ved et Stenkast, og det varede flere Timer, før han kunde naae sit Hjem og berolige den ængstede Franziska.

Tiden til hans og Franziskas Afreise havde allerede været nær før Urolighedernes Udbrud; men nu, da hele Omegnen var usikker og plyndredes af Pøbelen, blev han nødsaget til at opsætte Reisen.

I de to følgende Dage vedvarede de vilde Bevægelser; der opstod en rasende Kamp imellem Folket og Tropperne, hvorved flere Mennesker dræbtes; Haandværkere og Dagleiere strømmede sammen paa Torvet og forlangte med høi Røst Brød, Arbeide, Frihed; Pøbelen vilde aabne Fængslerne, Landløbere brændte Fabrikerne i Omegnen; men endelig lykkedes det Borgerne at sætte

---

*) Libry-Bagnano var Udgiver af Tidskriftet Le National, som bekæmpede de revolutionaire Grundsætninger.

Grændse for de lavere Klassers Udsvævelser, medens den brabantske Fane vaiede fra Raadhuset i Brüssel.

Dog talte man endnu saa meget om Plyndringer og Brandstiftelser, om Troppernes Marsch og om vilde Bevægelser, der forberededes blandt Pøbelen, at Waldstädten troede sig nødt til fremdeles at opsætte sin Reise.

I al denne Tid besøgte Maurice flittig Patrioternes Klub, og snart hørte man ham nævne som en af Anførerne i de Frivilliges Rækker.

For Resten vil man her neppe vente nogen vidtløftig Beskrivelse af den belgiske Opstand, der kun har lidet at gjøre med det Maal vi har sat os, og hvad vi endnu maa fortælle derom, vil vi sammenfatte i faa Ord.

Det syntes, som et Forlig igjen skulde tilveiebringes; Kronprindsen havde besøgt Brüssel, belgiske Deputerede sendtes til Haag, og man var betænkt paa at opfylde de sydlige Provindsers Ønske. Holland og Belgien skulde i Fremtiden betragtes som Riger, der, skjøndt samlede under een Herster, dog havde særskilt Bestyrelse og særskilte Love; men da vandt Pøbelen i Brüssel pludselig igjen Overhaand, Borgerne afvæbnedes, og det lykkedes det katholske, republikanske og franske Parti fuldkommen at bemægtige sig Regjeringen.

Dette Parti, hvortil ogsaa Maurice hørte, vilde aldeles tilintetgjøre enhver Forbindelse mellem Belgien og de nordlige Provindser og antog strax en fjendtlig Stilling mod den hollandske Hær, som anførtes af Kongens yngre Søn, Prinds Frederik. Da nu paa den anden Side de belgiske Deputerede i Haag opmuntrede til Modstand imod Pøbelen, og da de anseeligste af Brüssels Borgere ønskede det Samme: saa blev endelig Løsenet til

Kampen givet, og Prinds Frederik, i Spidsen for sin Hær, trængte frem imod Belgiens Hovedstad.

Mod Forventning fandt han en rasende Modstand; hvert Hus i Brüssel forvandledes til en Fæstning; Gaderne spærredes med Barrikader; hed Olie, sydende Beg og Stene nedstyrtedes paa Soldaterne; Frivillige ilede til fra alle Sider; selv Kvinder grebe til Vaaben, og tilsidst, efterat Kampen havde varet i fire Dage, efterat Kongens og Generalstaternes Paladser tilligemed flere Huse vare blevne et Rov for Flammerne, gav Prindsen Ordre til Afmarsch og trak sig tilbage til Antwerpen.

Nu var det hollandske Herredømme brudt; de rigeste Steder i Belgien faldt i Insurgenternes Hænder; Fjerdedelen af Prindsens Hær var tilintetgjort; flere tusinde hollandske Soldater havde man fanget, saaret eller dræbt, og kort efter erklærede den ny Regjering, at Baandet mellem Belgien og det nassauske Hus var sønderrevet, og at de sydlige Provindser skulde danne en af Holland uafhængig Stat.

„Jeg begriber ikke, hvad De vil," sagde Waldstädten til Maurice, „De kunde jo faae Alt, hvad De forlangte; Kongen vilde opfylde Folkets Begjæring, og dog er det ikke fornøiet, og uden mindste tilsyneladende Grund bryder Oprøret ud paany."

„Sæt, at De ogsaa havde Ret," svarede Maurice, „saa viser netop dette, at der er en dybere Grund til det Heles Gang; der er en Mistro til Regjeringen, som bevirker, at man, trods alle gode Løfter, ikke troer, noget Godt kan komme fra den Kant; der er en Tvivl i Folkets Inderste, som vaktes ved gjentagne Skuffelser og ikke kan neddæmpes ved noget Slags Garanti, og som viser, at Brudet mellem Regjering og Folk er ulægeligt."

„Nei, alle disse Uroligheder ere Virkninger af et Parti; det er en Propaganda, der forvilder Folket."

„Ja, jeg tilstaaer det, der er et Parti, en Propaganda, som finder Gjenklang i det hele Folk; dette Parti vil, at det Naturlige skal skee, at de Nationer, som have Sympathier, Interesser og Sprog tilfælles, ogsaa skulle nærme sig til hinanden i politisk Henseende, og det er forvisset om, at intet Magtsprog fra Europas Herskere kan sammensmelte det, som er adsplittet i sit Allerinderste."

„Vogt Eder for, at ikke det vilde Dyr, som I løse af Lænken, skal sønderrive Eder selv!" sagde Waldstädten.

„Vee over dem, under hvis Herredømme Menneskeheden saaledes er forvansket, at den berettiger Dem til en slig Lignelse," svarede Maurice.

„Sandelig jeg seer Mange, som nedbryde," sagde Waldstädten, „men jeg mærker ingen Bygmester."

Waldstädten deltog inderlig i de fangne Hollænderes Skjæbne, som han betragtede som sine Landsmænd, og da han paa ingen anden Maade kunde lægge sin Deltagelse for Dagen, saa bevirkede han ved Maurices Hjælp, at han fik Lov til at besøge og trøste de saarede Krigsfanger i Lazaretherne.

Her hørte han, at en af de Saarede, et deiligt ungt Menneske, som Opsynsmanden udtrykte sig, nylig var ført bort og indesluttet i et Fængsel, hvor ingen af hans Venner maatte see ham. — „Hvad hed han?" spurgte Waldstädten. — „Hans Navn er Arthur Helmuth," lød Svaret, „og man troer, han vil blive dømt til Døden, fordi han er født i Belgien og dog har grebet til Vaaben imod sine Medborgere."

Vi maa erindre, at Arthur i høi Grad misbilligede den oprørske Aand blandt sine Landsmænd, og at han

afskyede det katholske Parti. Da han nu tillige opholdt sig i Haag, hvor Uvillien mod de frafaldne Provindser var allerstørst, og da ovenikjøbet de belgiske Deputerede opmuntrede til Kampen imod den forvildede Pøbel: saa lod han sig henrive af sin bevægelige Natur, ilede til Prinds Frederiks Hær, hvori han blev indskreven som Frivillig, og faldt ved Angrebet paa Brüssel i Insurgenternes Hænder.

Waldstädten forfærdedes meget ved denne Efterretning; dog besluttede han i Begyndelsen, at den skulde være en Hemmelighed for Franziska.

Derimod besøgte han strax Maurice og underrettede ham om Arthurs Skjæbne. „Denne Sag har man holdt hemmelig for mig," udbrød Maurice, „giv mig imidlertid nogle Timers Frist, da skal jeg nærmere undersøge Sammenhængen."

Nu begav Waldstädten sig til Fru Helmuth, som han fandt sengeliggende; thi hun havde netop Dagen iforveien erfaret sin Søns Ulykke, der saaledes havde rystet hende, at hun neppe endnu kunde røre sine Lemmer. „Ak! jeg har været haardt fristet," sagde hun, „og jeg var nær ved at spørge med David, om Gud har forglemt at være naadig, og om han har lukket sin Barmhjertigheds Kilder med Vrede."

Da Waldstädten vendte tilbage til Maurice, fandt han ham meget alvorlig og tankefuld. „Jeg selv formaaer vanskelig at redde ham," sagde Maurice, „men Baron Verville er maaskee istand dertil; thi han formaaer meget hos den ny Regjering." — Men Baron Verville er jo alt fra tidligere Tider Arthurs Fjende." — „Det er netop Ulykken, det er ogsaa ham, der har angivet Arthur,

og var ikke han, saa havde man neppe taget Sagen saa strengt. — „Veed De da intet Middel?" — „Jeg veed i det Mindste eet, Baron Verville behøver bestandig Penge, lad De mig tale med ham!"

Udfaldet af Maurices Forhandlinger med Verville var ikke glædeligt; thi en heftig Ordvexling, hvori Arthur væltede Beskyldningen for Forræderi tilbage paa Verville selv, havde saaledes opfrisket dennes gamle Had, at han svor Arthur Døden og ikke for nogen Pris vilde understøtte hans Flugt.

Maurice kjendte imidlertid andre Veie og bragte det ogsaa, ved at love betydelige Pengesummer paa Steder, som man ellers ikke troede tilgængelige for Bestikkelser, saa vidt, at han haabede, at han til Trods for Verville kunde redde Arthur.

Det vanskeligste var i Hast at skaffe de Penge, som behøvedes. Maurice havde selv tidligere ved en mislykket Handelsspeculation tabt en betydelig Del af sin Formue; dog bragte han en temmelig Sum tilveie, men den var ikke tilstrækkelig, heller ikke havde Waldstädten nogen Kapital at raade over, og det Bidrag, Fru Helmuth kunde give, var kun meget ringe.

Waldstädten indsaae nu, at der ikke var anden Udvei tilbage end at henvende sig til Franziska, hvilket han ogsaa gjorde. „Du er myndig," sagde han, da han havde fortalt hende det Hele, „Du besidder Papirer, hvis Værdi, sammenlagt med den Sum, Maurice har skaffet, kan dække alle Omkostninger; vil Du nu opoffre disse Papirer, for at redde den, som Du engang havde saa kjær, saa tvivler jeg ikke paa, at Arthurs Moder med Tiden mægter at erstatte Dit Udlæg."

Franziska havde med bankende Hjerte lyttet til sin Onkels Ord. „For Himlens Skyld," udbrød hun endelig, „tag det, tag det Alt! Men Arthur skal ikke vide noget deraf, hans Moder heller ikke, og jeg vil aldeles Intet have tilbage!" — „Nei! Nei!" vedblev hun, da Waldstädten vilde tage til Gjenmæle, „saaledes skal det være; siig mig ikke imod, Onkel! Du maa selv føle, at jeg handler rigtigt her, og at Emilies Forlovede Intet bør vide om det Offer, jeg bringer ham."

Waldstädten trykkede venlig Franziskas Haand, og da hun aldeles ikke vilde høre nogen Indvending, saa lovede han endelig, at Alt skulde skee, som hun ønskede det.

„Hun opoffrer Meget for en Utaknemmelig," sagde Maurice, da Waldstädten overrakte ham de omtalte Papirer; imidlertid maatte ogsaa han love og bekræfte med sit Æresord, at han aldrig vilde røbe den Hemmelighed, Franziska ønskede skjult.

Kort efter hørte man, at Arthur var undsluppen af sit Fængsel. Maurice fulgte Franziskas Exempel og vilde ingen Erstatning have for sit Udlæg; ja Fru Helmuth levede endog i den Tro, at Arthur var bleven frelst paa en mindre bekostelig Vei, og at man ved Hjælp af de Penge, hun selv skaffede, havde bestukket Fangevogteren og aabnet hans Fængsel.

„Jeg havde Uret imod ham," sagde Franziska, „han er dog en ridderlig Natur, thi hvorledes kunde han ellers have trodset Døden for sin Overbevisning!"

Verville blev rasende forbittret over Arthurs Flugt, og da han mistænkte Maurice for Deltagelse i dette Anslag, saa brød han pludselig al Omgang med ham og blev fra nu af hans aabenbare Fjende.

Syttende Capitel.

Omtrent midt i October Maaned besluttede Waldstädten at reise tilbage til sit Hjem; men da Urolighederne gjorde Landreisen vanskelig, saa foretrak han at indskibe sig paa en Trækskøite til Antwerpen, hvor han haabede en god Modtagelse, eftersom han havde varme Anbefalingsskrivelser til den hollandske Kommandant fra to af dennes Venner, der vare Krigsfanger i Brüssel. Dette Haab skuffede ham heller ikke, og efter nogle Dage ankom han paa Nordkanalen til Belgiens Grændse ved Venloo.

Vi har alt bemærket, at Waldstädten under sit Ophold i Brüssel oftere for at trøste de Saarede besøgte Stadens Lazarether. Her nedlagdes uden Tvivl Spiren til en Sygdom i hans Legeme; imidlertid laae den længe skjult, og først da han havde forladt Belgien og var ankommen til Fabrikstaden Crefeld, hvorfra han ønskede at naae Rhinen ved Düsseldorf, begyndte et Ildebefindende, han allerede i flere Dage havde følt, at antage en alvorligere Charakteer.

Paa Franziskas Bøn hentedes strax en Læge. Denne erklærede Sygdommen for en stærk Forkølelse, der iøvrigt ikke var farlig, dog forbød han strengt, at han i de første Dage reiste videre.

Uagtet der saaledes ikke syntes at være Grund til Angst, saa følte Franziska sig dog beklemt om Hjertet, og hun fik ingen Ro, før hun havde tilskrevet Dr. Wagner og klaget sin Nød for ham. To Dage sildigere overraskedes hun af Dr. Wagner selv, der, for at staae sin

Ven bi, strax satte alle andre Hensyn tilside og i største Hast begav sig til Crefeld.

Da Opholdet i Værtshuset var temmelig dyrt, havde Waldstädten allerede tidligere ombyttet det med en privat Bolig, og det traf sig saaledes, at denne Bolig tilhørte Mester Simon, den herrnhutiske Snedker, der for tre Aar siden gjorde Reisen paa Rhinen i Selskab med Wagner og Franziska.

I dette sit ny Logis blev Waldstädten efter Omstændighederne meget vel behandlet; det Eneste, der mishagede Franziska, var, at Mester Simon daglig besøgte den Syge og talte med ham om geistlige Materier, hvorved han, uden at tage Hensyn til Omstændighederne, overlod sig til en stor Iver og Heftighed.

„Jeg seer endnu ingen farlige Symptomer," sagde Dr. Wagner, efterat han havde undersøgt den Syges Tilstand, „imidlertid vil en fuldkommen Rolighed her være den bedste Kuur." — „Ak, den har han ikke havt," svarede Franziska, „thi Eieren af dette Hus kommer her hver Dag og plager ham med religieuse Disputer." — „Det maa vi forhindre," sagde Wagner, hvorefter han gik ned, for selv at tale med Mester Simon.

Mester Simon modtog ham i sit Værksted, hvor han netop var ifærd med at sammensætte en kunstig Væverstol. Baade denne og alle de øvrige Arbeider, der forefandtes her, havde et saa zirligt Udseende, at Dr. Wagner, der nærede en stor Agtelse for enhver virkelig Dygtighed, ikke kunde undlade med Beundring at betragte dem; ja det syntes endog, som han en Tidlang derover glemte det Ærinde, hvori han kom.

Neppe mærkede Mester Simon dette, før han blev særdeles venlig og snaksom. „Betragt engang dette

Bord!" sagde han, „det bestaaer egentlig af to Stykker; men jeg mener, at det er saa godt sammensat, at Ingen skal see, hvor det ene Stykke holder op og hvor det andet begynder."

„Det tilstaaer jeg," sagde Wagner, der virkelig studsede ved den Kunstfærdighed, hvormed dette Arbeide syntes udført.

„En god Snedker maa ikke alene kunne arbeide i Træ," vedblev Mester Simon, medens han foreviste flere af fine kunstige Haandgjerninger, „men ogsaa i Perlemor og Skildpadde; ja man fortæller endog, at den ugudelige Keiser Nero eiede trehundrede Borde, indlagte med Guld, Sølv og Elfenbeen, som Snedkerne i hine Dage vel vidste at bøie og forarbeide."

„Det er just ikke for at høre Noget om den ugudelige Keiser Nero, at jeg denne Gang kommer her," svarede Wagner.

„Og alt dette kan jeg dog sælge for godt Kjøb," vedblev Mester Simon; „thi Guds Forsyn, som jeg ved saa mange Leiligheder har havt Prøver paa, indretter det altid saaledes, at jeg faaer det Træ, jeg trænger til, paa særdeles billige Vilkaar."

Dr. Wagner havde hidtil af Beundring for Mester Simons Arbeider med Taalmodighed fundet sig i hans Tale; men da han hørte disse Ord, vaagnede igjen den gamle Modsigelsesaand i hans Inderste. „Ak, tro dog ikke," udraabte han, „at Guds Forsyn saadan følger Eder i alle Kroge og Smuthuller, Mester, og sørger for Eders Indkjøb! Lige saa godt kunde I tro, at det er Guds Forsyn der sørger for, at I faaer Eders Buxer lappede i rette Tid, eller at I vinder de Penge igjen, som I maaskee har spillet bort i en Kro. Med saa-

saadanne Lapperier og Bagateller giver et ordentligt Forsyn sig aldeles ikke af, Mand! Sligt overlader det altsammen til Hændelsen, der dog ogsaa maa have noget Spillerum her i Verden."

„Dette er en ugudelig og bagvaskende Tale'" raabte Snedkeren opbragt, „af det Slags, som Verden elsker, og som Belials Sønner glæde sig over."

„Hvor kunstige Arbeider I end kan fremvise, saa er I dog endnu hildet i Hovmod og Indbildskhed," sagde Wagner, „men dette vil jeg i Dag ikke videre gjennemfegte; jeg kommer kun paa Embedsvegne, for alvorlig at paalægge Jer at lade Waldstädten i Ro, hvis ikke, da kan I afstedkomme en større Ulykke, end I troer eller tænker."

Uagtet denne Paamindelse, var dog Mester Simons Iver altfor stor, til at han kunde holde sig borte fra Waldstädten; tværtimod besøgte han ham endnu samme Aften, og begyndte da, til Trods for Franziskas Advarsel, igjen at tale om, hvad han ansaae for det eneste Nødvendige.

„Jeg har vel mærket, at De er af dem," sagde han, „der ville stifte Forlig mellem Christus og denne Verdens Viisdom. Men dette, mener jeg, er en stor Forvildelse; vi kunne ikke nøies med en Tro, der bugter sig som den gamle Slange til begge Sider, og der gives kun to Veie, enten maa De sige: „„Der er intet Godt i Verden, aldeles intet; Verden er fortabt, fordærvet, forraadnet i sin inderste Rod; den er som et Træ, der bærer lutter giftige Frugter, og der bør omhugges og overgives til Luerne!"" eller De maa sige: „„Jeg behøver ikke at opgive Verden heel og holden; thi ogsaa deri er en Kjærne, der kan udvikle sig til det Bedre, og der gives en Viisdom,

som Christus ikke kan lære mig."" Men hvo der siger saa, han er en Hedning og en Ugudelig, han hører ikke Christus til; thi han vil være Noget paa egen Haand og udenfor ham."

„Ikke paa egen Haand og udenfor ham," svarede Waldstädten, idet han løftede sit matte Hoved fra Puden, „men gjennem ham; vi ville ikke bortkaste Kunst, Videnskab og Natur, men vi ville rense dem i Troen paa ham, ja ogsaa hengive dem, om De saa vil, men kun for at vinde dem rene og luttrede tilbage.

„Nei, I skal Intet vinde," raabte den ivrige Snedker, „Intet uden ham alene; thi Verden med al dens Kunst og Videnskab og al den Ugudelighed, I henrykkes over, er ikke Andet end end en farvet Røg, og hvo der troer, at noget af dette skal overleve Døden, at ikke al Støvets Glimmer er viet til Ødelæggelse, den hele Jord med al dens Forfængelighed og Alt, hvad der er deri, han tilbeder en vederstyggelig Afgud; han er paa den brede Vei, der fører til Helvede, om han saa hundrede Gange hver Dag førte Frelserens Navn paa Læberne."

„Alt skal gaae tilgrunde undtagen Snedkerprofessionen," sagde Wagner, der var kommen ind og havde hørt Slutningen af denne Tale; „thi den er jo dog en hellig Kunst, der har forherliget Salomons Tempel, som I engang fortalte os."

„Det er en anden Sag med den Kunst, der arbeider i Herrens Tjeneste," svarede Mester Simon.

„Og troer I da, at der ikke ere Andre her paa Jorden end Snedkere, der arbeide i Herrens Tjeneste? Gaa Mester, og giv Jer af med, hvad I forstaaer, og hold Jer borte herfra! Thi at behandle Syge forstaaer I aldeles ikke."

Wagner fandt efter den ivrige Snedkers Bortgang Patientens Puls i stærk Bevægelse, og da han ikke vovede at bringe ham i et andet Huus og virkelig frygtede for onde Følger af Mester Simons Paatrængenhed, saa gik han endnu engang ned, for at tale ham tilrette.

„Hør, Mester!" sagde han, „bliv her i Eders Værksted og nær Eder redelig med Eders Profession! Thi den er dog det Eneste, der kan frelse Jer, hvorimod Eders hovmodige Prædikener og Alt, hvad dermed hænger sammen, tilsidst kunne bringe Eder til det Sted, hvorhen I mindst venter at komme."

„Vig fra mig med Eders ugudelige Snak!" raabte Mester Simon.

„Jeg er ikke saa ugudelig, som I tænker, thi jeg troer ikke blot paa Gud, men ogsaa paa Satanas; ja jeg troer endog, at man, selv i vore Dage, kan forskrive sig til ham, og det med ligesaa fuld Gyldighed som i de forsvundne Aarhundreder."

„Lad mig i Ro! Mellem os er der intet Samfund," gjensvarede Mester Simon.

„Ikke blot den, der for at faae Fred og gode Dage, fornegter sin Overbevisning og dræber det fri Ord paa sine Læber, men ogsaa den — læg vel Mærke til mine Ord Mester — ogsaa den, der med aandelig Hovmod, i fuld Tillid til egen Ufeilbarhed, bestandig fordømmer og bittert hader sin Næste, fordi dennes Mening afviger fra hans: han forskriver sig til Djævelen, og det med sit bedste Hjerteblod. — Og saaledes findes der endog i vor Tid baade Geistlige og Verdslige, baade Lærde og Ulærde, baade Skribenter og Haandværkere, ja ogsaa Snedkere, Mester, selv om de vare ligesaa gode som de, der arbeidede for Keiser Nero, samt hele Korporationer og Sekter

og hellige Selskaber, der, skjøndt de ere saa sikkre paa Paradiset, som om de havde Vorherres Haand og Segl derfor, dog alle have forskrevet sig Fanden i Vold."

„Jeg gjør kun mod min Næste, hvad jeg ønsker, der skulde gjøres mod mig selv, hvis jeg var fangen i de samme Vildfarelser som han," svarede Mester Simon.

Wagners Ord virkede dog saameget, at Mester Simon i nogen Tid ikke besøgte den Syge. Imidlertid var maaskee allerede Ulykken skeet; i det Mindste er det vist, at Waldstädtens Sygdom efter den ivrige Snedkers sidste Besøg antog en meget farlig Charakter.

I de Øieblikke, hvori Waldstädten vidste af sig selv, var han usigelig kjærlig, især mod Franziska, der næsten aldrig forlod hans Leie hverken Dag eller Nat. Han søgte da tidt at trøste hende, og han syntes ogsaa selv fuldkommen fattet, skjøndt han vel anede, at hans sidste Time nærmede sig.

„Naar et Menneske døer," sagde han engang, idet han trykkede den bedrøvede Franziskas Haand, „da mærker man ret, hvor lidet Haab og hvor liden Tro der findes i Verden; det er da, ligesom de Efterlevende ikke saae Andet end det døde Legeme tilligemed Ormene i den sorte Jord; man hører da bestandig de Ord: „„Borte, forsvunden! Han vender aldrig meer tilbage, vi see ham aldrig meer!"" Men dette er sikkert ikke den rette Maade, hvorpaa vi skulle sørge, min Franziska! Thi vi maae midt i vor Sorg aldrig glemme, at Gravens Hemmelighed ogsaa er den dybeste Kjærligheds Hemmelighed."

„Der gaaer en langt større Kjærlighed igjennem Livet, end vi troe eller tænke," sagde han kort efter, „den Kjærlighed, hvormed en Moder elsker sit Barn, er kun ringe mod den, hvormed Himlens Gud elsker ethvert

Menneske. Klare, trofaste, evige Øine vare heftede paa os, endnu før Bjergene bleve dannede, og, før Jordens Grundvold blev lagt, og de skulde vaage over os endnu, naar Himlen flygter liig et sammenrullet Klæde, og naar Stjernerne falde ned liig Figentræets umodne Frugter i den stærke Blæst."

„Trøst Dig, min Datter!" sagde han tilsidst, „thi jeg indseer det nu: Den, der er tro imod Een, han har det i sit Hjerte, hvorved Familier og Stater sammenholdes, og der skal siges til ham: „„Du haver været tro over Lidet, jeg vil sætte Dig over Meget, gak ind til Din Herres Glæde!""

Derpaa sank han i en ubevidst Tilstand, et Par Dage efter indfandt Dødstegnene sig, og han indslumrede, som det lod til, uden Smerte.

Senere erfoer Wagner, at Mester Simon ikke engang efter deres sidste Samtale havde holdt sig ganske rolig; men at han udspeidede et Øieblik, hvori Franziska hvilede, og at han da atter besøgte den Syge. Imidlertid var han selv kun lidet tilfreds med Virkningen af sine Besøg, og endnu paa Begravelsesdagen, da Waldstädtens Lig førtes bort af hans Huus, forsikkrede han, idet han rakte Hovedet ud af Vinduet og saae efter Ligkisten, at den Afdøde ikke havde været saaledes befæstet i Troen, at han nogensinde kunde blive deelagtig i den evige Salighed.

Franziskas Bedrøvelse vilde vi her forgjæves søge at beskrive; Livet syntes hende nu uden Værd, og da hun atter havde naaet sit Hjem, følte hun, at de Baand vare løsnede, der fordum bandt hende dertil, og ikke engang Fru Sarnens Iver og Deeltagelse kunde denne Gang mildne hendes Smerte.

Hendes største Trøst var da igjen den lille Wilfred. „Du er nu det Eneste, jeg eier," sagde hun, idet hun grædende trykkede ham til sit Bryst; „thi Fader og Moder har vi tabt, og nu er ogsaa den trofaste Onkel død; Alt, hvad vi kunde helde vort Hoved til, er borte, og vi staae ganske alene paa Jorden."

Da slyngede Wilfred sine Arme fast om hendes Hals og græd med hende. „Frygt ikke, Søster!" sagde han, „jeg skal være saa flittig, og jeg bliver snart stor, da skal Du boe hos mig, og vi vil aldrig forlade hinanden." — „Aldrig!" udraabte Franziska. — „Og jeg vil elske Dig, som Du baade var min Fader og min Moder," vedblev Wilfred, „og hvis Du mangler Penge, saa kan vi jo sælge den Hest, Maurice forærte mig; thi nu bryder jeg mig ikke derom." — „Nei, Din Hest vil vi ikke sælge, Wilfred, hellere vil vi undvære alt Andet!" — „Ak jo! jeg veed det godt, at den nu koster os formeget," svarede Wilfred.

De to Søskendes Stilling syntes sørgelig nok; thi Franziskas Kapital var aldeles borte, og Waldstädten havde ingen Formue efterladt sig. Saaledes blev der næsten Intet tilbage for dem uden Wilfreds Arvedeel, der dog neppe var saa stor, at de begge kunde leve deraf.

En Morgen da Wilfred sad og læste ved Siden af Franziska, der med tungt Hjerte betragtede ham og overveiede hans forladte Stilling, traadte Dr. Wagner ind i Værelset. Han saae temmelig alvorlig ud, og der var et Udtryk af Følelse i hans Aasyn, der ellers sjelden viste sig deri.

„Min ædle Franziska!" sagde han, „jeg har alt længe havt en Plan, hvori jeg haaber, De ikke vil være

mig imod; thi sikkert maa De selv føle, at vi Tre høre hverandre til, og at vi nu bør danne en Familie."

„Hvad er Deres Mening?" spurgte Franziska med spændt Forventning.

„Nei visselig vil De ikke være mig imod," gjentog Wagner, „thi De vil indsee, at al den Lykke, jeg gamle Mand endnu kan haabe her paa Jorden, afhænger af Deres Samtykke. Efter min tro Vens Død staaer jeg eensom i Verden; jeg er ikke gift, som De veed, jeg har ingen Børn, ingen anden end Dem, der bryder sig om mig. Saa værer da I mine Børn!" vedblev han, idet han greb Wilfreds og Franziskas Hænder; „thi hvis I vende Jer fra mig, da staaer jeg aldeles forladt i min Alderdom. Tager derfor med Venlighed mod det Tilbud, der kommer fra et venligt Hjerte! Drager hjem til mig begge To og skjænker mig den Glæde daglig at see Eders Ansigter, saa vil mit Huus ikke længere være saa tomt, og mit Hjerte ikke saa koldt i den eensomme Verden! Du skal være min Datter; Franziska, og Du, Wilfred, skal være min Søn! Trykker saa mine Øine til, naar jeg er død, og deler efter mig, hvad jeg eier!"

Franziskas Hjerte svulmede høit ved disse Ord. „O, min trofaste Ven," sagde hun, „De skjænker mig den første Glæde, jeg har følt efter min Onkels Død, og lad mig lægge til, at det er den høieste, der nu kunde skjænkes mig! Jeg modtager med Taknemmelighed Deres Tilbud, og vi vil være Deres troe og hengivne Børn."

„Gud være lovet!" udraabte Wagner, og før Franziska kunde hindre det, havde han allerede trykket et varmt Kys paa hendes Haand. „Nei, det er ikke at behandle mig som Deres Datter," sagde Franziska med et halvt Smil, „det er Deres frelsende Haand, vi nu bør kysse."

„Fru Sarnen havde den samme Plan, som jeg," vedblev Wagner, „men hun har jo selv en Søn, derfor fandt hun sig endelig i at overlade mine Vens Børn til mig."

Wagner kjøbte derefter det samme Landsted, som Waldstädten havde beboet. Dette var især til stor Glæde for Wilfred, der nu ogsaa beholdt sin Hest, og Wagner sørgede med saamegen Iver for de to Søskendes Velværen og viste dem saamegen Opmærksomhed og Ømhed, at Franziska ved hans Omhu i det Mindste blev saa lykkelig, som hun under de givne Omstændigheder kunde blive.

Men sin gamle Munterhed vandt hun aldrig tilbage; den idelige Nattevaagen ved Waldstädtens Sygeleie havde ogsaa skadet hende, og lidt efter lidt blegnede hendes skjønne Kinder. Denne Forandring skred imidlertid saa langsomt frem, at de Fleste neppe mærkede den, hvorimod den vakte en virkelig Ængstelse hos Dr. Wagner.

Det var ogsaa sikkert nok, at en Orm gnavede hendes Indre. Hendes Sundhed og Lykke var forspildt, hun var en Fremmed i det Slot, hvori hendes Forfædre havde boet, og hvad end mere smertede hende, han, for hvem hun havde opoffret sin Fred og sin Formue, og som hun, trods al hans Uret mod hende, aldrig kunde glemme, han syntes nu uopløselig bunden til det Væsen, som hun af alle meest afskyede.

Den Pige, der opvartede Franziska, hørte hende tidt i hine Dage synge nedenstaaende Sang, som hun accompagnerede paa Pianofortet:

Du tragter og Du higer og veed ei selv hvorhen;
Men jeg kun begjærer at blive hos min Ven.

Ustadige Vinde, de blæse paa Din Vei;
Men hvor Du Dig vender, jeg svigter Dig ei.

Du syntes mig letsindig, Du tænkte paa Svig;
Men jeg var bedrøvet og tænkte kun paa Dig.

Jeg vandred' ved Din Side paa den sommergrønne Vang,
Da lytted' Du begjærlig til fremmed Fuglesang.

Og Flodbølgen leged i Aftensolen rød,
Jeg lytted' kun til Gjøgen, den spaaede mig min Død.

Den spaaede min Død i min feireste Vaar,
Gud give, det var sandt, og jeg laae paa sorten Baar!

Du agted' det kun lidet, da jeg var sorrigfuld,
Maaskee det vil Dig angre, naar jeg er lagt i Muld.

For at adsprede Franziska, og for at hun kunde vinde sin Sundhed tilbage, besluttede Wagner, at de samlede skulde foretage en Reise langs ad Rhinens Bredder til Schweitz; „thi jeg haaber sikkert," sagde han, „at Bjergluften skal være os begge tjenlig, og paa det vi ikke skulde længes formeget efter vort Hjem, saa ville vi tage vor lille Wilfred med."

Kort efter gik denne Reise virkelig for sig, Franziska besøgte tilligemed Wilfred de Kilder, hvorfra Rhinen udspringer, og som hun alt fra sin tidligste Barndom havde ønsket at see. Men ak! naar vore jordiske Ønsker opfyldes, da skeer det tidt under saadanne Betingelser og Forhold, at vi dog ikke have nogen ret Glæde deraf; saaledes gik det ogsaa her. „Endnu elsker jeg denne Flod," skrev hun til Fru Sarnen, „endnu ere dens Bredder mig kjærere end ethvert andet Sted paa Jorden; men dog er det, ligesom om de havde tabt deres gamle Glands,

og hvis jeg nu engang skulde bort fra dem, saa troer jeg, det kunde skee med mindre Smerte end før."

Reisen til Schweitz havde ikke den tilsigtede Virkning, og efter Franziskas Tilbagekomst forøgedes hendes Ildebefindende bestandig. Imidlertid var hun endnu skjøn, ja maaskee skjønnere end nogensinde; men Rosen af Lancaster havde, som Wagner sagde, forvandlet sig til Rosen af York, og det var, ligesom om den jordiske Grundvold, hvorpaa Livet her skal hvile, meer og meer bortsvandt af hendes Legeme.

I denne Tid kom Frøken Emilie tilbage til Tydskland, hvortil hun oftere foretog korte Reiser, hun bragte den Efterretning med, at Maurice, for at undgaae Baron Vervilles Forfølgelse, havde forladt Belgien og vilde nedsætte sig i det sydlige Amerika. Emilie selv vilde til Berlin og kom blot til Bonn underveis for, som hun sagde, at see sine derværende Venner igjen.

Under sit Ophold i Bonn aflagde hun ogsaa et Besøg i Dr. Wagners Huus. „Jeg kommer egentlig ikke for Deres Skyld," sagde hun, da Dr. Wagner traadte hende imøde, „men for at see Franziska, der, som man siger, ikke befinder sig vel." — „Det Ønske maa De opgive," svarede Wagner. — „Hvorfor?" spurgte Emilie. — „Seer De, jeg staaer, som De veed, paa et meget underordnet Standpunkt og er ikke kommen videre, end at jeg endnu troer paa det Mystiske, det Uforklarlige i Naturen, paa en skjult Kraft i Menneskets Indre, hvilken ikke er fuldelig opfattet i nogen logisk Formel; jeg troer endnu paa Antipathi og Sympathi, paa Følelser, der fjerne os fra En og hendrage os til en Anden; ja hvad meer er, naar jeg har med en Syg at gjøre, saa retter jeg mig ogsaa derefter."

„Men det er jo dog Følelser, som vi bør bekæmpe,“ svarede Emilie.

„Tvværtimod, min Frøken! som Læge maa jeg ofte respektere dem, og nu har Franziska, hvad vel ikke er Dem ganske ubekjendt, en saa stærk Antipathi imod Dem, som det ene Menneske kan have mod det andet.“

„Men selv om jeg vilde opgive den høiere Betragtningsmaade og blot undersøge Sagen fra den uklare Følelses Standpunkt, saa maatte jeg dog misbillige hendes Opførsel; thi jeg maatte da sige, at Kjærligheden var bleven kold i hendes Inderste.“ — „Jeg veed dog ikke,“ svarede Wagner, „hendes Inderste kunde jo være varmt nok, fordi hun just ikke følte nogen Varme eller Kjærlighed med Hensyn til Dem.“

„De er aldeles forstenet i Negationens og Adskillelsens Sphære; med Dem kommer man ingen Vei,“ svarede Emilie, idet hun, tilsyneladende rolig, men med dyb Forbittrelse i Hjertet vendte sig om og gik.

Nogle Uger senere modtog Wagner igjen et Brev fra Berlin. Efter dette Brev havde Emilie ogsaa vovet at besøge Eginhard, men neppe saae han hende, før han blev aldeles rasende, og hun maatte øieblikkelig flygte bort. Siden den Tid omtalte han hende ofte med stor Vrede; ja i et af sine lysere Øieblikke tilstod han endog, at han selv efter Emilies Begjæring havde tilbageholdt et Par Breve fra Arthur til Franziska. Dette ønskede han nu, at denne skulde vide; „thi midt i al min Herlighed“ sagde han, „mindes jeg end med Undseelse min Opførsel i Bonn; og hvorlidet ogsaa Emilies Ondskab og alle hendes Rænker nu kunne skade mig, saa ønskede jeg dog nok at hævne mig over hende.“

Wagner blev saa forbittret over Emilies Opførsel, at han et Øieblik tænkte paa at skrive desangaaende til Arthur selv, og havde han kjendt den sande Grund til Franziskas Sygdom, saa var det rimeligviis ogsaa skeet. Men uagtet han, som han erklærede Emilie, troede paa Antipathi og Sympathi, saa havde han dog ingen Anelse om den stærke og dybe Lidenskab, Franziska indesluttede i sin Barm; han var tværtimod fuldt og fast overbeviist om, at hun led af et arveligt Onde, thi, efter hvad vi ovenfor har fortalt, var ogsaa Franziskas Bedstemoder bleven et Offer for en ulægelig Brystsyge.

Paa Franziska selv gjorde ogsaa Eginhards Tilstaaelse et stærkt Indtryk. „Havde jeg blot modtaget hans Breve," sagde hun i et Øieblik, da hun troede sig ubemærket, „saa kunde maaskee Alt nu have et andet Udseende, men hun har skuffet og bedraget os begge."

Efter nogen Tid viste det sig klart for Alle, at Wagners Frygt ikke havde været ugrundet; thi Franziskas Sygdom udviklede sig bestandig mere, og den fordum saa blomstrende Skabning bøiede sig nu stærkt imod Graven.

Nogle Dage før sin Død havde hun en hemmelig Samtale med sin Pleiefader. Indholdet deraf skal vi senere meddele. „Det Ønske, jeg har udtalt," sagde hun mod Enden af denne Samtale, „kunde jeg kun aabenbare for Dem alene; thi Fru Sarnen er altfor indtagen imod Arthur, til at jeg ved denne Leilighed kan betroe mig til hende."

Kort efter tog Franziska en venlig Afsked baade med Wagner, med sin elskede Wilfred og med Fru Sarnen, der i denne Tid havde opslaaet sin Bolig i Wagners Huus, hvor hun pleiede sin Veninde med saa stor Op-

offrelse, at hun selv var nær ved at gaae tilgrunde derover.

Franziska underkastede sig alle de religieuse Skikke, som hendes Kirke foreskriver den, hvis Liv nærmer sig sin Ende; dog syntes det, som om hendes Sjæl af og til var fraværende, medens de fandt Sted, og som hun ikke ret kunde samle sine Tanker under dem.

Noget efter sagde hun: „Jeg hørte engang en Fortælling om en Ridderfrøken, der styrtede sig i Rhinen, fordi hun skulde skilles fra sin Elskede, og der siden ikke fandt Ro i Graven, hvordan skulde hun ogsaa det, naar hendes hele Væsen var fanget andenstedes!"

„Alt Andet kan jeg opgive," sagde hun, da hun laae paa sit Yderste, „men — nei, nei, det maa ikke skee!" Disse sidste Ord gjentog hun flere Gange, medens hun tillige gjorde en Bevægelse med Haanden, som om hun vilde afværge Noget.

Kort derpaa lukkedes hendes Øine for bestandig.

At beskrive hendes Venners Sorg vilde være en forgjæves Møie. Fru Sarnen var nær ved at fortvivle, Wilfred svømmede i Taarer, og selv Dr. Wagner var rystet i sit Inderste; thi han elskede hende, som om hun havde været hans virkelige Barn.

Efter Franziskas Bortgang kaarede Fru Sarnen Wilfred til sin Yndling, der nu var den eneste Tilbageblevne af den Kreds, til hvilken hun saa fast havde bundet sig.

Omtrent et halvt Aar senere ankom et Brev fra Maurice, hvilket ledsagedes af et skriftligt Dokument. Det Hele var adresseret til Franziska Waldstädten. I dette

Brev meldte han, at hans yngste Datter havde betalt Overfarten til Amerika med sit Liv. „Men for Resten har Lykken smilet til mig," vedblev han, „jeg er nu Oberst i den argentinisfe Armee, og for de Levninger af min Formue, som jeg medførte, og som i Europa neppe vilde have bragt mig vidt, har jeg her kjøbt mig et stort Landgods i en frugtbar Egn. Saaledes har jeg nu allerede, hvad jeg behøver, og kan haabe med Tiden at blive en velhavende Mand."

„Jeg ønsker nu Intet ivrigere," tilføiede han, „end at Borgen Mandesloh med tilliggende Besiddelser, som dog i alle Tilfælde er tabt for mig, skal falde i Deres og i Wilfreds Hænder, og jeg nærer et Slags Haab om, at dette ved den frivillige Afstaaelse, som hermed følger, vil kunde naaes."

I det hoslagte Dokument frasagde Maurice sig alle sine Rettigheder over bemeldte Eiendom og overdrog dem til Wilfred og Franziska. Ved Udstedelsen af dette Dokument vare alle juridiske Formaliteter iagttagne, forsaavidt de givne Omstændigheder tillode.

Neppe hørte Fru Sarnen dette Brev, før det syntes, som om hendes hele Væsen, der siden Franziskas Død havde været dybt nedbøiet, rettede sig op igjen. „Jeg vil selv reise til Berlin," sagde hun til Dr. Wagner, „jeg vil selv fremstille Wilfreds Sag med al den Kraft og Veltalenhed, hvortil jeg er istand; og hvad jeg ikke paa egen Haand kan opfinde, det skal jeg tyvstjæle fra alle de Poeter og Talere, som jeg kjender; ja jeg skal ogsaa stjæle fra Dem, min værdige Ven! jeg skal see at aflure Dem nogle af de Tanker, hvormed De saa fortræffelig veed at stride for Sandhed og Ret."

„Nu, kan Nogen sætte den Sag igjennem, saa maa

det være Dem," sagde Wagner, „reis med Gud og tag Wilfred med Dem! Det er en prægtig Dreng, hvo veed, hvad Synet af ham kan virke!

Fru Sarnen og Wilfred reiste da til Berlin. Ved sin Ankomst hertil hørte hun imidlertid, at Dommen imod Maurice netop i disse Dage var falden, at han selv truedes med Fængsel, hvis han nogensinde vendte tilbage, og hans Gods ved Rhinen var konfiskeret.

De fleste Andre vilde vel have opgivet Modet ved disse Efterretninger; men Fru Sarnen brød sig kun lidt derom, og da hun vanskelig lod sig vise tilbage og ikke sparede nogen Møie, saa banede hun sig ogsaa Vei, hvor hun ønskede det. Undertiden trak man vel paa Skuldrene over hendes Iver og Heftighed, dog hørte man venlig paa hende, og den gamle Kone med det ædle Ansigt og de hvide Lokker tilligemed den deilige Dreng, der ledsagede hende, vakte stor Opmærksomhed i alle de Kredse, hvorhen de kom.

Tilsidst vidste hun ogsaa at vinde Adgang til Fyrstinden af Liegnitz, der, som bekjendt, levede i et morganatisk Ægteskab med Kongen. Fyrstinden, der blev meget indtagen af Wilfred, foranstaltede endog, at baade denne og Fru Sarnen indfandt sig hos hende en Aften, da Kongen selv var tilstede. Paa Kongens egen Opfordring fortalte nu Fru Sarnen Historien om Fru von Mandesloh og om Wilfreds Forældre. Endelig fremviste hun den Afstaaelsesakt, som Maurice havde sendt. „Jeg fordrer ingen Naade," sagde hun tilsidst, „kun Ret og Retfærdighed, Deres Majestæt! Thi der er Ingen nu, der har nærmere Adkomst til disse Eiendomme end netop Wilfred, og han er uskyldig og bør ikke lide for en Andens Forseelse."

Det lykkedes hende virkelig ved hendes Iver og Veltalenhed at bevæge Kongens Hjerte. „De skal snart høre min Beslutning," sagde han venlig, da hun havde endt sin Fortælling, hvorefter han gav hende et Vink med Haanden, at hun skulde gaae.

„De har smeltet Monarkens Inderste," sagde Fyrstinden til hende den følgende Dag, „og hvad De ikke har virket, det virkede Synet af den deilige Dreng; jeg kan nu næsten med Vished forsikkre Dem om, at Deres Ønske vil blive opfyldt."

Efter nogle Dages Forløb udstedte Kongen en Befaling, hvorved Slottet Mandesloh med tilliggende Gods blev overdraget til Wilfred Waldstädten med fuld Eiendomsret og med alle de Herligheder, som hans Forfædre havde besiddet.

Saaledes vandt tilsidst Franziskas Broder det Slot tilbage, der havde tilhørt hans mødrene Slægt; hun derimod, hvis Sjæl med saa stor Længsel hang ved de svundne Tider, hvorom denne Bygning mindede, hun laae nu i Graven og kunde hverken dele sin Broders Rigdom, eller vandre med ham gjennem de høie Sale, hvori hun tidligere saa gjerne havde dvælet.

Attende Capitel.

Saasnart Arthur var undsluppen af sit Fængsel, ilede han tilbage igjen til Haag. Dog havde han ingen Lyst til at bosætte sig der for bestandig; thi ligesom de fleste

Andre, der vare fødte i de sydlige Provindser, betragtede han Opholdet i Holland som et Slags Forvisning. Paa den anden Side maatte han, ifølge den Stilling, han under Urolighederne havde indtaget, og især for at undgaae Vervilles Efterstræbelser, opgive nogensinde at fæste Bolig i Belgien. Efter nøiere Overveielse besluttede han derfor igjen at optage sin gamle Plan og søge en Ansættelse i Tydskland.

Efter Emilies Raad og med sin Moders Tilladelse reiste han da til Berlin for der at erhverve sig den nødvendige Indsigt i den preussiske Lovgivning. Dette faldt ham ifølge de Kundskaber, han allerede besad, temmelig let, og efter kort Tid underkastede han sig den lovbestemte Prøve, som han ogsaa til Vedkommendes Tilfredshed bestod.

Noget efter foretog Emilie den sidstomtalte Reise til Tydskland, deels i sine egne Anliggender, deels ogsaa for at anbefale ham paa høiere Steder og virke for hans Fremtids Held.

Arthur blev derefter endnu to Aar i Berlin, hvor han ligesom tidligere i Haag arbeidede paa en Sagførers Kontor. Sin Fritid anvendte han efter Emilies Anvisning til sin høiere Uddannelse og besøgte flittig de philosophiske Høresale.

I Berlin modtog han Efterretningen om Franziskas Død, der gik ham saa nær til Hjerte, at det igjen syntes ham, som han nu ikke meer kunde vente nogen Glæde paa denne Jord.

Iøvrigt havde han, uagtet alle hans nærmere Bekjendte troede ham forlovet med Emilie, og uagtet hun selv betragtede sig som hans tilkommende Brud, dog

længe efter hiint Dødsfald endnu ikke anholdt om hendes Haand.

Men endelig fik han et Brev fra sin Moder, hvori hun erklærede det for sit høieste Ønske paa Jorden, at hiin Forbindelse kom i Stand, hvad, som hun skrev, var den eneste Gjengjæld, hun kunde skjænke denne fortræffelige Pige, der ikke blot i de sidste Aar trolig havde pleiet hende, men der endog havde opoffret en Deel af sin Formue for derved at hæve hendes sunkne Kredit.

I en anden Skrivelse udbredte hun sig vidtløftig over Emilies store Religieusitet, der bragte hende til bestandig at hefte sit Blik paa det Høieste i Livet. „Saaledes vil denne sjeldne Pige," skrev Fru Helmuth, „ikke alene blive en fortræffelig Kone for Dig paa denne Jord, men, hvad der er det Vigtigste, hun vil ogsaa i høi Grad befordre Din Udvikling med Hensyn til den evige og himmelske Tilværelse."

Da dette Brev desuden indeholdt Vink om, at Emilie havde fattet Kjærlighed til ham, og at hun vanskelig kunde blive lykkelig med nogen Anden: saa besluttede han endelig, efter en lang indvortes Kamp, at opfylde sin Moders Ønske for derved om muligt at afbetale dennes Gjæld til et Væsen, som han vel ikke egentlig elskede, men for hvis indbildte Dannelse og formente Udvikling han dog følte den høieste Ærbødighed.

Denne hendes formente Udvikling var det vel især, der gjorde Udslaget til hendes Fordeel; thi nu, da hans jordiske Lykke syntes uigjenkaldelig forspildt, og da hans Hjertes Fordringer ikke mere kunde tilfredsstilles, maatte Fornuften alene bestemme hans Valg, som da vanskelig, ifølge hans Anskuelse, kunde falde paa nogen Anden end paa Emilie.

Saaledes kom endelig Arthurs og Emilies Forlovelse istand, og det Ønske, for hvilket hun havde kæmpet i saa mange Aar, syntes nu nær ved at opfyldes. Men uagtet alle de kjærlige Breve, hun sendte sin Elskede, saa følte han dog ingen ret Glæde over dette Forhold; ja han havde endog Øieblikke, hvori han ved Tanken derom betoges af et Slags Sky, som al hans Beundring og Anerkjendelse af hendes Fortrin ikke kunde tilintetgjøre.

Til andre Tider, naar han tænkte over hendes usædvanlige Egenskaber, følte han sig igjen forsonet med sin Fremtid; ja naar han læste de Afhandlinger, hun havde skrevet, eller var Vidne til den Anseelse, hvori hun stod, da følte han endog et Slags Stolthed over at skulle forenes med hende.

Endelig lykkedes det ham at erholde et Embede, hvormed han kunde være tilfreds, men her bevirkede Tilfældet, eller snarere den hemmelige Magt, som de kortsynede Mennesker forvexle dermed, at han netop blev ansat ved Overappellationsretten i Køln, en Stad, der som bekjendt, kun ligger halvfjerde Miil borte fra Bonn.

Det blev nu bestemt, at Arthur først alene skulde begive sig til Køln; derefter vilde hans Moder indfinde sig med Emilie, hvorpaa Bryllupet skulde finde Sted.

Arthur ankom til Køln i Foraaret 1835, kort efter indtraf ogsaa de to Damer. Men da Fru Helmuth med stor Strenghed holdt over den ydre Form, saa toge de ikke Logis i samme Huus som Arthur; ja efter sin Moders Ønske maatte han i denne Tid, før den kirkelige Ceremoni havde fundet Sted, ikke engang ret ofte see sin Brud.

To Dage før Vielsen skulde gaae for sig, lod en

Fremmed sig melde, der ønskede en Samtale med Arthur. Denne Fremmede var ingen Anden end Dr. Wagner.

„Jeg havde gjerne besøgt Dem tidligere," sagde Dr. Wagner, „imidlertid holdt adskillige Betænkeligheder mig tilbage; men da jeg hører, at det nu bliver Alvor, og at De virkelig vil ægte Frøken Prechtl, saa falde naturligviis alle slige Betænkeligheder bort."

„Det glæder mig, at ogsaa De vil være Vidne til denne Forbindelse," sagde Arthur.

„De maa holde mig det tilgode, om jeg som en ældre Mand, der har meer Erfaring i Livet end De, og der virkelig ønsker Deres Vel, tiltaler Dem paa en Maade, som ufeilbarlig vil mishage Dem, og som vist ogsaa under andre Omstændigheder maatte kaldes upassende."

„Hvad er Deres Hensigt?" spurgte Arthur.

„Min unge Ven! thi saaledes maa jeg endnu kalde Dem, De er jo dog en frisk og sund Natur, og De burde vel ogsaa sørge for at vedligeholde denne Sundhed i Deres Efterslægt; hvorledes kan det da falde Dem ind at ægte denne Frøken Emilie?"

„Hvis det er Deres Hensigt at angribe Emilie," svarede Arthur, „saa maa jeg bede Dem erindre, at hvo der nu fornærmer hende, ogsaa fornærmer mig."

„Og dog maa jeg som Læge sige Dem, at hendes Constitution ikke er at stole paa; den tidlige og stærke Brug af Snørliv har skadet hendes Figur, hendes Bryst er trangt, og uagtet hun endnu seer ganske smuk ud, saa er hun dog i Grunden slet bygget, og hendes Lymphesystem duer ikke. Hvis De da gifter Dem med hende, saa vil De rimeligviis see Philosophien bryde frem i opsvulmede Kirtler og i dobbelte Ledemod hos Deres til-

kommende Børn. Mener De da, naar de først ere komne saaledes til Verden, at hun kan kurere dem med en æsthetisk Afhandling, eller med kritiske Betragtninger over Skjønhedens Væsen, eller at hun besidder nogen logisk Formel, hvormed hun igjen kan gjøre deres Rygrad lige?"

„I denne Tale gjenkjender jeg ret Deres cyniske og materialistiske Tænkemaade," svarede Arthur.

„Nu, saa lad os da tale om hendes ulegemlige Natur," gjenmælede Wagner, „og om det Snørliv, hun ogsaa indvortes bærer, hvorved enhver fri Bevægelse hindres, og hvorved Alt, hvad hun siger, faaer Præg af et aandeligt Tryk og fremtræder som Virkning af en logisk Mekanismus."

„De er endnu ligesaa ubillig imod hende, som De bestandig har været."

„Vi Mænd ere ofte nødte til at sysle med abstrakte Gjenstande," vedblev Wagner; „men naar ikke engang Qvinderne, der skulle vogte paa Livets helligste og dunkleste Kilder og sidde ved Menneskehedens Vugge, naar ikke engang de ville opfatte Livet i dets Fylde og øse det frisk af de hellige Dybder, hvorfra det udvælder, hvor skal da den faste Grundvold komme fra, hvortil vi under vore usikkre Studier kunne støtte os; Naar Qvinderne vorde Logikere og Metaphysikere, da ville der fødes blotte og bare Abstrakta til Verden, Phrasemennesker og Ordkløvere, Skabninger, der ville kriticere, før de kunne stave, der ere graae af Ælde, før de have været unge, og der troe at have gjennemskuet Livet og at være færdige dermed, før de endnu have begyndt at leve."

„Jeg beder Dem ret alvorlig om at holde inde med

disse Angreb, der vel kunne krænke, men aldeles ikke overbevise mig eller rokke min Beslutning."

„Jeg vilde ønske, jeg i en Hast kunde indpode Dem en ny Vildfarelse," sagde Wagner; „thi kun naar Mennesket fanges i en ny Daarskab, pleier han at opgive den gamle; iøvrigt har jeg nu ingen anden Forretning her end at overlevere Dem dette Brev fra min afdøde Pleiedatter."

„Er det fra Franziska?" spurgte Arthur.

„Ja, hun gav mig det paa sin Dødsseng, men hun skrev det allerede tidligere, og jeg maatte hellig love hende, hvis det blev Alvor med denne Deres Forbindelse, før Brylluppet at besørge det sikkert afgivet i Deres egen Haand."

„Naar jeg engang er død og borte," saaledes lød Begyndelsen af denne Skrivelse, „gjemt i Jorden, udslettet af Menneskenes Tanker, da kommer først den Tid, hvori disse mine Ord skulle falde Dig i Hænderne og vække Din Erindring; da vil den Døde maaskee fremkalde den Stemning, som den Levende ikke formaaede.

Dog vil jeg ikke forstyrre Din Fred, før det er nødvendigt; disse Linier skulle ikke komme i Dine Hænder, før intet Andet kan redde Dig."

Nu tilstod Franziska, at hun bestandig havde elsket ham, og at det netop var denne Kjærlighed, der havde udtømt hendes Livskraft. Hun bad ham derpaa inderlig, ja besvor ham ved det Liv, hun havde offret ham, ved den Kjærlighed, han engang havde følt for hende, at han skulde vogte sig for Emilie, at han skulde træde tilbage, om han saa stod for Alteret med hende; „thi hun vil, hun kan aldrig gjøre Dig lykkelig," lagde hun til.

Derefter fortalte hun ham ogsaa, hvorledes Emilie ved Eginhards Hjælp havde holdt hans Breve tilbage.

„Jeg veed, at jeg havde Uret imod Dig," skrev hun

tilsidst, „min Onkel sagde det vel, jeg burde ikke saa hurtig uden at høre Dig have brudt vor Forbindelse, men jeg har nu ogsaa lidt nok derfor; og hun, der var Aarsag til vor Adskillelse, og der ved sine Rænker hindrede vor Gjenforening, hun havde dog langt større Skyld end jeg."

Med en selsom og blandet Følelse gjennemlæste Arthur dette Brev. For første Gang hørte han nu ogsaa af Wagner, hvorledes Franziska i Brüssel havde frelst ham af hans Fjendes Haand; og midt i Smerten over hendes Bortgang var det ham dog en sød Trøst, at han havde været saaledes elsket af det Væsen, som han mindst af Alle kunde glemme.

Iøvrigt befandt han sig i stor Tvivl og Forvirring med Hensyn til Emilie. Ja der var virkelig et Øieblik, hvori det forekom ham umuligt at ægte hende, og hvori han besluttede at bryde denne Forbindelse.

Men paa den anden Side kunde han dog ikke ret fæste Lid til Franziskas Beskyldninger. Dette Brev er skrevet i Lidenskab, tænkte han, hun er vildledt af sin jordiske Antipathi, sikkert vilde hun dømme anderledes nu, og hvorledes end det Hele hænger sammen, saa skylder jeg dog Emilie at høre hendes Forsvar, før jeg tager min Beslutning.

Neppe var Wagner gaaet, saa ilede Arthur hen til Emilie og underrettede hende om Eginhards Beskyldninger, dog sagde han hende ikke, at de vare ham meddelte af Franziska og omtalte heller ikke det Brev, han havde modtaget.

Emilie forsvarede sig med stor Fiinhed og Kløgt og kastede al Skyld tilbage paa Eginhard selv, der efter hendes Paastand ganske af egen Drift, fordi han elskede

Franziska og var skinsyg paa Arthur, havde holdt dennes Breve tilbage.

Du kan vel begribe, at Sligt ikke kunde komme fra mig," tilføiede hun, „derimod er det meget naturligt, at Eginhard, som er yderlig opbragt paa mig, og hvis Hævnlyst nu ogsaa blander sig med Sindssvaghed, tillægger mig sin uværdige Opførsel; paa sit Standpunkt kunde han næsten ikke handle anderledes."

Saaledes lykkedes det Emilie for en Tid at trænge Arthurs Mistanke tilbage, og da hun nu tilsidst, før han gik, med en Følelse, der virkelig var sand, rakte ham Haanden og udbrød: „Tab ikke Troen paa mig, Arthur! Forlad mig ikke! Selv Videnskaben vilde ikke mere kunne trøste mig, hvis jeg tabte Dig," saa bevægede hun ogsaa hans Hjerte, og han lovede baade hende og sig selv aldrig at svigte hendes Tillid.

„Det er nok, at den Ene er bleven ulykkelig for min Skyld," sagde Arthur ved sig selv paa Hjemveien, „Begge skulle ikke blive det; og jeg tvivler ikke paa, at ogsaa Du, Franziska, hvis Du kan see ned fra Din himmelske Bolig, vil billige denne min Opførsel."

Efter Arthurs Bortgang hensank Emilie i dybe Tanker. „Jeg maatte handle saaledes," udbrød hun endelig, „for hans egen Frelses Skyld, for at befrie ham fra den trylleriske Circe, i hvis Magt han var, og for at lede hans Aand til den høiere Udvikling, som ene jeg kunde skjænke ham."

Allerede tidligere havde Arthur følt stor Lyst til igjen at besøge Bonn, dog var dette ifølge et halvt Løfte, han havde givet sin Moder, endnu ikke skeet. Men den

næste Morgen, efterat han havde tilbragt Natten under urolige Drømme, blev hans Længsel saa stærk, at han, skjøndt hans Bryllup var fastsat til den følgende Dag, ikke længere kunde modstaae.

Imidlertid følte han vel, at denne Reise kunde blive ham farlig, og at han heller ikke, idet han foretog den, bar sig ganske aabenhjertig ad mod Emilie, men da han dog ikke vilde opgive sin Plan, saa handlede han, som man saa ofte ved slige Leiligheder handler, han beroligede sin Sjæl ved Skingrunde. Jeg vil blot en eneste Gang see hine Steder, tænkte han, jeg vil blot tage Afsked med mine Erindringer, og naar jeg saa tilsidst har Fred i mit Hjerte, naar min Længsel endelig er tilfredsstillet, da vil jeg igjen leve for mine Pligter og for Fremtiden.

Han skrev nu et Par Linier til Emilie og til sin Moder, hvori han erklærede dem, at han nødvendig maatte reise bort paa nogle Timer, dog lovede han sikkert at være hjemme Dagen efter, saa ingen Opsættelse skulde finde Sted for hans Skyld.

Saasnart han havde affendt denne Billet, begav han sig paa Reisen til Bonn, hvorhen han ankom omtrent ved Middagstid. Den hele Eftermiddag sværmede han rundt i Skoven og opsøgte de Steder, hvor han tidligere havde vandret ved Franziskas Side; og det var da, ligesom tusinde Stemmer fra gamle Dage igjen begyndte at klinge i hans Bryst, ja ligesom om de Alfer, der boe under Træer og Stene og ved de rindende Vande, hilsede ham paany og atter droge ham ind i deres Tryllekreds.

Dagen svandt hen, uden at han mærkede det. Da Aftenen kom, mødte han en gammel Mand, der vidste flere Sagn om de nærliggende Borge. Blandt Andet fortalte han og Historien om Herr von Mandesloh, der ingen Ro

havde i Graven, og der kunde sees i Taarnets Sneglegang ved Midnatstid, hvergang Fuldmaanen skinnede.

Denne Historie var ikke ganske ny for Arthur, dog havde den aldrig før virket saaledes paa hans Phantasi som denne Aften.

Da Natten kom, begav Arthur sig ikke til Hvile, men sværmede om paa forskjellige Steder i Skoven. Han gjenfandt da den afsides Plads, hvor Bækken styrtede sig susende ned imellem de to Klippestykker, og hvor han først fra Franziskas Læber havde hørt Tilstaaelsen af hendes Kjærlighed. For Resten var han i denne Nat, som han siden bekjendte, i en saa overspændt Tilstand, at han ikke selv ret vidste, hvor hans Fødder førte ham hen. Saameget huskede han, at han midt om Natten havde ladet sig sætte over Rhinen, og at han derpaa nærmede sig til Borgen Mandesloh og til det hemmelighedsfulde Taarn, paa hvis Mure nu netop Fuldmaanen kastede sit skjælvende Lys, og det syntes ham da, som om han saae taagelignende Skikkelser sværme om - Taarnet og hørte Suk baade fra Taarnets Indre og høit i Luften.

Om Morgenen kort før sin Afreise besøgte han den Kirkegaard, hvor Franziska hvilede. Han lod Graveren nøie betegne sig Stedet, hvor hun laae og gik derpaa ene derhen.

Til sin Forundring saae han flere store Krandse, hvori mangfoldige Blomster vare indflettede, og hvis Sider hang ned om Gravhøien, ligesom Guirlander. Det var midt i det skjønneste Foraar før Pintsedagstiden, og Franziskas Hvilested med sine Blomster og sine Krandse saae ud, som om det var smykket til en stor og usædvanlig Fest.

Arthur satte sig ned ved Siden af Graven og lænede sit Hoved til sin Haand; Taarer trillede ned af hans Øine ved Tanken om den Skat, han havde tabt. Da saae han en Fugl, der qviddrede i et nærstaaende Træ. Ved nøiere at betragte den syntes den ham at ligne en af dem, han i tidligere Dage havde seet nærved de to Klippestykker paa den eensomme Plads i Skoven.

Kort efter hørte han en qvindelig Røst, der sang en Melodi, som tiltalte ham ligesom Stemmen af en kjær Ven, fra hvem han længe havde været skilt, og som nu efter en lang Reise var vendt tilbage. De Stropher af Sangen, han kunde opfatte, vare følgende:

Jeg vandred' ved Din Side paa den sommergrønne Vang,
Da lytted' Du begjærlig til fremmed Fuglesang.

Og Flodbølgen glimted' i Aftensolen rød,
Jeg lytted' kun til Gjøgen, den spaaede mig min Død.

Du agted' det kun lidet, da jeg var sorrigfuld,
Maaskee det vil Dig angre, naar jeg er lagt i Muld.

Strax efter nærmede en ung Pige sig. Det var hende, der havde sunget den lille Sang, og hun holdt i sin Haand en frisk Krands, der ligeledes syntes bestemt til Franziskas Grav. Hun blev noget forlegen, da hun saae Arthur; imidlertid hilsede hun ham venlig og lagde derpaa den ny Krands til de øvrige.

„Du har vel nøie kjendt den, hvis Grav Du saaledes smykker?" spurgte Arthur. — „Jeg tjente Frøken Franziska i hendes to sidste Aar og passede hende under hendes Sygdom," svarede Pigen. — „Bringer Du ofte Krandse til hendes Grav?" — „Næsten hver Dag; „„hun,

som elskede Foraaret og Blomsterne saa høit, skal heller ikke savne dem paa sin Grav,““ siger min Frue.“ — „Og hvem er Din Frue?“ — „Det er Fru Sarnen, Frøkenens Pleiemoder.“

Nu udspurgte Arthur den unge Pige om Alt, hvad han vidste angaaende Franziska og især om hendes sidste Sygdom. Hvert Svar, Pigen gav, trængte sig som en Braad ind i hans Bryst og forstærkede hans Smerte, men især blev han dybt bevæget ved de Ord, Franziska paa sit Yderste havde udtalt: „Nei, nei, det maa ikke skee!“ Og naar han lagde dette sammen med, hvad der stod i hendes Brev, da var det, ligesom han selv i nogle Øieblikke smittedes af den Rædsel, hvormed Franziska havde betragtet hans ny Forbindelse.

Dog søgte han snart igjen at forjage disse Forestillinger; thi saaledes som Sagerne stode, turde han, som han dengang meente, aldeles ikke tænke paa at træde tilbage.

Nittende Capitel.

Vielsen skulde gaae for sig Klokken Tolv. To Timer tidligere sendte Emilie Bud til Arthur og hørte da til sin Forundring, at han først nylig var kommen hjem. Men da han lovede at indfinde sig i Kirken til den bestemte Tid, saa troede hun, at Embedsforretninger havde holdt ham borte, og agtede ikke videre derpaa.

Efter Frøken Emilies Ønske vare mange Gjæster indbudne; især havde hun samlet et stort Antal af fine

Bekjendte fra Bonn; thi det lod, som om hun trængte til at vise den hele Verden, hvorledes det Maal nu var naaet, som hun saa uafladelig havde kæmpet for. Ja hun gjentog denne Morgen endnu oftere end sædvanlig det Valgsprog, hun saa ofte førte paa Læberne, at det næsten kunde betragtes som hendes Mundheld: „Man skal aldrig opgive Noget."

Hun brugte paa denne Dag en meget lang Tid til sin Paaklædning og blev først færdig dermed, da Vognen allerede holdt for Døren. Hun var iført en hvid kostbar Silkekjole, hvori dog hendes Figur ikke tog sig saa godt ud, som hun havde haabet. Paa Hovedet bar hun en Krands af høie Myrter og af røde Roser, som maaskee vilde have passet godt til hendes fine Ansigt og smukke Træk, hvis de ikke havde været altfor store; desuden vare de ikke naturlige men Tøiroser, hvilket syntes saameget selsommere, da naturlige Roser dog paa denne Aarstid med stor Lethed kunde faaes.

Bruden, ledsaget af Fru Helmuth, havde allerede indfundet sig i Kirken, hvor ogsaa Gjæsterne vare samlede, og hvor Præsten ventede foran Alteret, kun Brudgommen manglede. Kort efter slog Klokken Tolv, og der gik endnu en halv Time, uden at han kom. Brudens Hjerte bankede alt af en hemmelig Angst, og hun forlangte, at man skulde sende Bud og hente ham. Da traadte han endelig ind, ledsaget af en af sine Venner, og Emilie aandede igjen frit. Hans Udseende var usædvanlig blegt, og hans Ledsager bemærkede, at deres Ankomst var bleven forsinket ved et Ildebefindende, hvoraf Arthur pludselig blev betagen; men Bruden hviskede til Fru Helmuth, at hun aldrig havde seet Arthur see saa rask ud som i Dag.

Kort efter begyndte Vielsen, og Præsten gjentog Bibelens Ord om Ægteskabets Hellighed, om Ægtefællernes gjensidige Pligter og nedbad Guds Naade og Velsignelse over Brudeparret.

Derpaa henvendte han sig til Brudgommen med de i hine Egne sædvanlige Ord: „For Gud den Alvidende og i disse Vidners Nærværelse tilspørger jeg Dig, om Du vil have denne Qvinde til Din Hustru og om Du vil elske hende i Sorg og Glæde, ligetil Døden skiller Eder ad?"

Herpaa svarede Arthur med Ja; men dog var hans Røst saa svag, at de fleste af de Omstaaende ikke kunde høre den.

Nu henvendte Præsten sig paa lignende Maade til Frøken Emilie, der udtalte sit Ja med en Stemme, som Mange endog fandt altfor lydelig.

Men da Præsten derefter opfordrede Brudeparret til at vexle deres Ringe og til at give hinanden deres Hænder som Bekræftelse paa den Pagt, de vilde slutte, da syntes Arthurs Blik at forvildes, han stirrede stift foran sig og blev endnu blegere end før. „Denne er det!" udraabte han endelig, „til denne Haand er jeg bunden for Tid og Evighed!" Og uden at agte paa Emilie, der rakte sin Haand hen imod ham, greb han ud i Luften; men i næste Øieblik sank igjen hans Arm, og med et pludseligt Skrig styrtede han til Jorden.

Det er let at begribe, hvilken Forvirring denne Arthurs Opførsel frembragte blandt den omgivende Mængde. Emilie skjælvede i sit Inderste og tabte et Øieblik sin Fatning. „Det er et Anfald af Vanvid," raabte hun endelig, der snart vil gaae over." — „Hvad det saa er," svarede Præsten, „saa har det forstyrret den hellige Hand-

ling; det givne Jaord maa derfor ansees som ugyldigt, og Vielsen kan denne Gang ikke fortsættes." Efter disse Ord lukkede han sin Bog, vendte sig om og gik tilbage til Sakristiet.

Nu traadte Dr. Wagner, der ogsaa var tilstede, frem og erklærede efterat have følt Arthurs Puls, at denne virkelig var syg og strax maatte bringes hjem.

Efterdi Dr. Wagner var bekjendt som en indsigtsfuld Læge, saa bleve Emilies Indvendinger ikke hørte, og man bar Arthur hen i en Vogn, hvori nu ogsaa Wagner og Emilie toge Plads, og saaledes blev Brudgommen kjørt hjem til sin Bolig.

Da man bar ham ud af Kirken, gik der en urolig Bevægelse, ledsaget af en stærk Mumlen, igjennem den forsamlede Mængde, ligesom naar Havet bruser efter et pludseligt Vindstød. — „Saae I det?" sagde en af de tilstedeværende Borgere til sin Sidemand. — „Hvad skulde jeg see?" spurgte denne. — „Saae I ikke den Haand, der svævede i Luften?" — „Ja, jeg saae den ogsaa," sagde en Tredie. — „Jeg med," udraabte en Fjerde. — „Saae I ogsaa den Ring, som sad paa hendes Finger?" — „Hvilken Ring?" — „Mig syntes, at jeg saae en Ring, som glimrede i Luften paa Spøgelsets Finger." — „Ak! det er Snak, Nabo! Der var ingen Ring, hun udstrakte kun sin Haand imod Brudgommen, som greb den, og begge Hænder sluttede sig saa fast om hinanden, som om de vilde smelte sammen til Eet." — „Nei, der tager I feil," sagde igjen den Første, „Haanden svævede frit i Luften, og da han vilde gribe den, var den forsvunden."

„Der er dem, der paastaae," hviskede man paa den anden Side af Kirken, „at Bruden ved mange Slags

Kunster har skilt Brudgommen fra hans tidligere Forlovede, som var en deilig Pige, og som døde af Sorg over hans Troløshed; det er saaledes intet Under, at Straffen nu rammer de Skyldige."

Blandt dem, der meente at have seet hiin Vision, befandt sig ogsaa Arthurs Moder, som forfærdedes i den Grad derover, at hun længe blev siddende paa sin Plads ligesom lynslagen. Endelig reiste hun sig langsomt op, idet hun erklærede, at hun tydelig indsaae, det ikke var Himlens Villie, at denne Forbindelse skulde finde Sted.

Kort efter vandt Arthur igjen sin Besindighed tilbage. Da han saae Emilie, som i sin Brudedragt sad ved hans Leie, blev han meget urolig og fordrede med Utaalmodighed, at hun skulde gaae, hvad hun ogsaa, da Wagner forlangte det Samme, blev nødt til at gjøre.

Uagtet Wagner strengt forbød at spørge den Syge om, hvad der saaledes havde bevæget hans Sjæl, saa fandtes der dog Flere, som overtraadte dette Forbud. Imidlertid fik de intet Svar, og det varede længe, før han yttrede Noget om denne Gjenstand; men endelig tilstod han for Wagner, at han virkelig havde seet Franziskas Haand, udstrakt i Luften over Emilies. „Jeg kjendte den vel," vedblev han, „det var den samme deilige Haand, som svævede over mig i min Sygdom, og som dengang skjænkede mig Liv og Sundhed igjen, og Fru Sarnen havde Ret, det var den meest veldannede Haand, man kunde see. Men nu er den endnu finere end før, mindre jordisk, næsten luftig og halv gjennemsigtig. Ja, hvad man ikke skulde ansee for muligt, den er ogsaa endnu deiligere; jeg har aldrig seet noget Skjønnere end denne Haand, ingen Maler, ingen Billedhugger paa Jorden har frembragt Noget, som ligner den; hvo

som saae den, maatte nødvendig henrives deraf, og om han aldrig havde seet mere af hende end denne Haand, saa maatte han elske og tilbede hende for bestandig."

Wagner trak paa Skuldrene ved denne Tale, men svarede Intet derpaa og undrede sig heller ikke synderlig derover. Meget forbauset blev han derimod, da baade Fru Helmuth og flere af de Andre alvorlig forsikkrede ham om, at de havde seet det samme Syn som Arthur.

„Nu begriber jeg først, hvorledes Troen paa Spøgelser opstaaer," sagde han til en af sine Venner; „Anlægget til Sygdommen ligger i Blodet og Indbildningskraften, og derigjennem aabnes Veien for den smittende Materie. Saaledes har Fortællingen om Herr von Mandeslohs Gjenfærd tilligemed Besøget ved Franziskas Grav ophidset Arthurs Phantasi og fremkaldt det Syn, han havde i Kirken; hans Stemning og Udraab virkede igjen paa dem af Forsamlingen, som havde en lignende Disposition, og saaledes bryder Galskaben ud, og midt i en agtværdig Spidsborgerflok opstaaer der i en Haandevending en heel Sværm af Aandeseere."

„Men er det da saa aldeles vist," sagde hans Ven, „at aldrig nogen Død kan vende tilbage, og om saa Graven ingen Tunge har, var det da aldeles umuligt, at den kunde give os et Tegn?"

„Jeg vilde ønske, den kunde," svarede Dr. Wagner, med en halvundertrykt Veemod, „men tro De mig, som har staaet ved saa mangt et Dødsleie, vi skulle Intet vide om denne Hemmelighed; dunkle Skyer lægge sig om den Døendes Aasyn og bedække det med et syvdobbelt Slør; vi kunne stirre derpaa, saalænge vi ville, Intet aabenbarer sig, Intet antager Skikkelse for vort Øie. At der er Noget hisset, det troer jeg ligesaa vist som De; men

hvad det er, og hvordan det er, derom vide vi Intet og skulle Intet vide derom, før det Øieblik kommer, hvori vi selv gjøre det store Spring over Afgrunden!"

„Og dog kan alt Sligt betragtes fra to Sider," gjensvarede hans Ven.

Arthur var endnu ikke kureret; tvertimod følte han en Febergysen, som vexlede med Hede, og som i nogen Tid af og til vendte tilbage. Saalænge dette varede, maatte Emilie bestandig holde sig borte fra ham; thi hendes Nærværelse virkede ligesaa skadelig paa ham nu som i hans tidligere Sygdom. Hans Moder derimod besøgte ham flittig og havde i en af hans roligere Timer en lang og alvorlig Samtale med ham, hvori det kom til en gjensidig Forklaring imellem dem.

Efter denne Samtale blev Fru Helmuth langt mere tilbageholden mod Emilie, end hun før havde været.

Men neppe gjenvandt Arthur nogenlunde sin Sundhed, før Emilie selv indfandt sig og fordrede en Erklæring over hans Opførsel, og da hun nu havde havt Tid til at besinde sig og overtænke sin Stilling, saa traadte hun ham imøde med det visse Haab at seire over hans uklare Natur, som hun udtrykte sig, og at betvinge den fjendtlige Magt, som vilde adskille ham fra hende.

„Gjennem Misforstaaelsen skulle vi lære at forstaae hinanden," sagde hun; „thi Misforstaaelsen er kun grundet i Din egen Tvivl, som nu har viist sig udvortes i al sin Intethed, og som ved saaledes at træde frem og benegtes, sikkrer Dig for at tvivle oftere."

„Sæt Dem der!" sagde Arthur, idet han anviste hende en Plads længere borte og løsviklede sin Haand, som hun havde grebet, „det er ingen sædvanlig Misforstaaelse, som adskiller os, tvertimod . . ."

„Jeg veed, hvad Du vil sige," afbrød hun ham, „men jeg beder Dig, Du, som ellers forstaaer at hæve Dig til Videnskabens høieste Sphærer, hvor kan dog Du saaledes paa eengang blive Visionair? Dette Standpunkt ligger jo saa dybt under Dig, som den natlige Afgrund i Middelalderens henrundne Sekler ligger under vor klare og udviklede Tid."

„De kaldte mig ogsaa en Visionair, dengang jeg talte om Franziskas Besøg under min forrige Sygdom," svarede Arthur.

„Du, hvis Natur er saa udviklet," vedblev hun, „og som er vant til at leve paa Spekulationens Høider, vil Du, liig et Barn, lade Dig skræmme af et Spøgelse? Du maa jo dog, selv om Du ikke vil tilstaae, at det Individuelle kun gjælder som et Moment i Substansens Udvikling, betragte Døden som en Negation af den sandselige Natur; hvorledes kan da en Afdød udstrække sin Haand? En Haand tilhører jo kun Legemverdenen; Aandens jordiske Aabenbaring er jo kun dens endelige Side, men netop denne benegtes jo og ophæves fuldkommen i Døden."

„Og dog adskiller denne Haand, der raktes mig over Graven, dette Under, som jeg har seet og oplevet, mig baade for Tid og Evighed fra Dem og fra enhver anden jordisk Qvinde."

„Men jeg beder Dig, hvad kan vel alle vore Studier, al vor Kultur hjælpe, naar vi, saasnart noget Usædvanligt indtræffer, ere ligesaa overtroiske som den uvidende Mængde? Hvis et Under vilde overbevise Dig om, at To og To vare Fem, maatte Du da troe det? Mirakeltiden er længst forbi, et Under kan Intet lære os, uden hvad Fornuften allerede billiger. Overlæg dog, hvor

aldeles et Spøgelse strider mod enhver Forstandskategori og mod alle Logikens og Tænkningens Regler!

„Det, jeg har seet med egne Øine, og hvis Sandhed jeg har følt i min inderste Sjæl, skal Deres Logik og Tænkning ikke længere afstride mig," svarede Arthur.

„Men husk dog paa, at Følelsen tilhører en underordnet Sphære," raabte Emilie.

„Dette Syn har ganske forvandlet mig, siger jeg Dem; den anelsesfulde Dunkelhed, som svæver om Graven, synes mig nu langt mere værd end al Deres Viisdom. Ja det er faldet mig som Skjæl fra Øinene; der er befæstet en uoverstigelig Kløft imellem Dem og mig, og oprigtig talt, jeg elsker Dem ikke, jeg har aldrig elsket Dem, jeg elsker kun hende, som ligger i Graven."

„Hør mig!" udbrød Emilie, idet hendes Stemme pludselig dirrede og blev meget heftigere end før; „De er forpligtet til at høre mig, thi De har bedraget mig, ført mig bag Lyset, ja maaskee tilintetgjort min Existents. De siger, at De ikke elsker mig, hvis saa er, hvorfor har De da drevet denne Sag saa vidt? Hvorfor har De forlangt mig tilægte? Har De blot ført mig frem for Alteret og stillet mig der til Skue for at spotte og tilintetgjøre mig for Verden? Skylder De mig ikke Opreisning for Menneskenes Øine? Har jeg fortjent ved min Opførsel imod Dem selv og mod Deres Moder, ved alle de Offere, jeg har bragt, at De saaledes skal mishandle mig?"

„Det var Dem, som ved Deres Rænker fremkaldte min Afreise fra Bonn," svarede Arthur, „det var Dem som skjulte for mig, at Franziska endnu var mig hengiven, at hun havde besøgt mig og reddet mit Liv med sin Nærværelse; og dog vidste De det vel, thi min Moder

har tilstaaet mig Alt. Og naar jeg dernæst betænker alle Deres listige Taler, som bestandig gik ud paa at nedsætte Franziska, at fremstille hende som et underordnet Væsen, der virkede skadelig paa min Udvikling og ikke var mig værdig, saa maa jeg vel erkjende, at det især var Dem, som lagde Grunden til min Skilsmisse fra hende og rimeligviis ogsaa til hendes Død."

„Jeg har sagt, at hun ikke var Dem værdig, og det vil jeg forsvare," gjenmælede Emilie med Heftighed; „ja, sæt endog — hvad jeg aldrig kunde troe, om jeg saa selv med jordiske Øine havde seet det — sæt endog, at De havde Ret, at hun virkelig atter var vendt tilbage til Jorden, hvor vildfarende maatte da ikke hendes Bane være, hvis den saaledes skulde bøie sig ned mod Støvet igjen! Hvor lavt maatte hun ikke staae, hvis hun saaledes forlokket af sin Lidenskab, paany skulde forme sig som et jordisk Individ! Ja havde hun ikke netop ved denne sin Nedstigen i den lavere Natur atter bekræftet, at hun var et Væsen, med hvilket De hverken i Tid eller Evighed kunde have Noget at bestille?"

„Vær De vis paa, at hun ikke kom uden høiere Tilladelse!" svarede Arthur. „Er nogen Forbindelse forud bestemt i Evigheden, saa er det Franziskas og min; gaa derfor bort, Emilie, thi alle Deres Kunster ere for svage til at rokke min Overbeviisning."

Ikke desmindre vedblev Emilie at forsvare sig med den største Haardnakkenhed, og det varede meget længe, før hun opgav Tanken om Seier; ja det syntes endog som om hendes Lidenskab i denne afgjørende Stund tilsidst gjengav hende det naturlige Udtryk. Men alle hendes Grunde, al hendes Veltalenhed, som sjelden havde viist sig i et mere glimrende Lys, ja selv hendes Taarer

og de Bønner, hvortil hun tilsidst nedlod sig, vare dog forgjæves; thi Arthur var aldeles fast i den Tro, at han med de helligste Baand var forenet med den Døde hiinsides Graven.

Et Par Dage sildigere havde Emilie endnu en Samtale med ham, hvori hun fornyede Kampen og igjen stræbte at rense sig fra hans Beskyldninger; men ogsaa denne Gang vare hans Bestræbelser til ingen Nytte, og hun maatte tilsidst gaae bort uden Haab.

Saaledes havde nu hiin dunkle, mystiske Natur, hvorom hun ikke troede, der i vor Tid mere kunde være Tale, trængt sig ind i hendes eget Liv, og selv om det hele Aandesyn, som Wagner meente, kun var fremsprunget af Arthurs dybt bevægede Sjæl, saa havde det ikke desmindre forstyrret alle hendes Planer og hendes hele Fremtid. Hvad hun ikke vilde erkjende, hvad der ikke skulde være, det var saaledes dog, og det havde nu viist sig som en frygtelig Magt. Ja denne dunkle Magt kom endog, for at bruge hendes eget Livudtryk, med fuld Berettigelse; den Haand, der havde skilt hende fra Arthur, syntes tillige en Hevnens og Gjengjældelsens Haand, der styredes ved en høiere Verdensorden; thi hendes Samvittighed sagde hende vel, at Arthur havde Ret i sine Bebreidelser, at hun virkelig efter en fiint udspunden Plan, ved mangfoldige Intriguer, og især ved at anvende paa en endnu vaklende, halvtudviklet Natur den Overvægt, som hendes Skindannelse gav hende, ikke blot havde adskilt to Mennesker, der efter deres inderste Væsen vare skabte for hinanden, men endog havde styrtet den ene af dem i Graven.

Emilie tabte under denne voldsomme Katastrophe, og i Bevidstheden om sin Uret, ganske den Holdning og Sik-

kerhed, som hun før besad; og da nu ogsaa Fru Helmuth erklærede sig imod hende, saa maatte hun endelig denne Gang frafalde sin Grundsætning, Intet at opgive; hun opgav virkelig den Plan, hun saalænge havde kæmpet før, og reiste kort efter bort. Dog fandt Arthur før hendes Afreise ved et Laan, som Wagner skaffede ham, Leilighed til at erstatte hende de Udlæg, hun havde havt for hans Moder.

Derefter hørte vore Venner i lang Tid Intet om Emilie; først flere Aar senere erfarede de, at hendes Philosophi, efter Adskillelsen fra Arthur, havde taget en mere subjectiv Retning, og at hun endelig var bleven gift med den samme Herr von Rehfeld, hvis indre Levnetsløb vi vi tidligere har meddeelt.

Men Herr von Rehfelds sønderrevne Væsen kunde kun lidet bidrage til at give Emilie hendes tabte Ligevægt tilbage. Han levede heller ikke ret længe med hende; thi hans Melankoli tog endelig i den Grad Overhaand, at han tilsidst endte sit Liv med et Selvmord.

Af hendes Ægteskab med Herr von Rehfeld fødtes der en Søn, som dog var meget svag og snart døde.

I sin allerseneste Tid levede Emilie i en lille By, hvorhen hun havde trukket sig tilbage med Levningerne af sin Formue — thi en stor Deel deraf gik tabt i hendes Ægteskab — og hvor hun endnu troede at kunne glimre med en forældet Genialitet; ja hvor hun sad langt borte fra Skov og Dal liig en gammel skaldet Fugl, der ikke formaaer Andet end at gjentage de forslidte Lirekasse-melodier, den i sin Ungdom har lært, men som Ingen meer har Lyst at høre paa.

Arthur overbeviste sig endelig om, at han selv ikke var kaldet til at være en original Tænker; han fattede derfor den Beslutning fornemmelig at leve for sit Kald, og at erhverve sig en saa stor praktisk Duelighed deri, som han kunde. Hans Moder fæstede Bolig i hans Huus, derimod giftede han sig aldrig; thi det var hans fuldeste Overbeviisning, som han erklærede Emilie, at han med et uopløseligt Baand baade for Tid og Evighed var bunden til den afdøde Franziska.

Han er nu ogsaa forsonet med Fru Sarnen, hvis Hjerte han ved sin inderlige Kjærlighed til den Afdøde og ved sin oprigtige Anger igjen har vundet.

Fra Maurice kommer der ofte Breve; han har erhvervet sig en Formue, der langt overgaaer Værdien af den Eiendom, han tabte i Tydskland. Han er gift med en deilig Creolerinde, der efter hans Beretning skal have megen Liighed med Franziska. Af dette Ægteskab synes en kraftig Slægt at ville fremgaae; derimod er hans ældste Datter Clara meget svag, og efter et af hans senere Breve vil hun neppe leve længe.

Wilfreds rige Natur har under duelige Læreres Veiledning paa det Herligste udviklet sig. Han bestyrer selv sit Gods og er tilbedet af sine Undergivne. Mellem ham og Arthur har Mindet om den afdøde Franziska knyttet et Baand, der aldrig kan briste.

Naar de to Venner ere samlede, og især naar de vandre med hinanden gjennem de høie Sale paa Borgen Mandesloh eller gjennem de store Skove i Omegnen, saa forekommer det Arthur tidt, som om Franziska var usynlig tilstede mellem dem, og al hans Sorg forsvinder da for Visheden om en evig Glæde, der venter ham.

Ja, da Fru Sarnen engang klagede over, at hendes

elskede Franziska ikke kunde dele den jordiske Herlighed, der omgav dem, svarede Arthur hende med efterfølgende Citat af en af Waldstädtens Taler:

„Det er ikke for Intet, at de timelige Goder saa tidt negtes os; thi vi drømme om jordisk Lykke, men vi skulle opelske den himmelske Fred i vor Sjæl; vi jage efter Rigdomme, men vi skulle opdage de uendelige Hjælpekilder i vor Aand; vi hige efter ydre Magt, men vi skulle udvikle Villiens mægtige Herredømme i vort Bryst, og Alt, hvad vi tidligere have søgt udvortes i Forgængelighedens Verden, skal opvoxe og modnes for Evigheden i vort eget Indre!“

